

Täysistunto

Maanantai 19.12.2022 klo 9.59—21.58

Täysistunto alkoi klo 09.59. Täysistunto päättyi klo 21.58.

Puhetta johtivat puhemies Matti Vanhanen (9.59—11.59, 15.59—17.57 ja 19.57—21.58), ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (11.59—13.57) ja toinen varapuhemies Juho Eerola (13.57—15.59 ja 17.57—19.57).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asiat U 91-93/2022 vp.

2.2. Kertomukset

Eduskunnalle on annettu Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle: Finanssipolitiikan valvonnan ja tarkastuksen vaalikausiraportti 2019–2022 (K 25/2022 vp).

3. Välikysymys nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjumisesta maahanmuutto- ja kriminaalipoliittisin keinoin

Välikysymys VK 6/2022 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt annetaan vastaus edustaja Riikka Purran ym. välikysymykseen VK 6/2022 vp nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjumisesta maahanmuutto- ja kriminaalipoliittisin keinoin.

Sisäministeri Krista Mikkosen vastauksen ja edustaja Riikka Purran puheenvuoron jälkeen välikysymyskeskustelu käydään etukäteen varattujen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään ryhmäpuheenvuorot, joiden pituus on enintään viisi minuuttia. Muut ennakolta varatut puheenvuorot käytetään ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä ja niiden pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Li-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

säksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. — Keskustelu, ministeri Mikkonen.

Keskustelu

10.01 Sisäministeri Krista Mikkonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmisten turvallisuus ja turvallisuuden kokemus ovat oleellinen osa suomalaisen demokratian ja hyvinvointivaltion ydintä. Hallituksen tavoitteena on pitää Suomi maailman turvallisimpana maana kaikille. Suhtaudumme erittäin vakavasti niin lasten ja nuorten tekemiin kuin lapsiin ja nuoriin kohdistuviin väkivallantekoihin ja rikoksiin.

Tilastojen mukaan nuorten rikollisuus on viime vuosikymmeninä kokonaisuutena vähentynyt. Huolestuttavaa kuitenkin on, että vuodesta 2015 alkaen väkivaltarikokset ovat lisääntyneet alaikäisten ja etenkin alle 15-vuotiaiden keskuudessa. Viime aikoina myös ryöstöt ovat lisääntyneet samassa ikäryhmässä.

Alaikäisten rikollisuudesta paljolti erillisenä mutta samanaikaisesti on kehittynyt toinen katurikollisuuden ilmiö: katujengit. Poliisi arvioi, että katujengeiksi luokiteltavia ryhmiä on Suomessa noin kymmenen. Niihin kuuluu eri arvioiden mukaan 100—200 henkilöä, jotka ovat pääasiassa täysi-ikäisiä. Katujengien jäsenet ovat syyllistyneet ryöstöihin sekä huumausaine-, ampuma-ase- ja väkivaltarikoksiin.

Poliisi on puuttunut katujengien toimiin ja niiden tekemiin rikoksiin tehokkaasti. Tämän seurauksena useita keskeisiä henkilöitä on parhaillaan vankeudessa. Aktiivisen seurannan avulla on onnistuttu estämään jengien välisiä yhteenottoja.

Vaikka nuorten rikoskäyttäytyminen on yleisesti vähentynyt, toistuva ja vakava rikollisuus kasautuu pienelle joukolle nuoria. Syrjäytyminen, eriarvoistuminen, näköalattomuus, taloudellinen ja sosiaalinen huono-osaisuus ovat riskitekijöitä sekä nuorisorikollisuudelle että jengiytymiselle.

Tähän kehitykseen voidaan puuttua. Siihen tarvitaan viranomaisten ja kolmannen sektorin ennalta ehkäiseviä toimia, [Sari Sarkomaa: Ja hallituksen toimia!] joilla vähennetään riskitekijöitä lapsen ja nuoren elämässä. Lähtökohtana on oltava lasten ja nuorten turvallisen elinympäristön turvaaminen varhaiskasvatuksen, koulutuksen, kotoutumisen, lastensuojelun, mielenterveyspalveluiden ja nuorisotyön keinoin. Samanaikaisesti on huolehditava, että rikosoikeuden ja viranomaistoiminnan keinoin on riittävät työkalut puuttua rikolliseen toimintaan.

Arvoisa puhemies! Poliisin arvion mukaan tunnistettuihin katujengeihin kuuluvista henkilöistä valtaosa on ulkomaalaistaustaisia. Heidän rikollisuuttaan selittävät pitkälti samat taustatekijät kuin rikollisuutta yleensäkin: heikko sosioekonominen asema, ongelmien ylisukupolvisuus, asuinpaikka, nuori ikä, miessukupuoli, päihteiden käyttö ja koulupudokkuus. Maahanmuuttajataustaisten nuorten osuuden korostuminen katujengeissä on huolestuttavaa ja kertoo siitä, että kotoutumisessa ja kotouttamisessa on kehitettävää.

Hallitus on tehnyt eduskunnalle esityksen kotoutumislain kokonaisuudistuksesta, jonka tavoitteena on nopeuttaa perheiden kotoutumista ja parantaa työvoiman ulkopuolella olevien, muun muassa kotonaan lapsia hoitavien vanhempien pääsyä kotoutumispalveluihin. Varhaiskasvatuksella, perusopetuksella ja muulla koulutuksella sekä perheiden sosiaali- ja terveyspalveluilla on keskeinen rooli kotoutumisen edistämisessä. Oppivelvollisuuden laajentaminen on varmistanut koulupolun jatkumisen peruskoulusta toiselle asteelle. [Sari Sarkomaa: välihuuto] Erityisesti on tarve panostaa maahanmuuttajataustaisten lasten ko-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

timaisten kielten oppimiseen ja heidän oppimistulostensa parantamiseen. Siten vahvistetaan heidän etenemismahdollisuuksiaan korkea-asteen opintoihin ja työllistymiseen.

Arvoisa puhemies! Koulujärjestelmämme perustehtävä on tukea lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia sekä tarjota lapsille ja nuorille turvallinen kasvuympäristö. Hallitus haluaa, että kaikkien lasten ja nuorten oppimisen ja hyvinvoinnin tuesta huolehditaan. Varhaiskasvatuksessa ja esi- ja perusopetuksessa edistetään kykyä myötätuntoon, ryhmäytymistä ja rakentavaa vuorovaikutusta sekä vahvistetaan lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöön kuulumisen tunne sekä kokemus nähdä ja kuulla tulemisesta lisäävät hyvinvointia ja suojaavat häiriökäyttäytymiseltä.

Hallituskauden aikana opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt toimenpideohjelman kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Sen osana toteutettiin lainsäädäntöhanke turvallisen opiskeluympäristön turvaamiseksi. Lakimuutokset tulivat voimaan tänä syksynä.

Oireilevien nuorten kohdalla koulun, poliisin, sosiaali- ja terveystieteiden ja nuorisotyön välinen yhteistyö on tärkeää. Kouluissa ja oppilaitoksissa nuoria tavataan päivittäin ja mahdollinen oireilu voidaan havaita hyvin varhaisessa vaiheessa. Näin nuoren tilanteeseen päästään puuttumaan mahdollisesti jo ennen kuin ongelmia suuremmin ilmenee. Myös perheiden tukemisella on tärkeä rooli. Jos vanhemmat eivät voi hyvin, eivät nuoretkaan voi hyvin.

Arvoisa puhemies! Hallitus arvioi säännöllisesti lainsäädännön toimivuutta. Seuraamme myös muissa Pohjoismaissa käytävää kriminaalipoliittista keskustelua. Jengirikollisuudesta puhuttaessa katsomme usein Ruotsiin. Myös Ruotsissa kaikkein tärkeimpänä pidetään ennalta ehkäisevää työtä, jolla estetään uusien nuorten päätyminen rikollisuuden tielle. [Sanna Antikaisen välihuuto] Ruotsista voidaan ottaa opiksi myös se, että asuinalueiden eriytymistä on torjuttava ja laittomiin aseisiin on puututtava tiukoin keinoin. Oikeusministeriö ja sisäministeriö arvioivat parhaillaan aselainsäädännön kehittämistä tästä näkökulmasta.

Kun kyse on lapsia ja nuoria koskevista rikoksista, on huolehdittava siitä, että rikosasioiden käsittely on joutuisaa ja tukee uusintarikollisuuden ehkäisyä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä myös viranomaisten ammattitaitoon ja valmiuteen kohdata nuori ihminen. Hallituksessa on oikeusministeriön johdolla valmisteltu useita ehdotuksia näiden tavoitteiden edistämiseksi.

Viranomaisten toimivaltuuksia on arvioitava säännöllisesti. Hallitus on esittänyt tänä syksynä eduskunnalle pakkokeinolakiin, esitutkintalakiin ja poliisilakiin salaista tiedonhankintaa koskevia muutoksia. Sisäministeriö on myös käynnistänyt selvityksen poliisin rikostiedusteluun liittyvän lainsäädännön tilasta ja sen kehittamisestä. Viranomaisten välisen tiedonvaihdon nykytilaa arvioidaan.

Arvoisa puhemies! Hallitus on korjannut aiempien hallitusten tekemiä poliisiin kohdistuneita leikkauksia. Poliisien määrää on nostettu hallitusohjelman mukaisesti hallituskauden aikana noin 7 540 henkilötyövuoteen, kun se oli 7 280 henkilötyövuotta hallituskauden alkaessa vuonna 2019. Myös oikeudenhoidon resursseja on lisätty pysyvästi noin 80 miljoonaa euroa.

Hallituskauden aikana on laajennettu moniammatillista Ankkuri-toimintaa, jolla edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia ja ennalta ehkäistään heidän ajautumistaan rikollisuuteen. Toimintaa toteutetaan Ankkuri-tiimissä, johon kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta. Sen tarkoituksena on moniammatillisesti

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

puuttua nuoren tekemiin rikoksiin, päihteiden käyttöön tai muuhun huolta aiheuttavaan käytökseen. Puuttuminen tehdään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta kierrettä ei pääse syntymään ja nuoren elämän suuntaan voidaan vielä vaikuttaa. [Mika Niikko: Kautista puhetta, mutta voi voi!] Ankkuri-toiminnasta on saatu hyviä tuloksia, ja se on myös tutkimuksissa osoitettu toimivaksi.

Arvoisa puhemies! Hallitus suhtautuu vakavasti lasten ja nuorten keskuudessa esiintyviin väkivallantekoihin ja rikoksiin. Nuorisorikollisuuden kehitykseen voidaan puuttua ja hallitus tekee määrätietoisesti työtä nuorisorikollisuuden vähentämiseksi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Purra.

10.11 Riikka Purra ps: Arvoisa herra puhemies. Hallituksen vastaus välikysymykseen ei yllätä. Se ei vastaa kysymykseen, ei hahmota tilanteen vakavuutta, ei tunnusta juurisyytä eikä kehtaa myöntää Suomessa ajetun maahanmuuttopoliittisen linjan hämöttävää henkistä ja taloudellista konkurssia.

Hallituspuolueet ovat vuosia jatkuneen satuilunsa jälkeen joutuneet myöntämään, että maahanmuuttajataustaisten nuorten rikollisuus on lisääntynyt, raaistunut ja alkanut osoittaa merkkejä järjestäytymisestä ensin taparikollisuuden, sitten jengiytymisen ja seuraavaksi vakavamman, järjestäytyneen rikollisuuden ja jopa terrorismin muodossa. Tilastot ja tutkimukset ovat kertoneet yliedustuksesta jo pitkään, mutta se ei ole teitä häirinnyt.

Näitä tilastoja, tiedän kyllä, ette välitä katsoa. On paljon mukavampaa uskoa hyvään kuin lukea tilastoja siitä, mitä on oikeasti tapahtunut. Suostutte ylipäättään keskustelemaan aiheesta vasta, kun suomalaisen lehdistön otsikot eivät anna muuta vaihtoehtoa, varsinkin vaalien alla.

Suurten kaupunkiemme turvallisuustilanne on heikkenemässä, ja nuoret tietävät jo varoa tiettyjä paikkoja tiettyyn kellonaikaan. He piilottelevat merkkivaatteitaan ja puhelimiaan. Pelko todellisen uhan edessä on alkanut ohjata niin nuorten kuin vanhempien käyttäytymistä. Ja vain pieni osa tulee julki. Ja edelleen, yhä edelleen, jotkut haluavat keskittyä semantiikkaan ja miettiä, millä nimellä tätä rikollisuutta pitäisi kutsua.

Arvoisa hallitus! Uskon, että tiedätte aivan täsmälleen, mikä tilanne on, mistä se johtuu, ja mitä seuraavaksi on tulossa. Suomessa ajettu maahanmuuttopolitiikka on kuin rahtikultti. Olette nähneet elokuvissa, kuinka ihmiset tulevat laivoilla uuteen maailmaan ja alkuvaikeuksien jälkeen sopeutuvat, ja pian he ovat iloisessa työn touhussa kansojen sulatusuunissa. Kultiksi tämä muuttuu siinä vaiheessa, kun tuotte maahan olemattoman koulutuksen ja kielitaidon ihmisiä aivan toisenlaisista kulttuuriympäristöistä ja ojennatte heille lentoaseman tuloaulassa Kelan esitteen, tulkit ja oikeusavustajien armadan, ja sanotte suomalaisille: sopeutukaa tai olkaa hiljaa. [Välihuutoja]

Pääosin kunnollisista ihmisistä koostuva Suomen kansa [Veronika Honkasalo: Miten sivistyspuolue voi olla tässä mukana?] ei jaksaa kuunnella vuodesta toiseen, kuinka se toimii väärin, on ennakkoluuloista tai jopa rasistista. Se ei jaksaisi kuunnella yksittäistapausten sääli- ja sankaritarinoita, samalla kun ongelmista vaietaan tai ne peitellään. Ihmiset näkevät tämän. Monet pelkäävät. Monet ovat vihaisia. Kaikilla ei ole mahdollisuuksia valita; kaikki eivät voi suojautua näiltä ongelmilta hyville asuinalueille tai turvallisiin kouluihin.

Hallitus! Te esiinnytte suomalaisille tieteeseen, ihmiseen ja viranomaisiin luottavana, mutta pyritte kiistämään ja vähättelemään tutkittua tietoa, sivuuttamaan viranomaisten varoitukset ja ummistamaan silmänne muiden maiden kokemuksilta. Suomella ei ole mitään

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

sellaista ominaisuutta, joka ei takaisi meille tismalleen samat ongelmat samanlaisilla poliittisilla valinnoilla kuin muillekin ne tehneille maille. Se, että tulemme vähän perässä, ei ole mikään puolustus.

Sen sijaan että tunnustatte tosiasiat, haluatte puolustaa politisoituneita tutkijoita tieteen nimissä, samalla tunkea julkishallintoon amerikkalaisperäistä, ahdasmielistä ja tieteellisten kriteerien valossa kyseenalaista woke-hörhöilyä, joka väittää ajavansa tasa-arvoa, mutta on umpirasistista ja totalitaristista. [Välihuutoja] Mieleen tulevat 70-luvun taistolaiset: edistyksen airuet kantoivat taantumuksen tunkkaista viiriä. [Pia Lohikoski: Mitä viiriä te heilutatte, perussuomalaiset? — Petri Huru: Perussuomalaisilla ei ole viiriä!]

Arvoisa puhemies! Tulijoilla on vain oikeuksia, ei velvollisuuksia. Heillä ei ole pakottavaa tarvetta sopeutua maahamme tai työmarkkinoillemme. Heitä kannustetaan pysymään kotona, heitä kannustetaan pysymään omassa kielessään ja kulttuurissaan, heitä hohdotaan ja passataan. Ongelmiin ja väärinkäytöksiin ei uskalleta puuttua. Lopputuloksena on tulijoiden oireilu, juurettomuus, vieraantuminen, näköalattomuus, suuremmat toimeentulotukimenot ja monien palveluiden ruuhkautuminen, vankiloiden täyttyminen ja koululaitos, joka ei enää toimi. Kun suomalaiset tai heidän läheisensä todistavat asioita, joita ei muka pitänyt tapahtua, ja rahat loppuvat, maahanmuuttopolitiikan ja monikulttuurisuus-utopian uskottavuus romahtavat.

Ongelma ei ole tippunut taivaasta, vaan se on aktiivisesti tuotu kaupunkiemme toreille, kauppakeskuksiin, koululuokkiin, Kelan luukulle ja poliisiviranomaisille. Ja ei, ei maailma tai Suomi ole muutenkaan mikään lintukoto, eikä kukaan niin väitää. Meillä olisi omat ongelmamme ja suomalaisetkin tekisivät rikoksia. Siitä huolimatta tosiasiat ovat tässä: tämän kaiken hinta euroissa, monien arjen muuttuminen koulurauhan menetyksen, väkivallan uusien uhrien ja lainkuuliaisuuden heikkenemisen muodossa. Vastaukseksi te heilutlette punavihreää rasismilippuamme ja syyllistätte meitä. Siivoatte virkanimityksillä, vihapuhehuoella, hankerahoituksilla ja suojealla lehdistöllä arvostelijanne pois ja ostate politiikallenne vielä muutaman ymmärtäjän. Mutta mikään näistä keinoistanne ei poista ongelmaa.

Arvoisa puhemies! Suomalainen maahanmuuttopolitiikka, joka on täysin imitoitu Ruotsista, on nojannut virheellisiin oletuksiin ja toiveajatteluun. Toteuttamalla täsmälleen samaa politiikkaa kuin Ruotsissa me tulemme saamaan täsmälleen samat ongelmat. Ja jotkut siitäkin hyötyvät: esimerkiksi paisunut verorahoin ylläpidettävä maahanmuuttokoneisto, kotouttamisfirmat, asuntosijoittajat, juristit ja monenlaiset keinottelijat.

Vaikka te herkästi väitätte, että syyllistämme maahanmuuttajia, [Vasemmalta: Niinhän te teette!] asia ei ole niin. Vika on järjestelmässämme, maahanmuuttopolitiikassamme, kotouttamispolitiikassamme. Mahdottomasta ei saa mahdollista, vaikka siihen käyttäisi vielä enemmän miljardeja ja konsulttien ohjeita.

Arvoisa hallitus! Suomellakin on edessään muiden pohjoismaiden tavoin maahanmuuttopolitiikan kiristäminen siten, että maahantulomääriin, oleskelulupien myöntämisen edellytyksiin ja maahantulijoiden velvollisuuksiin kiinnitetään aiempaa selvästi enemmän huomiota. Muuta vaihtoehtoa ei ole.

Tanskassa pitkään noudatettu ja Ruotsissa nyt aloitettu maahanmuutto- ja kriminaalipoliittinen linja ei juuri siitä eroa, mitä me vaadimme. Suomi tulee lopulta perässä. Nähtäväksi jää, kuinka paljon maattamme ehditään tuhota sitä ennen tai kuinka monta miljardia pyysyviä vuotuisia menoja saadaan aikaiseksi, menoja, joita ei edes lasketa kehysten sisään ja joista ehdottamamme leikkaukset saavat teidät edelleen hymyilemään.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Maahanmuutossa tulijamäärät on sopeutettava suomalaisen yhteiskunnan mahdollisuuksiin kotouttaa tänne tulevat ihmiset. Kielitaidottomien ja kouluttamattomien ihmisten maahantulo vieraista kulttuureista on takuuvarma resepti luoda syrjäytyneiden joukko. Kun maahantulomäärät ylittävät kotoutumisedellytykset, syntyy laajasti ja ylisukupolvisesti syrjäytyvä juureton yhteiskuntaluokka, joka on riippuvainen tulonsiirroista ja usein käytännössä eristynyt muusta yhteiskunnasta. Valitettavasti kaikki tämäkin näkyy tilastoista.

Te luonnollisesti osaatte vaatia kotouttamiseen lisää määrärahoja, mutta käytetyistä miljardeista huolimatta työttömyys, kielitaidottomuus, syrjäytyminen ja muut ongelmat eivät vähene, eivät Suomessa eivätkä missään muussakaan maassa.

Arvoisa puhemies! Myös rikospolitiikka vaatii kiristyksensä. Pahimmat rikolliset, yllättäjät ja mahdollistajat pitää tunnistaa ja huolehtia lainsäädännöllä ja viranomaisen yhteistyöllä siitä, että uhka turvallisuudelle lakkaa. Karkottamisen pitää aina olla aito vaihtoehto, kun maahanmuuttaja syyllistyy vakavaan rikokseen tai toistaa rikoksia.

Rikosoikeudellisen vastuun alaikäraja tunnetaan hyvin, ja poliisin mukaan siitä myös muistutellaan kiinniottotilanteissa. Joidenkin nuorten oikea ikäkin on kysymysmerkki, ja yhä useammalla passissa lukee syntymäpäivänä ensimmäinen tammikuuta, kun parempaakaan tietoa ei ole.

Viranomaisilla on aina oltava keinot puuttua vaaralliseen tilanteeseen. Jos rikosoikeudellisen vastuun ikäraja olisi alempi, nuoresta iästään huolimatta vaaralliset tapaukset eivät välttyisi vastuulta. Ihmiseen luottamisella on aikansa ja paikkansa, mutta kun humanismi lähtee lapasesta, jälki on rumaa, eikä se sovi teidän kalvoesityksienne uljaasta uudesta huomisesta.

Hyvä hallitus! Sisäministeriö ei ole mikään kansainvälisen solidaarisuuden ministeriö, vaan Suomen sisäisen turvallisuuden ja maamme toimintakyvyn varmistava lukko.

Arvoisa puhemies! Näin ollen teen seuraavan epäluottamuslause-esityksen:

”Koska hallitus on kykenemätön tunnistamaan juurisyitä kasvaneen nuoriso- ja katu-rikollisuuden taustalla ja siten torjumaan ja korjaamaan ongelmia vaadittavilla ja tehokkailta toimilla, esitän, ettei hallitus nauti enää eduskunnan luottamusta.”

Lisäksi loppuun on todettava, että täällä on hyvin vaikea pitää puheenvuoroa, kun salissa huudetaan niin paljon. [Välihuutoja]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Viljanen.

10.21 Heidi Viljanen sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Katujengirikollisuus ja alaikäisten lisääntynyt väkivaltaisuus ovat vakavia ilmiöitä, joiden syihin ja seurauksiin tulee puuttua nopeasti ja päättäväisesti. Tarvitsemme uusia toimintatapoja ja toimenpiteitä, jotta vältymme vastaavalta kehitykseltä kuin Ruotsissa. Suomen kulkeman tien tulee olla yhtä aikaa sekä luja rikollisuuden ydintä kohtaan että lempeä syrjäytymisvaarassa oleville nuorille. Tänään on syytä keskittyä ratkaisuihin.

Me sosiaalidemokraatit haluamme pitää huolta siitä, että jatkossakin jokainen kaupunginosa on turvallinen paikka asua ja jokaisessa koulussa on turvallista opiskella. Haluamme, että jokainen nuori näkee tulevaisuutensa toiveikkaana ja väkivaltarikoksista on riittävät ja nopeat seuraukset. Emme ajattele, että nuorten ajautumista rikollisuuden polulle voitaisiin ehkäistä pelkillä rangaistuksilla ja passittamalla nuoret vankilaan, mutta emme

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

myöskään näe, että pelkät pehmeät keinot pystyisivät lähettämään sen viestin, ettei rikolliselle tielle kannata lähteä.

Pehmeillä keinoilla pyritään ehkäisemään nuorten ajautumista mukaan jengien toimintaan, mutta lisäksi tarvitaan viranomaisille tehokkaampia työkaluja hajottamaan itse rikollisjengit. Kovat toimet kohdistetaan jengirikollisuuden ytimeen, aikuisiin, jotka käyttävät nuorten ongelmia hyväkseen.

Jengirikollisuuden lopettamisessa avainasia on kuitenkin lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy laaja-alaisella ja moniammatillisella yhteistyöllä. Myös monilla järjestöillä on jo nyt merkittävä rooli viranomaisten yhteistyötahoina.

Nuorten rikollisuutta ennaltaehkäisevää moniammatillista Ankkuri-toimintaa ja poliisin ennaltaestävää työtä on tehty jo pitkään ympäri Suomea varsin hyvin tuloksin. Pelkäämään Helsingissä toiminnan piirissä olleista ensikertalaisista nuorista 73 prosenttia ei uusi rikoksia. Helsingissä on kokeiltu myös mallia, jossa nuorisotyöntekijöitä työskentelee kouluilla nuorten tukena. Näitä hyväksi koettuja malleja pitää vahvistaa entisestään.

Meidän on huolehdittava riittävästä resursseista niin sosiaalityössä, lastensuojelussa, nuorisotyössä kuin kouluissakin. Erityisen tärkeää on pikaisesti saattaa alaikäisten mielen-terveys- ja päihdepalvelut kuntoon. Viranomaisten välistä yhteistyötä pitää vahvistaa ja päästä eroon eri rekistereiden aiheuttamista tietojenvaihtoon liittyvistä ongelmista. Keinoja puuttua järjestäytyneeseen rikollisuuteen on edelleen lisättävä, toimintaohjelma laittomien aseiden poistamiseksi tulee laatia sekä soveltaa kovennettuja rangaistuksia jengirikollisuuden ytimeen. [Mika Niikko: Kuulostaa vaalipuheelta! Teillä oli koko vaalikausi aikaa!]

Arvoisa puhemies! Hyvinvoiva nuori ei ajaudu rikolliselle tielle. On totta, että jengeissä liikkuu paljon myös ulkomaalaistaustaisia nuoria, niitä nuoria, joiden kasvuympäristö on tutkitusti turvattomampi verrattuna muihin nuoriin, mutta kaikkia maahanmuuttajanuoria yksioikoisesti leimaamalla ongelma ei vähene tippaakaan, päinvastoin. Tällainen politiikka syrjäyttää entisestään näitä nuoria [Vasemmalta: Juuri näin!] ja ajaa heidät juuri sinne, mitä haluamme ehkäistä, eli jengien pariin. He kohtaavat useimmin toistuvaa koulukiusaamista sekä syrjivää käyttäytymistä ja asenteita arjessaan.

Viranomaisten näkemyksen mukaan julkisuudessa nyt käytävä keskustelu on usein hyvin mustavalkoista ja ongelmia yksinkertaistavaa sekä vahingollista nuoria kohtaan. Siksi on surullista seurata, kuinka oikeisto-oppositio käyttää joidenkin nuorten pahoinvointia hyväkseen ja pyrkii tekemään siitä vaaliaseen. [Vasemmalta: Juuri näin!]

Erityisen herkullinen aihe on tietysti perussuomalaisille, jotka yrittävät tehdä nuorisojengeistä pelkäämään maahanmuuttokysymyksen, totta kai. Tästä syystä ihmetellä sopii, miksi kokoomus lähti tässäkin kysymyksessä jälleen kerran perussuomalaisten aisankannattajaksi.

Jos haluamme aidosti puuttua jengirikollisuuden syihin, meidän pitää pystyä tehokkaammin ehkäisemään maahanmuuttajanuorten syrjäytymistä sekä tehdä parempaa ja myös velvoittavampaa kotouttamistyötä perheiden kanssa. Suomen kielen oppimisella on keskeinen rooli kiinnittymisellä yhteiskuntaamme. Rikollisjengit kukoistavat sellaisessa ympäristössä, jossa eriarvoistuminen kasvaa, asuinalueet eriytyvät ja jossa viestimme lapsille ja nuorille on, ettei heillä ole sijaa yhteiskunnassamme.

Arvoisa puhemies! On ensiarvoisen tärkeää, että yhteiskunta kykenee näyttämään olevansa vahvempi kuin yksikään rikollinen. Jos yhteiskunta näyttää heikolta tai keinottomal-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

ta rikollisten edessä, se on omiaan nostamaan rikollisten statusta ja lisää jengien vetovoimaa myös nuorten keskuudessa.

Me sosiaalidemokraatit haluamme pitää huolta siitä, että annamme jokaiselle lapselle varhaiskasvatuksesta lähtien hyvät eväät elämään. Haluamme kehittää alueita tasapainoisesti ja puuttua syrjäytymiskehitykseen nopeasti ja tehokkaasti. Haluamme, että jokaisella nuorella on tulevaisuudentoivoa.

Mitä enemmän toivottomuutta, sitä enemmän turvattomuutta. Mitä enemmän toivoa, sitä enemmän turvallisuutta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Simula.

10.27 Jenna Simula ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemmeko menettämässä aiemmin niin turvallisen kotimaamme, maan, jossa voimme luottaa toinen toisiimme, liikkua turvallisesti kadulla mihin kellonaikaan tahansa, maan, jossa voimme vailla huolta lähettää lapsemme koulutielle? Tästä on kysymys, kun puhumme vallitsevasta katuväkivallasta ja maahanmuuttajataustaisista, väkivaltaisista jengeistä. Uutiset ovat pullollaan yhä törkeämpiä ja raaempia ryöstöjä ja pahoinpitelyjä. Nimenomaan maahanmuutto on yhteinen nimittäjä näille ongelmille.

Me perussuomalaiset olemme varoittaneet tästä kehityskulusta jo yli vuosikymmenen ajan. Tämän vuoden aikana olemme vaatineet hallitukselta toimia useaan kertaan. Se tuntuu todella turhautavalta, sillä nämä ongelmat ovat teidän kaikkien silmien edessä.

Hallitus kyllä puhuu kauniisti. Sen te osaatte, mutta toimivat ja kovat keinot puuttuvat. Pehmeät keinot, kotouttaminen ja vaikkapa hehkuttamanne Ankkuri-toiminta — ne eivät kerta kaikkiaan toimi. Yksikään länsimaa ei ole onnistunut tiettyjen maahanmuuttajaryhmien kotouttamisessa, ei vaikka rahaa syydetäisiin kuinka paljon tahansa.

Teiltä puuttuvat siis keinot ja ennen kaikkea tahto korjata ongelmia, ja te, hyvä hallitus, ainoastaan pahennatte ongelmaa joka ikinen päivä. Te lisäätte ja houkuttelette maahanmuuttoa, juuri sellaista maahanmuuttoa, mikä näitä ongelmia, kuten lisääntyntä katuväkivaltaa ja seksuaalirikoksia, nimenomaan aiheuttaa. Pala palalta se romuttaa yhteiskuntarauhan. Pala palalta haitallisella maahanmuutolla tuhotaan turvallinen kotimaamme. Seuraavan hallituksen on muutettava suunta, kun teiltä ei siihen ole tahtoa ja kykyä löytynyt.

Arvoisa puhemies! Suomalaisen yhteiskunnan tärkeimpiä peruspilareita ovat vapaus ja turvallisuus. Vapaus liikkua turvallisesti, avoimet julkiset tilat, kuten koulut ilman turvatarkastuksia ja jatkuvaa vartiointia, luottamus koko yhteiskuntaan — se kaikki rikkoutuu ja on historiaa, jos tälle kehitykselle ei panna pistettä.

Suurin osa suomalaisista pelkää väkivallan lisääntymistä julkisilla paikoilla. Hallituksen kyvyttömyys toimia horjuttaa siis jo suomalaisten enemmistön turvallisuudentunnetta, eikä syyttä. Haitallisen maahanmuuton ongelmat iskevät juuri niihin suomalaisiin, joilla ei ole varaa valita, missä asua, miten liikkua tai mitä koulua lapset käyvät.

Syy vallitsevaan tilanteeseen on hallituksen ja jokaisen puolueen, joka ei ideologisista syistä kykene tämän ongelman juurisyitä myöntämään. Löysän maahanmuuttopolitiikan myötä yhä useamman suomalaisen nuoren arki on entistä turvattomampi. On täysin naiivia toimia kuten Ruotsissa ja yllättyä, kun lopputulos on samanlainen. Hallituksella on ollut aikaa toimia ja päivittää lainsäädäntöä. Mitään ei ole tehty, päinvastoin: olette löysentäneet lainsäädäntöä. Teidän oma ideologianne menee kansalaisten turvallisuuden edelle. [Vasemmalta: Taitaa olla toisin päin!]

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Maahanmuutto ei ole todellakaan mikään luonnonilmiö. Siihen voidaan puuttua, ja perussuomalaisilla on siihen keinot. Maahantuloa ja perheen yhdistämistä on kiristettävä. Ulkomaalaiset rikolliset tulee lähtökohtaisesti karkottaa pysyvästi. Suomalaisen oikeuslaitoksen tulee palauttaa uskottavuutensa myös rikollisten silmissä. Suomen rangaistuskäytännöt ovat muita Pohjoismaita löysempiä, ja sekin on korjattava. Perussuomalaisten kriminaalipoliittisesta ohjelmasta löytyy monia ratkaisuja.

Arvoisa puhemies! Nyt on viimein ymmärrettävä, että katujengien lisäksi käymme tais-telua aikaa vastaan. Mikäli riittäviin toimiin ei ryhdytä, ilmiö jatkaa kasvamistaan ja yleis-tymistään. Ongelman korjaaminen on sitä vaikeampaa, mitä kauemmin viivytellään ja kek-sitään tekosyitä. Maahanmuuttoon liittyviin ongelmiin vastaaminen edellyttää ennen kaik-kea kiristystä maahanmuutto- ja rikoslainsäädäntöön. Vaikka olemme kiistatta Ruotsin tiellä, voimme yhä korjata tilanteen. Jossain vaiheessa se ei enää ole mahdollista.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kilpi.

10.32 Marko Kilpi kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nuoriso- ja katu-jengirikollisuus nostaa päätään Suomessa. Perinteisten liivijengien rinnalle on noussut uusi ryhmä: pääkaupunkiseudulla ja muissa suurissa kaupungeissa vaikuttaa toistakymmentä katujengiä, joissa on noin parisataa jäsentä. Katujengit selvittelevät välejään väkivaltaises-ti, ja vaarassa on ollut myös sivullisia. Jengit koostuvat pääosin nuorista aikuisista, joista valtaosalla on ulkomaalaistaustaa.

Samaan aikaan alaikäisten nuorten ja jopa lasten tekemä väkivalta on kasvussa ja raais-tunut. Tänä vuonna on ollut ennätysmäärä ryöstöjä, joissa tekijä on ollut alaikäinen. Viime vuonna oli sama tilanne henkirikosten kanssa. Ei ole millään tavalla normaalia, että lapset ja nuoret ryöstävät, puukottavat ja jopa tappavat toisiaan.

Tämä linkittyy osin katujengi-ilmiöön, mutta on merkittävältä osin myös oma kokonai-suutensa. Ilmiöt ja ongelmat leviävät hyvin nopeasti sosiaalisen median ja verkon kautta. Olennaista on ymmärtää, että taustalla vaikuttaa yleisempi nuorten pahoinvoinnin kasvu. Ongelma ei ratkea ainoastaan viranomaisvoimin. Tässä tarvitaan myös meitä kaikkia.

Arvoisa puhemies! Kokoomus on varoittanut katujengirikollisuuden noususta jo pit-kään. Esitimme jo miltei vuosi sitten ”Ruotsin tie ei ole meidän: Kokoomuksen 10 keinoa jengirikollisuuden torjumiseksi” -ohjelmassamme joukon sekä pehmeitä että kovia keinoja ilmiön torjumiseksi. [Timo Heinonen: Siihen olisi pitänyt tarttua!] Esityksemme perus-tuvat edustaja Kari Tolvasen johtaman työryhmän työhön, jossa kuultiin eri alojen asian-tuntijoita sekä Suomesta että ulkomailta.

Valitettavasti hallitus ei ole esityksiimme tarttunut. Nyt alkavat olla viimeiset hetket rea-goida, jotta kehitys voidaan vielä kääntää.

Tältä pohjalta kokoomukselle on luontevaa olla mukana opposition välikysymyksessä nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjunnasta. Haluamme hallituksen politiikkaan muu-toksen. Ongelma on otettava vakavasti ja korjaaviin toimiin on ryhdyttävä välittömästi.

Arvoisa puhemies! On rehellisesti tunnustettava, että katujengi-ilmiö on osaltaan kyt-köksissä epäonnistumisiin maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikassa. On hyvä, että tämä tuodaan selkeästi esiin välikysymyksessä.

On tärkeää myös huomata, ettei maahanmuutto automaattisesti johda nyt nähtävän kal-taisiin ongelmiin. Esimerkiksi Kanada on onnistunut yhdistämään laajan työperäisen maa-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

hanmuuton ja turvallisen yhteiskunnan. Tämänkaltaisia malleja on harkittava myös Suomeen, sillä ikääntyvä Suomi tarvitsee tekeviä käsiä myös ulkomailta.

Suomen kotoutumispolitiikan punaiseksi langaksi on otettava kielen oppiminen, koulutus, osallisuus ja työnteko, jotka ovat tärkeimmät avaimet suomalaisen yhteiskuntaan integroitumisessa.

Yhtä viisastenkiveä nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjumiseksi ei ole, mutta ennaltaehkäisy on kaikista tehokkain tapa vaikuttaa. Lastensuojelun ongelmat on laitettava kuntoon lisäämällä sekä resursseja että toimivaltuuksia. Kouluissa on panostettava yksilölliseen tukeen, ja häiriökäyttäytymiseen on puututtava määrätietoisesti heti sen esiintyessä. Toimintamallien on oltava yhteneväisiä. Nuorisopalveluiden kuntarajat ylittävää yhteistyötä on lisättävä. Mielenterveyspalveluihin pääsyn kynnystä on madallettava ja terapiatakuu on toteutettava. On kyettävä auttamaan oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa — pahoinvoinnin ja häiriökäyttäytymisen välillä on suora yhteys.

Lisäksi tarvitaan korjaavia toimenpiteitä. Poliisien määrää on nostettava tulevien vuosien aikana 8 000 poliisiin. Rikoshyödyn poisottamista on tehostettava ja ampuma-aserikoksista tuomittavia rangaistuksia on kovennettava. Jengirikollisuuteen liittyvistä rikoksista tuomittavia rangaistuksia on kovennettava ottamalla käyttöön Tanskassa menestyksekkäästi toiminut malli.

Arvoisa puhemies! ”Meillä ei ole varaa sellaiseen yhteiskuntaan, joka on kaikkein väljin säännöiltään ja samalla kaikkein sallivin.” Näin totesi presidentti Niinistö viisaasti toissa sunnuntaina.

Esittämämme toimet ovat edelleen hallituksen vapaasti käytettävissä. Arvoisa hallitus, on aika herätä. Yksinkertaisesti ei voi olla niin, että suomalaisessa kehittyneessä hyvinvointiyhteiskunnassa 12-vuotias lapsi joutuu pelkäämään tulevansa puukotetuksi kahdenkymppin takia, kuten saimme viimeksi eilen uutisista lukea. Toimimalla määrätietoisesti nyt voimme vielä varmistaa, että Ruotsin tie ei ole meidän.

Kannatan edustaja Purran tekemää epäluottamuslause-esitystä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Könttä.

10.38 Joonas Könttä kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on ja Suomen pitää olla lain ja järjestyksen yhteiskunta. Maa, jossa rikoksesta rangaistaan. Maa, jossa oikeus toteutuu. Maa, joka on turvallinen ihan meille kaikille. [Timo Heinonen: Nyt ei puutu kuin teot!] Turvallinen Suomi on sitä, että lapset voivat kävellä kouluun. Turvallinen Suomi on sitä, että kenenkään ei tarvitse pelätä illanviettoa kaupungilla. Turvallinen Suomi ei ole jengi- ja nuorisorikollisuuden Suomi.

Arvoisa puhemies! Tampereella katuryöstöjä kommandopipot päässä, Turussa törkeitä pahoinpitelyitä, pääkaupunkiseudulla luodit lensivät lähiössä, kun katujengit ottivat yhteen. Näille rikollisille meillä on selvä viesti: Te tullette vastaamaan teoistanne syytetyn penkillä. Rikoksesta seuraa rangaistus.

Suomi ei ole Ruotsi. Tosiasia silti on, että jengirikollisuus ja katuväkivalta ovat voimakkaassa kasvussa. Meidän on otettava vaaran merkit vakavasti. Tilanteen hallintaan saaminen vaatii kovia otteita ja pehmeitä keinoja. Ennen kaikkea se vaatii toimivia keinoja. Olen puhunut nuorten, vanhempien, poliisin ja tuomareiden kanssa. Ruotsin tie ei ole Suomen tie, jos toimimme päättäväisesti. Ongelmaa ei pidä liioitella mutta ei myöskään vähätellä saati hyssyttellä. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Kuka vähättelee?] Pitää myös tunnustaa, että

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

kehityksellä on yhteys maahanmuuttopolitiikkaan. Kaikki ei kotouttamisessa ole mennyt putkeen.

Onneksi jengi- ja nuorisorikollisuus on tauti, johon meillä on lääkkeitä. Rangaistuksia on tiukennettava. Rikoslakiin on säädettävä rangaistuksen koventamisperusteeksi jengirikollisuus ja jengien keskinen välienselvittely. [Sanna Antikainen: Teillä on ollut kolme ja puoli vuotta aikaa!] Laittomasti maassa oleskelevien ja vakaviin rikoksiin syyllistyneiden palautukset on toimeenpantava viipymättä. Vakaviin väkivaltarikoksiin syyllistyneet ulkomaalaiset on poistettava maasta.

Oikeusjärjestelmämme pitää toimia oikeudenmukaisesti, tehokkaasti ja reilusti. Keskustan linja on vahvistaa oikeudenhoitoa. Turvaamme rahoituksen syyttäjälaitokselle, tuomioistuimille ja vankiloille. Kannatamme poliisin toimivaltuuksien laajentamista jengirikollisuuden kitkemiseksi. [Sanna Antikainen: Kannatatte vihervasemmistohallitusta!]

Arvoisa puhemies! Kovien otteiden lisäksi tarvitsemme pehmeitä keinoja. Parempaa yhteistyötä kodin, koulun, sosiaalitoimen ja poliisin kesken. Toimivaa kotouttamista. Nuoret aikuiset ja alaikäiset tarvitsevat tukea välttyäkseen ajautumasta rikollisiin piireihin ja irtaantumukseen jengeistä. Etenkin rikoksia ennalta ehkäisevä kenttätyö ja poliisin tukitoimet nuoren irtaantumiseksi jengeistä ovat toimivia. Lainsäädännöllisten esteiden takia tieto ei kuitenkaan aina kulje koulujen, sosiaalitoimen ja poliisin välillä. Tämä pitää korjata välittömästi.

Suomessa jokainen meistä määrittää itse tulevaisuutensa. Voit opiskella ahkerasti, tehdä töitä tai perustaa yrityksen. Pärjätä, menestyäkin. Jos kuitenkin valitset rikoksen tien, se tie tulee päättymään nopeasti tiilenpäiden lukemiseen. Valinta on jokaisen oma.

Tämä hallitus on nostanut poliisien määrän yli 7 500:een. Poliisin rahoitusta on kasvatettu tuntuvasti. Tällä linjalla pitää jatkaa. Tavoitteeksi on asetettava 8 500 poliisia vuoteen 2030 mennessä. Poliisin pitää näkyä ihmisten arjessa joka puolella maata. Poliisin pitää olla läsnä kouluissa, kaduilla ja netissä. Moni lapsi ja nuori saattaa haaveilla poliisin ammatista. Meidän tehtävämme on pitää huolta, että he löytävät itsensä poliisiauton etupenkiltä eivätkä miekkataksin takapenkiltä.

Arvoisa puhemies! Jengi- ja nuorisorikollisuudella ja katuväkivallalla ei ole sijaa Suomessa. Turvallinen Suomi on itseisarvo, jonka murentamista me emme salli.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Virta.

10.43 Sofia Virta vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa ei ole tilaa katujengeille, ei minkäänlaiselle väkivallalle. Tässä maassa jokaiselle nuorelle on löydettävä yhteisö ja merkityksellinen rooli lain tältä puolen, ja sen eteen me päättäjät olemme valmiita tekemään töitä. Tämä on toivottavasti se yhteneväinen viesti, jonka me tänään yli puoluerajojen tästä salista tämän maan nuorille lähetämme.

Mutta mistä me puhumme, kun me puhumme katujengeistä? Me puhumme rikollisuudesta ja väkivallasta. Järjestäytyneestä toiminnasta, jossa liikkuvat niin huumausaineet kuin laittomat aseetkin. Puhumme kostonkierteistä, nyrjähtäneestä kunniakäsityksestä ja piittaamattomuudesta yhteiskunnan sääntöihin, mutta samaan aikaan me puhumme nuorisista. Me puhumme jopa alaikäisistä. Me puhumme heistä, joista jokaisella on henkilökohtainen tausta sille, miksi kokee postinumerolle pohjautuvan katujengin antavan enemmän kuin muu yhteiskunta ympärillä. Me emme voi puhua näistä nuorista irrallaan tästä yhteiskunnasta, niistä ja näistä ympäristöistä, joissa he ovat kasvaneet. Eivät nämä nuoret ole

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

tyhjästä kaduillemme aseet taskuissa pudonneet. Sen vuoksi meidän päättäjien on täysin vastuutonta puhua Ruotsin tiestä, kun meillä on, ja on ollut, tässä salissa avaimet vaikuttaa siihen, minkälaista Suomessa on, miten turvallista näillä kaduilla on liikkua, tai toisaalta, miten ehjän lapsuuden tai nuoruuden tässä maassa voi kokea.

Arvoisa puhemies! On aivan selvää, että katujengikehitys on katkaistava. On aivan selvää, että nuorten väkivaltainen käytös ja rikollisuus on vakava ongelma, joka on ratkottava. On toimittava usealla rintamalla samanaikaisesti. On torjuttava rikollisuutta kaikissa sen muodoissa, ja tähän tarvitaan viranomaisille riittävät resurssit ja toimivaltuudet varmistaa, että Suomessa rikollisuuden harjoittaminen ei ole kannattavaa. Rangaistuksia laittomien aseiden ja räjähteiden hallussapidosta tulee kiristää ja on varmistettava, että alikäisten rekrytointi järjestäytyneeseen rikollisuuteen on tuomittavaa. On vahvistettava reittejä ulos rikollisuudesta ja estettävä väkivaltaa. Niin kauan kun me epäonnistumme väkivallan ja rikollisuuden kierteiden katkaisemisessa, on uusintarikollisuutta ja uusia uhreja.

Suomi tarvitsee väkivallan vastaisen työn rakenteet. Sen vuoksi tuoreet päätökset panostaa juuri väkivaltatyöhön ja exit-toimintaan ovat tärkeitä. Myös vankeinhoidon resurssoinnista nimenomaan kuntoutusnäkökulmasta on pidettävä paremmin huolta, ja on onnistuttava interventioissa niiden nuorten kohdalla, jotka voivat jo pahoin ja jotka ovat riskissä ajautua rikollisuuden maailman kierteisiin. Silloin etsivällä työllä, järjestöillä ja Ankkuri-toiminnalla, vaikka sitä tänään täällä kyseenalaistettiin, on merkittävä rooli, mutta helposti tai vajavaisin resurssein se ei tapahdu. On panostettava nuorisotyöhön, OT-keskuksiin, perhetyöhön, lastensuojeluun, mielenterveys- ja päihdepalveluihin ja huolehdittava, että näille aloille riittää työvoimaa. Ja jo edellä mainittujen lisäksi on ymmärrettävä ennakoida vieläkin varhaisemmassa vaiheessa. Olin kesällä poliisin kenttäpartion yövuorossa mukana, ja vahva viesti oli: panostakaa siellä Arkadianmäellä turvalliseen lapsuuteen. Samat terveiset sain sekä Vantaan vankilasta vangilta että Turun vankilasta nuoriso-osaston työntekijöiltä. Tuskin tarvitsee tälle salille kertoa, että lastensuojelujärjestöt ja tutkijat ovat samaa mieltä. On panostettava vanhemmuuden tukeen, koulutukseen, lapsiperheiden toimeentuloon ja sote-palveluihin. Onneksi tämä hallitus on tehnyt toimia oikeaan suuntaan, toki vihreillä olisi ollut kunnianhimoa enemmänkin.

Arvoisa puhemies! Olen aikaisemmin tehnyt töitä juuri niiden nuorten kanssa, joista me tänään tässä salissa puhumme. Olen nähnyt, miten kova imu sinne järjestäytyneeseen rikollisuuteen on ja miten yllättäen, taitavasti värvääminen tapahtuu.

Haluankin kiittää arvon oppositiota, että te nostatte tätä tärkeää teemaa keskusteluun. Sitä en voi kuitenkaan ymmärtää enkä varsinkaan entisenä lastensuojelun työntekijänä hyväksyä, miksi kentän ja miksei asiantuntijoiden huolta otettu tosissaan jo vuosia sitten? Poliittisin päätöksin olisi nimittäin voitu vaikuttaa siihen, ettei näiden ja niiden nuorten, joiden kanssa minä silloin tein töitä, tilanteet olisi ajautuneet siihen pisteeseen, jossa millään ei ole enää mitään väliä.

Meistä kenellekään ei ole voinut tulla yllätyksenä — ei kenellekään — se, millaisen resurssivajeen ja haasteiden keskellä esimerkiksi lastensuojelussa on tehty töitä jo vuosia, vuosia ennen tätä hallitusta. Millaisten haasteiden kanssa varhaiskasvatus ja peruskoulu on kamppaillut. Miten pitkään poliisi on varoittanut riittämättömistä resursseista. Miten kotoutumiseen ei ole panostettu, [Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä] ja silti aikaisemmillä kausilla juuri täältä, juuri näiltä tahoilta on leikattu, eikä sinne ole haluttu panostaa, ja nyt se näkyy. Jos me emme onnistu turvaamaan ehjiä kasvuympäristöjä, seuraukset ovat rumia.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Ja ei, ei mikään oikeuta väkivaltaiseen käytökseen tai rikoksiin, mutta perehtyminen niiden taustatekijöiden äärelle, joita nuorten pahoinvoinnin tai syrjäytymiskehityksen saati rikollisuuden takana on, antavat perspektiiviä sille, että me voimme vaikuttaa syihin, joiden vuoksi jengeihin ajaututaan tai tullaan värvätyksi — jengejä kun ei ole ilman jengiläisiä.

Ja aivan lopuksi haluan todeta, kuten me valtakunnallisella maanpuolustuskurssillakin olemme oppineet, että Suomen etu on, jos onnistumme varmistamaan, että tässä maassa jokainen voi kokea olevansa merkityksellinen osa tätä yhteiskuntaa. Pidetään siis huolta niistä 960 000 nuoresta ja nuoresta aikuisesta, jotka meillä tässä maassa on — meillä kun ei ole varaa menettää heistä yhtäkään.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Honkasalo.

10.49 Veronika Honkasalo vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lapsilla ja nuorilla on oikeus väkivallattomaan elämään ja arkeen. Kaikkeen väkivaltaan on puututtava tiukasti, tekijät saatava vastuuseen ja avun piiriin. Uhreille tulee antaa tukea — aina.

Lasten ja nuorten rikollinen käyttäytyminen on merkki yhteiskunnan epäonnistumisesta. Rikollinen käyttäytyminen on aina oire jostakin. Rikoksiin syyllistyneet lapset ja nuoret ovat aina ensisijaisesti tuen tarpeessa, ja me aikuiset olemme vastuussa siitä, että apu ja tuki kohdentuvat oikein. Me aikuiset olemme vastuussa siitä, että rikoksia ei koskaan synny ja nuoret saavat elää turvallista arkea. Me tarvitsemme nuorten arkeen enemmän turvallisista aikuisia, jotka kuuntelevat nuoria ja joita nuoret kuuntelevat ja arvostavat: opettajia, nuorisotyöntekijöitä, sosiaalityöntekijöitä, ammattilaisia rinnallakulkijoita, joihin nuori voi luottaa ja joista nuori saa turvaa.

Me päätöksentekijät olemme vastuussa siitä, että tunnemme läpikotaisesti ja tutkimuspohjaisesti nuorisorikollisuuden ilmiönä, jotta osaamme resursoida tarvittavat ja tehokkaat toimenpiteet oikein. Meidän vastuullamme on keskustella nuorisorikollisuudesta asiantuntevasti niin, ettemme leimaa puheillamme yhtäkään nuorta tai lisää puheillamme stigmaa ja epäoikeudenmukaisuuden kokemuksia. Se puhe, mitä täällä salissa nuorista käytämme, elää nuorten arjessa sanoina, tekoina, asenteina. Nuoret myös itse seuraavat tätä keskustelua tarkasti.

Arvoisa puhemies! Me tiedämme tilastoista, että 18—29-vuotiaiden väkivaltarikollisuus on laskussa ja että alaikäisten ja varsinkin alle 15-vuotiaiden rikoksissa näkyy kasvua erityisesti ryöstöjen osalta. On tärkeää osata erottaa eri ilmiöt toisistaan, jotta myös ratkaisut osataan kohdentaa oikein. Juuri tämän takia välikysymys on kaikessa sekavuudessaan niin haitallinen: Siinä sotketaan eri ilmiöitä ja ikäryhmiä toisiinsa ja esitetään ratkaisuja, joilla ei ole mitään tekemistä nuorisorikollisuuden juurisyiden kanssa. On halveksivaa nuorten parissa toimivia ammattilaisia kohtaan esittää, ettei mitään olisi tehty. Joka päivä lukuisat ammattilaiset tekevät parastaan nuorten parissa sekä ennaltaehkäisevässä että korjaavassa työssä: päiväkodeissa, kouluissa, nuorten vapaa-ajalla, lastensuojelun instituutioissa, järjestöissä, moniammatillisissa tiimeissä poliisin ja sosiaalityön yhteistyössä.

Arvoisa puhemies! Niin kuin poliisistakin on todettu, kyllä, ulkomaalaistausta korostuu nuorilla rikoksentehtäjäillä. Ilmiötä tarkastellessa on kuitenkin tarpeen huomioida, että kun vanhempien sosioekonominen tausta huomioidaan, kapenevat erot kantaväestön ja maahanmuuttajien välillä. Tähän seikkaan meidänkin tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Ja toisaalta meidän on vaikuttimien lisäksi syytä pohtia, minkälaista tukea tarvitaan rikoksilla oireileville, sekä nuorille itselleen että heidän perheilleen. On myös tehtävä selkeä ero

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

nuorten toiminnan ja katujengien välillä. Poliisin mukaan, kyllä, katujengejä esiintyy Suomessa, ja niihin poliisin pitää voida puuttua tiukasti. Samaan aikaan on ongelmallista yhdistää automaattisesti nuorten porukoissa tapahtuvaa ryöstelyä ja rikollista toimintaa rikolisiin katujengeihin.

Arvoisa puhemies! Samalla tavalla kuin eriarvoisuus kasautuu, myös nuorisorikollisuudessa näkyy kasautumista ja polarisaatiota. Usein rikoksilla oirehtiminen kasautuu samoille nuorille, ja rikosten muodot ovat saaneet raaempia piirteitä. Rikoksilla oireilevat nuoret ovat usein alttiina myös pahantahtoisten aikuisten hyväksikäytölle ja väkivallalle. Mitä varhaisemmin, sen parempi — tarvitaan erilaisia keinoja ilmiöstä riippuen: intensiivistä tukea, ennaltaehkäisevää toimintaa sekä Ankkuri-toiminnan ja exit-toiminnan vahvistamista. Nuorisorangaistusten soveltamista tulisi lisätä. Näitä kaikkia ratkaisuehdotuksia myös vasemmistoliitto esittää tänään julkaistussa nuorisorikollisuuteen liittyvässä kriminaalipoliittisessa ohjelmassa.

Arvoisa puhemies! Nuorten rikollisuus on vakiintunut politiikkojen huoli ja median keskoaihe. Mutta juuri tämän takia politiikkojen tulisi tuntea vastuunsa ja välttää levittämästä rangaistuspopulistisia ratkaisuja. Tämän syksyn keskusteluissa myös alle 15-vuotiaiden epäiltyihin rikoksiin halutaan puuttua yhä kovemmin rangaistuksin ja keskustellaan rikosvastuukärrän mielekkyydestä. [Oikealta: Kyllä!] Tämä siitä huolimatta, ettei asiantuntijatieto tue vastuukärrän laskemista. Asiantuntijatieto ei myöskään tue sitä, että rangaistusten koventaminen olisi nuorten kohdalla oikea tie. Ne ovat ehkä tehokkaita keinoja poliitikoille osoittaa kovaan ääneen, että esitetään konkreettisia ja rankkoja ratkaisuja, mutta ne eivät ole tehokkaita keinoja puuttua itse nuorisorikollisuuteen. Pahinta sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta on, jos rikoksilla oirehtelevista nuorista tulee rikoksia tekeviä aikuisia. Nuorten kohdalla suuntaan on mahdollista vaikuttaa helpommin kuin aikuisten. Siksi on tärkeää tuntea ilmiön taustat ja valita keinot, jotka oikeasti toimivat. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Bergqvist.

10.54 **Sandra Bergqvist r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman! Gängskriminalitet ska vi förhålla oss mycket allvarligt till — precis som till all form av brottslighet. Antalet brott som begås i Finland har minskat i över trettio år och vårt samhälle har som helhet blivit tryggare. Även brottsligheten bland våra unga har minskat. Däremot har mängden våldsbrott som begås av minderåriga och under 15-åringar ökat under de senaste åren. Det här är något som vi säkert alla i salen är oroliga över och vill åtgärda. Vi i svenska riksdagsgruppen och SFP anser att det förebyggande arbetet är a och o, särskilt när det gäller barn. Gängbrottslighet är lyckligtvis fortfarande en liten andel av den brottslighet som begås i Finland, men vi ska inte heller låta den andelen växa, utan ta ett aktivt grepp om problemet. Det är klart att det vid sidan om förebyggande åtgärder även behövs andra insatser, för vi vet att det förebyggande arbetet inte ensamt är tillräckligt. Därför måste vi utvärdera till vilken del det finns behov att uppdatera vår lagstiftning.

Arvoisa puhemies, rikollisuutta torjutaan monin eri toimin, ei pelkästään maahanmuutto- ja kriminaalipoliittisin toimenpitein. Hallitus on tehnyt tärkeitä panostuksia lapsiperheisiin sekä lapsiin ja nuoriin. Olemme esimerkiksi ottaneet käyttöön harrastustoiminnan Suomen mallin, jolla varmistetaan, että kaikilla lapsilla on mahdollisuus osallistua iltapäivätoimintaan turvallisessa ympäristössä. Lisäksi on otettu käyttöön korjaavia toimenpitei-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

tä, kuten lastensuojelun henkilöstömitoitus, ja käynnistetty lastensuojelulain kokonaisuudistus ja laajennettu Ankkuri-toimintaa. Kotouttamisen tehostamiseksi hallitus on syksyllä antanut lakiehdotuksen kotouttamislain kokonaisuudistukseksi. Oikeusministeriö tekee ampuma-aseiden ja räjähteiden luvattomasta hallussapidosta määrättäviä rangaistuksia koskevan selvityksen. Selvityksen tekemiseen osallistuu myös sisäministeriö. Lisäksi haluamme huomauttaa, että hallitus on lisännyt poliisien määrää viime kaudesta, ja panostanut pysyvästi 80 miljoonaa euroa edellistä hallitusta enemmän oikeudenhoitoon. Kansalaisten maamme oikeuslaitosta kohtaan tuntemaan luottamuksen turvaamiseksi meidän on turvattava sekä poliisin että oikeudenhoidon resurssit pitkällä aikavälillä.

Arvoisa puhemies! Oppositio kohdistaa syyttävän sormensa maahanmuuttoon, ja maahanmuutto-sanaa käytetään välikysymyksessä jopa 21 kertaa. Se ei ole mikään yllätys, koska välikysymys on tehty perussuomalaisten aloitteesta. Tutkimusten mukaan rikollisuuden taustatekijät liittyvät heikkoon yhteiskunnalliseen asemaan ja erilaisiin syrjäytymisen muotoihin, mutta sana ”syrjäytyminen” mainitaan välikysymyksessä vain kerran. Olemme petettyneitä siihen, että myös kokoomus on entistä enemmän omaksunut maahanmuuttovastaista retoriikkaa.

Vi i svenska riksdagsgruppen betonar att man måste fortsätta arbetet för att ingen i vårt land ska lämnas utanför vårt samhälle. Vi ser att satsningar på familjer, barn, unga och skola är centrala för att skapa trygghet. Då föräldrarna mår bra mår även barnen bra. Därför måste det finnas tillräcklig basservice, lågröskeltjänster, tillgång till mentalvårdstjänster och ett starkt multiprofessionellt myndighetssamarbete så att människor får hjälp vid behov och inte lämnas ensamma. En välfungerande integrationsstig är även av central betydelse. Det bästa sättet att integreras är ett jobb eller en utbildning där man kan känna gemenskap och på ett naturligt sätt lära sig språket. Vi vill att alla nyanlända ska ges möjlighet till jobb eller utbildning så fort som möjligt. Vi ser dessutom att god stadsplanering spelar en roll i arbetet emot segregering. Målmedveten bostadspolitik i Finland har förebyggt segregation och förhindrat uppkomsten av områden där problem samlas. På den vägen ska vi fortsätta.

Arvoisa puhemies! Meidän on seurattava tarkasti pohjoismaisissa naapurimaissamme käytävää kriminaalipoliittista keskustelua. Tähän mennessä Suomessa on tehty monia asioita hyvin, ja rikollisuuden vastaista työtä on jatkettava määrätietoisin toimin. Meillä on kaikki edellytykset onnistua.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Räsänen.

11.00 **Päivi Räsänen kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Poliisi kertoo jopa 10-vuotiaista väkivaltaisiin ryöstöihin osallistuneista. Alaikäisiä epäillään henkiriikoksista. Kouluissa järjestetään tappeluita ja joudutaan takavarikoimaan teräaseita.

Vielä muutamia vuosia sitten järjestäytynyt jengirikollisuus liittyi Suomessa liivipukuihin moottoripyöräjengeihin. Nyt meillä on kasvava määrä rikollisjengejä, joissa maahanmuuttajataustaiset nuoret, jopa lapset, ovat yliedustettuina. Nuorten rikokset ovat vahvasti kytkeytyneitä huumeisiin. Rikoksia tehdään jo kaiken kaikkiaan enemmän huumeissa kuin humalassa.

Muutos on ollut huolestuttavan nopea. Silti hallitus melkein pä kiisti koko ilmiön sisäisen turvallisuuden selontekoa käsiteltäessä, eikä se nytkään ole reagoinut tilanteeseen hä-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

lyttävistä viesteistä huolimatta. Jos asiaan ei nyt nopeasti puututa, Ruotsin kaltainen tilanne on pian myös meillä.

Maahanmuuttopolitiikan ja kotouttamisen epäonnistumisesta on rohjettava puhua ja tehdä korjauksia ilman leimautumista rasismiin. On selvitetävä, mitkä tekijät vaikuttavat siihen, että jengirikollisuutta tapahtuu juuri maahanmuuttajien keskuudessa, jotta sitä vastaan voidaan taistella. Toki niin katu- kuin kouluväkivallan tekijöinä on myös kantasuomalaisia. Maahanmuuttopolitiikan korjauksen ohella tuleekin tehdä töitä nuorten syrjäytymisen, päihteidenkäytön ja mielenterveysongelmien estämiseksi.

Arvoisa puhemies! Joka viides nuori kärsii jostain mielenterveyden häiriöstä, ja joka neljäs lapsi asuu perheessä, jossa vanhemmalla on hoitoa vaativa mielenterveys- tai päihdeongelma. Syrjäytymisen juuret ovat usein jo varhaisessa lapsuudessa.

Elämme arvomurroksen aikaa, jossa yhteisesti tunnustettua eettistä perustaa ei enää ole ja oikean ja väärän rajat ovat hämärtyneet. Perheiden ja kotien tukiverkostot ovat ohuita, kouluterveydenhuollon, lääkäreiden ja psykologien saatavuus on heikentynyt, eikä perheiden ennalta ehkäiseviä ja tukipalveluita ole tarpeeksi saatavilla.

Suomessa alle 15-vuotiaat eivät ole rikosoikeudellisessa vastuussa. Tätä valitettavasti myös käytetään hyväksi. Vanhemmat nuoret saattavat yllyttää alle 15-vuotiaan tekijäksi tietäen, että siitä ei seuraa rangaistuksia. Poliisi voi pitää vakavastakin rikoksesta epäiltyä alle 15-vuotiaasta kiinni kuulusteluja varten enimmillään vuorokauden. Monessa länsimaassa rikosoikeudellisen vastuun raja on alempi, esimerkiksi Tanskassa, Saksassa ja Virossa 14 vuotta. Lapsen paikka ei ole vankilassa, mutta rajat toimivat nuoren omaksi eduksi.

Alle 15-vuotiaasta rikoksentekijästä tehdään lastensuojeluilmoitus. Lastensuojelussa ei ole riittävästi resursseja eikä toimivaltuuksia puuttua rikolliseen ja väkivaltaiseen käytökseen. Itsemääräämisoikeuksien vahvistaminen on kääntynyt nuorten turvattomuudeksi. Huostaanotettujen lasten ja nuorten sijoituspaikoissa lasten liikkumista ei ole enää voinut uuden lain mukaan rajoittaa entiseen tapaan ja jopa puhelimen käytön rajoittamisesta on tehtävä hallinnollinen päätös. Lapset ja nuoret voivat melko vapaasti poistua sijoituspaikastaan, minkä vuoksi päihde- ja väkivaltaongelmat ovat räjähtäneet kasvuun.

KD-eduskuntaryhmä esittää lastensuojelulain kokonaisuudistusta. Lastensuojelun keinovalikoimaa tulee pikaisesti kehittää, niin että rikolliseen ja väkivaltaiseen käytökseen voidaan puuttua. Myös alle 15-vuotiaan nuoren tulee voida ymmärtää, että vääristä teoista tulee seuraamuksia. Nuorten rikoskierteen katkaisemiseksi on tärkeää myös nopeuttaa nuorten rikos- ja oikeusprosessia, mikä auttaa myös rikosten uhreja.

Nopeasti kehittynyt ilmiö edellyttää myös oikean tilannekuvan rakentamista ja kykyä tunnistaa keskeiset piirteet, kuten jengien viranomaisvastaisuuden, jengikulttuuriin liittyvän väkivaltaisen käyttäytymisen ihannoinnin sekä uhkaavan käytöksen myös ulkopuolisia kohtaan.

Poliisilla tulee olla riittävät resurssit tutkia ja selvittää jengien tekemät rikokset. Suomessa on harkittava Tanskan tapaan vankeusrangaistuksen koventamisperusteeksi rikosjengin jäsenyyttä.

Maahanmuuttajaperheitä on tuettava kasvatusvastuussa ja huomioitava tämä erityisellä tavalla kotouttamistoimissa. Kouluissa tarvitaan lisää pienryhmiä, erityisopetusta, psykologeja ja kouluterveydenhoitoa.

Islannissa vuosia sitten saavutettiin hyviä tuloksia kiinnittämällä huomio nuorten vanhempiin. Vanhemmat jalkautuivat arki-iltoina ulos ja tekivät yhteistyötä nuorisotilojen,

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

harrastusten ja koulujen kanssa. Nuorille määriteltiin yhteiset kotiintuloajat. Jokaisen lapsen ja nuoren kasvatuksessa perimmäisen vastuun kantavat perheet ja kodit, joita voidaan tukea yhteisillä pelisäännöillä ja ajoissa annettavilla palveluilla.

Arvoisa puhemies! Nyt on viimeinen hetki toimia. Ministerin vastaus osoittaa, että hallitus ei ymmärrä tilanteen vakavuutta eikä esitä toimia aktiivisiin toimenpiteisiin jengirikollisuuden estämiseksi. Siksi kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä yhtyy edustaja Purran esittämään epäluottamuslauseeseen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harkimo.

11.05 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ärade talman! Meidän kannattaa ottaa mallia Ruotsista monessa asiassa, mutta tässä asiassa ei.

Viime pääsiäisenä Ruotsi pysähtyi. Eri puolilla Ruotsia leimahti levottomuuksia, joissa poliisien kimppuun hyökättiin kivittämällä ja polttopulloilla. Kuolonuhreita selvittiin kuin ihmeen kaupalla, mutta kymmeniä poliiseja loukkaantui. Monet poliisin kimppuun hyökänneistä olivat alaikäisiä. Hyökkäys poliisia kohtaan oli pelkän väkivallan lisäksi symbolisesti hyvin vakavaa. Maahanmuuttajat hyökkäsivät myös demokratiaa vastaan. He hyökkäsivät kaikkea sitä vastaan, mitä varten olivat Ruotsiin tulleet ja päässeet.

Pääministeri Magdalena Andersson järkyttyi syvästi ja totesi, että Ruotsin ja ruotsalaisten pitää nyt unohtaa aiemmat totuudet ja alkaa tehdä kovia päätöksiä. Andersson sanoi ääneen sen, mitä siihen asti oli Ruotsissa pidetty vain ruotsidemokraattien puheena: Ruotsiin oli tullut liikaa maahanmuuttajia ja heidän kotouttamisensa oli epäonnistunut. Tällaiset mellakat ja pääministerin tunnustus ovat viimeinen hätähuuto myös meille, ennen kuin yksinkertaisesti olemme liian myöhässä.

Ruotsissa on ajaututtu tilanteeseen, jossa ihmiset elävät samassa maassa, mutta he elävät eri todellisuuksissa. Ruotsi on 2000-luvulla myöntänyt oleskelulupia kiihtyvään tahtiin. 2000-luvun alussa niitä myönnettiin keskimäärin 70 000 vuodessa, kun 2010-luvulla jo keskimäärin 120 000 vuodessa. Tällä hetkellä alaikäisistä lapsista on lähes puolet heitä, joiden vanhemmista toinen tai molemmat ovat syntyneet ulkomailla. Ulkomailla syntyneiden määrä tuplaantui 20 vuodessa, ja joka viides ruotsalainen on syntynyt ulkomailla.

Arvoisa puhemies! Ärade talman! Ruotsissa on tänä vuonna ammuttu kadulle kuoliaaksi 60 ihmistä jengien välisissä ammuskeluissa. Tukholmassa, Göteborgissa ja Malmössä on lähiöitä, joihin poliisi ei edes uskalla mennä. Katujengit ovat ottaneet lain omiin käsiinsä, tekevät itse tiesulkuja ja jahtaavat vihollisjengin jäseniä, eikä poliisi uskalla mennä väliin.

Suunta on Suomessa valitettavasti sama. Tähän on puututtava, ja tähän on puututtava nyt heti ja täydellä teholla, ennen kuin se on liian myöhäistä. Liian monen nuoren ensimmäinen auktoriteetti on poliisi, ja silloin ollaan pahasti myöhässä. Jos kotona, koulussa tai harrastuksissa ei tule käsitystä oikeasta ja väärästä, ennuste on huono. Koulun ammattilaisten, järjestöjen, sosiaaliviranomaisten ja poliisin pitää tehdä paljon parempaa yhteistyötä ja pyrkiä puuttumaan häiriköiviin lapsiin varhaisemmin. Vinoon kasvaminen alkaa jo alakouluikäisenä. Nuorimmat veitsien kanssa kaduilla liikkuvat ovat 12–13-vuotiaita. Joukossa tyhmyys tiivistyy, ja vanhempien jengiläisten huomiota ja hyväksyntää haetaan kaikin, myös rikollisin, keinoin.

Meidän on aika oppia puhumaan asioista niiden oikeilla nimillä ilman, että heti aletaan syyttää rasismista. Suurin osa katujengien jäsenistä on maahanmuuttajataustaisia. Se jos

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

mikä kertoo siitä, että olemme epäonnistuneet maahanmuuttajien kotouttamisessa. On liian myöhäistä kuvitella, että tämä katujengiongelman hoituu silkkihansikkain.

Arvoisa puhemies! Ärade talman! Maassa maan tavalla. Pitää opiskella suomea tai ruotsin kieltä, käydä koulua, harrastaa, opiskella ja mennä töihin. Ilman näiden perusasioiden toteutumista jäädään yhteiskunnan ulkopuolelle, ja silloin sitä hyväksyntää haetaan katujengeistä ja rikollisuudesta. Tässä ei nyt pidä olla liian sinisilmäinen. Suomi on noudattanut Ruotsin kaltaista sallivaa maahanmuuttopolitiikkaa, mutta näin ei voi jatkaa. Tanska ja Norja ovat jo vuosia sitten valinneet tiukemman linjan, ja se on myös Suomen tie. Eri maisissa on hyviä malleja esimerkiksi pisteytyksestä, jolla mitataan maahantulijan edistymistä sopeutua uuden kotimaansa arvoihin ja elämäntapaan.

Arvoisa puhemies! Ärade talman! Aivan eri asia on, että tarvitsemme jatkossa tänne paljon enemmän muualta tulevaa työvoimaa. Mutta silloin puhutaan juuri työvoimasta, ja se on aivan oma juttunsa.

Kannatan perussuomalaisten tekemää välikysymystä.

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt annan mahdollisuuden minuutin mittaisille vastauspuheenvuoroille. Niitä pyydetään painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Ministeri Mikkonen.

11.11 Sisäministeri Krista Mikkonen: Arvoisa puhemies! Kiitos näistä ryhmäpuheista. Valtaosassa niistä ymmärrettiin, että oleellista on nimenomaan puuttua niihin juurisyyihin, mihin puuttumalla voimme estää rikollisuutta ja sitä, että nuoret kohtaavat väkivaltaa ja nuoret itse ajautuvat käyttämään väkivaltaa, ja sen takia lapsiin, nuoriin, heidän palveluihinsa täytyy panostaa, perheiden tukeen täytyy panostaa.

Samanaikaisesti, niin kuin tässä keskustelussa todettiin, meillä täytyy olla poliisilla keinoja puuttua näihin rikoksiin, ja sen takia hallitus on poliisien määrää lisännyt. Sillä on ollut myös suorat vaikutukset siihen, että poliisi on pystynyt ottamaan näistä katujengeistä tekijöitä kiinni, vankilassa tilanne on saatu rauhoitettua ja myös nuorten ryöstöihin liittyen niitä tekijöitä on saatu otettua kiinni. Ja tämä on tärkeää, meidän täytyy huolehtia siitä, että poliisilla on resursseja toimia. Samanaikaisesti meidän täytyy ennen kaikkea varmistaa, että uudet nuoret eivät ajaudu rikollisuuden polulle, ja siinä nimenomaan sillä varhaisella puuttumisella, viranomaisten välisellä yhteistyöllä — poliisin Ankkuri-toiminta yhtenä esimerkkinä — etsivällä nuorisotyöllä, näillä kaikilla, on iso merkitys. Mitä aikaisemmin pääsemme ongelmiin puuttumaan, sen tärkeämpää se on ja sitä enemmän me saamme rikoksia estettyä. Tässä maassa jokaisella nuorella pitää olla paikkansa, pitää olla turvallinen olo, turvallisia aikuisia ympärillä. Jos ei niitä löydy kotoa, niin meidän täytyy varmistaa, että niitä on koulussa, niitä on nuorisotyössä ja niin edelleen.

Tässä keskustelussa emme saa leimata ketään. On totta, että maahanmuuttajien osuus katujengeissä on suuri, ja se kertoo siitä, että kotouttamiseen täytyy panostaa entistä enemmän — se kielenopiskelu on äärimmäisen tärkeää. Mutta me emme saa lähettää tästä salista sellaista viestiä, että kaikki maahanmuuttajat olisivat rikollisia tai kaikki nuoret olisivat rikollisia, kun puhutaan hyvin pienestä joukosta. [Välihuutoja oikealta] Meidän täytyy huolehtia siitä, että meillä on keinoja puuttua näihin, ja sitä työtä hallitus on tehnyt ja tekee.

Minua ihmetyttää vähän se, että opposition piireistä tuli monessa puheenvuorossa, että ”olemme jo vuosikausia olleet huolissamme tästä”, ”olemme jo vuosia sitten esittäneet toimia”. Viime hallitus valitettavasti leikkasi esimerkiksi poliisin määrärahoista, leikkasi siel-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

tä lasten ja nuorten palveluista. Sen jälkeen, kun perussuomalaiset lähtivät hallituksesta, poliisien määrää lisättiin, ja se oli oikea toimi, kiitos siitä. [Mika Niikko: Tuo ei pidä paikkaansa, tuo pitää korjata!] Mutta sitä, että tässä kohtaa sitten sanotaan, että ”vuosia sitten jo tiesimme”, mutta kuitenkin mitään ei tehty, ihmettelen.

Tämä on meidän yhteinen asiamme, ja tämä hallitus on nyt panostanut lasten ja nuorten palveluihin, kouluun, varhaiskasvatukseen ja myös siihen poliisien määrään, ja tätä työtä meidän täytyy yhdessä jatkaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Viljanen.

11.14 Heidi Viljanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten ryhmäpuheenvuorossa erityisesti hämmästytti suhtautuminen Ankkuri-toimintaan. Se oli väheksyvää, ja kommentoitiin, että me hehkutamme sitä. Miksi me hehkutamme sitä? Siksi, että sillä on hyvin merkittävä rooli nuorten rikollisuuden torjunnassa. Jos kuuntelitte ryhmäpuheenvuoroani, niin kuulitte, että suuri osa, 73 prosenttia, Helsingissä tämän toiminnan piirissä olevista ei uusi rikoksia. Me hehkutamme sitä siksi, että poliisi ja ammatillaiset ovat kaikki sen kannalla, sitä pitää vahvistaa edelleen. Tähän tulee turvata resurssit erityisen laajasti koko Suomessa, lisätä myöskin nuorisotyön roolia näissä tiimeissä, koska siitä on erinomaiset kokemukset. Poliisien, jotka tekevät tätä työtä, tulee saada tehdä sitä täysipäiväisesti eikä muun työn ohessa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Purra.

11.15 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Useassa puheenvuorossa vaadittiin toimivaa kotouttamista. Nyt haluaisin kysyä, mitä tämä toimiva kotouttaminen on. Nimittäin te olette tehneet tässä maassa sitä kotouttamispolitiikkaa parikymmentä vuotta: meiltä löytyy uimakerhot ja pyörällä ajamisen opetukset, meiltä löytyy erilaista positiivista syrjintää, vaikka mitä. Mitä se on se toimiva kotouttaminen, jota te peräänkuulutatte?

Toinen seikka on se, että täällä lueteltiin jälleen erilaisia palveluita, palveluita lastensuojelusta, kouluista ynnä muusta. Samaan aikaan, kun me katsomme tilannetta näillä sektoreilla, se on hyvin heikko. Meidän sote-palvelut ovat enemmän tai vähemmän kriisissä. Te luettelette, mitä hyvää te olette tehneet, mutta ette kai te halua meille tulevaisuudessa sellaista yhteiskuntaa, että meidän koko hyvinvointijärjestelmä on rakennettu maahanmuuttajille? Nimittäin suomalaisetkin kaipaisivat joskus niitä palveluita. Vastatkaa: mitä on toimiva kotouttaminen? [Eveliina Heinäluoma: Teiltä puuttuu ratkaisut!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kilpi.

11.16 Marko Kilpi kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksella tuntuu olevan aivan selvä toimintatapa: erilaisia ongelmia kun on, niin niiden annetaan ihan kaikessa rauhassa tulehtua, niiden annetaan kriisiytyä aivan tappiin saakka, ja sen jälkeen ruvetaan sitten kasaamaan erilaisia syitä, minkä takia ongelmaa ei voida ratkaista, ja kun ne loppuvat, tuodaan hirveällä kiireellä hätäratkaisu pöytään valtavan isoksi kasvaneeseen ongelmaan. Tätä analyysiahan saatiin kuulla korkean tason asiantuntijoilta viimeksi tänään aamu-tv:ssä. Haluaisin kysyä tässä kohtaa: Miksi näin? Miten itse arvioisitte pää-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

töksentekokykyänne? Sekin tässä oikeastaan alleviivaa tilannetta, että sisäministeri omassa vastauksessaan puhui kuin oppositio. Kaikennäköisiä ratkaisuja vaaditaan, mutta teot puuttuvat. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Könttä.

11.17 **Joonas Könttä kesk** (vastauspuheenvuoro): kiitos, arvoisa herra puhemies! On tietysti houkuttelevaa sanoa, että teot puuttuvat, mutta kyllä täällä monessa puheenvuorossa on jo toistettu, että tähän maahan on lisätty poliiseja ennätyspaljon. Poliisin resursseja on lisätty ennätyspaljon. Ettekö te kuuntele vai ettekö te ymmärrä? Niiden leikkausten jälkeen, joita edellinen hallitus aloitti ja vasta puolivälissä lähti korjaamaan, tähän maahan on lisätty poliiseja ja samoitin poliisiresursseja. Tällä linjalla tulee jatkaa: 2030-luvulle mentäessä poliisien määrä tulee nostaa kahdeksaan ja puoleen tuhanteen. Nyt olemme oikealla uralla, ja toimenpiteitä on tehty.

Mutta sekään ei onnistu, että ongelmia hyssytellään ja ollaan hiljaa niistä ongelmista. Kyllä, meillä on tässä maassa jengiväkivaltaa, katujengejä, ja iso osa siitä on myös maahanmuuttopolitiikan epäonnistumisen ansiota tai syytä. Tähän pitää puuttua, mutta totta ihmeessä samaan aikaan, kyllä, Suomi tarvitsee myös työperäistä maahanmuuttoa, ja tälle keskustusta sanoo tervetuloa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Virta.

11.18 **Sofia Virta vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmasti se syy, miksi täällä on useamman kerran viitattu oppositioon, on nimenomaan se, että eivät nämä ongelmat ole nyt muodostuneet. Eivät nämä nuoret ole tämän kolmen ja puolen vuoden aikana täysin kääntäneet suuntaa, vaan kyllä ne ongelmat ovat juontaneet jo paljon pidemmältä ajalta, ja siksi täällä puhutaan lapsista ja nuorista, mikä on hyvä. Täällä puhutaan myös poliiseista, joita oppositio on itse pyytännyt lisää, ja tänään he ovat kertoneet, että itse asiassa poliisin tekemä Ankkuri-toiminta ei olekaan vaikuttavaa. Siinä on aikamoinen ristiriita. Onneksi hallitus ja hallituspuolueet uskovat suomalaiseseen poliisiin ja siihen, että poliisissa tehdään hyvää työtä.

Kysyisin hallitukselta: miten näette lastensuojelun työntekijöiden roolin siinä, että kun ne ovat hyvin haastavia tilanteita, joissa nuori on ajautumassa sinne järjestäytyneen rikollisuuden pariin, niin voisiko siellä lisätä työntekijöiden osaamista ja ymmärrystä järjestäytyneen rikollisuuden toiminnasta ja esimerkiksi ehkä enemmän kokemustoimijuutta hyödyntää?

Toinen kysymys: voitaisiinko varmistaa nykyistä paremmin, että lastensuojelun sijaishuollon yksiköissä asuvat nuoret saisivat vahvemmin myös muita yhteiskunnan tukipalveluita? Nyt kenttä kertoo sitä huolta, että niitä palveluita voi olla vaikea saada, kun ehkä oletetaan, että lastensuojelun sijaishuollon yksikkö kykenisi korjaamaan kaikki muodostuneet ongelmat.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Honkasalo.

11.19 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkaisin tätä, minkä edustaja Virta nosti esille, eli näistä sijaishuollossa olevista lapsista ja nuorista.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Me tiedetään tutkimuksesta, että erityisesti kun laitoksesta karataan, niin silloin syyllistytään rikoksiin myös sen takia, että halutaan se karkumatka rahoittaa. Nämä nuoret itse toivovat enemmän pysyviä aikuisia, enemmän pysyviä aikuisia sinne omaan arkeensa. Samaan aikaan me tiedetään esimerkiksi Helsingin Sanomien laajasta artikkelista, että nämä lapset ja nuoret kokevat enemmän aikuisten taholta väkivaltaa kuin muut nuoret. Tämä on semmoinen asia, jota me ei voida ohittaa: nämä nuoret, joista me puhutaan, ovat myös itse usein väkivallan tai rikosten uhreja, ja nimenomaan uhritutkimukset tuovat esille, että nuorisorikollisuudessa uhrius ja tekijyys punoutuvat yhteen. Samaan aikaan lapsiasiavaltuutettu on kaivannut sitä, että me tarvitaan enemmän tutkimustietoa siitä, miten nuorisorikollisuus ilmenee, koska merkittävä osa on piilorikollisuutta, eli meillä ei ole tarpeeksi tietoa.

Eli jospa ministeri Mikkonen ja sitten toisaalta ministeri Kiuru voisivat vastata näihin kysymyksiin, jotka koskevat erityisesti näitä hatkassa olevia nuoria. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Bergqvist.

11.20 **Sandra Bergqvist r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Det har frågats många gånger vad en lyckad integration egentligen är. Det som det handlar om är ju det att man lär sig språk, det handlar om att när man flyttar hit får barnen vänner, de får en hobby och kan integreras och vara med precis som alla andra. En av de viktigaste sakerna är naturligtvis att föräldrarna också hittar ett jobb, och på det sättet kan delta i samhället precis som vi alla andra. Men det handlar naturligtvis också mycket om att de får information om hur vårt samhälle fungerar.

Arvoisa puhemies! Tarvitaan kipeästi lisää työvoimaa Suomeen, ja kun meille tulee ihmisiä, niin on tietysti vähän hassua, että heille ei sitten anneta mahdollisuutta myös osallistua työmarkkinaa sillä tavalla kuin pitäisi. Kysyisin, arvoisa puhemies: miten saadaan toimivampi ja joustavampi työmarkkina, niin että myös maahanmuuttajat voivat osallistua tähän?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Räsänen.

11.21 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tiedusteluvalvontavaliokunta kävi syksyllä Hollannissa, ja meitä varoitettiin siellä kehityksestä, jossa erittäin väkivaltainen, huumekauppaan kytkeytynyt ja etnisiin jengeihin perustuva järjestäytynyt rikollisuus rehottaa maassa, joka on pitkään toiminut liberaalin huume politiikan ja sallivan maahanmuuttopolitiikan mallimaana. Lailliset kannabiskahvilat ja käyttöhuoneet eivät ole vähentäneet laitonta huumebisnestä, ja ymmärrätkö, ministeri Mikkonen, millaisen viestin teidän ja joidenkin muidenkin hallituksen ministerien kannanotot huumeiden laillistamisesta antavat nuorille?

Sitten toinen asia: Keskustan eduskuntaryhmä vaati ryhmäpuheessaan vankeusrangastuksen koventamisperusteeksi rikosjengin jäsenyyttä, jonka mekin otimme omassa ryhmäpuheenvuorossamme esiin. [Keskeltä: Hyvä kanta!] Kysyn teiltä, ministeri Henriksson: onko tämä valmistelussa, onko hallitus valmistelemassa tätä?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harkimo.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

11.22 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Arvoisa hallitus, jos ette usko oppositiota, niin uskokaa edes tilastoja ja katsokaa, mitä on tapahtunut Ruotsissa. Niin kuin puheessani sanoin, Ruotsissa herättiin vasta viime keväällä tähän maahanmuuttokriittiseen ajattelutapaan myös muissa puolueissa kuin ruotsidemokraateissa. Tanskassa siihen on herätty jo aikoja sitten. Katsokaa tuloksia: Ruotsissa oli 280 ampumatapausta edellisenä vuonna ja tänä vuonna on 378. Tanskassa oli 87 ampumatapausta ja nytten 12. Kai siellä jotain on tehty oikein, joitain asioita? Jos te ette itse halua mitään tehdä, niin ottakaa edes mallia Tanskasta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Rydman.

11.23 **Wille Rydman wr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Valitettava tosiasia on se, että länsimaissa viime vuosikymmeninä lisääntynyt nuorisojengirikollisuus linkittyy olennaisella tavalla maahanmuuttoon ja on leimallisesti etnisten vähemmistöjen korostetusti ylläpitämää. Kun näin valitettavasti on, niin on vain tunnustettava se, että tiettyillä maahanmuuttajaryhmillä silloin, kun maahanmuuton volyymi on kovin suurta, näkyy olevan sen verran laajoja sopeutumisvaikeuksia, että minkäänlaiset kotouttamistoinenpiteet, mitä Euroopassa on yritetty harjoittaa, eivät ole tuottaneet tulosta siitä huolimatta, että kotouttamistoinenpiteitä on ollut hyvin monenlaisia. Tästä looginen johtopäätös olisikin se, että tietynlainen maahanmuutto tuntuu synnyttävän samanlaisia ongelmia eurooppalaisissa yhteiskunnissa riippumatta siitä, mitä teimme, jolloin onkin olennaista vähentää tämänkaltaista maahanmuuttoa. Kysynkin hallitukselta: mitä aiotte tehdä tämänkaltaisen maahanmuuton määrän merkittäväksi supistamiseksi?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lindtman.

11.25 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhteiskunnan tulee reagoida lujasti näihin nuorisojengien ryöstelyihin ja väkivaltarikoksiin. On tultava nykyistä nopeammin seuraamukset näille järjestäytyneille jengeille, ylipäätänsä laittomat aseet pitää saada pois, sinne tarvitaan tiukemmat rangaistukset, poliisilla on oltava riittävät resurssit.

Mutta, arvoisa puhemies, yhtä lujasti on puututtava juurisyihin. Sen vuoksi me tarvitsemme nykyistä enemmän Ankkuri-toimintaa, joka on tehokasta, tarvitsemme parempaa kotoutumista, myös velvoittavuutta siellä, ja tämä edustaja Räsänen Islannin-mallin mukainen perheiden mukaan ottaminen, jota edesmennyt edustaja Maarit Feldt-Ranta piti esillä, on erittäin tärkeä.

Mutta, arvoisa puhemies, vaikka on selvää, että näissä nuorisojengeissä on iso osuus, liian iso osuus maahanmuuttajataustaisia nuoria, niin tekemällä tästä kysymyksestä vain maahanmuuttokysymyksen tulemme työntäneeksi syrjään yhä enemmän maahanmuuttajataustaisia nuoria ja pahentaneeksi tätä ongelmaa. Sen vuoksi ihmettelenkin, arvoisa kokoomus, miksi te tässäkin asiassa lähditte kannattamaan perussuomalaisten aisaa. [Vasemmalta: Peesaamaan!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Rantanen, Mari.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

11.26 **Mari Rantanen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnä totean sen, että kukaan ei perussuomalaisten ryhmäpuheessa sanonut, että Ankkuri-toimintaa ei pitäisi olla tai että se ei olisi tehokasta, me vain totesimme, että te jauhatte siitä, aivan kuten tässä edustaja Lindtman äsken, että hän juurisyytä poistaisi Ankkuri-toiminnalla. Niinhän te äsken totesitte.

Kysymys on nyt siitä, että jos me emme tunnusta sitä, että tässä on maahanmuutosta kysymys, ei ole silloin keinoja korjatakkaan asioita. Ensin ongelma pitää tunnistaa ja tunnustaa, ja silloin löytyvät myös keinot tähän.

Arvoisa sisäministeri Mikkonen, kysyisin teiltä, kun te olette myös täällä nostanut tätä kotoutumista, niin kuin moni muukin hallituspuolueiden edustaja. Te toitte tämän kotoutumislain uudistuksen: täällä ei ole minkäänlaisia keinoja, täällä vain lisätään palvelutarjotinta, täällä ei ole velvoittavuutta lisätty laisinkaan. Miksi näin, jos teidän mielestänne sitä pitäisi nyt tehostaa ja muuttaa?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Orpo. [Veronika Honkasalo: No nyt odotetaan sivistynyttä puheenvuoroa!]

11.27 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivon, että salissa kuunneltiin hyvin huolella edustaja Kilven asiantunteva, laaja-alainen, sivistynyt puhe tähän vakavaan ongelmaan, joka Suomessa on. Se oli erinomainen puheenvuoro, ja siinä oli sisällä ratkaisuja tähän ongelmaan, joka huolestuttaa tällä hetkellä ihmisiä erittäin paljon. Te ihmettelette, miksi kokoomus ottaa osaa tähän keskusteluun ja välikysymykseen. Juuri siksi, että tämä on vakava ja koko ajan pahemmaksi muuttuva ongelma, johon pitää puuttua. Me olemme pyytäneet sitä hallitukselta, me olemme tehneet jo vuosien ja kuukausien ajan ehdotuksia, ja koska meillä on sellainen olo, että näitä ei ole otettu vakavasti, me haluamme olla tässä keskustelussa mukana.

Lukekaa edustaja Kilven puhe. Siinä on paljon hyviä ehdotuksia mutta myöskin sitä näkemystä, missä tässä ongelmassa oikeasti on kysymys. Se lähtee nuorten pahoinvoinnista, laaja-alaisista ongelmista, ja kyllä, pitää voida sanoa ääneen, että tämä liittyy myöskin maahanmuuttoon, tämä kysymys ja nämä ongelmat. Mutta siinä on myöskin ratkaisuja, ja toivon, että hallitus vielä viimeisinä aikoinaan ottaa ne vakavasti ja laittaa liikkeelle kaikki, mitkä mahdollista.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hoskonen.

11.28 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun tästä asiasta keskusteltiin muutama viikko sitten kyselytunnilla, niin silloin saatiin vastauksia kiitettävän paljon, minkä mukaan viranomaisten yhteistyötä pitää parantaa, koulun yhteistyötä pitää parantaa, mutta kukaan ei maininnut silloin siitä, että kyllähän on kamala tilanne pienelle, nuorelle, kasvavalle ihmiselle, jos hänen lähin omainen on viranomainen. Lapsen paikkahan on kotona eikä tuolla kadulla. 10- ja 12-vuotiaan lapsen paikka on kotona isän ja äidin luona tai jonkun huoltajan luona. Toivonkin, että tähän kiinnitetään huomiota. Eihän tämä yhteiskunta pyöri, jos tämä maailman perussolu eli perhe hajotetaan. Tämähän menee kaikki sen jälkeen aivan päin honkia.

Toinen asia, arvoisa ministeri: Kun täällä on vastuuministeri paikalla, niin kysyn teiltä, kun teidän oma puolueenne kannattaa kannabiksen laillistamista, mutta olen saanut tietoa

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

ystäviltäni, jotka tekevät terveydenhuoltoalalla töitä, että nuorten kannabiskokeilut ovat johtaneet valtaviin ongelmiin, psykooseihin sun muihin: milloin teidän puolueenne, te poliisiministerinä otatte tämän asian oikeasti esille ja rupeatte toimimaan niin, että nuorisosaästyy tältä hirveydeltä? [Petri Huru: Olisipa hallituksessa enemmän hoskosia!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kiuru, kaksi minuuttia.

11.29 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Tässä minusta on käyty hyvää keskustelua nimenomaan siitä näkökulmasta, miten lasten ja nuorten pahoinvointi näkyy myöskin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa. Moni teistä nosti esiin lastensuojelun, ja tätä kautta on tärkeätä todeta, että lastensuojelulaki vaatii pikaista korjaamista ja olemme jo siihen ryhtyneet. Niin kuin tässä edustaja Päivi Räsänen nosti ryhmäpuheenvuorossa esiin, kyllä lastensuojelulain kokonaisuudistus ensi kaudella tarvitaan, ja siihen on jo tehty ministeriössä töitä, koska itse koimme myös tässä hallitusohjassa, että näin pitäisi toimia.

Hatkanuoret ovat tämän yhteiskunnan yksi vaiettu salaisuus, ja siitä minusta edustaja Virta jo tuossa aikaisemmin hyvin puhui. Meillä on hyviä kokemuksia siitä, millä tavalla hatkanuorten kanssa pitäisi pystyä toimimaan niin, että heidän ongelmansa otettaisiin tosiasiasa paljon vakavammin. Meidän nykyinen järjestelmä lähtee siitä, että kun sosiaalityöntekijä saa yhden nuoren sijoitettua, niin käytännössä pahimmillaan tämä vastaanotto- paikka saa jopa rahaa siitä, vaikka nuori ei koskaan pysy tässä yksikössä sisällä. Näin sitten syntyy kierre, jossa tuntuu, että kenenkään murheena ei ole se, että nuori on pakosalla, ja tämä on vakava haaste.

Meillä ovat kansalaisjärjestöt tehneet hyvin paljon töitä näiden hatkanuorten kanssa, ja minusta siellä on malleja tuoda sosiaali- ja terveydenhuoltoon ihan oikeiksi menetelmiksi myös tähän nykyjärjestelmään, mutta fakta on se, että hyvin pitkään me elimme tilanteessa, jossa ”so” ja ”te” elivät omaa elämäänsä. Sosiaalityöntekijä on sosiaalipuolen ammatilainen, ja hänellä on hyvin vaikea järjestää näitä terveyspalveluita. Kyllä siinä monesti joutuu kysymään, kumpi oli ennen, muna vai kana, ne terveysongelmat vai sitten sieltä sosiaalipuolelta tulevat ongelmat. Kyllä molempia tarvitaan, ja tällainen moniammatillinen yhteistyö on erityisen tärkeää, kun me katsomme näitä lapsia ja heidän tulevaisuuttaan.

Kuten totesin, meillä on kokonaisuudistus lastensuojelussa ja ministeriössä aloitettu.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Henriksson, kaksi minuuttia.

11.31 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä katu- jengi-ilmiöhän on otettava vakavasti, ja siihen hallitus myös puuttuu. Yhteiskunnan kan- nalta on parempi — luulen, että me kaikki ymmärrämme, että on parempi — ja tulee myös halvemmaksi, että ehkäistään ongelmien syntymistä ja korjataan jo varhaisessa vaiheessa. Juuri tämän takia meidän pitää panostaa tähän Ankkuri-toimintaan, ja näinhän hallitus on määrätietoisesti tehnyt. On ihmeellistä, että sitä ei ymmärretä, että tulee halvemmaksi pa- nostaa tähän. Tämä ei tietenkään tarkoita, ettei muitakin toimenpiteitä tarvita. Tarvitaan myös muita toimenpiteitä, mutta ei voi ajatella niin, että ennalta ehkäisyllä ei ole mitään väliä — päinvastoin, sillä on suurikin vaikutus, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] ja sen takia moniammatillinen yhteistyö on aivan keskiössä.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Mutta nyt haluaisin myös tuoda esille sen, että oikeusministeriö ja sisäministeriö ovat nyt parhaillaan arvioimassa aselainsäädännön kehittämistä. Laittomiin aseisiin on puuttutava tiukoin keinoin, ja tämä työskentely on jo käynnissä.

Sitten tässä on monessa puheenvuorossa nostettu esille jengiytyminen ja sen rankaiseminen. Meillä on jo lainsäädäntö, joka tekee paheksuttavammaksi rikoksen, jos sen tekee rikollisryhmän toiminnassa yhdessä muitten kanssa, eli tämä on jo rangaistuksen yleinen koventamisperuste, ja rikoksen tekeminen osana järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa muodostaa myös rikoksen törkeäksi tekevän perusteen monissa säännöksissä. Mutta itse ajattelen, että on varmasti syytä, että me käydään tiheällä kammalla nyt lävitse meidän rikoslainsäädäntöä myös tältä osin ja katsotaan, onko siellä aukkoja, mitä pitää tilkitä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Guzenina.

11.34 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuorisorikollisuudesta ja katujengirikollisuudesta pitää puhua. Niitä pitää arvioida rehellisesti, niihin pitää puuttua tehokkaasti, ja vaikka hallituspuolueen kansanedustajilla ei ole tapana jakaa kiitosta välikysymyksistä, niin tämä keskustelu, jota käymme täällä salissa tällä hetkellä, on äärimmäisen tärkeä. Nuorisorikollisuus ja katuväkivalta ovat pelottavia ja yhteiskuntaa rikovia ilmiöitä. Niistä syntyy kierre, josta kärsivät kaikki: lapset, nuoret, aikuiset, vanhukset. Pelko on kammottava koura, sen vallassa ei pitäisi kenenkään joutua elämään.

Tällä vaalikaudella on poliisien resursseja lisätty, ja toki tarvitaan vielä lisää. Itse kaipaaisin kovasti esimerkiksi koulupoliisien uutta nousua ja muita vastuullisia, läsnäolollaan lapsille ja nuorille yhteiskunnan lainalaisuuksia opettavia aikuisia etenkin sinne kouluyhteisöihin, koska siellä tavoitetaan kaikki lapset ja nuoret ja sinne pystytään kylvämään näitä hyvän siemeniä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Tavio.

11.35 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Olen aiemmin itse rikosjuristin työssä kohdannut näitä ulkomaalaistaustaisia nuoria rikoskierteessä ja rikosjengeissä. Siellä ei oikeasti ole lainkaan rangaistuksen pelkoa. Suomen oikeuspolitiikka on hyvin löysä, huumausainepolitiikan rangaistukset hyvin löysiä, heitä ei huolestuta lainkaan kiinnijäämiset. Siellä on joukossa, kuten perinteisesti SDP:n ja vihervasemmiston puolelta on korostettu, sellaisia polulta harhautuneita nuoria, joita voidaan auttaa näillä toimilla, mutta siellä on joukossa paljon sellaisia kroonisesti rikoksen polulle joutuneita, täysin kotouttamiskelvotonta väkeä. Siksi se juurisyy ei ole se, kuinka paljon on poliiseja tai sosiaalityöntekijöitä — ei se ole juurisyy, se on hoito tähän oireeseen, tähän tautiin. Ongelma on siinä, että Suomi summanmutikassa ottaa lisää ja lisää, jatkuvana virtana tulijoita kulttuureista, joista tänne ei sopeuduta. Tämän pitäisi olla nyt ihan itsestäänselvää, tämä tulisi myöntää.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mykkänen.

11.36 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Lindtman sanoi, että nostamalla esiin sen tosiasian tämän nuorisorikollisuusvyyhdin liittymisestä myös huonosti kotoutuneeseen maahanmuuttajaväestönosaan ajetaan jotenkin

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

enemmän kuiluun ihmisiä. [Antti Lindtman: Ei!] Viime vaalien viimeisenä kampanjointi-iltana tuolla Leppävaaran Sellon kulmilla yksi ulkomaalaistaustainen vartija lähestyi, ja minä ajattelin, että nyt varmaan minut heitetään kauemmas kauppakeskuksesta, mutta hän halusikin tulla keskustelemaan. Hänen pääviestinsä oli nimenomaan se — mikä ei ole muuten mitenkään harvinainen — että miksette tee kovempia toimia kotouttamisessa, kovempaa keppiä, jotta tämmöistä ei syntyisi, että täällä laahustaa valtava määrä ulkomaalaistaustaisia nuoria, jotka leimaavat myös hänen lapsensa. [Antti Lindtman: Juuri näin!] Siis huonosti käyttäytyvä vähemmistö leimaa hyvin käyttäytyvän enemmistön, ja siksi ei ole maahanmuuttajien ajamista ongelmiin vaan päinvastoin heidän auttamistaan se, että tiukennetaan kotouttamista, vaaditaan enemmän ja tehdään tepsiviä toimia, joihin voi hakea [Puhemies: Aika!] mallia nyt esimerkiksi Tanskasta tai muista maista. Ruotsi meidän täytyy yhdessä analysoida, koska siellähän on muihin Euroopan maihin nähden epäonnistuttu kaikkien näkökulmasta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Vehviläinen.

11.37 Anu Vehviläinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilastot ja arki kyllä kertovat, että tässä jengi- ja katuväkivallassa, nuorisojengeissä, maahanmuuttajat ovat enemmistönä. Se on fakta, ja se kertoo siitä, että me emme ole tässä kotouttamisessa riittävällä tavalla onnistuneet. Tämä on minusta perusasia, josta meidän kannattaa olla samaa mieltä.

Sitten haluan nostaa esille sen, että kyllä väkivalta, olipa se kantaväestön edustajan, nuoren, lapsen, tekemää, on aivan yhtä paha asia kuin maahanmuuttajalapsen ja -nuorenkin osalta. Ja ajattelen kyllä sillä tavalla, kun olen kuunnellut tätä keskustelua, että kyllä me halutaan viranomaisille paljon yhteistyötä ja hyviä keinoja, ja näin täytyy tehdä, mutta kun on kysymys alaikäisistä lapsista — vaikka 15 vuotta on se rikosoikeudellinen seuraamusikäraja — kyllä vanhemmuus ja se, miten lapsia kasvatetaan suomalaisessa yhteiskunnassa, on yksi tärkeä asia, ja tähän tulee kiinnittää huomiota. Pidän oikeana, että täällä nostettiin esille myös tämä Islannin malli, joka on aiemmin ollut tässäkin salissa paljon esillä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Hanna.

11.38 Hanna Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuorisoalan 40 järjestöä on lähettänyt varmaan kaikille tämänkin salin edustajille vetoomuksen siitä, että keskustelu ja ratkaisuehdotukset kohdistettaisiin nuorten pahoinvoinnin ja syrjäyttämisen juurisyihin eikä yksittäiseen oireeseen. On tärkeää pystyä katsomaan tätä kokonaisuutta, ja meidän on todellakin syytä olla huolissamme koko nuoren sukupolven tilanteesta.

Meidän täytyy asettaa nuoret keskiöön päätöksenteossa, ja nuoret kaipaavat nimenomaan ratkaisuja ja toimia eivätkä populistista kauhistelua. On ihan selvää, että he haluavat vastauksen siihen, sitoutuvatko kaikki täällä salissa, kaikki puolueet tässä salissa, viranomaisten resurssien kasvattamiseen. Tarvitsemme lisää lastensuojelun, oppimisen tuen ja nuorisotyön resursseja sekä lisää resursseja myös kolmannen sektorin järjestöille, jotka tekevät vaikkapa nyt nuorisotyötä sekä työtä kriminaalipolitiikan parissa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lohikoski.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

11.39 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jengiytymisessä ja nuorten ongelmien ennaltaehkäisyssä keinojen tulee tähdätä todellisen juurisyyn, eriarvoistumiskehityksen, pysäyttämiseen. Syrjäytymisvaarassa olevat lapset ja nuoret tarvitsevat tukea, jotta ylisukupolvinen syrjäytymisen kierre voidaan pysäyttää. ”Kriminaalipoliitikka on hätäratkaisu”, tanskalainen kriminologi, professori Sausdal sanoi tänään Helsingin Sanomissa. Hänen mukaansa puhe kovista rangaistuksista jättää varjoon muut Tanskan tekemät toimet, joiden tehosta on tutkimusnäyttöä. Toimivat ja pitkäjänteiset ratkaisut liittyvät perheisiin, koteihin, asuinalueisiin, päiväkoteihin, kouluihin ja työpaikkoihin. Sausdal nostaa esille kaksi seikkaa, joissa Tanska on onnistunut mutta Ruotsi epäonnistunut: sosiaalipoliitikka ja hyvinvointipoliitikka. Ruotsi ei ole panostanut maahanmuuttajien asuinalueisiin ja segregaatioon ehkäisyyn, Tanska on.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen, kaksi minuuttia.

11.41 **Työministeri Tuula Haatainen:** Arvoisa puhemies! Niinhän se on, että nuori oireilee silloin, kun hän ei voi hyvin. Nuoren tueksi parasta mahdollista lääkettä on se, että koulutusjärjestelmä on toimiva ja että lapsella ja nuorella on näkymä tulevaisuuteen ja hän kokee olevansa hyväksytty siinä yhteisössä, jossa hän elää. Siitä syystä nyt on tehty toimia muun muassa nuorten koulupolun varmistamiseksi, joista kollega Andersson varmasti voi kertoa. Myös oppivelvollisuuden laajentaminen on todella tärkeää maahanmuuttajataustaisille nuorille, päästä kiinni elämään, saada tutkinto ja päästä kiinni siihen työhön, mistä edustaja Kilpi täällä oikein hyvin puhui.

Me olemme vahvistaneet tämän hallituksen aikana jo aiempien hallitusten käynnistämää Ohjaamo-toimintaa. Siihen on lisätty resursseja, ja ne toimivat nyt 70 paikkakunnalla eri puolilla Suomea. Olen käynyt vierailemassa siellä. Siellä on erilaisia nuoria, eritaustaisia nuoria, ja he ovat siellä päässeet kiinni siihen lankaan, miten he voivat nähdä tulevaisuutensa, päästä opiskelemaan ja sitten työhön. 13 miljoonaa euroa on varattu siihen, että voimme myös vahvistaa näiden Ohjaamoiden, jotka nyt on vakinaistettu, psykososiaalista tukea. Tätä toimintaa pitää nyt jatkaa. Sen lisäksi on kunnissa tapahtuva nuorisotyö. On äärimmäisen tärkeää, että siellä tunnistetaan myös maahanmuuttajataustaisten nuorten tarpeet ja että nuorisotyössä on myös poliisi mukana. Siitä on esimerkiksi Helsingissä ihan hyvää kokemusta, ja sitä pitäisi nyt entisestään vain pystyä vahvistamaan.

Kotoutumislainsäädännöstä kysyttiin. Se on nyt eduskunnan käsissä. Siinä taustalla on eduskunnan hyväksymä kotoutumisselonteko, ja sitä laajennetaan nyt myös työvoiman ulkopuolella oleviin ihmisryhmiin. Erityiskohde on kotona lapsiaan hoitavat äidit, maahanmuuttajataustaiset äidit. Heidän on päästävä irti sieltä kielikoulutukseen, työelämään, jotta he voivat olla osa yhteiskuntaa ja tukea näitä omia kasvavia nuoria entistä paremmin ja pitää kouluun yhteyttä. [Puhemies: Aika! — Mika Niikko: Siinä oli monta projektia taas!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Andersson.

11.43 **Opetusministeri Li Andersson:** Arvoisa puhemies! On selvää, että me tarvitaan riittävästi tukea vanhemmuuteen, ja itse nostaisin erityisesti esille sen, miten meidän tukijärjestelmä toimii siinä vaiheessa, kun lapset ovat teini-ikässä tai lähestyvät teini-ikää.

Meillä on intensiivistä tukea pikkulapsivaiheessa, mutta se ei seuraa lapsen kasvaessa ainakaan siinä mittakaavassa kuin mitä ehkä vanhempien näkökulmasta olisi tarpeellista.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Samalla on kuitenkin syytä myöskin painottaa, miksi me puhumme niin paljon palveluista, kun me keskustelemme tässä salissa. On niin, että koti ei ole turvallinen paikka kaikille lapsille ja nuorille Suomessa. Meillä on paljon lapsia ja nuoria, joille ne turvalliset aikuiset eivät löydy kotoa, vaan ne löytyvät nimenomaan sieltä päiväkodista tai koulusta, ja siksi on niin tärkeää, että myöskin näihin palveluihin panostetaan riittävästi. Varhaiskasvatus ja perusopetus ovat aivan keskiössä, kun me puhumme ennaltaehkäisystä. Siinä ei mitkään hokuspokkustemput auta, vaan se, että siihen perustyöhön, siihen arkiseen työhön, mitä päiväkodeissa ja kouluissa tehdään joka ikinen päivä, on riittävät resurssit, koska ne ammattilaiset kohtaavat lapset ja nuoret joka päivä, vastaavat heidän kysymyksiinsä, tukevat heidän kasvuaan.

Erityisesti jatkossa minun mielestäni huomio tulee kiinnittää oppimisen tuen kokonaisuudistukseen ja sen riittävään resursointiin. Mitä tulee tämän kauden aikana tehtyihin uudistuksiin, niin haluan erityisesti nostaa esille kaksi:

Oppivelvollisuuden laajentamisen, mihin ministeri Haatainenkin viittasi. Silloin me käytiin täällä salissa monta keskustelua, joissa minä vastasin teille, erityisesti niille, jotka kritisoivat sitä uudistusta, että missä niiden alaikäisten nuorten sitten pitäisi olla, jos ei koulussa ja oppilaitoksissa sen palvelujärjestelmän puitteissa, jossa heidän nyt jatkossa tämän oppivelvollisuus uudistuksen myötä pitää olla.

Sen lisäksi ollaan nyt käynnistetty ja vakinaistettu tämä sitouttava kouluyhteisötyön malli, jonka tavoitteena on ennaltaehkäistä ja puuttua koulupoissaoloihin jo perusopetuksen vaiheessa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Heinäluoma.

11.45 Eveliina Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuorten väkivaltainen käyttäytyminen ja jengirikollisuus ovat vakavia ilmiöitä, joihin meidän täytyy puuttua nopeasti ja päättäväisesti. Me SDP:ssä keskitymme keinoihin — ratkaisukeinoihin. Tarvitsemme sekä kovia että pehmeitä keinoja. Kovat toimet kohdistetaan sinne jengirikollisuuden ytimeen: aikuisiin, jotka käyttävät nuorten ongelmia hyväkseen. Pehmeillä keinoilla ehkäistään nuorten ajautumista jengien toimintaan.

Tarvitaan siis sekä—että, ei joko—tai. Ja sen takia olenkin samaa mieltä ryhmänjohtaja Mykkäsen kanssa, että tarvitsemme myös panostuksia kotoutumiseen ja varsinkin suomen kielen tai ruotsin kielen oppimiseen, koska kyllä se kielitaito on avain tähän kotoutumiseen laajasti ottaen. Tarvitsemme kaikkia niitä keinoja, joilla olemme tähän asti ennaltaehkäisseet asuinalueiden eriytymistä ja nuorten pahoinvointia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Simula.

11.46 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa toteutetaan joka ikinen päivä niitä teidän toimianne, joita täällä hehkutatte. Niihin on syydetty rahaa joka vuosi aiempaa enemmän. Onko se auttanut? Ei. [Veronika Honkasalo: On!] Suomessa on koettu terrori-isku, on maahanmuuttajataustaisten tekemiä järkyttäviä raiskausvyyhtejä, kuten Oulussa neljä vuotta sitten, ja nyt keskustelemme jälleen yhdestä ongelmasta: katurikollisuudesta ja jengiytymisestä. Eivät tässä mitkään iltapäiväkerhot ja harrastuskuut auta eikä oikeasti mikään muukaan paitsi maahanmuuttopolitiikan kiristäminen, jotta nimenomaan haitallisen maahanmuuton määrä ei enää hallitsemattomasti kasva. [Mika

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Niikko: Vaikea tunnustaa tätä tosiasiaa! — Pia Lohikosken välihuuto] Vai haluatteko te ihan oikeasti pitää maamme rajat auki väelle, jolla ei ole minkäänlaista haluakaan kotoutua tai kunnioittaa vastaanottajamaata? Siitähän tässä on kyse. Me voimme lisätä kotouttamista, poliisien määrää, kiristää rangaistuksia, mutta jos rajan yli tulee yhä enemmän nimenomaan sopeutumishaluttomia ihmisiä, silloin Ruotsin tie on täysin varma.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Keto-Huovinen.

11.48 **Pihla Keto-Huovinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ampuma-aseet kytkeytyvät huolestuttavalla tavalla jengikulttuuriin. Vantaalla tapahtuneessa jengien yhteenotossa ammutut laukaukset osuivat muun muassa läheisiin taloihin ja päiväkotiiin. On vain ajan kysymys, milloin myös sivulliset kärsivät.

Tein jo vuonna 2020 lakialoitteen laittomien ampuma-aseiden rangaistusten kiristämiseksi, niin että jos henkilöllä on laitton ampuma-ase julkisella paikalla tai julkisella paikalla olevassa kulkuneuvossa, se olisi aina törkeä ampuma-aserikos, josta seuraamus olisi vankeutta. Tämän aloitteen allekirjoitti yli sata kansanedustajaa tässä salissa. Myös te, ministeri Mikkonen, olette sittemmin julkisuudessa puhunut ampuma-aselainsäädännön kiristämisestä. Ministeri Henriksson, totesittekin jo täällä, että oikeusministeriö ja sisäministeriö selvittävät ampuma-aselainsäädäntöä, joten kysyn: milloin tämä selvitys on aloitettu, ja milloin se mahdollisesti valmistuu, ja ehtiikö mahdollinen lainsäädännön kiristäminen tulla vielä tällä kaudella?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ovaska.

11.49 **Jouni Ovaska kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Niin kuin täällä on todettu, me tarvitsemme todellakin niitä kovia keinoja ja niitä pehmeitä keinoja. Pitää myöskin tunnistaa tämä ongelma, ja se on ehkä nyt varmaan tässä salissa yhdessä jaettu. Puhumme maahanmuuttopolitiikasta, ja siihen pitää keskittyä, mutta sitten on tämä toinen puoli: Erityisesti Tampereella minua huolestuttavat ne 10—15-vuotiaat lapset, jotka pyöriivät näissä erilaisissa porukoissa. Kaikki eivät ole maahanmuuttotautaisia — ihan Tampereella syntyneitä, tamperelaisia nuoria ja lapsia, jotka eksyvät näille urille niin, että seuraavat sivussa, eivät ole niitä ydintekijöitä mutta vähitellen ovat mukana siinä porukassa. Erityisesti koronan aikaan tämä nyt on lisääntynyt. Eli tarvitaan myös toimia koulussa, kodin ja perheen yhteistyötä, pienryhmiä, erityisopetusta, ohjausta ja aikuisia.

Arvoisa oppositio, tämä on tärkeä ja vakava aihe, mutta olisin toivonut, että me tänäänkin pystyttäisiin keskittymään ennemminkin tuohon sähkökysymykseen eikä istutettaisi ministereitä täällä. Se on suurin ongelma, joka pitäisi nyt nopeasti ratkaista. [Perussuomalaisten ryhmästä: Olisiko aika ollut tehdä aikaisemmin? — Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Mari.

11.50 **Mari Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hienoa, että täällä kerrankin laajasti puhutaan pääkaupunkiseudun nuorista. On kuitenkin hämmästyttävää, että itse asiassa kokoomus, joka on johtanut useita pääkaupunkiseudun kaupunkeja jo pitkään, lähes aina, on laiminlyönyt useita palveluita: Varhaiskasvatukselle ei ole riittä-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

västi resursseja, lapset eivät saa tukea ajoissa, perhepalveluita on heikennetty jo vuosia. [Sari Sarkomaan välihuuto] Nämä osittain myös johtavat tähän tilanteeseen, josta tänään keskustelemme.

Kysyisinkin hallitukselta: ollaanko sote-mallin lisärahoituksen yhteydessä korjaamassa esimerkiksi yliopistosairaaloiden rahoitusvajetta? Meidän sote-järjestelmä, yliopistosairaalat myös osaltaan, vastaa siitä, että pahimmin oireilevat nuoret saavat ajoissa tukea ongelmiinsa.

Puhemies Matti Vanhanen: Sitten ministeri Honkonen, ja hänen jälkeensä ministeri Mikkonen, kaksi minuuttia molemmat.

11.51 Tiede- ja kulttuuriministeri Petri Honkonen: Arvoisa herra puhemies! Todellakin jengirikollisuuden kasvu, sekä maahanmuuttaja- että kantasuomalaistaustaisten nuorten liittyminen näihin väkivaltaisesti toimiviin ja rikollisiin jengeihin, on vakava ongelma, ja siihen pitää tarttua, ja hallitus on siihen tarttunut. Ruotsin tielle ei Suomi missään nimessä voi tässä ajautua.

Meidän pitää muistaa, että silloin kun me puhumme alaikäisistä nuorista, siis 12-vuotiaista ja jopa nuoremmista lapsista, silloin kun lapsi ajautuu tällaisiin jengeihin, tällaista väkivaltaista käytöstä ihaileviin porukoihin, niin silloin on lapsen ja nuoren elämässä täytynyt todella monen asian mennä pieleen. Silloin on pula turvallisista aikuisista, silloin on puute moraalisesti oikeista roolimalleista ja esikuvista, silloin on puute rajoista. Näitä rajoja lapset ja nuoret nimenomaan tarvitsevat. Nuorisotyön avulla niitä voidaan lapsille tuoda, jos muuten on pula ja puute turvallisista aikuisista.

Nyt on tuotu koulunuorisotyötä, joka on tapa ja hyvä keino saavuttaa koko ikäluokka ja kovasti kuormittuneiden opettajien lisäksi tuoda kasvatustyön ammattilaisia kouluihin. Se on yksi keskeinen malli, ja uskon myös, että sillä voidaan saavuttaa lisää vaikuttavuutta tulevaisuudessa. Lisäksi ovat nämä Ankkuri-toiminnot ynnä muut, jotka ovat jo käytössä.

Nostan esille myös sen, että on sanottu, että 20-vuotias nuori mies, joka on vailla työtä, on suurin turvallisuusriski yhteiskunnalle, ja kyllä se, että nuorilla, varsinkin täysi-ikäisillä nuorilla, on mahdollisuus päästä töihin ja tulla osalliseksi tähän yhteiskuntaan työn kautta, on aivan keskeinen osa tämän ratkaisua. Tämä koskettaa sekä maahanmuuttajataustaisia että kantasuomalaisia nuoria, ennen kaikkea nuoria miehiä. Meidän pitää huolehtia siitä, että myös meidän koulutusjärjestelmässä poikien heikommat oppimistulokset entistä paremmin huomioidaan ja saadaan kaikille työtä toimeentulon lisäksi. Aina on oltava kannattavampaa ottaa vastaan työtä toimeentulon sijaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Mikkonen.

11.53 Sisäministeri Krista Mikkonen: Arvoisa puhemies! Aivan kuten täällä on tullut monissa puheenvuoroissa esiin, niin meidän täytyy muistaa, että tässä on nyt monia ilmiöitä samanaikaisesti. Sen takia on tärkeää puuttua näihin jengeihin ja huolehtia, että poliisi pystyy siellä ottamaan kiinni rikolliset, pystytään nopeasti myös suorittamaan oikeudenkäynnit niin, että saadaan rangaistukset annettua ja saamme nämä ihmiset pois kadulta ja vankilaan, niin kuin nyt poliisi on pystynyt tekemään.

Toisaalta meillä on näitä nuorten katuryöstöjä, joka on nyt tämmöinen uusi ilmiö ollut, varsinkin tänä syksynä. Siinä lastensuojeluhatkassa olevat nuoret ovat ennen kaikkea ol-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

leet tekijöitä, ja sen takia minusta lastensuojelussa, mikä tässä on myös noussut esiin, on tärkeää varmistaa, että siellä on keinoja, siellä on resursseja, ja että nuoret myös pääsevät lastensuojelun piiriin mahdollisimman nopeasti. Valitettavasti, kun olen itse puhunut kadulla olevien nuorien kanssa, he kertovat, että vaikka heistä on tehty lastensuojeluilmoituksia, vaikka he itse ovat pyytäneet toimenpiteitä, niin he eivät ole päässeet näiden palvelujen piiriin. Siitä meidän täytyy huolehtia, että näin on.

Aselainsäädännöstä kysyttiin. Siitä on todella selvitys käynnissä. Tiedämme kaikki, että tämän hallituksen aikana uusia esityksiä emme pysty tuomaan, mutta se valmistuu niin, että seuraava hallitus pystyy sitten heti tekemään muutoksia, jos halu on.

Ruotsin tiestä puhuttaessa on hyvä muistaa se, minkä edustaja Lohikoski toi tässä myös hyvin esiin, mitä Tanskassakin on huomattu — ja kun itse tapasin Ruotsin poliisiylijohtaja Anders Thornbergia, niin hän korosti sitä — että me olemme Suomessa eri tilanteessa muun muassa sen osalta, että me olemme pystyneet huolehtimaan siitä, että meidän asuinalueet ovat moninaisia. Tämä on se suuri vahvuus. Sitten meidän täytyy huolehtia niistä palveluista nimenomaisesti, mitä täällä nostettiin esiin, varhaisesta puuttumisesta. Meillä on paljon keinoja, ja me olemme niitä myös edistäneet, jotta me emme ole siellä Ruotsin tiellä, koska totta kai me kaikki haluamme huolehtia siitä, että väkivaltaisuus vähenee, että me pääsemme näistä katujengeistä irti.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Rantanen, Piritta.

11.55 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itselleni tässä politiikassa vaikeinta ja ärsyttävintä on se, että monimutkaisista ja monitahoisista asioista halutaan tehdä yksinkertaisia ja yksioikoisia. Tätä keskustelua on ollut ajoittain vaikea kuunnella, ja oikeiston linja on kuulostanut hyvin mustavalkoiselta ja hyvin yksinkertaistavalta.

Tämän kokonaisuuden ratkaisemiseksi tarvitaan erityisesti ennaltaehkäisevää ja varhaista puuttumista. Taikatemppuja tässä ei ole.

Kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa pyydettiin huomioimaan kielen ja osallisuuden ja työnteon huomioiminen. Edustaja Orpo pyysikin lukemaan tämän puheen, kun kuulosti siltä, että sitä ei ole kuunneltu. Kyllä me olemme kuunnelleet. Mutta toivottavasti myös kokoomus on lukenut esimerkiksi eduskunnassa käsittelyssä olevan kotoutumislainsäädännön, joka antaa nimenomaan entistä laajemmille ryhmille kotoutumispalvelut — ja kyllä, juuri näihin asioihin hallituskin on tarttunut. Arvoisa ministeri: onko totta, että tämä hallitus ei ole tehnyt mitään torjuakseen lasten ja nuorten väkivaltaista käyttäytymistä?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Antikainen.

11.57 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tällä on tänään puhuttu rikoksilla oireilusta. Tällainen rikollisuuden värittäminen vaaleanpunaisella on erittäin vakava asia. Sanottakoon se nyt suoraan: rikoksilla oireilua ei ole olemassa eikä sellaiselle saa antaa mitään siimaa. Kyse on laista ja sen noudattamisesta, ja rangaistusten tulee olla tämän mukaiset.

Kun puhutaan jengien jäsenistä, niin tutkimusten mukaan jopa 95 prosenttia on maahanmuuttajataustaisia, ja silloin on selvää, että vika on maahanmuuttopolitiikassa. Tässäkään ei auta kotouttaminen tai pään silittely, vaan rajat asettava maahanmuuttopolitiikka. Itselleni on jo hoitajaopinnoissa opetettu, ettei ihminen ole objekti, vaan hän on subjekti. Ko-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

touttaminen ei auta, jos henkilö ei itse halua kotoutua, ja kaikki on lopulta kiinni henkilöstä itsestään. Toivon todella, että ottaisitte nyt vihdoinkin ja viimein tämän asian vakavasti. Entinen sisäministeri Maria Ohisalo vielä kaksi vuotta sitten kielsi tämän koko jengiytymisen olemassaolon, mutta tietenkin on nyt hienoa, [Puhemies: Aika!] että te olette sentään heränneet. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Pyydän huomioimaan sen, että ei pidä leimata kaikkia maahanmuuttajia sellaisiksi, että he eivät halua kotoutua. [Jani Mäkelä: Kuka on leimannut?] — Äskeisessä puheenvuorossa. [Jani Mäkelä: Ei mennyt näin! — Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] — Edustaja Kilpi.

11.58 Marko Kilpi kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hatkanuoret ei ole vaiettu salaisuus, kuten ministeri Kiuru tuossa aiemmin sanoi, vaan ongelma, jolta korvat on suljettu, ja tällainen samanlainen systemaattinen korvien sulkeminen jatkuu tässäkin keskustelussa ja ongelmatiikassa. [Jani Mäkelä: Puhemieheltä poliittinen veto!]

Kuten puheessani sanoin, kyse on myös laajemmasta ongelmasta lasten ja nuorten keskuudessa, ja vaikuttaa kyllä vahvasti siltä, että tätä ei haluta kuulla. Edustaja Ovaska kyllä yritti mutta veti aika lahjakkaasti maton itseltään alta. Tämä on vakava ongelma, ja sen takia kokoomus on tässä mukana, kertomassa jälleen kerran teille, mikä se ongelma on ja mitä sille pitää tehdä. Te täällä kerotte samoista asioista kuin me, mutta teot ovat jääneet tekemättä. Eikä täällä kukaan vähättele sitä Ankkuri-toimintaa eikä ennaltaestävää toimintaa. Kyse on siitä, että näitä asioita tarjotaan aina joka asiaan ratkaisuksi. [Puhemies koputtaa]

Minulla olisi ehdotus: Mitenkä olisi, jos kehitettäisiin yhdessä Suomi-malli, [Puhemies: Aika!] minkä kaikki muut Pohjoismaat ottavat ja kopioivat? Olisiko siinä mitään järkeä? [Veronika Honkasalo: On olemassa jo! — Perussuomalaisten ryhmästä: Ja hyvin toimii!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

12.00 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On todella oikein, että keskustelemme täällä jengirikollisuudesta ja se nostetaan näin isoon keskusteluun, mutta tässä välikysymyskeskustelussa on helppo äityä oppikirjaesimerkiksi siitä, miten monitahoista ongelmaa pyritään ratkaisemaan hyvin yksinkertaisin keinoin, kun mitään yksinkertaisia keinoja ei ole olemassa. Tarvitaan todella iso paletti toimia, jotka koskettavat kaikkia suomalaisia nuoria.

Kysymys ei ole siis pelkästään rangaistusten koventamisesta, pelotteista, vaikka sitäkin tarvitaan. Toimivat ja pitkäjänteiset ratkaisut liittyvät perheisiin, koteihin, asuinalueisiin, päiväkoteihin, työpaikkoihin ja kouluihin, ja teot nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi vaativat monen sektorin yhteistyötä, ja melko mittava summa nuoriin satsataan jo nyt. Kysynkin hallitukselta: mitä tällä hallituskaudella on tehty sen hyväksi, että nämä toimet hyvinvoinnin varmistamiseksi olisivat mahdollisimman järkevästi kohdistettuja ja koordinoituja, koska tämä rahoitus on aika pirstaleisesti hajallaan esimerkiksi eri ministeriöiden kesken?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Mikkonen voi nyt vastata, ja sen jälkeen mennään puhujalistaan.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

12.01 Sisäministeri Krista Mikkonen: Arvoisa puhemies! Tässä edellä monet ministerit kertoivat omilta hallinnonaloiltaan, mitä toimia siellä on jo tehty nimenomaan liittyen esimerkiksi lasten ja nuorten palveluihin. Mutta on ihan totta se, että meillä ovat myös aika hajallaan nämä eri toimenpiteet, ja sen takia itse asiassa oikeusministeriöön on juuri perustettu tällainen koordinoiva ryhmä, jotta meillä on tästä kokonaisuudesta entistä parempi käsitys.

Ehkä on hyvä muistuttaa tässä, kun tämä Ankkuri-toiminta on paljon noussut esiin: siis tällä hallituskaudella Ankkuri-toiminta laajennettiin nyt kaikkialle Suomeen. Aiemmin sitä oli vain osassa maassa, ja kuten täällä on tullut monta kertaa esille, niin se on hyvin vaikuttavaa toimintaa, ja nyt kun me saamme sen ympäri Suomeen, niin uskon, että se on yksi konkreettinen keino, millä me pystymme entistä paremmin varhain puuttumaan.

Täällä on paljon nostettu esiin myös perheiden roolia. Se on äärimmäisen tärkeää erityisesti, kun puhumme alaikäisistä ja puhumme näistä alle 15-vuotiaista, joilla nimenomaan nämä väkivallanteot ovat lisääntyneet. Perheiden saama tuki on tärkeää, ja myös se on se, mihin on panostettu — myös se, että perheet otetaan mukaan. Esimerkiksi tässä Ankkuri-toiminnassahan ollaan yhteydessä myös perheisiin, ja se viesti menee selkeästi sinne, ja se perhe... Mietitään myös, mitä tukia, tukitoimia ne perheet tarvitsevat, koska usein, kuten tässä on tullut esiin, nämä nuoret ovat varsin rikkonaisista perheistä ja perheissä voisi olla paljon niitä ongelmia. Siellä ei välttämättä saa sitä tukea, mitä tarvitsee, ja siksi on tärkeää katsoa tätä asiaa kokonaisvaltaisesti.

Mutta haluan korostaa vielä sitä, että niin kuin tässä on tullut esiin, niin paljon toimia on tehty: on tehty siellä ennalta ehkäisevässä puolessa, on tehty ennalta estävässä puolessa, on tehty itse poliisin toimintaan niin, että rikolliset saadaan kiinni, pystytään puuttumaan, ja myös siellä oikeusprosessien puolella, jotta nämä prosessit ovat nopeita ja pystymme [Puhemies koputtaa] tekemään rangaistuksia. Tätä kaikkea tulee jatkaa. Katson, että tämä on meidän yhteinen haasteemme, [Puhemies: Aika!] ja sitä työtä, mitä tämä hallitus on nyt vahvasti aloittanut, tulee jatkaa ja vahvistaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Rydman, olkaa hyvä.

12.03 Wille Rydman wr: Arvoisa herra puhemies! Olennaistahan tässä on se, että kun me katsomme länsieurooppalaista tai eurooppalaista kehitystä ylipäätäänkin laajemmin, niin mitä laajempi tietyiltä kulttuurialueilta suuntautuva maahanmuutto maahan on päätyntä, sitä isompia ongelmia on tullut, koska valitettavasti vain näyttää olevan niin, että kun tietyiltä alueilta tuleva muuttovolyymi on riittävän iso, niin täysin riippumatta siitä, minkälaisia kotouttamistoimenpiteitä tehdään, ongelmia syntyy. Tämä on huomionarvoista erityisesti sen johdosta, että itse asiassa eri Euroopan maissa on päädytty hyvin erityyppisiin kotouttamisratkaisuihin. On yritetty assimiloida, on yritetty tehdä erilaisia monikulttuurisuusharjoituksia, on ollut vaikka minkälaisia, mutta siitä huolimatta lopputulokset ovat jotakuinkin aina samanlaisia, ainakin samat ilmiöt toistuvat maasta toiseen. Ja tästä loogisena johtopäätöksenä luonnollisestikin pitäisi olla, että selvästikään kotouttamistoimenpiteillä tai -resursseilla ei saavuteta haluttuja tuloksia silloin, kun itse muuton volyymi on liian iso.

Ylipäätäänkin jos ajatellaan maahanmuuttopolitiikkaa, niin kyllä se vain taitaa olla niin, että koulutettu ja kielitaitoinen ihminen, tuli hän sitten mistä päin maailmaa tahansa, sopeutuu kyllä oikein hyvin, ja vähemmänkin koulutettu ja kielitaidottomampi henkilö, joka

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

tulee kohtalaisen läheiseltä kulttuurialueelta, sopeutuu kyllä vallan hyvin. Mutta sitten jos kulttuurinen etäisyys on hyvin laaja, koulutustaso on matala ja kaiken lisäksi muuton määrä on niin suuri, että luonnollisen kotoutumisen kautta kotoutumista ei tapahdu, niin silloin käytännössä tapahtuu niin, että muuttajaryhmät enemmän tai vähemmän kääntyvät sisään-päin eivätkä integroidu siihen ympäröivään yhteiskuntaan, vaikka se yhteiskunta merkittäviäkin resursseja käyttäisi yritykseensä kotouttaa tällaista henkilöä osaksi yhteiskuntaa.

Tässä kokonaisuudessa onkin rehellistä myöntää, että kotouttamisen resurssit tosiasiallisesti ovat joka tapauksessa rajallisia. Ja kun kuitenkin aivan keskeistä yhteiskunnan kasvassa pysymiselle on se, että muuttajat tulevat myöskin osaksi yhteiskuntaa, niin jos haluamme, että muuttajat todellakin kotoutuvat, niin se on ratkaistava siten, että senkaltaisen maahanmuuton, jonka on osoitettu valitettavasti tuottavan näitä kotoutumisongelmia, määrää myöskin rajataan. Tämä ei tietysti toki tarkoita sitä, etteikö olisi myöskin paljon positiivista maahanmuuttoa: Euroopan sisällä tapahtuva maahanmuutto tai esimerkiksi, sanotaanko, Kaukoidästä tuleva maahanmuutto on osoittanut kyllä voimansa myöskin työvoimaan liittyvissä ongelmallisissa kysymyksissä. Mutta meidän on vaan tunnustettava se, että kulttuuriset erot joskus ovat problemaattisen suuria.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkynen, Matias, poissa. — Edustaja Rantanen, Mari, olkaa hyvä.

12.06 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Muutama kommentti ensin täällä kuultuihin puheenvuoroihin.

Täällä edustaja Ovaska penäsi, ettei pitäisi tänään puhua laisinkaan tästä asiasta vaan pitäisi puhua sähkön hinnasta, mutta on kyllä hämmästyttäviä lausuntoja tämäntyyppiset. Itse asiassa sähkön hinnasta olisi pitänyt puhua jo paljon, paljon aikaisemmin ja niin myöskin tästä jengiväkivallasta. Pidin tätä kommenttia kyllä kummallisena.

Täällä edustaja Rantanen, Piritta puolestaan totesi, että oikealta tuleva kommentointi ja puheenvuorot kuulostavat kovin yksioikoisilta keinojensa suhteen, mutta täytyy kyllä sanoa vastaan, että vasemman laidan puheet ovat kyllä olleet tänään erittäin, erittäin sinisilmäisiä ja naiiveja, ja se on yksi syy, miksi me olemme tänään tässä tilanteessa ja puhumassa tästä asiasta.

Sitten totean vielä: Täällä keskustan edustaja Könttä omassa puheenvuorossaan, keskustan ryhmäpuheenvuorossa, penäsi laittomasti maassa olevien palautusten perään — siis keskusta, joka on juuri ollut täällä latomassa hallituksen esityksen laittomasti maassa olevien terveydenhuollon laajentamisesta, ja nyt sitten kehdataan tulla tänne sanomaan, että kyllä pitäisi palauttaa. Ette te ole palauttaneet. Ilmeisesti vihervasemmisto on syönyt ne Kärnän alkukaudella huutamat jalkapannatkin poikki jo ennen kuin niitä on saatu kenenkään jalkaan.

Erikoisia.

Arvoisa puhemies! Totean kyllä sen, että mielestäni sisäministeri on epäonnistunut pahasti omassa tehtävässään tässä tilanteessa, jossa me nyt olemme. Tässä olisi kyllä ollut aikaa tehdä monenlaisia toimia, ennen kuin tämä koko ongelma räjähtää silmille, ja kyllä se on niin, että jos te, ministeri Mikkonen, vastaatte tämän maan sisäisestä turvallisuudesta ja se on järkkynyt, niin kyllähän teidän pitää siitä kantaa vastuu — ei niin, että tänne tullaan syyttämään perussuomalaisia, että kun viime kaudella sitä ja viime kaudella tätä. Te tunnutte jättävän aina, kun on vasemmistohallitus, niin jumalattoman velkavuoren tähän maa-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

han, että aina joudutaan leikkaamaan, mutta nyt on tietysti syytä katsoa, että jatkossa sisäinen turvallisuus nostetaan siihen kohtaan, mihin se kuuluukin. Se on yhteiskunnan peruspilari, ja siihen ei sovi kyllä säästöillä puuttua. [Jukka Gustafsson: Ministeri on tehnyt erinomaista työtä! Ettekö kuunnellut?]

Arvoisa puhemies! — Ministeri on tehnyt sellaista työtä, ettei hän ole puuttunut laisinkaan näihin juurisyihin. — Täällä on esitelty erilaisia pehmeitä keinoja, harrastuksia, koulua, lastensuojelua. Nämäkin ovat tärkeitä asioita, ja Ankkuri-toiminta myös, mutta kun nyt tässä kohtaa tarvitaan muutakin toimintaa. Itse asiassa Juhani Vuorisalo, Helsingin poliisin tutkinnanjohtaja, joka tätä jengirikosvyyhtiä tutki, totesi, että olisiko aika kokeilla jotakin muuta, kuten myös liittyen kotoutumiseen.

Kuten tuossa omassa puheenvuorossani totesin, niin kotoutumislain uudistuksessa, joka tänne nyt tuotiin, ei ole minkäänlaista velvoittavuutta. Siellä ei ole kytketty naisia niin, että heidän on velvollisuus käydä kielikoulutuksessa. Siellä ei ole kytketty kielikoulutusta niin, että suomen kieli on opittava. Toinen asia, mitä meillä kouluissa on: meillä pannaan ensi vuonna yli 20 miljoonaa euroa omankielisen opetuksen antamiseen. Ei meillä pitäisi olla sellaista tilannetta, että meillä on sellaista oppiainetta kuin ”suomi toisena kielenä”. Meillä pitäisi olla suomi ensimmäisenä kielenä ja ainoana kielenä, jotta se saataisiin toimimaan. [Pia Lohikosken välihuuto]

Arvoisa puhemies! Palautukset tällä hallituskaudella ovat romahtaneet, rikosperusteiset karkotukset eivät toimi. Jotain näille asioille on kyettävä tekemään sen lisäksi, että me tarvitsemme totta kai poliisin resursseja, poliisin toimivaltuuksia. Me tarvitsemme erityisesti tiedonvaihdon helpottamista eri viranomaisien ohella. Me tarvitsemme myöskin lastensuojelulain kokonaisuudistuksen. Ja me tarvitsemme erityisesti muutoksia harjoitettuun maahanmuuttopolitiikkaan, jossa maahanmuuton määrä ja laatu näyttävät ylittävän suomalaisen yhteiskunnan kykenevyyden ottaa vastaan enempää, ja tämä nyt on vaan fakta. Toinen asia on se, että kyllä kriminaalipolitiikkaa meidän täytyy pystyä koventamaan, meidän rangaistuksia, näissä rikoksissa ja samoin ottamaan mallia Tanskasta muun muassa sen osalta, että poliisille tulee laajemmat oikeudet koettaa löytää laittomia aseita ihmisiltä [Puhemies koputtaa] niin kaduilla kuin kouluissa. [Pia Lohikosken välihuuto — Puhemies huomauttaa ajasta] Näillä on mentävä.

Arvoisa puhemies! Sen verran vielä totean, että viime viikolla myös presidentti Niinistö oli erittäin huolissaan siitä, [Puhemies: Kiitoksia!] että meidän lainsäädäntömme on löpömpi kuin muissa Pohjoismaissa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

12.12 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee työperäistä maahanmuuttoa monille aloille, ja sen takia on todella tärkeää, että me puhumme myös maahanmuuton ongelmista. Nimittäin asiantuntijoiden mukaan yli 90 prosenttia katujengien jäsenistä on maahanmuuttajataustaisia.

Täällä edustaja Mykkänen kertoi aiemmin kokemuksestaan leppävaaralaisessa kauppa-keskuksessa, jossa vartija tuli häneltä pyytämään selkeämpiä, vaativampia toimia maahanmuuttajille kotouttamisen suhteen. Mutta meillä on täällä aiemmin tänä vuonna ollut kotouttamisselonteko hallituksen tekemänä käsittelyssä, ja kun sitä käy läpi, siellä on kyllä vain oikeuksia ja velvoitteita yhteiskunnalle asetettuna, ei maahanmuuttajille itselleen. Siellä ei ole mitään velvollisuuksia maahanmuuttajille, ja kuitenkin me olemme tässä tilan-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

teessa. Maahanmuuttajan on opittava kieli, on tehtävä töitä tai opiskeltava, on opittava yhteiskunnan säännöt ja se, että mitkään väkivallan muodot eivät ole hyväksyttäviä.

Arvoisa puhemies! Täällä on useaan otteeseen otettu esiin Tanskan käytännöt. Sekä Tanskassa että Ruotsissa, molemmissa, oli parlamenttivaalit tänä syksynä, ja ainoastaan Ruotsissa tämä katurikollisuus oli teemana, koska Tanskassa sitä ei enää pidetty keskeisenä teemana. Tanska on puuttunut näihin asioihin jo 20 vuotta sitten kriminaalipolitiikalla, sosiaalipolitiikalla ja asuntopolitiikalla. Siinä missä Ruotsissa kuolemaan johtaneita ammuskeluja on ollut 60 tähän syksyyn mennessä, niin Tanskassa niitä on ollut vain muutama tänä vuonna, ja tämä on juuri sen ansiota, että siellä on puututtu myös kovin keinoin tähän katujengirikollisuuteen hyvissä ajoin.

Arvoisa puhemies! Täällä on aiemmin todettu, että kokoomuksen kansanedustaja Keto-Huovinen on tehnyt aloitteen ampuma-aseen kuljettamiseen julkisella paikalla liittyvän rangaistuksen koventamisesta, ja me muutkin kokoomuksessa olemme tähän yhtyneet. Tähän mennessähän ampuma-aseen kuljettamisesta julkisella paikalla on voinut saada vain sakot, mutta me haluaisimme, että siitä seuraisi vankeusrangaistus, neljä kuukautta — neljä vuotta vankeusrangaistusta. Ja ylipäätään rikoksen koventamisperusteeksi on otettava jengien välienselvittely ja jengirikollisuuteen kuuluminen.

Arvoisa puhemies! Kokoomus on esittänyt jo aiemmin tänä vuonna, helmikuussa, pake-tin, jossa on kymmenen keinoa, pehmeitä keinoja ja vähän kovempiakin keinoja, millä tavalla tähän jengirikollisuuteen tulee puuttua. Tällä hetkellä vaikuttaa siltä, että hallituksen vastaus ja ehdotukset ovat mitänsanomattomia, ympäripyöreitä ja kapulakielisiä. Toivot-tavasti seuraava hallitus on tehokkaampi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

12.15 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Niin kuin aikaisemmin puheenvuo-rossani totesin, on hyvä, että näitä esityksiä nyt tuodaan, koska tähän tekee erittäin hy-vää pohjaa myös tulevalle hallitukselle. Täällä ovat puolueet aika lailla, lähestulkoon yk-simielisiä olleet siitä, mitä keinoja tarvitaan. Tarvitaan sekä pehmeitä että kovia keinoja. Mutta emme voi laittaa tätä ongelmaa ikään kuin yhteen muottiin ja pyrkiä vain sillä taval-la ratkaisemaan, vaan tämä saa todella monenlaisia piirteitä: meillä on maahanmuuttaja-taustaisia jengejä ja rikollisuutta ja sitten myöskin ihan sitä niin sanottua kotikutoista, jo-hon meidän lapset ja nuoret helposti ajautuvat mukaan. Näihin me tarvitsemme ratkaisuja.

Ehkä sieltä pehmeältä puolelta nostaisin ennalta ehkäisevän työn, mikä koskettaa nuor-isorisotyötä ja kotien ja koulujen välistä yhteistyötä. Meidän pitää pystyä lisäämään koulu-i-hin opetustunteja, pienentämään ryhmäkokoja. Meidän pitää pystyä tarjoamaan entistä enemmän pienryhmäopetusta, koulunkäynninohjaajia ja samalla sitten sitä sosiaalista tu-kea, jota kouluissa tarjotaan lapsille ja nuorille.

Myös kasvatustavastuu, kotien vastuu, on asia, jota meidän pitää korostaa entistä voimak-kaammin. Moni vanhempi ei tiedä, mitä heidän lapsensa tuolla ilta- tai yöelämässä kaupun-gilla touhuavat. Meilläkin Tampereella 10—15-vuotiaita lapsia lähtee mukaan erilaisiin porukoihin, ovat siinä liepeillä, eivät ehkä itse tekemässä niitä pahimpia tekoja, mutta kui-tenkin siinä pikkuhiljaa oppivat siihen kulttuuriin, ja kun siinä kynnys madaltuu, niin hel-posti joutuu rikollisille teille. Meidän pitää lapsillemme ja nuorillemme kertoa ja muistut-taa, miten vakavasta asiasta on kyse. Ja vaikka rikosoikeudellinen vastuu on tietyllä ikära-jalla, niin silti rikos on rikos, josta myöskin on aina seuraamuksia. Tämä meidän pitää jo-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

kaisen omalla kasvatusvastuullamme ottaa huomioon. Tietysti lainsäädännöllä ei kaikkea pysty ratkaisemaan, vaan on myös ne keinot, mitä siellä kunnissa, kaupungeissa, kouluissa ja kodeissa tehdään.

No sitten on tämä maahanmuuttajataustaisten osuus, mikä on järkyttävän suuri. Kun poliisien kanssa olen nyt soitellut viime päivien aikana ja kyselty heiltä näitä tarkempia tietoja, niin he kyllä sanovat, että se näkyy joka paikassa. Se näkyy myös ihan siinä arjessa, kun he kentällä tekevät työtä. Me emme ole pystyneet näihin ongelmiin pureutumaan tarpeeksi.

Oli vähän ikävää esimerkiksi nyt viikonlopun aikana, kun me keskustassa julkaisimme kymmenen kohdan ohjelman tähän jengi- ja nuorisorikollisuuteen, ja siinäkin yhdessä kohdassa tietysti nostin maahanmuuttajia koskevat asiat esiin, niin sitten tuli syytös siitä, että olen populistisi. Että heti syytetään, jos tuo nämä luvut ja faktat ja asiantuntijatiedon, joka meillä on annettavissa ja saatavissa, ja puhun, että tässä on näin suuri joukko maahanmuuttajataustaisia. Syytetään populismista. [Mauri Peltokangas: Näin on tapahtunut jo monta vuotta!]

Tämä on sellainen asia, johon meillä ei Suomessa ole varaa. Jos puhutaan maahanmuuttajien määrästä, meidän luvut ovat aivan erilaiset, kun verrataan esimerkiksi Ruotsiin, ja meidän politiikkammekin on ollut aivan eri kuin Ruotsissa. Se pitää myöskin suhteuttaa tässä, että ymmärretään, että Suomi ja Ruotsi eivät ole samoja ja samassa tilanteessa. Mutta Ruotsi on kyllä se esimerkki, mitä meidän ei pidä noudattaa. Siellä maahanmuuttajat jätettiin omiin lähiöihinsä, ei tarjottu tukitoimia, ei myöskään huomioitu, minkälaisista väkeä Ruotsiin tulee ja miten heihin sitten myös viranomais- ja toisaalta sosiaalipuolella, koulu- puolella suhtaudutaan. Eli ei oteta mallia Ruotsista, vaan tehdään niin kuin nimenomaan ruotsalaiset asiantuntijat sanovat: älkää tehkö, kuten heillä on tehty.

Arvoisa puhemies! Niin kuin sanoin alussa, nämä ovat seuraavan hallituksen kysymyksiä hyvin vahvasti. Me tarvitsemme näistä todella vahvat kirjaukset seuraavaan hallitusohjelmaan, eli ongelman tunnistaminen ja ne toimenpiteet, keinot, joita toivottavasti sisäministeriö jo tällä loppuvaalikaudella myöskin valmistelee, jotta seuraava hallitus voi sitten aloittaa heti tämän työn ja kirjata yhdeksi tärkeimmäksi kärkiteemakseen lasten ja nuorten aseman parantamisen, heidän palveluidensa parantamisen. Toisaalta ovat sitten nämä kovemmat keinot, mitä tulee rikoksiin ja rangaistuksiin, ja aselainsäädännön uudistaminen ja myöskin tämä koventamisperuste jengirikollisuuteen kuullessa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

12.20 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Me näemme, mitä Ruotsissa on tapahtunut. Jos emme puutu nuorten pahoinvointiin ja varmista maahanmuuttaneiden nuorten hyvää kotoutumista ajoissa, ummistamme silmämme. Ennaltaehkäisy ja sen ehkäisy, etteivät jengit pääse kasvamaan, on oleellista. Jos rikosvastuuta pitää jossain kasvattaa, tulisi sen olla jengeihin rekrytoinnissa, jossa toimijat ovat aikuisia tai rikosvastuun ylittäneessä iässä.

Meidän on turvattava koulujen ja nuorisotyön resurssit. Kuntien, etenkin kasvakaupunkien, joissa nuorten määrä kasvaa, talouden tilanne on valitettavasti ollut kireä viime vuosina, eikä tilanne näytä helpottavan. Kouluilla nuorten syrjäytymisriski nähdään lähes aina. Perheiden pahoinvointi tiedetään, mutta resursseja, tukea tai paikkoja, jonne perheitä ohjata ja nuoria lähettää, ei ole riittävästi. Jonot ovat pitkiä, nuorisopsykiatreille puoli vuotta, tämän tyylisiä.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Tiedämme onnistuneita yhteistyömalleja niin koulupoliisitoiminnasta, psykiatristen sairaanhoitajien työskentelystä kouluissa kuin koulunuorisotyöstä. Näitä malleja vain pitäisi olla joka koulussa ja joka oppilaitoksessa. Perheiden tuen pitäisi myös olla varhaista. Puutua pitää ja tukea pitää ennen kuin ollaan lastensuojelun palvelun tarpeessa. Olen täysin samaa mieltä siitä, että lastensuojelumme tarvitsee kokonaisuudistusta, jossa juuri tämä varhaisempaan tukeen pääsy pystytään turvaamaan.

Arvoisa puhemies! Koulukiusaamisen ja väkivallan nollatoleranssin pitää pitää. Tämän eteen parlamentaarinen pyöreä pöytä ja hallitus ovat tehneet työtä.

Hallitus on myös vienyt lakiin oppilashuollon mitoitukset. Nyt tulisi varmistaa, että näihin ammatteihin myös valmistutaan riittävästi. Esimerkiksi koulupsykologin erikoistumisopintojen soisi olevan maksuttomia.

Nuorisotiloille on jonoa. Tilojen aukioloja säädellään, koska ohjaajia ei ole riittävästi. Moneen harrastustoimintaan päästään pääsykokeiden kautta, ja hinnat ovat usein korkeat. Myös etsivän nuorisotyön resurssit on turvattu nykytasolla vain ensi vuodeksi. Veikkaukseen aiemmin sidottu rahoitus johtaa tähän. Ensi vuoden jälkeen on tiedossa laskua, ellei tähän tartuta, ja toivon tähänkin kaikkien puolueiden yhteistä sitoutumista, ei vain puheita täällä. Nuorisotyön resurssien pitäisi olla kasvussa, jos oikeasti haluamme vaikuttaa kaikkien nuorten mahdollisuuksiin osallistua järkevään toimintaan ja kohdata luotettavia aikuisia arjessaan. Vantaalla on 100, Espoossa 90, Turussa 80 nuorisotyöntekijän vakanssia, Helsingissä 350. Tämän lisäksi seurakunnissa nuorisotyöntekijät tekevät arvokasta työtä nuorten kanssa.

Olen itse toiminut Saappaassa, tehnyt yhteistyötä Walkersin ja seurakuntien kanssa auttaen nuoria, jotka ovat olleet vaarassa jäädä kadulle päihtyneenä yöksi tai ovat kohdanneet väkivaltaa tai ovat vain muuten vaan halunneet jutella aikuisen kanssa. Olen ollut järjestämässä sijoitetuille lastensuojelunuorille tai myös entisille niin kutsutuille tarkkailuluokille siirrettyjen nuorten ryhmäyttävää toimintaa, järjestänyt metsä- ja melontaretkiä, seikkailutoimintaa. Näillä nuorilla on paljon huonoja kokemuksia aikuisista, koulusta, yhteiskunnasta, perheestä. Iso apu on siitä, että syntyy myös päinvastaisia kokemuksia ja pysyviä, toimivia ihmissuhteita. Tämä vaatii henkilöitä, työntekijöitä, aikuisia, jotka sitoutuvat. Yksi aikuinen ei millään voi kohdata liian suurta joukkoa nuoria. Työ vaatii henkilöstöresurssia. Se maksaa jonkin verran mutta paljon vähemmän kuin ne säästöohjelmat tulevat maksamaan, joita nimenomaan oppositiopuolueiden voimin on kunnissa viety läpi. Nämä säästöt kolahtavat aivan väärään paikkaan.

Harrastusten Suomen malli on tämän hallituksen hieno avaus, mutta toteutusta pitää hioa vielä niin, että harrastuksesta muodostuu jokaiselle nuorelle aidosti sitouttava osa elämää, jossa on hyvä henki, ystäviä, ja joka siis estää syrjäytymistä. Myös harrastustoiminnan resurssien, kaikkien nuorten taloudellisen osallistumismahdollisuuden, turvaaminen pitää olla kaikkien hallitusten tehtävä. Nämä rahat ovat pieniä mutta toimivia, merkityksellisiä.

Myös poliisin riittävät resurssit on turvattava ja kohdennettava työhön nuorten parissa sekä jengirikosten nopeaan selvittämiseen ja vastuullisten saattamiseen oikeuden eteen. Tätä resurssia hallitus on lisännyt, ja valtiovarainvaliokunnassa vielä lisäsimme sitä entisestään. Poliisi on tähän mennessä Suomessa onnistunut hyvin pysäyttämään jengien suunnittelemaa rikoksia. [Puhemies koputtaa] Tukeni myös sille, että kaikki laittomat aseet saadaan entistä paremmin kitkettyä kaduilta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

12.26 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! On tärkeää, että huoli lasten ja nuorten pahoinvoinnista sekä väkivallanteoista on jaettua tässä salissa. Viime kuussa Yle uutisoi, että alle 15-vuotiaiden pahoinpitelyitä tullaan tilastoimaan tänä vuonna ennätysmäärä, jollei kehityssuuntaa saada kääntymään. Väkivaltainen käytös, lisääntyneet päihdeongelmat ja jengiytyminen ovat asioita, joihin on puututtava heti ja kierre on saatava poikki.

Nuorilla on oikeus väkivallattomaan elämään. Kaikkeen väkivaltaan on puututtava, tekijät on saatava vastuuseen ja myös avun piiriin. Syrjäytymisvaarassa olevat lapset ja nuoret tarvitsevat enemmän tukea, jotta ylisukupolvinen syrjäytymisen kierre voidaan pysäyttää. Ongelmien ennaltaehkäisyssä tarvitaan laajempaa keinovalikoimaa. Keinojen tulee tähdätä eriarvoistumiskehityksen pysäyttämiseen, sillä se on tämä todellinen juurisyy.

Arvoisa puhemies! Keskustelua on koko syksyn ajan pyritty kääntämään vaatimuksiin koventaa rangaistuksia. Fakta kuitenkin on, että lasten ja nuorten pahoinvointia ei voida hoitaa rangaistuksilla. Huono-osaisuus on tässäkin tapauksessa usein kasaantunutta. Asiantuntijatiedon mukaan yhä harvemmat nuoret tekevät rikoksia mutta rikosaktiiviset nuoret tekevät aiempaa enemmän rikoksia.

Kriminaalipolitiikka ja rangaistusten koventaminen ei ole toimivin ratkaisu, tanskalainen kriminologi professori Sausdal sanoi tänään Helsingin Sanomissa. Tanskan mallissa toimivat ja pitkäjänteiset ratkaisut liittyvätkin perheisiin, koteihin, asuinalueisiin, päiväkohteihin, kouluihin ja työpaikkoihin. Sausdal nostaa esille kaksi seikkaa, joissa Tanska on onnistunut mutta Ruotsi epäonnistunut: sosiaalipolitiikka ja hyvinvointipolitiikka. Ruotsi ei ole panostanut maahanmuuttajien asuinalueisiin ja segregaaion torjuntaan, Tanska on.

Arvoisa puhemies! Oppositiosta on vaadittu talousarviokeskusteluissa merkittäviä leikkauksia, joiden kohdentaminen sosiaaliturvaan tarkoittaisi, että huono-osaisuus näyttäytyisi yhä raskaampana taakkana yhä useamman lapsen ja nuoren harteilla. Koronan aiheuttaman hyvinvointivelan jälkihoidon ollessa yhä kesken tällaisten sosiaaliturvaleikkausten toteuttaminen olisi kohtalokasta monen lapsen ja nuoren tulevaisuuden kannalta. Toimia tarvitaan laajasti myös hyvinvointialueilla sekä kuntatasolla. Lapsiasiavaltuutettu on kertonut, että viranomaisten työnjako väkivaltaisen lapsen auttamiseksi on alueellisesti sattumanvaraista ja että koulujen välillä on huimia eroja. Perheiden palvelut ja koulujen tukitoimet sekä nuorten pääsy esimerkiksi päihde- ja mielenterveyspalveluiden piiriin on rakennettava hyvinvointialueilla siten, että oireilevan lapsen tarpeista voidaan napata heti kiinni.

Arvoisa puhemies! Tärkeitä puuttumiskeinoja ovat esimerkiksi poliisin Ankkuri-toiminta ja exit-toiminta, joita tehdään yhteistyössä lastensuojelun ja nuorisotoimen kanssa. Poliisin määrärahoja on tällä hallituskaudella lisätty, samoin on korjattu edellisen hallituskauden koulutusleikkauksia ja lisätty määrärahoja kaikille koulutusasteille. Oppivelvollisuuden laajentaminen auttaa ottamaan koppia nuorista koulutuksen nivelvaiheissa. On myös harrastustoiminnan Suomen malli, jossa jokainen lapsi ja nuori taustastaan ja varallisuudestaan riippumatta voi toteuttaa itseään ja löytää ystäviä. Yhteiskunnallinen tarve nuorten kasvua, kehitystä ja turvallisia elinoloja tukevalle nuorisotyölle on kasvanut. Tämä täytyy huomata. Nuorisotyön rahoituksen tasoa on nostettava seuraavalla hallituskaudella. Koulunuorisotyöhön on lisättävä resursseja — tarve sille on aivan ilmeinen.

Arvoisa puhemies! Tuen ja palveluiden saatavuus on tietenkin oleellista maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten kohdalla, jotka korostuvat poliisin tilastojen mukaan ala-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

ikäisten väkivaltarikoksista epäiltyjen joukossa. Hallituksen toimet kotoutumisen palveluiden kehittämiseksi ovat tärkeitä. Onneksi meillä on eduskunnan käsittelyssä kotoutumislain uudistus, jossa esitetään valmisteltavaksi kuntien kotouttamisohjelmia, joilla tuetaan työllistymistä, kielitaitoa ja osallisuutta.

Arvoisa puhemies! Meidän on myös muistettava, että aivan olennaista on suomalaisen yhteiskunnan asenteet. Arkipäiväinen rasismi ja kiusaaminen tuottavat lapsille ja nuorille erillisyyden kokemusta, jonka vaikutukset ovat väistämättä haitallisia niin nuorelle itselleen [Puhemies koputtaa] kuin koko yhteiskunnallemme.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Essayah poissa. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

12.31 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Keskustelemme tänään välikysymyksestä nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjumisesta maahanmuutto- ja kriminaalipoliittisin keinoin. Kuluneena vuonna julkisuuteen on tullut entistä enemmän tapauksia erityisesti Suomen suurimmista kaupungeista, joissa nuoriso- ja katujengirikollisuus ovat saaneet ihan uusia mittasuhteita. Väkivalta on raaistunut ja arkipäiväistynyt. Esimerkiksi teräaseet ovat yleistyneet. Helsingissä nuoria pelottaa pukeutua merkkivaatteisiin, jotta eivät tulisi ryöstetyiksi, ja julkisilla paikoilla liikutaan mielellään kaveriporukoissa.

Otetaanpa esimerkki. Nimet, joita nyt käytän, ovat täysin keksittyjä, mutta muuten tarina on täysin elävästä elämästä. Viime jouluna, vuosi sitten, Pena ja Liisa olivat säästäneet pitkään, perhe ei ole mikään suurituloinen. He olivat säästäneet, että heidän nuori poikansa saisi uuden talvitakin, säästivät pitkään ja saivatkin sitten hankittua sellaisen oikein viimeisen päälle komean, ja jouluaattona poika itki onnesta pukiessaan sitä takkia päälle. Tapaninpäivänä hän lähti ylpeänä uuden takin kanssa liikkumaan kaveriporukkaansa, meni tapaamaan ystäviään, matkusti metrolla. Arvatkaas, mitä tapahtui. Abdullah tuli veitsellä uhaten ja pölli sen takin tämän kaverin päältä, veitsellä uhaten varasti tämän nuoren miehen päältä tämän takin, jonka hän oli saanut joululahjaksi. Tämä on elävästä elämästä esimerkki, mitä meidän nuoret joutuvat tuolla kokemaan. Tämä ei ole mitään satua, tämä on elävästä elämästä, arvoisat vasemmistolittolaiset. [Pia Lohikoski: Me tiedämme, jotka asumme pääkaupunkiseudulla, meillä on keinoja!] — Olen itse asunut täällä pääkaupunkiseudulla noin 15 vuotta, myöskin Itä-Helsingissä. Minä tiedän, mitä se oli 90-luvulla, ja minä tiedän, mikä tämä kaupunki on tänä päivänä.

Arvoisa puhemies! Onko tämä se pääkaupunki, jollainen Suomeen on haluttu? Ryösteleihin katujengeihin kuuluu pääasiassa maahanmuuttajataustaisia nuoria, joten aihe nivoutuu hyvin tiiviisti nimenomaan maahanmuuttopolitiikkaan. Perussuomalaiset ovat jo vuosia varoitelleet haitallisen maahanmuuton seurauksista, ja usein viestintuoja on joutunut kovan kritiikin ja haukkumisen kohteeksi, rasisti- ja natsikortit lentelevät vieläkin jatkuvasti. Toivottavasti keskusteluilmapiiri asian tiimoilta muuttuisi ja tervehtyisi edes nyt, kun vakavat oireet ovat tulleet esiin. Hyssyttelyn ja maton alle lakaisun aika on nyt ohi. Olemme nähneet jo kauan sitten, mihin liian löysä maahanmuuttopolitiikka johtaa Ruotsissa, jonka yhteiskunta on hyvin vertailukelpoinen omaamme nähden. Muutkin kuin perussuomalaiset ovat ainakin nyt vaalipuheissaan jo ymmärtäneet asian vakavuuden, ja toivon todella, että tämä ei jää vain jälleen puheeksi. Samoin asian vakavuuden ovat huomanneet myös ruotsalaiset, sillä valtiopäivävaalit voitti Ruotsin oikeistoblokki, jonka uudessa hallitusohjelmassa on paljon kiristyksiä sekä maahanmuutto- että kriminaalipoliitiikkaan.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Tanskassa edes uusi demarhallitus ei aio tehdä löysennyksiä maahanmuuttopolitiikkaansa vaan ylläpitää vielä Ruotsiakin tiukempaa linjaa. Tämä johtuu siitä, että Tanskan politiikka on tässä asiassa ollut niin onnistunutta, että sitä ei lähde kyseenalaistamaan enää mikään vakavasti otettava puolue vaaleissa. Milloin Suomen demarit ottavat mallia ulkomaisista aatetovereistaan? Kysynpähän vain, en pidätä hengitystä.

Arvoisa puhemies! Sisäministerin puheista saa helposti sen käsityksen, että ainakin vihreät jatkavat mielellään ihan samaa rataa kuin tähänkin asti. Se tarkoittaisi lisää löysennyksiä maahanmuuttopolitiikkaan ja lisää lieveilmiöitä. Tosiasioita ei haluta tunnustaa, vaan aihetta kierrellään vähän asian sivusta. Me perussuomalaiset sen sijaan tahdomme antaa poliiseille pakkiin uusia työkaluja, joilla puuttua tähän tilanteeseen heti alkumetreilla. Miksi emme ottaisi mallia vaikka Tanskan onnistuneesta maahanmuuttopolitiikasta, josta itse asiassa näyttää tulevan pohjoismainen normi, toivon niin. Jos näemme, kuinka naapurია sattuu se, että hän hakkaa päätään puuhun, kannattaako meidän mennä perässä tekemään samoin? No, sen jälkeen ei ainakaan kannata ihmetellä sitä, että saattaa omaankin päähän jokunen kuhmu nousta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Wallinheimo poissa. — Edustaja Kinnunen, Mikko, olkaa hyvä.

12.36 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Jengirikollisuus ja siihen liittyvä katuväkivalta ovat kasvussa. Tätä moninaista ongelmavyöhytää tulee ratkoa monin keinoin. Tarvitaan sekä kovia että pehmeitä keinoja.

Eniten ovat lisääntyneet ryöstöt sekä henkirikokset ja niiden yritykset. Samalla on syytä pitää mielessä asioiden mittakaava. Sisäisen turvallisuuden selonteon mukaan yli 90 prosenttia Suomessa asuvista pitää henkilökohtaista turvallisuuttaan edelleen hyvänä. He kokevat olevansa täällä turvassa. Turvallisuus on henkilökohtainen tunne. Se on luottamusta siihen, että mitään pahaa ei tapahdu, ja jos tapahtuu, on suojelijoita. On tarpeen, että poliisi on näkyvillä niin kaupungissa kuin maaseudulla. Turvallisuuden tulee näkyä.

Huomio kiinnittyy nyt siihen, että vajaa kymmenen prosenttia ei koe elämänsä turvalliseksi. Turvattomuuden tunne on lisääntynyt muun muassa näiden jengien ja päihteiden käytön ja niistä johtuvien rikosten ja väkivallan vuoksi, eivätkä ongelmat synny tyhjästä. Meidän tulee pureutua turvattomuuden juurisyihin ja hoitaa ja selittää niitä.

Arvoisa puhemies! Keskeiset turvallisuuden uhkakuvat liittyvät syrjäytymiseen ja epätasa-arvoon. Kun joutuu tilanteeseen, jossa mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämään laskevat, syntyy kielteisyyden kierre. Syrjäytyminen aiheuttaa turvallisuusongelmia, jotka edelleen sitten kiihdyttävät syrjäytymistä.

Nuoret aikuiset ja alaikäiset tarvitsevat tukea välttyäkseen ajautumasta rikollisiin piireihin sekä irtautuakseen jengeistä. Heidän pariinsa on syytä jalkautua. Tähän tarvitaan turvallisia aikuisia, moniammatillista yhteistyötä eri viranomaisten, koulujen ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Tarvitaan kouluihin pienempiä ryhmiä, joissa toinen tunnetaan, tarvitaan tukea mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Toivon myös poliisin ja koulun yhteistyön syventymistä ja nimikkopoliisien nimeämistä kouluihin siihen ennaltaehkäisevään varhaiseen työhön kertomaan, mikä on rikollista ja mitä siitä seuraa, tekemään yhdessä sitä työtä niin nuorisotyöntekijöiden kuin koulun muun väen kanssa. Ja on sekin tärkeää, että emme rakenna liian suuria kouluja ja yksiköitä, joissa tällainen varhainen puuttuminen on hankalampaa. Meidän tulee yhdessä toimia

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

sen eteen, että yksikään nuori ei näe jengiin liittymistä parempana tavoitteena kuin tavalista lainkuuliaisen kansalaisen elämää.

Puhemies! Suomi kehittyi köyhästä kehitysmaasta yhdeksi maailman onnellisimmista maista, kun kaikki on haluttu pitää mukana. Kaikki ovat voineet taustastaan riippumatta käydä koulua ja opiskella niin pitkälle kuin intoa ja rahkeita riittää.

On huolestuttavaa, että tiettyjen maahanmuuttajaryhmien nuorista merkittävä osa jää ilman toisen asteen koulutusta. Oppivelvollisuuden laajentaminen on tässä mielessä tärkeä uudistus. Nyt tulee onnistua siinä, että koulu käydään loppuun. Meidän tulee pitkässä juoksussa huolehtia siitä, että kaikkien maahanmuuttajaryhmien koulutuksen taso saadaan samalle tasolle kuin suomalaisilla.

Kun puhumme Ruotsin tilanteesta, emme saa kadottaa siinäkään asioiden mittakaavaa. Ruotsiin on muuttanut 2000-luvulla yli kaksi miljoonaa ihmistä. Suomeen on samassa ajassa muuttanut kymmenen kertaa vähemmän. Siksi on kyseenalaista sanoa yksi yhteen, että olemme Ruotsin tiellä. Emme ole. Näillä maahanmuuttoluvuilla emme ole sillä tiellä, mutta toki voimme ottaa oppia naapurimaamme tilanteesta, ja tässäkin kohden pidän tärkeänä, että teemme [Puhemies koputtaa] pohjoismaista yhteistyötä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Holopainen, Mari, olkaa hyvä.

12.42 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Tänään on käyty keskustelua pääkaupunkiseudun nuorista. On hienoa, että nuoret kiinnostavat koko salia, ainakin tämän keskustelun yhteydessä, mutta kuinka moni on puolustanut pääkaupunkiseudun resursseja silloin, kun niistä ollaan päätetty esimerkiksi sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen yhteydessä? Kaikki ne päätökset, joita tässä salissa tehdään ja pääkaupunkiseudun kaupungeissa tehdään, vaikuttavat siihen, miten nuoret voivat. Kyse on pitkäaikaisesta kehityksestä. Helsingissä ja Espoossa on pitkään ollut kokoomusjohtoinen kuntapolitiikan johto, ja valitettavasti, kuten monissa muissakin kokoomusjohtoisissa kaupungeissa, on nähty monilta osin supistusten ja leikkausten tietä. Esimerkiksi varhaiskasvatuksen tilanne on erittäin hälyttävä Helsingissä ja muualla pääkaupunkiseudulla, perhepalveluista on jo pitkään leikattu, neuvolapsykologeille on pitkät jonot, esimerkkejä on lukuisia.

Hyvät edustajat, meillä on mahdollisuus korjata sosiaali- ja terveystalouden rahoitusmallia. Eduskunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että pääkaupunkiseudun korkeammat kulut tulisi huomioida sote-mallissa, kuten muitakin alueellisia tekijöitä huomioidaan. Pääkaupunkiseudulla kustannuspaineet palkkoihin ovat korkeammat ja kiinteistökulut ovat korkeammat, mutta näitä kustannustekijöitä ei vielä olla huomioitu tässä mallissa. Yliopistosairaaloiden rahoitus puuttuu. On todella hienoa, jos olemme valmiita yhdessä korjaamaan välittömästi tämän rahoitusvajeen, josta on jo pitkään uutisoitu, ja hallituskin on luvannut sen korjata. Kunnat ovat aiemmin rahoittaneet tietyltä osuudelta yliopistosairaaloi- ta, mutta nyt kunnat eivät enää rahoita sote-palveluita, ja näissä palveluissa on kyse siitä, saavatko nuoret esimerkiksi päihdepalveluita tai apua vaikeisiin mielenterveyden ongelmiin ajoissa. Tällä hetkellä näin ei ole. Nuorten päihdepalveluita on välittömästi parannettava. Hoitoon tulee päästä heti, kun siihen on motivaatio ja tarve.

Lisäksi on kiinnitettävä huomiota siihen, että huostaanotot eivät meillä aina toimi. Huostaanoton tulisi olla interventio, ja tavoitteena tulisi olla aina kotiutuminen ja tarvittavat tuet tulisi tarjota perheen ympärille. Huostaanotot usein tapahtuvat haasteellisessa kehitysvaiheessa, jolloin nuoret samaistuvat toisiin nuoriin, ja tässä mielessä meidän tulisi

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

koko tätä järjestelmää miettiä uudestaan. Ei voi olla niin, että tämä järjestelmä kannustaa siihen, että nuoret eivät saa tarvittavaa ennalta ehkäisevää apua. Lastensuojelu on tällä hetkellä hyvin pitkälti yritysten pyörittämää toimintaa, ja tästä on myös tehty THL:n tutkimusta ja kritiikkiä, jonka mukaan tämä malli ei tällä hetkellä parhaimmalla tavalla tue juuri nuoria heidän perheensä lähtökohdista eteenpäin. Ja kuten ministeri Kiuru täällä totesi, niin lastensuojelua on uudistettava myös. Tällä hetkellä liian moni jää heitteille.

Mutta, arvoisat edustajat, varhainen tuki perheille tapahtuu pitkälti koulussa ja varhaiskasvatuksessa. Siellä lapset kohdataan jokaisena päivänä. Meidän on täysin mahdollista tehdä sellaisia ratkaisuja, joissa niihin Itä-Helsingin kouluihin tai muihin Helsingin kouluihin, Espoon kouluihin, Vantaan kouluihin, tarjotaan lisää resursseja, lisää opettajia ja lisää aikuisia kohtaamaan niitä nuoria. Oletteko te valmiita tekemään näitä päätöksiä näiden nuorten hyväksi? Oletteko te valmiita keskustelemaan näiden nuorten kanssa ja kuulemaan, mitä he tarvitsevat, millaista tukea he tarvitsevat? Meillä on myös erittäin paljon neurologisesti oireilevia lapsia, jotka eivät saa riittävää tukea ajoissa. Mutta, hyvät edustajat, meillä on keinot ja meillä on ammattilaisten osaaminen [Puhemies koputtaa] laittaa nämä asiat kuntoon, ja näin me voidaan pitkällä tähtäimellä myöskin, kaikkien muiden tarpeellisten keinojen lisäksi, ennaltaehkäistä sitä, [Puhemies: Kiitoksia!] että nuoret ajautuvat sellaiselle tielle, joka ei ole heille eikä kellekään muullekaan hyvä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Keto-Huovinen, olkaa hyvä.

12.47 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa puhemies! Suomessa jengirikollisuus on jo todellisuutta yhteiskunnassamme, eikä enää voida puhua pelkistä ennusmerkeistä ja Ruotsin tielle joutumisesta. Nuorten tekemät väkivaltarikokset ovat rajussa kasvussa ja raaistuneet. Esimerkiksi Itä-Uudellamaalla nuorten tekemien väkivaltarikosten määrä on vuodesta 2018 kasvanut yli 40 prosenttia. Myös nuorten tekemien ryöstöjen määrä on tuplaantunut viime vuodesta. Jengeihin ajautuminen uhkaa etenkin maahanmuuttajanuoria, ja Poliisijärjestöjen Liiton puheenjohtaja Jonne Rinteen mukaan Suomessa toimivien 200 katujengin jäsenistä 95 prosenttia on ulkomaalaistaustaisia ensimmäisen tai toisen polven maahanmuuttajia. Maahanmuuttajatausta on jengeissä keskeinen yhdistävä tekijä ja ryhmäytymisperuste, ja meidän onkin rehellisesti tunnustettava epäonnistumisemme kotouttamispolitiikassa.

Kotouttamispolitiikkamme keskiössä on oltava kielen oppiminen, joka on yhteiskuntaan integroitumisen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Kävin viime perjantaina vierailulla eräässä vanhusten tehostetun hoivan yksikössä, jossa kuulin muun muassa, että Filippiineiltä tulleilla hoitajilla, jotka ovat opiskelleet yhdeksän kuukautta kieltä ennen Suomeen tuloa, on monesti parempi kielitaito kuin Suomessa lähihoitajaksi opiskelleella ulkomalaisella. Näin ei voi eikä pidä olla.

Arvoisa puhemies! Tilannekuva on kestämaton, ja tarvittaviin toimiin on ryhdyttävä määrätietoisesti ja välittömästi, ennen kuin tämä tilanne pahenee. Kokoomus on varoittanut jengirikollisuudesta jo pitkään ja esittänyt oman toimenpide-ehdotuksensa jengirikollisuuden torjumiseksi jo helmikuussa. Jengirikollisuuden kitkemiseksi ei ole helppoja ratkaisuja, mutta yhdistelemällä niin pehmeitä kuin kovia keinoja voimme saavuttaa parhaan lopputuleman.

Meidän pitää aloittaa korjaamalla kotouttamispolitiikka, johon jo aiemmin viittasin, ja samalla vahvistaa ennaltaehkäisevää työtä. Jengeihin liittyminen ei saa olla kenellekään

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

houkutteleva vaihtoehto, vaan nuorilla tulee olla näkymä tulevaisuuteen. Ennaltaehkäisevän työn tulee tavoittaa nuoret kouluissa ja siellä, missä he liikkuvat, ja häiriökäyttäytymiseen on puututtava heti. Nuorten tulee saada mielenterveyspalveluita silloin, kun ne ovat tarpeen. Ei voi olla niin, että nuoret hoitavat mielenterveyttään muun muassa huumausaineilla.

Tällä hetkellä kouluissa eivät toteudu edes lakisääteiset lääkärintarkastukset puhumattaakaan siitä, että oppilaat pääsisivät matalalla kynnyksellä esimerkiksi psykologin luo, koska näitä ei vain ole. Tämä hoidon viivästyminen kostautuu ja on niin inhimillisesti kuin taloudellisesti kallista. Tämän vuoksi meidän tulisi toteuttaa muun muassa terapiatakuu, jotta jokainen saisi laadukkaita mielenterveyspalveluita silloin, kun niiden tarve on.

Arvoisa puhemies! Rikoksiin ajautuville nuorille tulee tarjota kohdennettuja ja monialaisia tukipalveluita, jotka eivät jumiutu organisaatio- tai kuntarajoihin. Nuorella tulee olla myös vastuussa oleva henkilö, joka huolehtii, että nuori saa tarvitsemansa palvelut. Nuorille tulee myös kirkastaa rikosvastuun merkitystä, jotta rangaistusten pelotevaikutus toteutuu, koska pehmeiden keinojen lisäksi tarvitsemme myös lainsäädännön kiristyksiä, mutta ne eivät suinkaan yksinään riitä, jollei myös meidän valvonnan resursseja lisätä.

Poliisille on mahdollistettava riittävä tietojenvaihto eri yksiköiden välillä ja annettava myös välineitä rikosten ennaltaehkäisyyn esimerkiksi telekuuntelun avulla. Rikosjengiin kuulumisen tulee olla kaikilta osin rangaistuksen koventamisperuste. Ampuma-aseita koskevilla kiristyksillä voidaan ennaltaehkäistä vakavia väkivallantekoja. Poliisin takavarikoiden ampuma-aseiden määrät ovat kasvaneet, ja kysymys ei kuitenkaan ole vain poliisin työturvallisuudesta vaan ihan meidän kaikkien turvallisuuteen vaikuttavasta asiasta, mihin viittasin jo aiemmin debatissa.

Olen erittäin hyvilläni siitä, että ministerit tänään kertoivat täällä, että ampuma-aselainsäädäntöä selvitetään tällä hetkellä. Toki olisin toivonut, kun aloitteen tein jo vuonna 20, että tämä olisi jo hoitunut.

Arvoisa puhemies! On myös sydäntä särkevää kuulla, että jo päiväkotikäiset lapset leikkivät jengejä ja huumeiden myyntiä. Vetoan nyt Marinin hallitukseen, että toimiin ryhdytään tänään eikä huomenna, koska jengirikollisuuden torjunnassa aikaa ei ole hukattavaksi. Jos pystymme katkaisemaan huolestuttavan kehityksen nyt, estämme lasten ja nuorten ajautumisen jengirikollisuuden tielle. Kuten tasavallan presidentti Niinistö on todennut, meillä on uudelleen miettimisen paikka, [Puhemies koputtaa] koska meillä ei ole varaa sellaiseen yhteiskuntaan, joka on kaikkein väljin säännöiltään ja samalla kaikkein salivin, koska siitä ei välttämättä hyvää seuraa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

12.52 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa puhemies! Reilu vuosi sitten todistin Helsingin keskustassa jengitappelua. Puolenyön aikaan liikkeellä oli paljon ihmisiä, mutta siitäkin huolimatta kaksi jengiä otti yhteen keskellä vilkasta katuja. Mies löi jonkinlaisella vyöllä toista ja heitti toisen päin lasista näyteikkunaa. Tilanne oli ohi nopeasti. Poliisi ei ehtinyt paikalle, mutta tilanne taatusti jatkui samassa hengessä myöhemmin. Miksi nämä nuoret voivat niin pahoin, että ryöstely, väkivalta ja rikokset ovat vaihtoehto? Elämän merkityksellisyys on kadoksissa, ja patoutunut energia on purettava johonkin. Elämästä puuttuu järkevä tekeminen, luotettavat ja turvalliset ihmissuhteet ja näkymä tulevaisuudesta. Kun millään ei ole mitään väliä, eivät kovemmat rangaistuksetkaan auta. Siksi on oleellista puuttua sii-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

hen, että nuorilla on harrastuksia, ystäviä, yhteisöllisiä kokemuksia, hyvää koulutusta, näkymä työpaikasta ja turvallisia aikuisia ympärillä.

Mitä on sitten tehty? Hallitus on satsannut poliisien määrään, nuorten erilaisiin palveluihin, koulutukseen, maahanmuuttajien kielikoulutukseen ja muun muassa maahanmuuttajaaitien koulutukseen. Tällä kaudella on käynnistetty lasten ja nuorten harrastamisen malli, jossa jokainen suomalainen koululainen voi harrastaa mieleistään harrastusta koulupäivän yhteydessä. Tavoitteena on tekemisen riemu sekä yhteisölliset ja onnistumisen kokemukset.

Suomen mallin taustalla on Islannin malli, jossa on kyse harrastamisesta mutta myös muista lasten ja nuorten palveluista. Islannissa erityistä on päihteettömyys. 1998 islantilaiset nuoret joivat Euroopassa eniten. 2016 Islannin nuoriso joi vähiten. Miten tulokseen päästiin? Vuosiluvuista voi päätellä, että Islannissa tehtiin pitkäjänteistä työtä. Oleellista on kodin ja koulun yhteistyö. Samaan hengenvetoon on toki lisättävä, että koulujen resursseista tässä kohtaa on huolehdittava. Naapurustossa toimivat vanhempainpartiot, kaikilla on yhteiset kotiintuloajat, ja toki mukana on myös kaikille järkevä ja edullinen harrastustoiminta. Islannissa on oivallettu, että mahdollisimman moni taho tulee ottaa mukaan. Mielestäni Suomen harrastamisen mallia on syytä kehittää eteenpäin.

Koulussa tavoitamme kaikki ikäluokat. Kaikkein toimivimpia ratkaisuja ovat ne, joita tehdään pitkäjänteisesti. Mukana on oltava perheet ja kodit, päiväkodit sekä oppilaitokset ja työpaikat. Mukana on oltava niin kuntien kuin valtionkin tekemä asuntopolitiikka, jossa ei anneta alueiden eriytyä eikä koulujen muuttua tietynlaisten perheiden kouluiksi. Suomen vahvuus on ollut se, ettemme ole antaneet ihmisten eriytyä toinen toisistaan vaan eri taustaiset lapset ja nuoret ovat käyneet samoissa päiväkodeissa, kouluissa ja harrastuksissa. Tästä on pidettävä jatkossakin kiinni.

Arvoisa herra puhemies! Nostan kolme asiaa, jotka yhteiskunnassamme pitäisi laittaa kuntoon nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi:

Ensiksikin nuorten palvelut ja rahoitus ovat pirstaleisesti jakautuneet eri hallinnonaloille, ja haasteellista on tuolloin käyttää rahoitus mahdollisimman tehokkaasti ja järkevästi. Nuorten haasteiden ratkaiseminen ei ole ainoa kokonaisuus, joka on hallintorakenteissamme siellä ja täällä, ja vaikka olisi kuinka hyvät tavoitteet, tavoitteisiin on vaikea päästä, koska jokainen huolehtii vain omasta sektorista. Hallintorakenteet pitäisi uudistaa siten, että haasteisiin, jotka ovat suuria kokonaisuuksia, voidaan kuitenkin vastata.

Toiseksi, johtuen edellisestäkin, kun lapsen tai nuoren tilanteessa alkaa olla haasteita, pitäisi olla selvästi joku taho ja sen takana joku ihminen, joka ottaa kopin lapsesta tai nuoresta. Tietyissä tilanteissa ei vastuuta ota kukaan, vaikka kaikki hälytysvalot välkkyvät ilmassa. Vastuiden pitäisi olla selkeämmät ja yhteistyön kodin, koulun, sosiaali- ja terveysviranomaisen sekä poliisin kanssa tiivistä.

Kolmanneksi, moni nuorten ja maahanmuuttajien palvelu perustuu lyhytjänteiseen hankerahoitukseen. Hankkeilla on kehitetty hyviä, toimivia malleja, joihin työntekijät ovat sitoutuneet ja samalla saaneet kontaktit kohderyhmiin. Hankerahoitus on kuitenkin kaiken aikaa katkolla, ja kaikki työntekijät eivät välttämättä halua olla määräaikaissa työsuhteessa, vaikka kuinka tekeminen olisi itselle palkitsevaa ja nuorten parissa saataisiin tärkeitä asioita aikaiseksi. Rahoituksen ja toimien pitäisi olla pitkäjänteisiä, ja näkymän pitäisi olla selvä. Kun malli on todettu tehokkaaksi, olisi sille saatava jatkuva rahoitus.

Suomi on ollut pitkään maailman turvallisimpien maiden joukossa, ykkösenäkin monta vuotta. Jotta olisimme sitä tulevaisuudessa, [Puhemies koputtaa] on huolehdittava siitä,

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

että joka ikisellä suomalaisella on turvallisuudentunne jatkossakin. Väkivallan kierteeseen ei silloin tarvitsisi kenenkään ryhtyä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Malm, olkaa hyvä.

12.58 Niina Malm sd: Arvoisa puhemies! Nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjuminen on koko yhteiskunnan yhteinen asia. Tilanne on pahentunut, ja olemme avoimia kaikille toimenpiteille, joita pöydälle tuodaan. Tämä on asia, jossa hihat kannattaa kääriä välittömästi.

Koska asia on yhteiskunnan läpileikkaava ongelma, myös sen ratkaisujen tulee olla läpileikkaavia. Nuorten pahoinvointi- ja rikoskierre näkyy perusopetuksessa, toisella asteella ja nuorisotyössä. Se heijastuu kotona heidän perheisiinsä ja läheisiinsä. Se näkyy poliisin arjessa. Sen vuoksi ongelmaa tulee tarkastella laaja-alaisesti ja toimia on lisättävä jokaisella osa-alueella.

Välikysymyksen otsikkoon on nostettu esille maahanmuutto- ja kriminaalipoliittiset keinot ongelman kitkemiseksi. Se on sekä inhimillisestä näkökulmasta että asiantuntijoiden mukaan liian rajaava näkökulma toimiin ja keinoihin. Tarvitsemme sekä pehmeitä keinoja että kovia keinoja nuorisorikollisuuden kitkemiseksi. Nyt ei auta vain yhden oven kolkukselleminen.

Kun asialla on kiire, on tärkeää miettiä, mihin asioihin keskustelu kohdistetaan. Siinä missä ajattelen, että nykyisten, jo syntyneiden rikosrekistereiden katkaiseminen on erittäin tärkeää, on vielä sitäkin tärkeämpää tutkia, mistä tällainen rikollinen elämäntapa kumpuaa. Viime viikolla nuorisojärjestöt esittivät päättäjille vaateen: keskustelu ja ratkaisuehdotukset tulee kohdistaa nuorten pahoinvoinnin ja syrjäytymisen juurisyyhin, ei yksittäiseen oireeseen.

Nuorten väkivaltainen ja rikollinen käytös on erittäin huolestuttava ongelma. Poliisin mukaan tunnistettuja katujengejä on tällä hetkellä kymmenkunta ja niissä vaikuttaa arviolta muutama sata ihmistä. Suurin osa on nuoria aikuisia. Samoin katuryöstöistä epäiltyjen määrä mitataan kymmenissä. Kaikkiaan 15—29-vuotiaita nuoria on Suomessa kuitenkin lähes miljoona.

Syrjäytyneitä nuoria on kuitenkin paljon. Emme vain voi aivan tarkalleen sanoa, paljonko syrjäytyneitä on, sillä arviot vaihtelevat suuresti. Arvioiden mukaan heitä voi olla 14 000 tai 100 000. Molemmat luvut ovat liian suuria. Yksikin syrjäytynyt nuori on epäonnistuminen ympäröivältä yhteiskunnalta, jonka olisi pitänyt kannatella nuorta. Muistutan siis, että meillä jokaisella on vastuu ja velvollisuus paneutua nuorten hyvinvoinnin kokonaiskuvaan laajemminkin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

13.00 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Vuosikymmenien ajan suurin osa päättäjistä perusteli tehtyä politiikkaa sillä perusteella, mitä Venäjä siitä mahdollisesti ajattelisi. Henkisen altistumisen vuoksi oli parempi passivoitua ja esittää, että kaikki on hyvin. Suomettumisella on pitkät juuret, ja tässäkin salissa on henkilöitä, joilla on ollut keskeinen rooli myötävaikutuksessa idänsuhteisiin. Helmikuussa suomettumisen ajan ummehtunut ilma alkoi puhdistua, kun suhtautumisesta naapurimaahan sai vihdoinkin puhua oikeilla nimillä. Suomi ryhtyi välittömiin toimenpiteisiin korjatakseen aiemman politiikan virhearvioita.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Suomettumisella on yhtymäkohtia maahanmuuttopolitiikkaan, josta on muodostunut yhteiskunnallinen tabu. Ilmiötä voi suomettumisen sijaan kutsua mamutukseksi, kun yhteiskunta sulkee silmänsä ja antaa kansalaisten kohdata pahoinpitelyt, ryöstöt ja raiskaukset. Mamutuksen ajan Suomessa turvapaikanhakijoiden motiivien kyseenalaistaminen on rasismia. Instituutioita on mamutettu samanmielisillä woke-hörhöillä, jotka keskittyvät syyllistämään tavallista suomalaista. Maahanmuuton ongelmia lakaistaan maton alle, jotta mamutettu yhteiskunta voi keskittyä osoittamaan eriarvoisuutta, kolonialismia, naisvihaa ja syrjäytymistä. Woke-hörhöillä on kollaboraattoreita kansalaisyhteiskunnassa. Siinä veronmaksajien varoja kipataan miljoonia euroja erilaisiin mamutusta ylläpitäviin organisaatioihin. Näitä maksettuja järjestöjä päättäjät sitten kuulevat asiantuntijoina, jotka vaativat lisää rahaa pääosin omille organisaatioilleen. Sitten päättäjät keuhuvat kilpaa täällä salissa, kuinka paljon rahaa on kipattu niin sanottuun kotouttamiseen ja kokevat, että ongelmat on nyt ratkaistu. Sosioekonomiset erot kuulemma selittävät asiat.

On tilastojenkin perusteella selvää, että työtätekevä amerikkalainen diplomi-insinööri pystyy keskimäärin noudattamaan yhteiskunnan lakeja ja normeja paremmin kuin kielitaidoton ja kouluttamaton somalimies. Siksi maahanmuuton laatu on osa ratkaisua. Jos asiasta keskustele suoraan, leimataan ja maalitetaan jopa omaisia ja työnantajia kuin autoritäärisissä valtioissa konsanaan. Jopa demokraattisesti valittuja päättäjiä viedään oikeussaleihin tuomittavaksi, jos heidät jollakin verukkeella voidaan tulkita solvanneen jotakin kasvotonta kansaa tai uskonoppia, vaikka kukaan asianosainen ei olisi asiasta valittanut. Sitteen on kaikenlaisia professoreita, joilla ei ole minkäänlaista osaamista maahanmuuton parissa, vaikka he ihmisoikeuksiin vetoamalla niin antavat ymmärtää. Näiltä pyydetään lausuntoja, joissa syyllinen on aina joku muu kuin ne ryhmät tai ryhmittymät, jotka lain rikkomiseen ovat syyllistyneet. Samaan aikaan media sivuuttaa maahanmuuttoon liittyvän substanssin, kun aikakauslehtien palstoilla paistattelevat henkeäsalpaavan myönteiset selviytymistarinat ja vihervasemmistolaisen poliitikkojen ideaalit. Terrorismista ja väkivallasta on korkeintaan vähätteleviä sivumainintoja koskien syrjäytymistä. Tässä kuplassa on kieltämättä mukavampi elää, mutta tosiasiat eivät kaunistelulla muutu paremmaksi, eikä kaikilla ole varaa asua alueilla, joille ongelmat eivät vielä ulotu.

Keskustelussa todettiin, ettei maahanmuuttoa ole yhtä paljon kuin Ruotsissa, että meillä on sitä verrattain vähän. Jos meillä on ongelmia nykyisellä määrällä, niin minkälainen mieli pitää ratkaisuna sitä, että sen lisääminen olisi edes osa ratkaisua, tai — toisinpäin — jos ongelmat eivät ole vielä samassa mittakaavassa rantautuneet Suomeen, eikö olisi järkevää ryhtyä torjumaan ilmiötä ja merkittävästi rajoittaa maahanmuuttoa? Jos puhutaan vaikkapa katujengeistä, niin poliisin mukaan yli 90 prosenttia, jopa 95 prosenttia, niistä koostuu maahanmuuttotautaisista henkilöistä. Maahanmuutto on siis keskeinen tekijä tässä tilanteessa, siitä ei pääse yhtään mihinkään, vaikka kuinka asia kiistettäisiin ja puhuttaisiin syrjäytyvistä nuorista.

Arvoisa puhemies! Ryhmäpuheessamme mainittiin vakaviin rikoksiin syyllistyneet ja rikoksia toistavat maahanmuuttotautaiset henkilöt. Kyllä sisäministeri Mikkosen tulee ymmärtää, ettei ole lemmen ja palveluiden vaan kurin ja kotiinpaluun aika.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Vikman poissa, edustaja Mattila poissa, edustaja Heinäluoma poissa. — Edustaja Immonen, olkaa hyvä.

13.05 **Olli Immonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Katujengien väkivallanteot ovat olleet kasvussa Suomessa, ja ne ovat myös raaistuneet. Poliisin tietoon on tullut tänä vuonna myös enemmän ryöstöjä kuin aiempina vuosina. Poliisin mukaan katujengit koostuvat pääosin maahanmuuttajataustaisista nuorista. Nämä ovat faktoja.

Katujengirikollisuus on seurausta pääosin hallitsemattomasta ja määrällisesti liian suuresta humanitaarisesta maahanmuutosta. Tietyt humanitaarisin perustein Suomeen tulleet maahanmuuttajaryhmät ovat tilastojen mukaan yleisesti yliedustettuina väkivalta- ja seksuaalirikoksissa. Kyseisten ryhmien kotouttaminen on epäonnistunut kaikissa Länsi-Euroopan maissa, myös Suomessa, vaikka kotouttamiseen on käytetty erittäin suuria summia veronmaksajien rahaa. Jatkuva palvelujen paisuttamisen tie ei toimi, se on täysin kestävä-

tön. Suomen vuosikymmenien ajan harjoittama maahanmuuttopolitiikka on ollut katastrofaalisen huonoa, ja maksamme tästä nyt kovaa hintaa. Lisäksi nykyhallitus on pyrkinyt lähinnä peittelemään ja vähättelemään näitä ilmiöitä kuin ratkaisemaan niitä. Hallitus on tähän asti nähnyt myös katujengi-ilmiön puhtaasti ideologisenä kysymyksenä, josta ei saisi edes keskustella siten, että ongelman juurisyy eli maahanmuutto nostetaan esiin. Tällainen hyssyttely on täysin vastuutonta, ja sen on loputtava.

Hallituksen on aika herätä ja myöntää ääneen, että maamme on ajautunut Ruotsin tielle. Länsinaapurissa katujengien väkivalta ja muut maahanmuuton ongelmat ovat räjähtäneet käsiin.

Arvoisa puhemies! Kotoutumisongelmien kanssa painiskelun sijaan on ensisijaisen tärkeää puuttua katujengirikollisuuden juurisyyhyyn eli epäonnistuneeseen maahanmuuttopolitiikkaan ja massamaahanmuuttoon kulttuurisesti vieraista kehitysmaista. Maahanmuuton ongelmat, kuten rikollisuus, yleinen turvattomuus, asuinalueiden eriytyminen, maahanmuuttajien syrjäytyminen valtavirtayhteiskunnan ulkopuolelle, radikalisoituminen ja taloudellinen rasite, tulevat pahenemaan niin kauan kuin Suomessa ei puututa tähän ongelman juurisyyhyyn.

Maahanmuuton haitalliset ilmiöt voidaan estää tehokkaasti vain maahanmuuttoa merkittävästi rajoittamalla ja poistamalla huonosti kotoutuneita maahanmuuttajia Suomesta. Oleskelulupakäytäntöjä ja perheen yhdistämisiä on tiukennettava sekä palauttamista tehostettava, ja kaikki laittomasti maassa olevat henkilöt on poistettava maasta. Lisäksi vakaviin tai toistuviin rikoksiin syyllistyvät maahanmuuttajat on karkotettava Suomesta nykyistä matalammalla kynnyksellä, ja on otettava käyttöön laajennetut valtuudet karkottaa jengien jäseniä.

Katujengirikollisuudesta on tehtävä myös poikkeuksetta rangaistuksen koventamisperuste. Lisäksi rangaistuksia on kovennettava kauttaaltaan varsinkin väkivalta- ja seksuaalirikoksissa. Suomen kansalaisuuslakia tulee muuttaa siten, että rikoksiin syyllistynyt ulkomaalainen ei voi saada Suomen kansalaisuutta. Suomen kansalaisuus on myös voitava jälkikäteen perua tilanteessa, jossa Suomen kansalaisuuden saaneet ulkomaalaiset syyllistyvät vakaviin tai toistuviin rikoksiin.

Suomessa on otettava mallia erityisesti Tanskasta, jossa on ryhdytty tiukkoihin toimiin jengirikollisuuden kitkemiseksi sekä maahanmuuttopoliittisin että kriminaalipoliittisin keinoin. Nämä lääkkeet toimivat laajasti erilaisiin maahanmuuton ongelmiin vastatessa. Tanskassa tehdyt toimenpiteet ovat myös todistetusti pureet.

Arvoisa puhemies! Ei ole oikein, että suomalaiset joutuvat elämään kasvavassa pelon ilmapiiressä, jolloin he joutuvat suunnittelemaan omaa liikkumistaan sen mukaan, kuinka

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

turvallisena tai turvattomana kunkin alueen kokevat. Vanhempien ei pidä joutua pelkäämään lastensa turvallisuuden puolesta. Tilannetta ei saa päästää enää eskaloitumaan siihen pisteeseen, että ihmiset joutuvat turvattomuuden takia muuttamaan pois omista kodeistaan. Jokaisen suomalaisen on saatava liikkua kaikkina vuorokaudenaikoina turvallisesti kaduilla. Suomesta tulee rakentaa jälleen turvallinen maa kaikille suomalaisille. Siksi hallitukselta vaaditaan toimenpiteitä nyt heti eikä huomenna.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Mikkonen, kolme minuuttia.

13.10 Sisäministeri Krista Mikkonen: Arvoisa puhemies! Niin kuin tänään on täällä sallissa keskusteltu, tarvitaan monenlaisia keinoja siihen, että me voimme estää väkivaltarikoksia ja katujengiytymistä. Ja kuten täällä on moneen kertaan todettu, niin erittäin huolestuttavaa on se, että nimenomaan alaikäisten eli alle 18-vuotiaitten väkivaltarikokset ovat lisääntyneet, ja vielä alle 15-vuotiaiden. Samanaikaisesti täällä on tullut esiin se, että tässä katujengi-ilmiössä, joka on viime vuosina kehittynyt, on hyvin paljon maahanmuuttajataustaisia ihmisiä niissä jengeissä. Näihin pitää etsiä ratkaisuja ja näihin hallitus on etsinyt ratkaisuja, ja ratkaisuja täytyy olla koko siltä kirjolta.

Toisaalta meidän täytyy huolehtia siitä, että me ennaltaehkäisemme, että yksikään nuori ei ajaudu rikoksen polulle, että jengit eivät ole houkuttelevia, että ryöstöihin ei lähdetä. Poliisi tarvitsee siihen resursseja, että se pystyy torjumaan rikoksia ja että se pystyy puuttumaan ja pystyy kiinni ottamaan rikoksentehtäjiä. Samanaikaisesti täytyy huolehtia, että meillä on nopeat oikeusprosessit. Erityisesti nuorten kohdalla se on äärimmäisen tärkeää, jotta silloin myös tulee ymmärrys siitä, että teosta seuraa rangaistus. Tämän takia esimerkiksi poliisissa on pääkaupunkiseudulla laajennettu näitä ryhmiä, joissa erityisesti alle 18-vuotiaiden tekemiä tai heihin kohdistuvia rikoksia varten on perustettu omia rikostutkintaryhmiä ja koetetaan saada nopeasti selvitettyä nämä rikokset, jotta rangaistukset sitten myös tulevat ja kohdentuvat.

Sitten täytyy tietysti huolehtia siitä, että poliisilla on keinoja, ja siihen liittyen esimerkiksi poliisin tiedustelulainsäädäntöä on parannettu ja paraikaa myös selvitetään uusia keinoja sen osalta, esimerkiksi laittomiin aseisiin ja räjähteisiin liittyviä rangaistuksia, jotka meillä ovat Ruotsia pienemmät. Sitten tietysti oma ketjunsä siellä loppupäässä on vankeinhoito, millaiset resurssit siellä on, miten siellä pystytään tekemään työtä sen eteen, että rikolliset eivät uusi rikoksia. Näitä kaikkia keinoja tarvitaan ja näihin on nyt panostettu. Tuntuu siltä, että tämän salin keskustelun perusteella näihin halutaan myös jatkossa panostaa, ja se on oikein.

Tässä on tullut esille myös Ruotsin tilanne ja millä tavalla Suomi eroaa Ruotsista ja onko meillä uhkaa, että me joudumme samalle tielle. On hyvä muistaa, että Ruotsin maahanmuuttopolitiikka, Ruotsin kotoutumispolitiikka on hyvin erilaista ollut kuin Suomessa. Ruotsissa on ajateltu, että yhteisö itse kotouttaa tulijat, kun meillä taas kotouttamisessa nimenomaan panostetaan siihen, että yhteiskunta huolehtii tuesta, palvelusta, ja nimenomaan asuinalueiden eriytyminen on ollut se, mikä meillä on eri tavalla. Kun Ruotsin poliisin ylijohtajan kanssa puhuin, niin hän nimenomaan korosti sitä, että pitää kiinni siitä, että asuinalueet säilyvät monimuotoisina jatkossakin, [Puhemies koputtaa] pitää huolta palveluista ja pitää huolta poliisien riittävästä määrästä. Nämä ovat kaikki niitä keinoja, mitä me olemme tällä hallituskaudella tehneet, ja uskon todella, että tätä halutaan myös jat-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

kaa tulevan hallituksen toimesta, keitä siellä sitten onkaan, koska se on meidän yhteinen etumme.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Koponen, Ari, olkaa hyvä.

13.14 Ari Koponen ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Vaikeistakin asioista täytyy pystyä puhumaan niiden oikeilla nimillä. Päättäjille tämä on erityisen tärkeää, koska ilman todellista tilannekuvaa ei voi tehdä ongelman ratkaisemisen kannalta oikeita päätöksiä.

Päätökset on tehtävä faktat, ei ideologiat, edellä. Tiedämme, että metsään menee, kun sisäministeri jo aikaisemmin kertoi, että maahanmuutolla ei ole mitään tekemistä maahanmuuttajataustaisen katujengirikollisuuden kanssa. Tämä on kuin vakavalla naamalla kertoisi, ettei pakkasella ole mitään tekemistä sen kanssa, että talvella on kylmä. Jos tietyistä maista tulevat maahanmuuttajat ovat räikeästi yliedustettuina rikostilastoissa, meidän täytyy pystyä sanomaan se ääneen, ja on toimittava. Uuden selvityksen mukaan ulkomailla syntyneiden ulkomaalaistaustaisten osuus raiskauksista epäillyistä oli 27 prosenttia ajankaksolla 11—20, mutta osuus on kasvanut viime vuosina. Vuonna 20 ulkomaalaiset muodostivat jo 38 prosenttia raiskauksista epäillyistä. Poliisi kuvaa katujengejä parikymppisten, jopa 95-prosenttisesti maahanmuuttajataustaisten miesten löyhiksi yhteenliittymiksi.

Itse haluan olla tekemässä ennaltaehkäisevää ja suomalaisten turvallisuutta lisäävää lainsäädäntöä. Tarvitaan sekä kovia eli korjaavia että pehmeitä eli ennaltaehkäiseviä keinoja, ja niitä on hyödynnettävä määrätietoisesti rinnakkain. On myös tärkeää kysyä: miksi hallituksen maahanmuuttoa lisäävistä päätöksistä puuttuu aina oikeat kustannusarviot, aina?

Ja lopuksi: Näyttää, että seuraavan hallituksen on tehtävä täyskäännös tämän ongelman ratkaisemiseksi. Tämä hallituspohja on näyttänyt, ettei se siihen pysty.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mäkynen, Jukka, olkaa hyvä.

13.16 Jukka Mäkynen ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Jengirikollisuuteen on nyt vihdoinkin havahduttu Suomessa. Tästä ei ole kauaakaan aikaa, kun ulkomaalaisjengejä ei edes myönnetty täällä olevan. Nyt me kuitenkin tiedämme, että ongelma on todellisuutta. Ruotsissa jengirikollisuus on ollut jo kauan todellinen ongelma, eivätkä siellä ole pehmeät arvot eivätkä keinot tepsineet. On yritetty kotouttaa ja rahaa on laitettu järkyttäviä summia säällittäviin kotouttamistoiimiin vuosikautia, siis juuri samalla tavoin kuin me täällä kotimaassa myös edelleen tehdään, ja silti tilanne on pahentunut ja pahentuu edelleen, ellei asialle tehdä jotain konkreettista ja hyvinkin pian.

Nykyään esimerkiksi Ruotsin 100 000 asukkaan Södertäljessä ammutaan vuoden aikana ihmisiä hengiltä saman verran kuin Lontoossa, jossa on yhdeksän miljoonaa asukasta — siis saman verran 100 000 ihmisen kaupungissa. Lohduttoman tilanteen pääasiallisena syyinä on jengirikollisuus, sillä yli 80 prosenttia ammuskeluista tapahtuu jengiympäristöissä. Onneksi nyt Ruotsin uusi hallitus tulee ottamaan kovat keinot käyttöön, koska muita vaihtoehtoja ei enää ole. Meidän täällä Suomessa täytyy tehdä nyt samoin, sillä pelkkä paapominen ei enää auta.

Kuinka suuri osa meistä kansanedustajista ymmärtää sen tosiasian, että ulkomaalaiset jengirikolliset pitävät Suomen oikeuslaitosta lähinnä vitsinä? Eikä oikeuslaitoksemme ole minkäänlainen pelote heille. Esimerkiksi Espoossa sattui tapaus, jossa kolme maahan-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

muuttajanuorta tunkeutui 19-vuotiaan suomalaispojan kotiin ja varasti kaiken, minkä vain irti saivat. Tästä tuohtuneena uhrin äiti kirjoitti asiasta sosiaalisessa mediassa ja kutsui murtautujia ”Ahmetiksi” ja ”Muhmetiksi”. Tästä seurasi se, että äidistä tehtiin rikosilmoitus kiihottamisesta kansanryhmää vastaan ja asia on tällä hetkellä syyteharkinnassa. Varmasti moni myös tässäkin salissa yllättyy, kun kerron, että murtautujat ovat vapaalla jalalla ja tuskin mitään merkittäviä tuomioita on edes tulossa. Ja vaikka henkilöllisyydet ovat tiedossa, ei heitä ole edes saatu haastettua oikeuteen. Uskoo ken haluaa, mutta tällainen toiminta on seurausta huonosta maahanmuuttopolitiikasta. Mielestäni rangaistuksen pelon jengirikollisuudesta pitäisi olla tuntuva.

Arvoisa puhemies! Yksi pelottelukeino olisi karkottaminen. Esimerkiksi rikoksiin syylistynyt nuori, joka ei ole Suomen kansalainen, voitaisiin karkottaa perheineen maasta. Tällaisen rangaistuksen pelko saattaisi vähentää merkittävästi kynnystä rikoksien tekemiseen, ja myös maahanmuuttajanuorten vanhemmat voisivat kiinnostua enemmän lastensa tekemisistä. Arvoisa hallitus, laittakaa tämä harkintaan, ja sosialidemokraatit voivat esittää tämän vaikka omana aloitteenaan, sillä ei ole väliä, vaan pääasia on se, että asiassa päästään eteenpäin.

Arvoisat edustajat, näin ei voi enää jatkua. Nyt pitää ottaa kovat keinot käyttöön ennen kuin tilanne täällä menee yhtä pahaksi kuin Ruotsissa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, poissa. — Edustaja Kopra, olkaa hyvä.

13.20 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Hallitus on surkeasti epäonnistunut niin sanotuissa pyrkimyksissään saada katujengirikollisuus ja järjestäytynyt rikollisuus kuriin. Jokin aika sitten, pari kolme vuotta sitten, tämän hallituskauden alussa käynnistyi sisäministeriössä työ sisäisen turvallisuuden selonteon laatimiseksi. Olin kyseisessä parlamentaarisessa työryhmässä mukana, ja me työryhmän jäsenet kovasti halusimme, että selontekoa tehdessä käsitellään katujengirikollisuutta ja järjestäytynyttä rikollisuutta ja suunnitellaan toimet ja strategiat niiden estämiseksi ja tilanteen haltuun ottamiseksi. Käytännössä mitään tästä ei kuitenkaan selontekoon päätynyt ministeri Ohisalon vastustuksesta johtuen. Näin ollen pidän tyhjinä niitä hallituksen puheita, joissa nyt täällä äskenkin väitettiin, että hallitus olisi tehnyt mittavia toimia tämän puheena olevan ongelman aisoihin saamiseksi — ei se ole tehnyt.

Tässä keskustelussa on tänään kuultu lukuisia hyviä ehdotuksia siitä, mitä pitäisi tehdä, ja jos hallitus nyt tulisi järkiinsä, se varmaan kuuntelisi opposition mielipiteitä ja perusteluita ja hyviä ehdotuksia siitä, miten tämä asia ratkaistaan. [Mari Rantanen: Ei tule järkiinsä!] — En usko, että tulee järkiinsä. — Silti esitän muun muassa sitä, että sen sijaan, että alkaisimme nyt tai hallitus alkaisi mittaviin muutoksiin millään saralla, maahanmuuttopolitiikkaa puhtaasti tiukennetaan soveltuvin osin siten, että nyt ainakin sellaisten henkilöiden maahantulo estetään, jotka eivät todellakaan välttämättä edes aio työllistyä Suomessa vaan tulevat tänne rikoksia tekemään.

Sen lisäksi näiden tapausten osalta, joissa rikoksia on tehty — siihen kyllä ministeri Mikkonen hyvin kiinnittikin huomiota — poliisin resursseja tulee lisätä, jotta tutkinta voisi tapahtua nopeammin. Sen lisäksi pitäisi koko tätä oikeuden prosessin ja lainvalvonnan prosessin koko ketjua tarkastella ja resursoida enemmän siten, että oikeusprosessit käynnistyisivät nopeammin ja ne tulisivat myös päätökseen nopeammin. Tällä hetkellä menee

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

vähintään kuukausia, usein vuosia siinä, että rötöksistä vastuulliset saadaan sitten tuomiolle, ja se on liian pitkä aika. Tutkinnan pitäisi valmistua nopeasti, ja myöskin oikeuden pitäisi toimia nopeasti, siten että maksimissaan puhutaan kuukausista siinä, että tuomio tulee, oli sitten melkein mikä rikos tahansa, kunhan tutkinta on tehty huolella.

Näillä keinoin saataisiin tosiaan se viesti sinne rikollisille ja erityisesti nuorille, että teoilla on seurauksensa. Kun prosessi venyy, syyn ja seurauksen yhteys katoaa varsinkin nuorten mielessä, eivätkä he koe sitten välttämättä saavansa teoistaan asianmukaista rangaistusta. Tämä ei vaatisi oikeastaan muuta kuin lisäresursointia poliisin ja oikeuslaitoksen puolelle, ja uskoisin, että hallituksen kassassa siihen kyllä riittäisi rahaa, jos vain tahtoa olisi — mutta ei näytä olevan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kivisaari poissa. — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

13.24 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies, hyvät kollegat! Itse asiassa puolueitten on aika turha täällä nokitella toisiaan siitä, kuka on oikeassa ja kuka on väärässä ja saako jostakin puhua vai ei, sillä järjestäytynyt rikollisuus ja katujengit ovat täällä olemassa ja se on meidän kaikkien puolueiden yhteinen ongelma. Itse asiassa tämä katujengi-ilmiö paljastaa sen, että Suomessa on olemassa henkilöitä, jotka eivät kunnioita suomalaista yhteiskuntaa eivätkä sen arvoja, ja en usko, että kansanedustajat olisivat tietämättömiä myöskään siitä, millä tavalla tämä mekanismi on syntynyt, eli nämä syntymekanismit ja ennaltaehkäisy, johon usein viitataan, ovat kyllä kaikkien tiedossa, ja niitä jatkuvasti tehdään eri puolilla Suomea. Mutta kyllä varmaan nyt täytyy myöntää, että on pakko ottaa, arvoisa ministeri, kovempia keinoja käyttöön. Sen takia on aika erikoista, että sisäministeri Mikkonen täällä meille kansanedustajille kertoo, että nyt ollaan ryhdytty toimenpiteisiin, mitkä koskevat laittomia aseita, sillä edustaja Keto-Huovinen on itse asiassa kahta päivää vaille kaksi vuotta sitten tehnyt lakialoitteen, jonka on allekirjoittanut yli sata kansanedustajaa, että luvaton ase johtaisi sakkojen sijaan selvään vankeusrangaistukseen, neljä kuukautta — neljä vuotta. Siinä olisi selvä pelote sille, että luvattomia aseita ei kanneta tuolla julkisilla paikoilla, autoissa tai muissa vastaavissa paikoissa. Itse asiassa tämä osoittaa, kun hallitus edelleen puhuu täällä, että me ryhdymme selvittämään laittomien aseiden rangaistuksen koventamista, kun tästä on tehty jo yli sadan kansanedustajan toimesta lakialoite, että, kun käsitykseni mukaan eduskunta on työnantaja ja hallitus on eduskunnalla töissä, kyllähän olisi pitänyt ryhtyä jo toimenpiteisiin, sillä signaali siitä, että eduskunta lähtee koventamaan rangaistuksia järjestäytyneessä rikollisuudessa ja näissä jengiasioissa, on ainut lääke, joka tällä hetkellä nopeasti vaikuttaa. Sen takia toivoisin, että nämä jengiasiat, nuorisorikollisuus... Ja alle 15-vuotiaita lapsia, jotka eivät ole rikosoikeudellisessa vastuussa teoistaan, käytetään systemaattisesti hyväksi järjestäytyneessä rikollisuudessa ja myös etnisisessä rikollisuudessa, joka valitettavasti on nostanut täällä pääkaupunkiseudulla päätään, ja koinkin tämän keskustelun erittäin hedelmällisenä, sillä nyt täällä pystyy vapaasti puhumaan niistä ongelmista, joita suomalainen rikollisuus ja myös etninen rikollisuus ovat mukanaan tuoneet, ja ne ovat meidän kaikkien ongelma. Mutta se ei sillä korjaannu, että me perustetaan työryhmiä ja selvitetään eri ministeriöissä. Kyllä tässä olisi kaivannut jo kaksi vuotta sisäministerin ja oikeusministerin vahvempaa yhteistyötä, että tästä talosta olisi tullut selvä signaali, että rangaistukset kovenevat. Pelotevaikutukset olisi näin ollen saatu

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

kuntoon, ja uskon, että sillä olisi ollut jo ennaltaehkäisevä vaikutus, että tämä jengirikollisuus ei olisi päässyt niin pitkälle kuin se nyt on päässyt.

Arvoisa puhemies! Korostan sitä, että tässä on nyt kyse siitä, että suomalaista yhteiskuntaa ja sen perimmäisiä arvoja ei enää kunnioiteta, ja se kunnianpalautus täytyy tehdä monella eri tavalla: puuttumalla kotoutuksen ongelmiin, kiinnittämällä huomiota kaikkennäköisiin ennaltaehkäiseviin toimiin ja sosiaalihuollon toimenpiteisiin mutta myös korottamalla selvästi rangaistuksia Tanskan mallin mukaisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Vielä ehditään yksi puheenvuoro ennen seuraavaa aihetta. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

13.27 Sanna Antikainen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Perussuomalaiset olivat pakotettuja tekemään jälleen kerran välikysymyksen, tällä kertaa jengirikollisuudesta. Kun sisäministeri Mikkosen puhetta kuunteli, syykin tuli hyvin selväksi. Hallitus ei edelleenkään ymmärrä, kuinka toimimaton maahanmuuttopolitiikka vaikuttaa tähänkin ongelmaan. Kun jengien jäsenistä poliisin tietojen mukaan jopa 95 prosenttia on maahanmuuttajataustaisia, on selvää, että silloin vika on juurikin maahanmuuttopolitiikassa. Kun tämä poliisin esille tuoma luku tuotiin eduskunnassa tänään esille, alkoi jälleen kerran vihervasemmistolainen selitysrumba. Sisäministeri Mikkonen intoutui kertomaan, etteivät kaikki maahanmuuttajat ole rikollisia ja ettei kaikkia saa leimata. Kukaan ei tosin tällaista täällä tänään väittänytkään, eikä kyse ole tästä.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan keskustelun aikana jengirikollisuudesta tuotiin esille uusi termi ”rikoksilla oireilu”. Tällainen rikollisuuden värittäminen vaaleanpunaisella on sekä väärin että vakava asia. Sanottakoon se nyt suoraan, rikoksilla oireilua ei ole olemassa eikä sellaiselle saa antaa mitään siimaa. Kyse on laista ja sen noudattamisesta, ja rangaistusten tulee olla tämän mukaisia. Jos rikoksentekijä on alaikäinen, on selvää, että rikoksiin puuttuminen eroaa aikuisten vastaavasta, mutta tässäkin kohtaa on muistettava, ettei pelkkä päänsilitys auta, vaan rikoksiin syyllistyneelle lapselle tai nuorelle on asetettava hänen kehitykselleen sopivat rajat.

Arvoisa puhemies! Keskustelun aikana tuotiin myös esille useaan kertaan lastensuojelu. Ministeri Kiuru kertoi, kuinka hallitus on jo aloittanut lastensuojelulain kokonaisuudistuksen. Tosiasiassa sen olisi pitänyt olla jo käynnissä, kuten viime kesänä uutisoitiin. Tämäkin jää seuraavan hallituksen harteille. Mutta lyhyesti haluaisin sanoa, että uudistuksen lankana on oltava ruohonjuuritason työntekijöiden ehdotukset lain muuttamiseksi. Tilanne kentällä on nimittäin se, ettei aikuisilla ole lainmukaisia tarpeellisia työkaluja puuttua lasten ja nuorten vakavaan ja jopa vaaralliseen käytökseen tehokkaasti, esimerkiksi päihteiden käyttöön. Tämä on myös oma kokemukseni lastensuojelun työntekijänä, jollaisena siis toimin ennen kansanedustajuuttani.

On myös sanottava tähän esille tuotuun lastensuojelukeskusteluun, että itselläni on tämän työkokemukseni lisäksi kokemusta lastensuojelun asiakkuudesta. Elin 15—17-vuotiaana lastensuojelulaitoksessa vanhempieni alkoholismin takia. Kun jouduin pahoinpidellyksi, niin muutin sitten sinne laitokseen. Tiedän siis jotakin siitä, millaista on elää tässä tilanteessa, ja ehkä sitä voisi kuvailla sanoilla ”huono-osaisena eläminen”. Vaikka näin oli, niin koen jälkeenpäin katsottuna, että siinä kohtaa elämässäni tärkein asia oli lastensuojelulaitoksen asettamat rajat ja säännöt — ei vain pelkkä terapia, jota sitäkin tarvitaan, vaan myös sääntöjen ja rajojen asettaminen ja noudattaminen.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Arvoisa puhemies! Hallitus on toistellut jengikeskustelussa taikasanaa ”kotouttaminen”. Jos katsoo Ruotsin kotouttamista, niin on selvää, ettei se oikein näytä auttavan. Miksi ei? Ongelma lähtee jo suhtautumisesta ja kielenkäytöstä. Itselleni on jo hoitajaopinnoissa opetettu, ettei ihminen ole objekti vaan subjekti. Tässä keskustelussa esiin nostetun kotouttamisen sijaan olisi puhuttava vain kotoutumisesta, ja se, ettei kotouttaminen auta, johdu siitä, ettei silloin henkilö ole itse halukas osallistumaan siihen. Ei siis ole olemassa sitä objektia, jota kotoutetaan, vaan on olemassa subjekti, ihminen, joka omalla toiminnallaan kotoutuu. Jos vielä mietitään lisää tätä asiaa, niin tietenkin tähän myös yhteiskunta voi asettaa tai antaa tiettyjä työkaluja, jolla henkilö kotoutuu. Näitä ovat esimerkiksi kielen opetus, mutta loppujen lopuksi tämä työ kuuluu ihmiselle itselleen. — Kiitos, arvoisa herরা puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan kello 16.30 budjetin pääluokkien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 13.33.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 16.33.

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt jatketaan tässä täysistunnossa aiemmin keskeytynyttä keskustelua asiasta numero 3 eli välikysymyksestä. — Edustaja Kinnunen, Jari.

16.33 Jari Kinnunen kok: Arvoisa puhemies! Tässä salissa kävi ilmi hyvin, että poliisin ammattia ei juurikaan arvosteta, kun ei edes debattipuheenvuoroa saanut tässä aikaisemmin. — Nyt on pakko sanoa, että vastuuministeri toi hyvin esille katujengeihin liittymisen syitä ja kuvasi kohtuuhuvin sitä ilmiötä itsessään, ja olin myös iloisesti yllätynyt siitä, että hän mainitsi, että katujengeihin kuuluvista suurin osa on jo aikuisikään ehtineitä maahanmuuttajataustaisia nuoria miehiä. Se oli poikkeuksellista ministeriltä. Samaan hengenveetoon on kuitenkin todettava, että kaikki maahanmuuttajanuoret eivät ole rikollisia, ja se meidän on syytä pitää aina mielessä.

Arvoisat kuulijat! On syytä jo ymmärtää, että meille on muodostunut varjoyhteiskunta tai varjoyhteiskuntia, joissa eletään omien sääntöjen mukaan. Tämän viestin ovat tuoneet eduskuntaan maahanmuuttajataustaiset naiset erään valiokuntakäsittelyn yhteydessä.

On hyvä huomata, että maahanmuuttajataustaiset alaikäiset tekevät usein rikoksia näille katujengeille. Jengiin halutaan päästä, ja ainoa tie on rikosten tekeminen. Niin sanottu roadman-kulttuuri kukoistaa, ja sekin ajaa alaikäisiä raakoihin rikoksiin. Alaikäisillä tarkoitan alle 15-vuotiaita, jotka eivät ole rikosoikeudellisessa vastuuiässä vielä. Myydään huumeita, ryöstetään toisia lapsia ja nuoria, ja rahallinen hyöty huumekaupoista valuu aikuisille katujengiläisille.

Paljon on puhuttu ennalta estämisestä, ja sehän on edullisinta, se on totta, mutta työ on tehty erittäin vaikeaksi. Tiedonvaihto on tehty äärimmäisen hankalaksi. Tieto ei kulje neuvolan, päiväkodin, koulun, sosiaalitoimen, nuorisotyön ja poliisin välillä niin jouheasti kuin toivoisi. Tähän voisi yksi ratkaisu olla, että lasta tai nuorta koskevaan ensimmäiseen ilmoitukseen, oli se sitten lastensuojeluilmoitus tai poliisille tehty sekalais- tai rikosilmoi-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

tus, merkittäisiin heti käsittelijöiksi kaikki oleelliset viranomaiset, jolloin tiedonvaihto toimisi todennäköisesti paremmin kuin nyt. Toinen vaihtoehto olisi säätää tiedonvaihdesta mainittujen viranomaisten välillä siten, että laki velvoittaisi vastavuoroiseen tiedonvaihtoon viranomaisten välillä silloin kun lapsi tai nuori alkaa oireilla häiriköimällä ja rikoksia tekemällä.

Aikainen asiaan puuttuminen ei tarkoita lasten tai nuorten sulkemista laitoksiin vaan ensisijaisesti heidän ohjaamistaan pois jengiytymisen ja rikosten tieltä. Mikäli huostaanottoon ja laitossijoitukseen kuitenkin päädytään, nousevat lastensuojelulain heikkoudet valitettavan usein esiin. Sijoitetut lapset ja nuoret ottavat niin sanotut hatkat milloin haluavat ja jatkavat rikosten tekemistä. Keinoja hatkojen estämiseen ei ole, eikä lastensuojelulaitoksen henkilökunta saa lähteä hatkailijan perään. Asiantila on johtanut uhriutumiseen: Lapset joutuvat usein eri rikosten kohteeksi ja liian usein heitä käytetään seksuaalisesti tai muuten hyväksi. Yliannoskuolemat ovat löperön lastensuojelulain karsein seuraus.

Täällä on puhuttu Ankkuri-toiminnasta. Olen saanut seurata toimintaa varsin pitkään, itse asiassa toiminnan alusta lähtien, ja tiedän, että poliisi pyrkii vaikuttamaan mahdollisimman tehokkaasti lapsen ja nuoren asiassa yhdessä lastensuojelun ja myös sovittelutoimiston kanssa. Olen myös saanut seurata, millä resursseilla muun muassa Sisä-Suomessa poliisi joutuu tilanteeseen vastaamaan. Resurssit ovat todella niukat. Yksi tai kaksi poliisimiestä ei riitä. Ja jos väkeä siirretään ennalta estävään toimintaan, se on pois jostakin muualta, rikostutkinnasta tai hälytystehtävistä. Ja onhan meidän pakko myöntää, että silloin jos poliisi on Ankkuri-toiminnassa ja lasten kanssa tekemisissä, silloin ollaan jo menety metsään. Ei ole toimittu riittävän ajoissa. Silloin se tarkoittaa, että perheet eivät ole saaneet ajoissa apua ja nämä ovat integroituneet tuonne varjoyhteiskuntaan.

Olen vuodesta 82 ollut seuraamassa rikostorjuntaa ja nähnyt, kuinka moottoripyöräajajat ovat tähän maahan rantautuneet. Ne ovat kaivaneet itsellensä poterot ja soluttautuneet joka paikkaan. En haluaisi kuulostaa tuomiopäivän pasuunalta, mutta näin tapahtuu myös katujengien kanssa, jollemme nyt reagoi.

Päinvastoin kuin ministeri totesi, me olemme jo Ruotsin tiellä. Nyt kysymys kuuluu: kuinka pitkälle aiomme sitä tietä kulkea?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Noora Koponen poissa. — Edustaja Werning.

16.39 Paula Werning sd: Arvoisa puhemies! Mittareilla mitattuna Suomi sijoittuu erinomaisesti, kun kyseessä on arjen turvallisuus ja yhteiskuntarauha. Näillä kärkisijoilla meidän tulee pysyä jatkossakin. Puheet siitä, että hallitus ei suhtaudu vakavasti nuoriso- ja katujengirikollisuuteen, eivät pidä paikkaansa. Kyllä tämä huoli on yhteinen, ja siihen suhtaudutaan vakavasti.

Jotta nuoriso- ja katujengirikollisuuteen voidaan puuttua ja ilmiötä suitsia, tulee keinovalikoiman sisältää niin pehmeitä kuin kovia keinoja, kuten edustaja Viljanen toi hyvin sosiaalidemokraattien ryhmäpuheessa esille. Jengirikollisuuden lopettamisessa avainasemassa on lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy. Tätä ennalta ehkäisevää työtä tulee tehdä laaja-alaisesti ja moniammatillisella yhteistyöllä. Nyt on vahvistettava entisestään tätä toimintaa. Resursseja tulee lisätä niin sosiaalihuoltoon kuin lastensuojeluunkin. Syrjäytymisen ehkäisyyn tarvitaan lisäpanostuksia.

Arvoisa puhemies! Hyväksi havaittua poliisin ennalta ehkäisevän yksikön toimintaa tulee kehittää, kuten myös — perussuomalaisten virheellisistä väittämistä huolimatta — erit-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

täin onnistunutta ja hyviin tuloksiin pääsevää Ankkuri-toimintaa. Moniammatillinen yhteistyö eri viranomaisten välillä on välttämätöntä, ja tätä tulee vahvistaa entisestään. Myös sujuva viestin kulku on varmistettava.

Poliisin resursseja on leikattu. Korjausliike on nyt tehty ja suunta on oikea. On välttämätöntä lisätä poliisien resursseja ja kohdentaa niitä järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan. Tulee laatia strategia, jolla järjestäytyntä rikollisuutta torjutaan. Toimintaohje laitomien aseiden poistamiseksi tulee tehdä, ja on selvitettävä mahdollisuus uusien rikostiedusteluun liittyvä lainsäädäntö.

Puhemies! Me olemme tässä ja nyt, kuten on nuoriso- ja katujengirikollisuuskkin. Tähän voidaan puuttua, ja tätä työtä tehdään jo nyt. Toivoisin, että myös oppositio pyrkisi keskittymään ongelman ratkaisemiseen eikä ainoastaan pelon lietsomiseen, kuten tässä salissa on tehty. On hyvä muistaa myös se, että valtaosalla nuorista asiat on hyvin ja valtaosa nuorista voi hyvin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Grahn-Laasonen.

16.41 Sanni Grahn-Laasonen kok: Arvoisa puhemies! Käytän tämän välikysymyksen tilaisuuden puhuakseni Suomen lastensuojelun hädästä.

Suomen lastensuojelun pitäisi olla hyvinvointiyhteiskuntamme kaikkein syvintä ja tärkeintä ydintä — mikä voisi olla sen tärkeämpää. Meillä on lähes 20 000 lasta sijoitettuna kodin ulkopuolelle. Määrä on lähes kaksinkertaistunut 2000-luvulla. Nuorten kiireellisten sijoitusten lisääntyminen kertoo karusti siitä, että ongelmiin päästään liian myöhään. Lasten ja perheiden peruspalveluissa on aukkoja, ja ennaltaehkäisevälle työlle on liian vähän aikaa ja resursseja. Olemme jo vuosia kokoomuksessa puhuneet tässä salissa ja vedonneet terapiatakuun ja mielenterveysongelmiin puuttumisen puolesta. Nyt lastensuojelu paikkaa aukkoja, kun juurisyihin ei päästä puuttumaan, jonot lasten, nuorten ja vanhempien mielenterveysavun piiriin ovat pitkät.

Suurin osa Suomen perheistä voi hyvin, ehkä jopa paremmin kuin koskaan. Asiantuntijoiden huoli on, että niillä, joilla menee huonosti, menee todella huonosti. Ongelmat kasautuvat, on ylisukupolvista näköalattomuutta, perhetaustan vaikutus esimerkiksi oppimistuloksiin on viime vuosina vain vahvistunut, päihde- ja mielenterveysongelmien syveneminen, rikkinäiset perheet, lapsiperheköyhyys, tukiverkoston puute ja elämänhallinnan ongelmat, hukassa olevaa vanhemmuutta. Yhteiskunnan muutos näkyy lastensuojelun arjessa.

Nuorten väkivaltarikollisuuden kasvu on vakava ongelma. Mikään ei oikeuta väkivaltaan. Rikoksenteijä on aina vastuussa rikoksestaan, myös nuori rikoksenteijä. Jengirikollisuuteen on siksi puututtava lujasti. Nuorisirikollisuuden taustalla on usein synkkiä ongelmia ja lapsuuden kokemuksia, kuten ylisukupolvista huono-osaisuutta, surkeat kotiolot, kohdattua väkivaltaa, rasismia, kaltoinkohtelua ja hyväksikäyttöä, päihteitä, oppimisvaikeuksia, huonoa seuraa, syvää osattomuutta ja merkityksen puutetta. Sosiaalityöntekijöiden aika lastensuojelussa menee yhä enemmän paperityöhön ja perusteluihin. Lastensuojelu on ylijuridisoitunut, ja laista on tullut niin monimutkainen, että sen soveltaminen on vaikeaa ammattilaisellekin. On siis vaikeaa auttaa.

Sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuus on suurta, valvonnassa on ongelmia, lapsia siirretään sijaiskodista tai laitoksesta toiseen, palautetaan kotiin ja sijoitetaan uudelleen, pahimmillaan kymmeniä kertoja. Lasten ja nuorten oma ääni ei kuulu tarpeeksi. Pysyvät ihmissuh-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

teet ovat turvallisen kasvun edellytys, mutta vanhemman oikeus lapseen ohittaa lapsen oikeuden pysyviin aikuihin ja kasvurauhaan. Nämä ovat lasten ja nuorten omia kokemuksia, mutta myös havaintoja ylimmiltä laillisuusvalvojilta. Eduskunnan oikeusasiamies on nostanut lastensuojelun kriisin yhdeksi Suomen keskeisimmistä perus- ja ihmisoikeusongelmista. Myös oikeuskansleri on kiinnittänyt huomiota lastensuojelun tilaan.

Ongelmat eivät tietenkään ole yksin lastensuojelun eivätkä varsinkaan yksittäisten sosiaalityöntekijöiden, jotka uupuvat mahdollottoman tehtävän edessä. Lastensuojelussa tehdään arvokasta työtä joka päivä. Onnistumiset eivät usein näy, eikä niitä ole helppo mitata. Sosiaalityöntekijöistä on huutava pula. Työn arvostus ei ole samalla tasolla vaativuuden kanssa. Oikeuskansleri toteaa, että työntekijöiden viihtyvyyteen ja pysyvyyteen vaikuttaa se, kuinka hyvin työ on mahdollista tehdä.

Uutta lastensuojelulakia vuodelta 2008 on muutettu jo lähes 30 kertaa. Paikatun, tilkityn ja aivan liian yksityiskohtaisen lainsäädännön tilalle Suomi tarvitsee selkeän uuden lastensuojelulain, joka vapauttaa ammattilaisten aikaa lasten ja perheiden kohtaamiseen. Kaikkein tärkeintä on vahvistaa ja kehittää ennaltaehkäiseviä palveluja ja tukea vanhemmuutta. Oppilas- ja opiskelijahuollon siirtäminen kunnista hyvinvointialueille vuodenvaihteessa on esimerkki yhdestä virheestä, joka olisi voitu välttää. Kouluterveydenhoitajat, kuraattorit ja psykologit ovat osa kouluyhteisöä. Koronakriisi antoi meille varoittavan esimerkin siitä, että lasten palveluista siirrettiin heti voimia paikkaamaan henkilöstövajeita muualla.

Tässä salissa on käyty hyvä keskustelu ja tärkeä keskustelu jenginuorista ja nuorisorikollisuudesta ja niistä ratkaisuista, joita tarvitaan, jotta voimme välttää Ruotsin tien. Tätä keskustelua jenginuorista ja nuorisorikollisuudesta on uskallettava käydä kiihkeästi ja puhua myös maahanmuuton ja kotouttamisen ongelmista, jotta niitä voidaan korjata. Tätä keskustelua on voitava ja osattava käydä tässä salissa ilman, että leimataan kaikki maahanmuuttajat. Toivon, että tästä salista lähtee vahva viesti siitä, että tarvitsemme viranomaisille riittävät keinot ja resurssit puuttua nuorisorikollisuuteen ajoissa. Haluamme, että Suomi on tulevaisuudessakin maa, jossa puiston läpi uskaltaa kävellä pimeässäkin eikä tarvitse pelätä lastensa puolesta. Meillä on oltava myös keinot tukea heikommista lähtökohdista ponnistavia lapsia ja perheitä ajoissa ja paljon nykyistä paremmin. Siihen tarvitaan sekä rakkautta että rajoja, kuten vanha viisaus lasten kasvatuksesta kuuluu.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Simula.

16.47 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Suomalaisissa vankiloissa on suhteettoman suuri määrä maahanmuuttajataustaisia henkilöitä. Seksuaalirikoksissa maahanmuuttajataustaiset ovat niin ikään yliedustettuina vuodesta toiseen.

Tänään olemme keskustelleet katuväkivallasta ja jengiytymisestä, mikä on selkeästi jälleen kerran surkean maahanmuuttopolitiikan seurausta. Kaduilla kulkee entistä enemmän ihmisiä, jotka kantavat mukanaan teräaseita ja laittomia ampuma-aseita, valmiina myös käyttämään niitä hyvin matalalla kynnyksellä. Kyse ei enää ole edes vain jengien väliselvittelyistä, joissa niissäkin voi olla sivullisia uhreja, vaan myös yhä raaimmista ryöstöistä ja sivullisiin kohdistuvista pahoinpitelyistä.

Ei ole lainkaan liioiteltua sanoa, että Suomi on ison ongelman edessä, ja sisäinen turvallisuusympäristömme on muuttumassa. Turvattomuus on lisääntynyt ja silmät ovat auneet monilta, mutta toimet tämän kehityskulun katkaisemiseksi puuttuvat. Syy on ilmeinen: hallituspuolueet eivät halua kiristää maahanmuuttopolitiikkaansa. On aivan turha pu-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

hua poliisien määrän lisäämisestä, Ankkuri-toiminnasta, nuorisotyöstä, saati iltapäiväkerhoista ja harrastustakuusta ellei maahanmuuttopolitiikkaa viimein kiristetä. Mikään määrä kotouttamista tai poliiseja ei tule kääntämään tätä kehitystä, sillä maahan marssii joka päivä lisää sellaisia ihmisiä, jotka eivät edes halua sopeutua suomalaiseen yhteiskuntaan. Sellaisia ihmisiä on turha edes yrittää kotouttaa. Se on rahan tuhlausta, suomalaisten veronmaksajien rahan tuhlausta.

Oulun raiskausvyyhti kuohutti koko Suomea neljä vuotta sitten. Tänä päivänä katuväkilta ja jengit puhuttavat koko Suomea. Tässä välissä ei ole tapahtunut yhtään mitään sellaista, millä oltaisiin aidosti ennaltaehkäisty uusia seksuaali- tai väkivaltarikoksia, sillä ainoa toimiva tapa ennaltaehkäistä on se, ettei maahan enää houkutella ja oteta sellaisia ihmisiä, jotka eivät tänne halua edes lähtökohtaisesti sopeutua. Hallitus puhuu kauniita työ- ja opiskeluperäisestä maahanmuutosta, mutta tosiasiassa Suomeen tulee yhä enenevässä määrin sosiaaliturvaperäistä maahanmuuttoa. Hallitus on keskittynyt tekemään lisää porsaanreikiä ja uusia tuloväyliä lainsäädäntöön, vaikka seurauksista on varoittanut jopa suojelupoliisi.

Arvoisa puhemies! Välillä tuntuu, että maahanmuutto otetaan tässä salissa kuin ylhäältä annettuna, kuin luonnonilmiönä. Luonnollista toki on, että ihmiset liikkuvat tai ainakin yrittävät liikkua valtioiden rajojen yli, mutta valtioiden on voitava rajoittaa maahantuloa ja myös tehtävä kaikkensa turvatakseen oman maansa kansalaisten hyvinvointi ja turvallisuus. Suomi ei ole koko maailman sosiaalitoimisto, ei koko maailman oppilaitos, eikä meidän pidä pilata maatamme ilmiöillä ja ongelmilla, mitä monien maahanmuuttajien lähtömaissa esiintyy. Nykyisenkaltainen määrä humanitääristä maahanmuuttoa on pienelle maaillemme yksinkertaisesti liikaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kilpi poissa. — Edustaja Räsänen.

16.51 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Täällä on tänään käyty mielestäni erittäin tärkeää keskustelua, ja toivon, että tämä johtaa myös toimenpiteisiin ja tuloksiin.

Pyysin tämän puheenvuoron kommentoidakseni keskustelua Ankkuri-toiminnasta, josta käytettiin muutamia puheenvuoroja — muun muassa sosiaalidemokraattien ryhmäpuheenjohtaja Lindtman sitä kommentoi. Ankkuri-toiminta on tarpeellista, ja olin itsekin sitä sisäministerinä toimiessani edistämässä, mutta Ankkuri-toiminta ei ole juurisyihin puuttumista. Nimittäin Ankkuri-toiminta tulee käyttöön siinä vaiheessa kun nuori on rikosepäilty tai on jo tapahtunut rikos tai on merkittävää päihteiden käyttöä tai väkivaltaista radikalisoitumista, eli ollaan jo aika lailla korjaavassa vaiheessa ja myöhäisessä vaiheessa. Kun puhutaan juurisyihin puuttumisesta, niin kyllä se tarkoittaa sitä, että puututaan niihin ongelmiin, jotka ovat tämän väkivaltaisen jengirikollisuuden takana: Puututaan perhepolitiikkaan, rakennetaan sellaista perhepolitiikkaa, jolla voidaan tukea vanhempia ja ehkäistä varhaista syrjäytymistä. Se tarkoittaa myös hyvää lastensuojelua, jossa sekä resurssit että toimivaltuudet ovat kohdallaan, ja toki myös sellaista maahanmuuttopolitiikkaa, jossa esimerkiksi kiintiöpakolaisia valittaessa huomioidaan myös edellytykset sopeutua suomalaiseen yhteiskuntaan. Nämä edellytykset olisi täysin mahdollista huomioida tälläkin hetkellä nimenomaan kiintiöpakolaisia valikoitaessa.

Lastensuojelusta täällä on käyty myös paljon keskustelua, ja tällä hetkellä meillä ongelmana ovat puutteelliset resurssit mutta myös toimivaltuudet. Itsemääräämisoikeutta kun on pyritty vahvistamaan, samalla on kyllä tehty karhunpalvelus nuorten turvallisuudelle. Si-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

joituspaikoista on melko helppo lähteä, ottaa hatkat, ja lastensuojeluviranomaiset kertovat myös, että erilaisten rajoitusten tekeminen on hyvin byrokraattista. Esimerkiksi yksilöllisellä päätöksellä voidaan rajoittaa vain seitsemän vuorokauden ajan nuoren liikkumista, vaikka olisi vakavistakin tilanteista kysymys.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Satonen.

16.54 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Nuorten jengit saattavat olla jopa 12—15-vuotiaita, toki on tietysti vanhempiakin, mutta kyllä se kuvaa sitä, että aika huonosti on asiat hoidettu, että ollaan siinä mallissa jo, tällaisen nuorisorikollisuuden tiellä, kun ollaan oikeastaan vasta varhaisnuoria tai lähes lapsia. Tietysti, kuten edellinen puhuja sanoi, se lähtee kotoa, lähtee koulujen kautta tapahtuvasta toiminnasta, lähtee harrastustoiminnasta ja lähtee lastensuojelutyöstä, ja kaikilla tällaisilla mahdollisuuksilla on todella iso merkitys. Totta kai silloin kun on kyse maahanmuuttajataustaisista, myös sillä, miten kotoutumisessa on onnistuttu. Esimerkiksi ovatko vanhemmat töissä, halutaanko integroitua suomalaiseen kulttuuriin vai pidetäänkö omaa kulttuuria, tai niin poispäin. Kaikki nämä asiat vaikuttavat siihen, minkälaiset edellytykset ovat jo alkuun. Sitten siinä vaiheessa kun mennään jo rikolliselle tielle, niin kyllä myös rangaistuksia pitää kiristää, ja ne ehdotukset, joita esimerkiksi kokoomuksessakin on Tolvasen johdolla tehty, että muun muassa on tästä jengiytymisestä oma rangaistuslisänsä, ovat äärimmäisen tärkeitä.

Arvoisa puhemies! Yksi asia tässä keskustelussa — jota nyt on käyty jo aamukymmenestä lähtien, ja välillä toki muihinkin asioihin menty — on sellainen, joka itseäni on erityisesti jäänyt mietityttämään tai pohdituttamaan: Hallituksen tapa suhtautua tähän asiaan on sellainen, että korostetaan, että on annettu poliisille resursseja ja on annettu lastensuojeluun ja on tehty sitä ja tätä. No se on varmaan hyvä, että on tehty, mutta kun tätä asiaa voidaan mitata yksinkertaisesti tuloksilla. Onko katuväkivalta nyt suurempaa kuin se oli neljä vuotta sitten? Onko jengiytyminen nyt isompi ongelma kuin se oli vaikka kolme vuotta sitten? Aivan varmasti on. Tässä on aivan sama tilanne kuin se, että täällä opetusministeri jatkuvasti kehuu, kuinka paljon lisää rahaa on annettu koulutukseen, mutta tosiasiaa oppimistulokset ovat heikentyneet koko tämän vaalikauden ajan. Tämä on nyt sellainen asia, että tässä pitäisi nimenomaan katsoa tuloksia. Siinä suhteessa on kyllä erinomaista, mitä siellä Tanskassa on saatu tapahtumaan, niin että esimerkiksi ampumarikokset ovat jengien välisissä yhteenotoissa pudonneet murto-osaan siitä, mitä ne ovat aikaisemmin olleet. Tanskassa on myöskin, nämä juuri uusimmat luvut, työttömyysprosentti 2,2 prosenttia, ja se osoittaa sitä, että kyllä siellä ovat lähes kaikki myöskin töissä, eli väki on saatu integroitua. Tämä on hyvin yksinkertaista matematiikkaa katsoa tuloksia. Se on se, mikä ratkaisee, ja jos tulokset eivät ole riittäviä, kuten nyt eivät ole, silloin pitää keinoja koventaa. Sitä toivon, että tehdään.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Laakso poissa. — Edustaja Lundén.

16.57 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tämä välikysymys nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjumisesta maahanmuutto- ja kriminaalipoliittisin keinoin on mielestäni erittäin tarpeellinen ja ajankohtainen. Poliisissa tehdystä selvityksestä ilmenee, että erityisesti alle 15-vuotiaiden väkivaltarikosepäilyjen määrä on kasvanut merkittävästi viime vuosina. Kasvu on ollut lukumääräisesti merkittävintä perusmuotoisia pahoinpitelyi-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

tä koskevista epäilyistä. Prosentuaalisesti eniten ovat lisääntyneet törkeät ryöstöt sekä henkirikokset ja henkirikoksen yritykset. Selvityksen mukaan rikokset vaikuttavat kasaantuvan yhä voimakkaammin pienelle, aktiiviselle rikoksia tehtailevalle nuorten joukolla.

Rikollisuuden määrän lisäksi selvityksessä on havainnointu, että viime vuosina nuorten väkivaltarikoksiin on liittynyt yleisemmin teräaseita. Lisäksi tekoja myös kuvataan ja julkaistaan sosiaalisessa mediassa yhä enemmän. Katujengit ovat nuorten miesten muodostamia ryhmiä, joilla on omat nimet ja jotka leimautuvat vahvasti tiettyihin kaupunginosiin. Katujengiin kuuluvat henkilöt tekevät yhdessä erilaisia rikoksia, ja eri kaupunginosien jengien välillä on väkivaltaisia yhteenottoja. Osa jengeihin kuuluvista tekee aktiivista huume-kauppaa, mistä tulee suoria yhteyksiä muuhun järjestäytyneeseen rikollisuuteen.

Poliisin tilastojen mukaan Suomessa toimii 11 katujengiä pääkaupunkiseudulla ja Suomen Turussa. Suomen Poliisijärjestöjen Liiton puheenjohtaja Jonne Rinteen mukaan jengien jäsenistä peräti 95 prosenttia on ulkomaalaistaustaisia. Poliisin tilastojen mukaan maahanmuuttajataustaisilla on yliedustus tietyissä rikoksissa, kuten nuorten tekemissä vakavissa väkivaltarikoksissa.

Arvoisa herra puhemies! Hallitus on tänään puhunut paljon toimenpiteistään ongelmiin liittyen. Käytännössä hallitus on kuitenkin luonut lisää vetovoimatekijöitä humanitääriselle maahanmuutolle, muun muassa perheenyhdistämiset ja paperittomien terveyspalvelut, ja siten pahentanut ongelmaa. Ongelman juurisyy on epäonnistunut maahanmuuttopolitiikka, mutta punavihreä hallitus ei tunnista maahanmuuton yhteyttä katujengiongelmaan ideologisista syistä. Itse asiassa hallitus kiisti viimeiseen asti katujengien olemassaolon ja tuntuu heränneen siihen vasta nyt.

Hallitus haluaa ratkaista asian kotouttamisen resursseja lisäämällä, mutta herää kysymys, mihin näyttöön perustuu se optimismi, että kaikista muista Länsi-Euroopan maista poiketen kotouttaminen ratkaisee kaikki ongelmat, jos heikosti kotoutuvan väestön määrä jatkaa kasvuaan. Voi vain kysyä, mikä määrä resursseja on riittävästi ja milloin tulee tuloksia. Suomi on meinaan OECD:n surkeimpia epäonnistujia kotouttamisessa, jos tarkastellaan vaikka Afrikasta ja Lähi-idästä tulleiden ihmisten työllisyysastetta, tukiriippuvuutta, koulumenestystä tai rikollisuutta. Tämä ei ole ihme, kun kansan kielten opettelua ei edellytetä, vaan tulkkauksipalvelua tarjotaan vaikka maailman tappiin ja huonoon koulumenestykseen ratkaisu on oma, helpotettu arvosteluasteikko. Suomi kohtelee maahanmuuttajia jonkinlaisina passiivisina, paapottavina uhreina sen sijaan, että heitä kohdeltaisiin aktiivisina toimijoina, joilla on edellytykset ja velvollisuus opiskella, työllistyä ja elättää itsensä ja perheensä.

Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaiset ovat kysyneet aiheesta useita kertoja saamatta mitään vastausta. Hallitus ei ole kuitenkaan tehnyt mitään, ainakaan vaikuttavaa, vaikka aikaa on ollut vuosikaupalla. Tällä hetkellä nuorten tekemät väkivaltarikokset ovat rajussa kasvussa ja raaistuneet. Väkivaltaa ihannoidaan, kynnys sen käyttöön on madaltunut ja vakavat väkivaltarikokset kohdistuvat yhä useammin sivullisiin. Vasta nyt muut puolueet tulevat perussuomalaisten linjoille, eikä katujengien olemassaoloakaan enää juurikaan kiistetä. Myös tasavallan presidentti Niinistö kertoi olevansa siitä huolissaan ja arvioi, että kuljemme tässä asiassa Ruotsin perässä. Seuraamusjärjestelmää pitäisi hänen mielestään tarkastella uudestaan niin, että se on linjassa muiden Pohjoismaiden kanssa.

Arvoisa herra puhemies! Tässä muutamia ratkaisuja, Ruotsin uuden hallitusohjelman kirjauksia jengiväkivallan kitkemiseksi: Lisätään pakkokeinojen käyttöä rikosten estämiseksi ja paljastamiseksi. Lisätään ulkomaalaisten rikollisten karkotuksia. Tuplataan jengi-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

rikollisille tuomittavat rangaistukset. Lisätään poliisien mahdollisuuksia etsiä aseita ihmisiltä tai ajoneuvoista. Salassapitolainsäädäntöön lisätään viranomaisten mahdollisuuksia vaihtaa tietoja keskenään. Alennetaan kynnystä vangitsemiselle.

Perussuomalaiset haluavat tiukentaa pysyvän oleskelun ehtoja ja kansalaisuuden saamisen ehtoja. Nuhteettomuuden lisäksi on vaadittava, että on riittävä kielitaito sekä opiskelu- ja työhistoria. Jengirikollisuuteen liittyvää lainsäädäntöä on tiukennettava ja poliisin toimivaltuuksia on laajennettava. Kotouttamispolitiikkaan tarvitaan iso korjaussarja. Kotoutumisessa tulisi entistä enemmän kiinnittää huomiota vastuisiin ja velvollisuuksiin.

Arvoisa herra puhemies! Muutama sana vielä Ruotsin uudesta hallitusohjelmasta, joka tulee auttamattomasti liian myöhään, mutta parempi myöhään kuin ei milloinkaan. Maahanmuuttoa tullaan sopimuksen mukaan rajoittamaan voimakkaasti ja pakolaisten määrä painetaan EU:n ja kansainvälisten sopimusten minimivaatimusten tasolle. Tarkoituksena on myös karkottaa maassa luvatta oleskelevat.

Tähän loppuun tahdon lainata erästä puheenjohtajaa: ”Pohjimmiltaan kyse on siitä, että karkotuspäätöksen saaneita ihmisiä on vaikea saada ulos maasta, jos he eivät syyllisty rikoksiin. Täytyy siis löytää muita keinoja, joiden avulla ongelma ratkaistaan.” Näin ruotsidemokraattien puheenjohtaja Jimmie Åkesson sanoi Svenska Dagbladetissa. — Kiitos, arvoisa herra puhemies!

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hopsu poissa. Edustaja Kinnunen, Mikko, poissa. — Edustaja Malm.

17.02 Niina Malm sd: Arvoisa puhemies! Jatkuvasti kasvava eriarvoistuminen näkyy taloudellisena, terveydellisenä, sosiaalisena ja koulutuksellisenä eriytymisenä. Jopa joka neljäs nuori kärsii mielenterveyden häiriöistä. Noin kolmasosa nuorista kokee, että heidän elämänsä on merkityksetöntä ja vaikutusmahdollisuudet vähäisiä. Nuorten kaduilla käyttämä väkivalta kumpuaa erityisesti nuorten systemaattisesta ohittamisesta. Tarvitsemme toimia, joilla rikoksiin syyllistyneet nuoret joutuvat vastuuseen teoistaan mutta samalla rakennamme reitin ulos rikollisesta toiminnasta.

Syrjäytymisvaarassa olevia nuoria ei välttämättä tunnisteta ajoissa eikä heitä ohjata oikea-aikaisiin palveluihin. Syrjäytymisen ehkäisyyn tähtääviä palveluita on tarjolla, mutta palvelukokonaisuus on pirstaloitunut ja riskitekijöihin reagointi riittämätöntä. Olemme kehittäneet Suomessa monia toimivia palveluita, kuten Ankkuri-toimintamallin, mutta näitä palveluita ja niiden saatavuutta tulee lisätä kunnissa todella ripeästi.

Myös liikkuvan nuorisotyön käyttöön ottaminen entistä laajemmin on tärkeää, sillä se tavoittaa niitä nuoria, jotka eivät ole helposti perinteisten palveluiden saavutettavissa ja ovat ehkä jo syrjäytymisuhassa. Ongelmiin on vastattava monialaisesti, sillä ei ole nuorten etu eikä myöskään nuorten parissa työskentelevien etu, jos ammatillisesti tuntuu siltä, että oman tontin tärkeä työ valuu hukkaan huonon tiedonkulun tai viranomaisten välisen yhteistyön puuttumisen vuoksi. Toivon, että sisäministeriöstä tulisi vielä tämän vaalikauden puolella jonkinlainen toimenpide-ehdotus siitä, miten nuorten katuryöstelyyn pystyttäisiin nopeasti puuttumaan. Peräänkuulutan myös nuoriin kohdistettujen määrärahojen lisäämistä.

Viranomaisilla, kuten poliisilla, tulisi olla riittävät resurssit, jotta katuryöstelyn kaltaisia ilmiöitä pystytään ennaltaehkäisemään ja tutkimaan ja niihin puuttumaan välittömästi, kun ne alkavat nostamaan päätään. Tarvitsemme rangaistuksia käyttöön nopeammin, sillä esi-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

merkiksi puolen vuoden odottaminen on jo nuoren, rikoskierteessä olevan ihmisen elämässä pitkä aika. Tarvitsemme sekä nuorisotyöntekijöitä että poliisit kertomaan nuorille, että teoilla on seurauksensa. On tarpeellista myös pohtia, olisiko rikoksiin syyllistyneiden nuorten kohdalla mahdollista ottaa käyttöön nykyistä nopeampia seuraamuksia. Yksi tapa olisi nykyistä laajempi mahdollisuus käyttää nuorisorangaistuksia tai yhdyskuntapalvelusta mahdollisesti vasta pitkän oikeuskäsittelyn jälkeen tulevien sakkojen sijaan. Painotan kuitenkin, että tällaiset päätökset on tehtävä viranomais- ja asiantuntija-arvioiden pohjalta.

Arvoisa puhemies! Kyseessä ei ole vain suurten kaupunkien ongelma, vaikka se helposti näyttäytyy julkisen keskustelun kautta sellaisena. Tällä hetkellä kehitys on huolestuttavaa isoissa kaupungeissa, mutta niin maakuntien nuoretkin seuraavat tätä kehityskulkua somesta päivittäin. Rikollisen elämäntyylin ihannoiti on jo nyt rantautunut maakuntiin ja pieniin kaupunkeihin. Se näkyy muun muassa tieliikennekäyttäytymisessä: eletään kuin hengellä ei olisi mitään arvoa. Tosielämän ”Fast and Furious” on valitettavasti hengenvaarallista niin osallisille kuin sivullisille. Tiedän, että tämä huolestuttaa jo nyt monia vanhempia, ja keinoja nuorten käytöksen hillitsemiseen on vähän. Monen nuoren kohdalla on jo ohitettu aika, jolloin sana ”ei” toimi kieltona.

Vika ei kuitenkaan ole nuorten eikä heidän vanhempiansa. Nuorten syrjäytyminen on yhteiskunnan epäonnistuminen. Nuorten ongelmia voidaan torjua ainoastaan pitkäjänteisellä ennaltaehkäisevällä työllä. Mitä varhaisemmin perheen ja nuoren ongelmat havaitaan, sitä tehokkaammin niihin voidaan puuttua. Nuorten on päästävä kasvamaan arvostetuksi osaksi suomalaista yhteiskuntaa varhaiskasvatuksen, koulutuksen, harrastusten ja työelämän kautta. Syyllistäminen ei auta ketään. Nuorten elämät on saatava sellaiselle tolalle, ettei hyväksyntää ja joukkoon kuulumista tarvitse hakea häiriköinnistä, pahoinpitelyistä ja kaahailusta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Wallinheimo poissa. — Edustaja Hoskonen.

17.07 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämän päivän välikysymysaihe on äärimmäisen tärkeä ja iso ongelma Suomessa ja näyttäisi pahenevan koko ajan. Jengiväkivalta lisääntyy, ja ikävä kyllä se on vetänyt mukaansa hyvin nuoria, suorastaan lapsia, joiden elämän tasapaino on pahasti järkkynyt.

Arvoisa puhemies! Kun tätä käsiteltiin muutama viikko sitten kyselytunnilla ja tämä nousi esille, käytettiin monia puheenvuoroja siinä hyvässä keskustelussa, niin ainakin minua kauhistutti se, että tuntui, että kaikki on yhteiskunnan vika. Varmaan siinä osatotuus on sekin, mutta iso totuus mielestäni menee siinä, että lapsen kasvatuksesta vastaavat aina isä ja äiti, vanhemmat. Jos lähin omainen on viranomainen, niin silloin on jotain todella paljon menetetty. Ei 10-vuotiaan tai 12-vuotiaan lapsen tai nuoren paikka ole rautatieaseman pihalla kesäiltana, vaan se on kotona, jossa hän saa tarvittavaa opetusta ja kasvatusta siihen, miten käyttäydytään, miten otetaan naapurit huomioon ja miten pidetään sisaruksista ja vanhemmista huolta. Se on se oikea tie. Joutilaisuuteen ajautuminen johtaa siihen, että tällaisia jengejä syntyy, ja se johtaa sitten valitettavasti siihen kehitykseen, mistä meitä on varoitettu. Nimenomaan Ruotsin esimerkkiä on verrattu meidän kehityksen suuntaan. Ruotsissa tilanne on paljon paljon vakavampi, ja Ruotsi on varoittanut meitä jo monessa yhteydessä tästä kehityssuunnasta, mikä meillä nyt on menossa. Elikkä tämä tilanne ei meille ole tullut yllätyksenä, vaan se on tietyn kehityssuunnan jatkuminen, jota emme ole pystyneet katkaisemaan. Valitettavasti tämä jengiytyminen johtaa hyvin vakaviin väkivallantekoi-

hin, ryöstöihin, törkeisiin pahoinpitelyihin, ja henkirikoksetkin lienevät mahdollisia. Ja sitten, mikä pahinta, niihin hyvin usein liittyvät, ikävä kyllä, myös huumeet, huumekauppa. Siitä on ollut valtakunnan lehdissä, ja kaikki me olemme valtakunnan lehdistä monia tällaisia tarinoita lukeneet, että ihan nuoret ihmiset myyvät tuolla turuilla ja toreilla huumeita, mikä on todella, todella vaarallinen signaali siitä, mitä tässä maassa tapahtuu.

Rangaistavuuden pitää tulla kaikkien tietoon, ja rangaistuksia pitää olla. Ei voi olla niin, että tällaisia vakavia rikoksia käsitellään ikään kuin puolihuolimattomasti anteeksi antaen. Ne pitää käsitellä ja asianmukaisesti rangaista. Ja sitten kun näihin liittyy hyvinkin törkeitä rikoksia ja huumeita, kuten tiedetään, se aina lietsoo väkivaltarikoksia, ryöstöjä ja monta muuta ikävää ilmiötä, ja kun puhutaan sitten maassa oleskelusta, niin kyllä mielestäni sellaiset henkilöt, jotka tällaisiin rikoksiin syylistyvät, on mahdollisimman äkkiä poistettava maasta laillisesti, laillista tietä käyttäen tietenkin. Kun monesti keskustellaan siitä, että Suomessa on tietty määrä ihmisiä, jotka oleskelevat laittomasti maassamme, ja pitäisikö heidät poistaa, niin totta kai pitää poistaa, kun on laittomasta maassa oleskelusta kysymys. Se on itsestäänselvyys. Ei sellaista tilannetta voi olla, että laittomasti täällä oleskeleva ihminen saa jäädä maahan. Mitä varten sitten se päätös on tehty, jos kerran hän on laittomasti maassa — totta kai se pitää panna täytäntöön. Aivan kuten kuka tahansa Suomessa asuva saa rangaistuksen vaikka nyt rikoksesta, niin kyllä sekin pitää panna täytäntöön, pitää maksaa sakot ja pahimmillaan, jos saa vankeusrangaistuksen, sekin on kärsittävä. Elikkä tällainen syy- ja seuraussuhde on pikkusen hävinnyt tästä maasta.

Arvoisa puhemies! Lopuksi toivon sitä, että totta kai me tarvitsemme hyvin paljon ymmärrystä ja rakkautta niitä ihmisiä kohtaan, jotka ovat vaikeuksissa. Meidän pitää auttaa heitä. Siinä tarvitaan ensisijaisesti tietenkin se perhe- ja lähipiiri, joka tukee sen nuoren kehitystä. Sitten siihen tarvitaan tietenkin kunnollista apua, seurakuntien apua, että rakennetaan sen ihmisen tulevaisuutta yhdessä niin, että hän tuntee olonsa turvalliseksi. Valitettavasti nyt viime päivinä on tullut kouluista tietoa, että hyvin moni opettaja lasten vanhempien ja opettajien välisessä keskustelussa kokee tulevansa kiusatuksi, tai heitä jopa pahimmillaan uhkaillaan. Kyllä tällaiselle kehitykselle tässä maassa pitää nyt ihan selvästi täältä eduskunnasta lähteä signaali, että sitä ei missään nimessä sallita ja että opettajilla on tietty auktoriteetti, kun he oppilaille opettavat tunneilla eri asioita, eikä missään nimessä siihen saa mennä häiritsemään esimerkiksi vanhempien taholta, että he painostavat opettajia johonkin tiettyyn ratkaisuun, vaan kyllä opettajan pitää olla auktoriteetti siinä luokassa ja hänen työnsä pitää antaa tärkeä tuki, ja se tulkoon opettajien tärkeän työn osalta tiedoksi myös täältä eduskunnasta. Ilman sitä tukea kasvatustyö kouluissa menee hyvin vaikeaksi, jos ei sitä arvosteta yhteiskunnassa eikä anneta sille sitä asemaa, mikä opettajille kuuluu.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Vikman, poissa. — Edustaja Junnila.

17.12 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Kuten tässä keskustelussa on käynyt selväksi, on välikysymys hyvinkin tarpeellinen tässä tilanteessa. Kun tässä samanaikaisesti kuitenkin käsitellään myös budjettia, on hyvä syynätä siihen, mitä sieltä löytyy.

Suomen Perustan tutkimus osoittaa, että 20—24-vuotiaana Irakista tulevan maahanmuuttajan keskimääräinen elinkaarivaikutus Suomen julkiselle taloudelle on 690 000 euroa ja lasten vaikutukset mukaan ottaen 844 000 euroa, siis negatiivista. Keskimääräisen Somaliasta tulevan maahanmuuttajan elinkaarivaikutus on 951 000 euroa ja lasten vaikutukset huomioiden 1 340 000 euroa. Kuten näistä luvuista käy ilmi, siinä on aivan selkeä

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

ero, onko kysymys työperäisestä maahanmuutosta vai tällaisesta sosiaaliperusteisesta maahanmuutosta.

Valtion budjetissa maahanmuutto löytyy suoraan vain kahdesta menoerästä: sisäministeriön maahanmuuton määrärahoista, jotka koostuvat suurimmaksi osaksi turvapaikanhakijoiden ja kiintiöpakolaisten vastaanottomenoista ja Maahanmuuttoviraston menoista, sekä työ- ja elinkeinoministeriölle kotouttamiseen varatuista määrärahoista. Nämä budjetista suoraan löytyvät menot koskevat vain kolmea—neljää ensimmäistä maassaolovuotta. Suomalaisen veronmaksajan maksettavaksi lankeavat negatiiviset julkisen talouden nettovaikutukset kuitenkin huomattavan paljon pidemmältä ajalta, eivät vain muutamalta ensimmäiseltä vuodelta. Valtion budjettikehys ei siten paljasta kuin murto-osan maahanmuuton kustannuksista. Perussuomalaiset pitävätkin tärkeänä, että kustannukset esitetään kokonaisuudessaan. Perussuomalaisella maahanmuuttopolitiikalla olisi mahdollisuus saada huomattavasti suurempia säästöjä kuin budjetissa mainituista maahanmuuton menoista voidaan päätellä.

Arvoisa puhemies! Koska niin sanotut humanitääriset maahanmuuttajat maksavat keskimäärin 20 maassaolovuodenkin jälkeen vain vähän veroja ja saavat paljon tulonsiirtoja heikon työllisyytensä vuoksi, laskua maksetaan vuosikymmeniä. Yksi humanitäärinen maahanmuuttaja maksaa veronmaksajille keskimäärin 20 000 euroa vuodessa. Kun tämä lasketaan yli koko eliniän ja otetaan huomioon myös näiden maahanmuuttajien lasten heikko pärjääminen, yksi humanitäärinen maahanmuuttaja maksaa suomalaisille veronmaksajille vähintään miljoona euroa. [Petri Huru: Ohhoh!] Luvut ovat minimisummaa, koska niissä huomioidaan vai suorat julkisen talouden vaikutukset, ei esimerkiksi väkivaltarikosten uhrien kuntouttamiseen uppoavia euroja.

Laittomasti maassa oleskeleville oleskelulupien, toimeentulon ja terveydenhuollon tarjoaminen toimivat vetovoimatekijöinä. Ne edistävät laittomasti maassa oleskelevien henkilöiden jäämistä Suomeen sen sijaan, että heidät pyrittäisiin poistamaan maasta. Suomalaisien veronmaksajien tehtävänä ei olekaan kustantaa laittomasti maassa olevien palveluita, vaan palvelut tulisivat suomalaisen yhteiskunnan jäsenille, jotka rahoittavat kyseiset palvelut verovaroillaan. Kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneet tulisi ottaa säilöön ja poistaa maasta viipymättä päätöksen jälkeen. Viranomaisille tulisi säätää velvollisuus ilmoittaa poliisille havaitsemistaan laittomasti maassa olevista henkilöistä. Siltä osin kuin kyse on toisen EU-jäsenvaltion kansalaisista, kaikki heidän terveyden- ja sosiaalihuollostaan aiheutuvat kustannukset tulee periä takaisin heidän kotivaltioltaan sen sijaan, että kustannus jää suomalaisen veronmaksajan maksettavaksi.

Edes Suomeen töihin tulevat maahanmuuttajat eivät ole julkisen talouden ja veronmaksajien kannalta läheskään aina hyödyksi varsinkaan silloin, kun on kyse Euroopan ulkopuolelta tulevasta halpatyövoimasta. Suurin osa Euroopan ulkopuolelta Suomeen tulevasta työperäisestä maahanmuutosta on nimenomaan halpatyövoimaa. Tiedämme lisäksi tilastojen perusteella, että Euroopan ulkopuolelta tuleva halpatyövoima tulee kalliiksi. Näiden maahanmuuttajien työllisyysaste tippuu parin maassaolovuoden jälkeen kantaväestön työllisyysasteen alle. Tällöin nettotulonsiirrot verrattuna kantaväestöön ovat noin 5 000 euroa enemmän yhdeltä maahanmuuttajalta vuodessa.

Arvoisa puhemies! Ulkomaalaislaissa on laitton maahantulo säädetty rangaistavaksi teoksi. Sen sijaan laitton maassa oleskelu ei ole laissa säädetty rikos. Vaadimmekin, että myös laitton maassaolo säädetään rikokseksi, josta seuraa mahdollisuus pidättää epäilty tut-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

kintavankeuteen ja rangaista sekä karkottaa maastamme. Maamme muuttuneessa turvallisuusstilanteessa tämä on entistäkin tärkeämpää.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Pirttilahti.

17.17 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Suomen täytyisi olla turvallinen, mutta kyllähän tämä jengiytyminen on aika huolestuttavaa. Nyt meillä on 11 katujengiä, noin 200 jäsentä niissä, ja varsinkin huolestuttaa se, että nuoret käyvät nuorten kimppuun, eli ollaan siinä vähän päälle kymmenen. Eilenkin olleessa uutisoinnissa tuli näin, että pitää olla sillä toisellakin kaverilla puukko taskussa, että puolustaa itseänsä. Onko se suomalainen yhteiskunta, että meillä täytyy lasten näin toimia? [Tuomas Kettunen: Ei ole!]

Keskustalla on kymmenen kohdan esitys näistä asioista, ja varmaan ne ovat samoja asioita, mistä täällä on keskusteltukin. Tämä ennaltaehkäisytoiminta, olla lähellä nuoria, ja mikäs sen lähempänä on nuoria kuin koti ja kaveripiiri ja sitten kaikki harrastemahdollisuudet. Paljon keskusteltiin päivällä Islannin mallista. Minä näkisin, että meidän täytyisi — kuten edustaja Kilpi kysyikin — tehdä Suomen malli meidän omien mukaan. Islannin mallissa mielestäni on se, että nuoret ovat ajoissa kotona. Eihän heidän tarvitse pyöriä siellä kylällä yhdeksän jälkeen, jos ei ole mitään harrastuksia eikä vanhempia mukana. Islannin mallin mukaan kotiintuloraja on yksi vahva asia, mutta moni muukin seikka siellä, varsinkin harrastetoiminnan kehittäminen ja siihen liittyvät asiat ja myös sitten tämä exit-toiminta, mitä täälläkin on mainittu, jengeistä irrottautuminen.

Poliisien määrää tulee lisätä vuoteen 2030 noin kahdeksaan- ja puoleentuhanteen. On erittäin hyviä kokemuksia tästä koulupoliisitoiminnasta tai koulukummipoliisitoiminnasta, että poliisit ovat läsnä kouluissa lähestulkoon kaverina ja oppilaiden kanssa, ja jos on huolia, voidaan niistä puhua ja keskustella. Tämä koskee yhtä lailla suomalaisia kuin ulko-suomalaisia oppilaita.

Viranomaisyhteistyön estäviä normeja tulee purkaa. Tämä ei ihan täysin toimi koulun, sosiaalitoimen ja poliisin välillä. Viestit viivästyvät, tai ei ihan täysin toimi. Ja varsinkin minä olen huolissani nyt tässä vaiheessa, kun kunnat tekevät ennaltaehkäisevää toimintaa, että miten tämä liitospinta tai yhdyspinta sitten hyvinvointialueitten kanssa toimii eli so-ten kanssa siinä. Siinä meillä on varmaan paljon tekemistä nyt, mutta myös jatkossa.

Rangaistuksia tulee koventaa. Nythän me olemme koventaneet jo järjestäytyneen rikollisuuden rangaistuksia, kuten ministeri mainitsi, mutta näille järjestäytymättömille jengeille meillä ei ole kohdennettua. Se on ihan kohdallaan, että myös rangaistaan siitä rikokses- ta, mikä on tehty.

Kotouttamisen toimenpiteitten tehostaminen: Siinä on kanssa paljon tekemistä, eli millä tavalla me otamme vastaan tänne ulkolaiset ihmiset perheineen tai yksistään ja millä tavalla me saamme heidät integroitua yhteiskuntaan. Tässä on kahdesta asiasta vähän kiistelty tänään: siitä, että meillä on työperäinen maahanmuutto, mutta sitten on tämä toinenkin maahanmuuttotapa, mitä meille tulee.

Rikollisten ja vakavaan rikollisuuteen syyllistyneiden mutta myös laittomasti maassa olevien palautusjärjestelmää pitää tehostaa, kuten tuossa edustaja Hoskonenkin äsken mainitsi.

Ruotsissa on tämä asuinalueitten eriytyminen, ja se tulisi meillä myös torjua. Pitäisi olla eri alueilla niin sanotusti sekaväestössä mukana. Tästä on ollut tutkimuksiakin, että jos,

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

sanotaan, hyvin toimeentulevilla alueilla on maahanmuuttajia, myös heidän toimeentulonsa on kehittynyt ja hekin ovat integroituneet paremmin yhteiskuntaan.

Vastaanottokeskusten toiminnan hajauttaminen on yksi asia, ja siihen on hyvä panostaa, ettei siinäkään tulisi tätä jengiytymistä. Sitten nämä vastaanottokeskukset: jos niitten jälkeen saa maahantuloluvan, niin kyllähän ne yleensä sitten sen jälkeen... Kun meilläkin on Mänttä-Vilppulassa 300 henkilöä vastaanottokeskuksessa, niin tulivat sitten Turkuun, Tampereelle, Helsinkiin sen jälkeen ja varmaan sittemmin omiin etnisiin ryhmiinsä. Sisäministeriössä täytyy kyllä aloittaa tämä seuranta tarkemmin. Ja näkisin vielä sitten, että tällainen strategia jengirikollisuuden torjumiseksi tulee tehdä nyt välittömästi tämän hallituksen aikana ja se pitäisi laittaa toimeen ensi hallituksen aikana.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harakka.

17.22 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Arvoisa puhemies! Käytän vähän poikkeuksellisesti puheenvuoron täältä edustajan paikalta, edustajana, joka asuu Helsingissä ja joka on Helsingin kaupunginvaltuutettu. Nimittäin ryhmäpuheenvuoroissa kuultiin näkemyksiä Kirkkonummelta, Kuopiosta ja Kankaanpäästä, mutta varmaankin kun puhutaan Helsingistä, haluan tuoda mukaan helsinkiläisen kokemusasiantuntijan näkökulman. Tämä ei siis ole mikään hallituksen linjaus vaan henkilökohtainen kokemukseksi. Se on vähän erilainen kuin mitä tässä salissa on tähän asti kuultu.

Minulla on 25 vuoden kokemus maahanmuutosta. Asun Helsingin Koskelassa. Se oli vielä 70—80-luvuilla Suomen väkivaltaisimpia lähiöitä. Ihan suomalaisin voimin saatiin aikaan verisiä jengitappeluita omalla kerrostaloalueella, tai sitten lähdettiin riehumaan Maunulaan. Veteraanit muistavat, että tilanne alkoi parantua vasta kun riittävän moni päätyi vankilaan riittävän pitkäksi aikaa.

Kukaan ei halunnut asua Koskelassa vapaaehtoisesti. Sinne siis asutettiin somalialaisia pakolaisia 90-luvun alussa sekä ulkomaalaisia opiskelijoita. Myös virolaisten ja venäläisten osuus on edelleen suuri. Omistusasuntojen suurin houkutus on myös pienituloiselle lapsiperheelle järkevä neliöhinta.

Ja mitä on tapahtunut? Kutsun kenet tahansa välikysymyksen tekijöistä käymään tässä pelottavassa slummissa — edessä voi olla suuri pettymys. Tämä maahanmuuttajalähiö on hyvin rauhallinen ja hiljainen. Asukkaat ovat ylpeitä asuinpaikastaan.

Mistä tämä myönteinen käänne? Varhainen puuttuminen. Koskela oli alun alkaen pelkkä vuokralähiö, jonne jo valmiiksi syrjäytyneet perheet joutuivat. Se oli segregaatiota, joka on kaikkialla maailmassa ongelmien syy ja seuraus. Helsingin kaupungin määrätietoinen linja on ollut sosiaalinen monimuotoisuus, ja niinpä Koskelaan rakennettiin myös omistusasuntoja ja senioriasuntoja. Mutta Koskelan menestystarinan ydin on kasvatus ja varhaiskasvatus. Meillä on päiväkotit ja koulut samassa pihapiirissä ja koulussa sata oppilasta. Kyse on myös johtamisesta: Vanhin lapseni on nyt 22 ja kuopukseni yhdeksän. Molemmilla on ollut sama rehtori, ja useimmat opettajat ovat viihtyneet koulussa yli kymmenen vuotta.

Olen täällä eduskunnassa puhunut enimmäkseen taloudesta ja veroista. Arvoisa puhemies, ensimmäinen puheenvuoroni oli hätähuuto subjektiiviselle päivähoito-oikeudelle, jonka Sipilän hallitus poisti mutta onneksi tämä hallitus palautti. Oikeus varhaiskasvatukseen poistettiin juuri heiltä, jotka sitä eniten tarvitsevat, niiltä perheiltä, joilla ei ole voimavaroja tukea lasten tietojen ja taitojen kehitystä, oppimista ja ryhmässä toimimista. Kaikille avoin ja mieluiten maksuton varhaiskasvatus on parasta varhaista puuttumista.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Kaikkien kolmen lapseni ryhmässä ja luokissa on aina ollut maahanmuuttajaenemmistö. Kun lapset ovat yhdessä kolmivuotiaasta kymmenvuotiaaksi, on lähtötasojen eroja voitu tasoittaa ja pienessä koulussa jokaista lasta ottaa huomioon.

Törmäsin äskettäin esikoiseni luokkakavereihin. On helppo leimata maahanmuuttajat rikollisiksi, kuten tässä salissa on tehty, mutta miksi emme puhu Ahmedista, joka on nyt kiinteistönvälittäjänä vastuullinen yrittäjä? Miksi me emme puhu Amrosta, joka opiskelee ammattikorkeakoulussa työn ohessa ja tekee opettajan sijaisuuksia? Siinä ovat Koskelan jengin uudet kasvat.

Kaikki ei ole hyvin Koskelassakaan. Koronan jälkeen nuoret oireilevat, ja on pahoinvointia. Mutta, hyvät kollegat, mikä on meidän tehtävämme tämän kansakunnan eturivissä? Pelottelu on helppoa mutta ratkaisujen tukeminen vaikeampaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kettunen.

17.27 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Kiitoksia edustaja Harakalle, kun edustajan paikalta käytitte puheenvuoron ja toitte tarinaa sieltä Koskelan suunnalta.

Mutta täytyy kyllä nyt sanoa niin, että kiitän oppositiopuolueita, että tuotte tämän tietynlaisen aika vakavankin asian esille tällä välikysymyskeskustelulla. [Petri Huru: Vielä kun hallitus tekisi jotain!] Nimittäin on kyllä nyt tietyllä tavalla hyssyttelyn aika ohi jengi- ja nuorisorikollisuuden osalta. Nimittäin poliisin arvion mukaan Suomessa tosiaan toimii tällä hetkellä 11 katujengiä pääkaupunkiseudulla, Tampereella ja Turussa — tämän toi myös edustaja Pirttilahti esille — ja näissä jengeissä on se noin 200 jäsentä. Mutta, mikä tästä tekee myös tietyllä tavalla haasteellista, tai en tiedä haasteellista, mutta osa näistä jengeihin liittyneistä ja niiden laitamilla hengailevista nuorista aikuisista on ollut vasta lyhyen aikaa Suomessa. Heillä ei välttämättä ole edes Suomessa vakituista osoitetta, ja mikä pahinta, niin kyllähän tähän jengirikollisuuteen liittyy lähes aina myös huumausaineet.

Totta kai on selvää, että näihin pitää puuttua. Tänä päivänä on keskustelussa tuotu esille toimenpiteitä. Olen samaa mieltä siitä, että poliisien resursseista — onneksi niitten määräästä on pidetty kiinni ja niitä on jopa nostettu — tulee pitää huoli, että meillä on virkavaltaa asianmukaisesti pitämässä huolta, kuria ja järjestystä, mutta olen, puhemies, myös sitä mieltä, että kyllä rangaistuksia tulee koventaa varsinkin tuonne jengirikollisuuden suuntaan.

Vielä haluan sanoa myös sen, että itsekin olen lapsuuteni ja nuoruuteni elänyt lähiössä tuolla Kainuun Kuhmossa ja siihenkin aikaan totta kai oli kaikennäköisiä ilmiöitä ja haasteita, mutta ei koskaan tällaisia ilmiöitä, että mennään näin äärimmäisyyksiin, miten tänä päivänä katujengit näyttävät tuolla katukuvissa. Ei voi hyväksyä, että tällaisilla varasteluilla, törkeillä varasteluilla [Petri Huru: Te voitte äänestää muutoksen puolesta!] ja myös jopa henkirikoksilla ja henkirikoksien yrityksillä luodaan tällaista turvattomuuden tunnetta kaupunkeihin ja varsinkin tänne Helsinkiin. Kyllä nämä asiat pitää laittaa sen mukaiseen järjestykseen, että jengirikollisuutta ei ole tässä yhteiskunnassa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Huru.

17.30 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Onko Suomi Ruotsin tiellä? Olemmeko menettämässä sen turvallisen yhteiskunnan, jossa aiemmin voi vilpittömästi luottaa lähimmäiseen ja kulkea huoletta kellon ympäri lähiössä tai kaupunkien keskustassa tai jät-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

tää jopa kodin oven lukitsematta kauppareissun ajaksi? Kun lukee tämän päivän uutisia liisääntyvästä katuväkivallasta tai maahanmuuttajataustaisesta ja alati raaistuvasta jengirikollisuudesta, voi todeta, että kyllä, olemme Ruotsin tiellä. Jos ei ole ennenkään hallituksella ollut tahtoa paneutua maahanmuuton ongelmien juurisyihin, niin sama meno jatkuu edelleen. [Mika Kari: Höpö höpö!]

Eduskunnan keskusteluissa on tänäänkin kuulunut vain pehmeisiin keinoihin perustuvat kotouttamisen parantamistoimet, joihin hallitus näyttää olevan valmis syyttämään loputtomasti rahaa. Kovina keinoina hallituksen suunnalta kuuluu ainoastaan laittomien aseiden hallussapidon rangaistusten koventaminen — ei puhettakaan siitä, että esimerkiksi henkeen tai terveyteen kohdistuvien rikosten rangaistuksia kovennettaisiin tai että näihin rikoksiin syyllistyneitä ulkomaalaistaustaisia vaikkapa poistettaisiin maasta tehokkaammin. Sen sijaan hallitus on esimerkiksi parantanut laittomasti maassa olevien terveyspalveluja, kun edes kotimaassa eivät omat kansalaiset saa palveluita.

Tekemillään toimilla hallitus ainoastaan lisää vetovoimatekijöitä, kun edes kielteisen oleskelulupapäätöksen saaneita ei poisteta maasta, saati oteta säilöön. Lisäksi mahdollisuus tehtailla loputtomasti uusia turvapaikkahakemuksia lisää yhteiskunnan kustannuksia ja ruuhkauttaa muutenkin ylityöllistettyä oikeuslaitosta tai julkista oikeusapua.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset on toistuvasti esittänyt hallitukselle vaihtoehtoja ongelman ratkaisemiseksi, mutta nämä ehdotukset ovat kaikuneet kuuroille korville hallituksen toteuttaessa ideologista maahanmuuttopolitiikkaansa. Ellei hallitukselta edelleenkään löydy tahtoa pureutua maahanmuuton aiheuttamiin haittoihin perussuomalaisten esittämien keinoin, niin tulevaisuudessa on odotettavissa yhä pahempia ongelmia ja turvallisuuden heikentymistä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

17.32 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Välikysymyksen otsikko kuuluu ”Välikysymys nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjumisesta maahanmuutto- ja kriminaalipoliittisin keinoin”. Tässä salissa kaikki edustajat, joita nyt olen onnistunut kuuntelemaan, ovat olleet samaa mieltä siitä, että nuoriso- ja katujengirikollisuus on vakava ongelma Suomessa ja se on paheneva ongelma, se on pahentunut viime vuosina ja viime aikoina erityisesti. Koska tällainen ongelma meillä on, on erittäin tärkeää, että siitä käydään tällainen keskustelu. Samalla luodaan painetta nykyiselle hallitukselle, jonka päivät toki ovat jo luetut, ja ennen kaikkea tulevalle. Kansa saa tietoa vaaleja ajatellen ja tuleva eduskunta, joka varmasti koostuu ainakin kaikista teistä, jotka nyt olette täällä paikalla — ehkä allekirjoittanutta lukuun ottamatta. Te olette sellaista johtavaa joukkoa seuraavassa eduskunnassa ja hallituksessa, ja silloin tämä asia nousee päätöksenteossa siihen asemaan, mihin se kuuluu. On kysymys Suomen sisäisestä turvallisuudesta.

Me olemme täällä kiitelleet vuolaasti siitä, että Marinin hallitus tasavallan presidentin johdolla vei Suomen puolustusliitto Natoon — toivottavasti menee loppuun asti — mutta me emme ole kiitollisia tämänkään keskustelun pohjalta hallitukselle siitä, mitä on tapahtunut nuoriso- ja katujengirikollisuuden osalta.

Arvoisa puhemies! Tässä välikysymyksen otsikossa on myös keinot mainittu eli kaksi keinoa, maahanmuutto- ja kriminaalipoliittikka, joilla pitää torjua tätä rikollisuuden muotoa. Nämä ovat niitä peruskysymyksiä tämän ongelmakentän osalta.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Maahanmuutosta täällä on paljon puhuttu, ja juuri edellä edustaja Huru kertoi selkeän linjauksen perussuomalaisten näkökulmalta, joka varmasti vastaa Suomen kansan suuren enemmistön näkemystä tänä päivänä. [Petri Huru: Juuri näin!] En mene niihin yksityiskohtiin, kertaamaan niitä enää enkä myöskään niihin kriminaalipoliittisiin kysymyksiin, joita esimerkiksi poliisiedustaja Kinnunen nosti esille erinomaisessa puheenvuorossaan tuossa jokin aika sitten. Sen sijaan totean, että tämä maahanmuuttopolitiikka yhtenä erittäin keskeisenä politiikan lohkona, alana, on sellainen, johon me voimme vaikuttaa. Päätösvalta on tässä salissa ja hallituksella. Sitä päätösvaltaa ei ole vain käytetty. Meidän tulee ottaa se käyttöön tehokkaasti. Se on vain päätöksenteon takana.

En siis halua puhua maahanmuuttajista, sillä silloin helposti katsotaan, että olen heitä vastaan. En ole heitä vastaan sinänsä. Mutta kun tässä talossa tehdään politiikkaa, niin muutetaan maahanmuuttopolitiikka, sen suunta ja sisältö, niin me saadaan iso osa tästä ongelmakentästä siirrettyä pois. Kokonaan se ei lähde pois, se on ihan selvä. Pahaan maailmaan ja hyväänkin maailmaan liittyy pahuutta, joka aina näkyy jollakin tavalla. Annetaan apua sinne, missä nämä ihmiset ovat, pakolaisleireille ja niin edelleen, jolloin saadaan moninkertainen hyöty niistä euroista, joita meillä on valitettavan vähän jaettaviksi. [Jukka Gustafsson: Tehän olette vähentämässä kehitysapua!] — Kehitysapua annetaan nyt sellaisiin tarkoituksiin, jotka eivät tuota mitään tulosta, mutta jos annetaan pakolaisleireillä oleville, kaikkein eniten kärsiville naisille, lapsille, vanhuksille ja sairaille, niin se tuottaa valtavasti paljon hyvää. — Mutta tänne Suomeen, kalliiseen Suomeen, kylmään lumiseen Pohjolaan ihmisten tuominen on äärettömän kallista ja auttaa vain muutamia ihmisiä etuoikeutettuun asemaan ja tuo paljon ongelmia. Suunnanmuutos tässä yksinkertaisesti on tehokas tapa hoitaa myös tätä ongelmaa, mistä tänään keskustelemme.

Arvoisa puhemies! Huumeet, hyvinvointialueuudistus, lastensuojelu — nämä ovat sellaisia kysymyksiä, joista myös olisi paikallaan puhua, mutta en mene niihin nyt sen syvemmälle. Tämä kotimainen katujengi- ja nuorisorikollisuusongelma ei kosketa vain syrjäytyneitä ihmisiä vaan ihan hyväosaisten perheitten lapsia ja nuoria. Siinä näen takana pääasiassa sen, että meidän arvoperusta on romuttunut laajasti tässä yhteiskunnassa. Meidän pitäisi nostaa perhe, koti, äiti, isä, lapset, tytöt ja pojat siihen asemaan, mihin ne kuuluvat luoja luomina, ja tältä pohjalta rakentaa sitä yhteiskunnan perusyksikköä, perhettä, ja tukea perheitä sekä kasvatuksen että taloudellisen toiminnan kautta. Näin pystyttäisiin vaikuttamaan tämän oman kansan turvalliseen kehitykseen. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Hanna.

17.39 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Olemme täällä tänään keskustelleet nuorisorikollisuudesta ja sen torjumisesta. Aivan alkuun totean, että syrjäytymisen ehkäisy on ylivoimaisesti parasta kriminaalipolitiikkaa. Se on tehokkainta ja inhimillisintä tapaa torjua rikollisuutta.

Meillä on tänään ollut pitkä keskustelu, ja siinä on noussut hyviä asioita esiin. Meillä on paljon tutkittua tietoa siitä, kuinka nuorisorikollisuutta torjutaan. Edustaja Harakka nosti täällä hyvin esiin, että tällainen nuorisojengirikollisuusilmiö on tavallaan yhteiskunnassa vuosikymmenestä toiseen toistuva ilmiö, ja sitten siihen pystytään puuttumaan. Meillä on tehokkaita keinoja siihen puuttumiseksi ollut aikaisempinakin vuosikymmeniä, ja niin on nytkin. Mutta jotta näin voidaan tehdä, se tarkoittaa, että kaikilla niillä toimijoilla, jotka tässä voivat auttaa, täytyy olla tarvittavat resurssit. Kysymys on sekä poliiseis-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

ta että muista viranomaisista, jotka tekevät ennalta estävää työtä lasten ja nuorten parissa, kuten riittävistä resursseista kouluissa, jotta voidaan turvata lapsille riittävä tuki oppimiselle, jotta he pääsevät elämänsyrjään kiinni. Kysymys on myös siitä, että meidän pitää pitää huolta, että niiden kolmannen sektorin järjestöjen, jotka tekevät ennalta estävää työtä, jotka tekevät esimerkiksi väkivaltatyötä ja jotka tekevät työtä uusintarikollisuuden ehkäisemiseksi, toimintaresurssit turvataan tulevaisuudessakin. Tiedämme hyvin, että näitten järjestöjen rahoitus on tulevina vuosina pystyttävä turvaamaan.

Meillä on hyvin paljon tutkittua tietoa siitä, mikä johtaa syrjäytymiseen. Kaikkein suurin syy on koulutuksen ulkopuolelle jääminen. Tämä hallitus on panostanut hyvin moneenkin ennalta estävään toimintaan, mutta koulutuksen ja koulupudokkuuden ehkäisemiseen on tehty suuri rakenteellinen ja systeeminen muutos, kun on tullut maksuton toinen aste ja on pidennetty oppivelvollisuutta. Se on tulevaisuudessa ihan merkittävä tekijä siinä, että toivottavasti saadaan näistä nuorista paremmin kiinni: he eivät jää tyhjän päälle, he eivät jää kaduille, ja he eivät jää siten alttiiksi sille, että heitä värvätään tällaisiin rikollisjengeihin.

Tämä hallitus on tehnyt paljon hyviä panostuksia, mutta silti kirittävää jää tuleville hallituksille vielä merkittävästi. Näitä panostuksia pitää jatkaa, esimerkiksi poliisien määrää tulee kasvattaa, mutta meidän pitää myös puuttua semmoisiin tavallaan täysin käsittämättömiin turvaverkon katvealueisiin, joita meillä on. Esimerkiksi tutkimusten mukaan kuntapuolella kaikkein vaikeimmin on saatavissa alaikäisten päihdehoitopalvelua. On jotenkin aivan käsittämätöntä, että meillä on esimerkiksi alle 15-vuotiaita päihteidenkäyttäjiä. Totta kai se on järkyttävää, mutta vielä järkyttävämpää on se, että meillä ei ole yhteiskunnassa resursseja hoitaa näitä lapsia silloin kun tämä ongelma havaitaan. Täytyy sanoa, että yhteiskunta ikään kuin jättää heidät heitteille. Tämä on ihan välttämätöntä korjata, niin että silloin kun meillä päihteiden käyttöä havaitaan, nämä lapset saavat apua. Kysymys on kuitenkin riippuvuussairaudesta, joka tarvitsee hoitoa.

Sitten sen lisäksi meidän pitää turvata se, että nimenomaan perheet saavat apua ajoissa. Tässä edellisessä puheenvuorossa puhuttiin hyvin perheistä. Perheet tarvitsevat apua myös sillä hetkellä, kun paljastuu, että lapsi tai nuori on osallisena tämmöisessä rikollisessa toiminnassa. Se on useimmiten vanhemmille suuri järkytys, ja he myöskin tarvitsevat tukea sellaiseen tilanteeseen. Meidän täytyy luoda se verkosto semmoiseksi, että vanhemmat, jos he vain ovat halukkaita ja motivoituneita siihen, saadaan siinä tilanteessa mukaan lapsen tai nuoren saattamiseen oikealle polulle. Tämä toiminta joskus unohtuu silloin kun ollaan tämmöisessä vakavassa tilanteessa.

Kun tuolla kentällä esimerkiksi uusintarikollisuuden ehkäisemiseksi työtä tekevien henkilöiden kanssa keskustele, he nostavat selkeänä viestinä sen, että kenenkään kohdalla ei pitäisi luovuttaa ikinä. Aina pitäisi pystyä taistelemaan sen eteen, että niitä mahdollisuuksia kaidalle polulle palaamiseksi tarjotaan säännöllisin väliajoin, esimerkiksi vaikka nyt päihdekuntoutusta. Saattaa olla, että ensimmäinen, toinen tai kolmaskaan kerta ei auta päihdeettömän elämäntavan pariin pääsemiseksi, mutta ehkä sitten se neljäs kerta jo toden sanoo. Silloin meillä pitää olla semmoiset resurssit, että pystytään nappaamaan kiinni näistä ihmisistä ja tarjoamaan apua silloin kun he ovat vastaanottavaisimmillaan sille.

Vielä totean tähän lopuksi, että tänään on ajoittain käytetty aika rajua kieltä maahanmuuttajista, ja ei voi muuta sanoa kuin että täällä yhteiskunnassa aika moni taho tekee töitä sen eteen, että saadaan houkuteltua maahantulijoita työhön tänne Suomeen, ja tämäntyyppinen keskustelu kyllä tekee sen työn aika vaikeaksi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kari.

17.44 **Mika Kari sd:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajakollegat! Olen itse saanut työskennellä aikanaan, ennen kansanedustajan tehtävää, pitkäaikaistyöttömien ja vajaakuntoisten ihmisten kanssa, ihmisten, joista monet tulivat erilaisista taustoista. Valtaosa ajautui näihin työllistämistöihin ja muihin omien elämänkohtaloittensa kautta — erikäisiä ihmisiä, mutta kaikilla vilpitön halu yrittää palvella tätä yhteistä isänmaata ja tietenkin myös päästä elämässä eteenpäin. Ennen näitä pitkäaikaistyöttömien kanssa tehtyjä työvuosia työskentelin nuorisotyössä, jossa oli samalla lailla hyvin erilaisista taustoista tulevia ihmisiä, joilla oli vilpitön halu päästä elämässä eteenpäin mutta joilla välttämättä kaikilla ei ollut sellaisia lähtökohtia, että elämä olisi aina näyttänyt sitä aurinkoista puolta. Tein töitä rikollisjengin kanssa, jolla oli näyttönä monia vakavia henkeen ja terveyteen liittyviä rikoksia, ja yhteistä näille ihmisille, niin aikuisille pitkäaikaistyöttömille ihmisille kuin näille nuorille, oli tietynlainen elämän epätoivo, toivottomuus, näköalattomuus, ei tietoa tulevasta, ja joukossa kulkeminen on sitten erityisesti näille nuorille ihmisille ollut semmoinen leimallinen tapa, ja siinä syyllistytään rikoksiin, jotka leimaavat nuoren elämää koko loppuiän.

Niin työttömyyteen kuin tämmöiseen jengirikollisuuteen nopeita puuttumiskeinoja ei ole. On tietenkin välittömiä toimia, kuten tuomioistuimet ja rikosprosessit ja vankeinhoito, joiden näissä asioissa luonnollisesti pitää toimia. Ihmisten oikeustajun vastaista on, että tuolla kadulla tarvitsee pelätä tai että nuoret käyttävät vakavaa väkivaltaa toisiaan kohtaan tai vanhempiaan kohtaan. Mutta samaan aikaan on myös syytä muistaa, että nämä keinot eri tavalla yhteiskunnasta syrjäytyneitten ihmisten auttamiseksi vaativat pitkäjänteisyyttä, yli hallituskausien menevää yhteistyötä puolueiden välillä ja eduskunnan ja opposition välillä, jotta niihin juurisyihin pystytään vaikuttamaan. Tätä kautta itselleni tuntuu kyllä välillä hieman katkeralta kuunnella välikysymyspuheenvuoroja, joissa odotetaan, että ratkaisut olisi pitänyt tämän hallituksen kaudella tehdä, ja samaan aikaan unohdetaan, että monet näistä juurisyistä ovat olleet meidän keskuudessamme vuosia tai vuosikymmeniä. Erityisen kipeätä tämä tuntuu kuunnella puolueilta, joilla ovat olleet ministerit vastaamassa näistä asioista vain kolme ja puoli vuotta sitten, [Petri Huru: Ne loikkasi sinisiin!] sitä valkopesua, johonka jotkut puolueet, nimeltä mainitsemattomat puolueet, ryhtyvät oman historian jälkien peittämässä.

On kuitenkin syytä todeta, että ongelmat ovat asioita, jotka eivät korjaudu ainoastaan yhdellä korjausliikkeellä, siihen tarvitaan kokonainen korjaussarja. Yhdyn siltä osilta täällä käytettyihin puheenvuoroihin, että toivon, että tulemme keväällä vaalien jälkeen näkemään hallituksen, jolla löytyy vielä enemmän annettavaa kuin tällä tai edellisellä tai sitä edeltävällä hallituksella, jotta niihin tosiasiallisiin juurisyihin, tosiasiallisiin ongelmiin, pystytään löytämään toimivia korjauskeinoja. Eikä tähän auta ainoastaan se, että puolueet valitsevat itselleen profiiliinsa sopivia valiokuntapuheenjohtajuuksia. Jos sillä ongelmat poistuisivat, niin yhtyisin mielelläni edustaja Kankaanniemen aikaisemmin toteamaan, ”suunnanmuutosta tarvitaan”, sillä perussuomalaisilla on ollut maahanmuutosta vastaava hallintovaliokunnan puheenjohtajuus jo kohta 12 vuoden ajan, [Jukka Gustafsson: Oho! Tämä oli uutinen!] vaan toivon, että näihin ongelmiin ja niihin yhteisiin... Me ollaan kaikki siitä samaa mieltä, että tällainen toiminta ei ole hyväksyttävää, mitä Suomessa tällä hetkellä tapahtuu, mutta meidän pitää myös yhdessä yrittää etsiä keinoja, joilla tällainen toiminta saadaan päättymään. Ei ehkä pääty vaalien jälkeen, mutta toivottavasti tulevina vuosina ei

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

tarvitse enää samanlaista jengityötä kenenkään, ei allekirjoittaneen eikä muidenkaan, tehdä, kulkea tuolla nuorten kanssa, joilla on puukot taskussa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kinnunen, Jari.

17.49 Jari Kinnunen kok: Arvoisa herra puhemies! Täällä on paljon puhuttu siitä, että pitäisi rangaistuksia koventaa, mutta meidän täytyy nyt muistaa, että meillä on riippumattomat tuomioistuimet ja meidän rangaistusasteikoissa ei sinänsä ole mitään vikaa. Jos te katsoitte, että ryöstöstä saa neljä kuukautta tai kuusi vuotta ja törkeästä sellaisesta kaksi vuotta—kymmenen vuotta, niin se asteikko on kyllä aika hyvin olemassa siellä. Ongelma on tuomiokäytäntö, eli meillä annetaan lähes kaikista rikoksista sinne asteikon alapäähän sijoitettavia rangaistuksia, ja sitten kun on ensikertalainen tai nuori, niin hänhan istuu käytännössä aivan minimaalisen tuomion.

Itse, vaikka olenkin poliisitaustainen, olen aina sanonut, että jos ette te halua poliiseja lisää, niin pankaa se miljardi ennaltaestävään tukeen, lastensuojeluun, etsivään nuorisotyöhön, kouluihin. Silloinhan eivät nuoret tule sitten enää poliisin asiakkaiksi. Mutta älkää koulupoliiseja enää vinkuko. Laskekaa, kuinka paljon on kouluja tässä maassa, ja yhdelle poliisille voi antaa korkeintaan kaksi koulua, joskus, jos on iso koulu, vain yhden. Kuinka paljon se sitä resursseja oikeasti vie? Ei ole mitään järkeä siinä enää. Kyllä ne toimet pitää tehdä jossakin muualla.

Pikkasen tässä keskustelussa häiritsee myös se, että jatkuvasti puhutaan, että poliisi tekee, poliisi tekee, poliisi tekee. Se on myöhäistä silloin, kun poliisi tekee ja on kiinni siinä hommassa. [Mika Kari: Se pitää paikkansa!] Perhe pitää saada neuvolasta lähtien hallintaan, [Puhemies koputtaa] päiväkodista, alakoulusta, yläkoulusta ja katsoa, että tieto kulkee. Silloin tämä ihminen ei välttämättä poliisin haaviin joudu koskaan ja siihen rullaan, mikä siitä alkaa. Se on oikeata ennaltaestävää työtä, ja sitä me tarvitaan. — Kiitos. [Mika Kari: Hyvä! — Jukka Gustafsson: Se oli paras kokoomuksen puhe salissa!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Elomaa.

17.51 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Välikysymys jengirikollisuudesta, jengiväkivallasta — se on kirvoittanut kielet, ja puheenvuoroja on pidetty paljon. On ollut todella merkityksellistä, että olemme pitäneet näitä puheenvuoroja. On tullut paljon tärkeitä asioita esille. Perussuomalaisten esittämään välikysymykseen tuli mukaan koko oppositio.

Ministeri Harakka nosti Koskelan tässä esille, että joskus 70-luvullakin on ollut tällaisia samoja ongelmia, jonkunlaisia, ei ehkä niin suuria. Minä muistan, että olin Koskelan sairaskodissa töissä 76—77 kolmivuorotyössä ennen sairaanhoito-opistoon menoa, ja muistan, että Kontulasta kuljin Koskelaan ja koskaan ei ollut mitään ongelmia, ei pelkoja matkan varrella eikä muutakaan. Muistan sen ajan ihan positiivisesti. Ja sitten Varissuo on toinen paikka Turussa, legendaarinen, siellä on paljon maahanmuuttajia. Olen asunut siellä 79—81, ja se oli hyvin erilainen paikka kuin mitä Varissuo on tänä päivänä. [Vilhelm Junnila: Minäkin olen asunut!]

Hallitus on puolustellut katurikollisuusongelmien ratkaisemiseksi tehtyjä toimia, poliisien määrän lisäämistä — joo, se on tärkeää. Ankkuri-toiminta, se on tärkeää. Lastensuojeluun panostaminen on tietenkin huippumerkittävä asia ja tärkeä. Mutta koska väkivalta-teot alkavat olla jo niin raakoja, että kansalaiset pelkäävät, on otettava pikaisesti myös mui-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

ta keinoja käyttöön. Edustaja Purra esitti välikysymyspuheenvuorossaan keinoja, joilla olisi tehoa ratkaista näitä kyseessä olevia ongelmia, ja näillä toimilla olisi myös ennaltaehkäisevä vaikutus. Maahanmuuttopolitiikkamme on pitkälti epäonnistunut, ja se pitää nyt myöntää — nyt on se paikka — ja keksiä, tehdä parempia ratkaisuja.

Viime lauantaina hain ystäväni Anjan Turun satamasta meille viettämään joulua. Hän on siellä kotonani, ja hän on ollut Tukholmassa, asunut siellä 50 vuotta. Hänellä on hyvin pitkä perspektiivi miettiä näitä asioita, ja kun olen häneltä kysynyt, kuinka tämä kehitys on kulkenut siellä Tukholmassa, hän otti myös esille sen, että 60 ihmistä on ammuttu Tukholmassa katujengien toimesta. Nyt tänä vuonna ampumistapauksia on noin 365, elikkä jokaiselle päivälle yksi Ruotsissa, niin että tämä on tilanne siellä. Yksin ei uskalla kävellä enää ollenkaan Tukholman kaduilla illalla. Siellä ei tehdä enää pankkiryöstöjä, kun pankeissa ei ole rahaa, vaan siellä mennään eläkeläisten ja nuorten ja kaikkien muidenkin kimppuun ja yritetään ryöstää heidät. Tämä on se tilanne. Hän sanoi, että hän on tehnyt paljon maahanmuuttajien kanssa myös työtä, ollut työpaikoissa, ja heistä osa on todella erittäin hyviä ja mukavia ja tekee hyvin työtä ja on ahkeria, mutta sitten on se yksi puoli siellä, että asia ei ole näin, ja he käyttävät sosiaaliapuja hyväkseen elääkseen. Hän sanoi, että hän ei tunne enää yhtään ruotsalaista, joka omistaisi ja pitäisi ravintolaa. Kaikki on maahanmuuttajien omistuksessa, ja osassa niissä toimii huumekauppa, mikä on valtavan suuri ongelma. Eli Ruotsi on helisemässä ollut jo vuosikaudet, ja nyt siellä ollaan tekemässä suunnanmuutos.

Haluaako Suomi mennä näitä Ruotsin kehityksen kulkuja, vai voimmeko tehdä nyt niitä nopeita ratkaisuja ja hyviä ratkaisuja, että ehkäisemme näin karmean kehityksen? Me tiedämme, kuinka paljon tapahtuu nyt näitä väkivallantekoja siellä Ruotsissa, ja sen takia nyt Suomen eduskunnan, hallituksen, opposition on tehtävä tärkeät ratkaisut ja yritettävä ennaltaehkäistä. Aivan niin kuin Kinnunen sanoi tuossa, näitä asioita täytyy ennaltaehkäistä. Perheet, tuki sinne kouluihin, opettajille mahdollisuus myös vaikuttaa, poliiseille myös enemmän valtuuksia ja se tuki sinne perheisiin — se on yksi tärkeimmistä asioista. Mutta myös ne rajummat keinot, mitä perussuomalaiset ovat esittäneet. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kinnunen, Mikko.

17.57 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa puhemies! Tänään on käyty tärkeää keskustelua katu- ja jengiväkivallasta. Jokaisen pitää saada asua kotimaassamme turvassa. Kaima, edustaja Kinnunen, puhui kyllä asiaa. Ennaltaehkäisevä työ tulee aloittaa mahdollisimman varhain.

Meitä on täällä verrattu aika paljon Ruotsiin, johon on muuttanut 2000-luvulla kaksi miljoonaa ihmistä. Meille muuttajia on ollut siitä kymmenesosa, eli olemme aika erilaisessa maastossa. Toki me voimme oppia toisiltamme. Suomen ei kannata tehdä samoja virheitä, mitä Ruotsissa on tehty. Siellä poliisi ei ole pysäyttänyt rikollisia riittävän ajoissa. Rangaistukset ovat olleet osin leppisiä, ja maahanmuuttajat on jätetty yksin kurjistuviin lähiöihin. Ongelmia on myös vähätelty. Viranomaiset ovat jumiutuneet byrokratiaan. Väki-valta on lisännyt väkivaltaa. Meidän ei tarvitse toistaa naapureitten virheitä, mutta varmasti siellä on myös tehty sellaista työtä, josta voimme ottaa mallia.

Suomessa on jengejä isommissa kaupungeissa, vähäisissä määrin myös tuolla pohjoisessa. Jos tänne alkaa kehittyä sellaisia lähiöitä, joissa kasvaa nuoria, jotka eivät integroidu, pääse mukaan yhteiskuntaan, eivätkä opi kieltä, niin tilanne on hälyttävä. Tällainen kehityskulku tulee estää. Siihen toki voi vaikuttaa ihan kaupunkisuunnittelun ja yhteisöllisyy-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

den tukemisen avulla, mutta meidän tulee tehdä kaiken kaikkiaan vastuullista maahanmuuttopolitiikkaa ja kotouttamista sen osana. Meidän tulee muistaa, että maahanmuuttajat eivät ole yhtenäinen joukko. Kaikkia maahanmuuttajaryhmiä ei tule niputtaa yhteen. Huolehditään siitä, että tänne muualta tulevat pääsevät mukaan ja kiinnittyvät aktiivisesti yhteiskuntaan, että jokainen juurtuu, löytää paikkansa ja asettuu tänne vastuulliseksi työtä tekeväksi ja veronsa maksavaksi kansalaiseksi, että päästään työn syrjään ja koulutukseen kiinni mahdollisimman pian.

Vastaanottokeskuksia kannattaisi uudelleen hajauttaa ympäri maan. On ollut suuri virhe lakkauttaa kodinomaisia ja pieniä yksiköitä tuolta harvemmalta seudulta, jossa on ollut paikallisia ystäväperheitä, joissa on tehty yhteisöllisesti työtä. Tällainen on esimerkiksi mielessä Pudasjärvellä. Se olisi hyvä saada takaisin.

Ruotsissa julkaistiin tällainen kriminaalipoliittinen julkaisu ihan vastikään, ja siinä nostettiin esille, että oleellista on keskittää voimavarat lasten ja nuorten jengirikollisuuteen kiinnittymisen ehkäisemiseen, eli siihen tilanteeseen, kun ollaan luisumassa väärin porukoihin. Joutilaisuus ja rikollisjengien liepeillä pyöriminen on nuorille ja lapsille vaarallista, koska kynnys sitä kautta lähteä mukaan rikolliseen toimintaan on sangen matala. Siksi tarvitsemme nuorille järkevää tekemistä, niitä hyviä harrastuksia ja tätä Suomen mallia.

Rikosoikeuden professori sanoi vastikään, että nuoren tarvitsee saada vaste tekemästään rikoksesta mahdollisimman pian teon jälkeen. Samansuuntaisesti puhui myös lapsiasiavaltuutettu Elina Pekkarinen, kun hän sanoi, että ei se ole mikään rangaistus, että vuoden päästä rikoksesta saa ehdollisen vankeustuomion tai sakon, jota ei pysty itse maksamaan. Eli tämän teon ja seuraamuksen välisen ajan pitää olla mahdollisimman lyhyt, silloin sillä on vaikutusta.

Mutta ei tämä rangaistusten kohdilleen saattaminen vielä riitä. Tarvitaan sitä Ankkuri-toimintaa, jengeistä irti auttamista eli exit-toimintaa, päihitteitten vastaista työtä ja auttamista irti niistä päihteistä. Tarvitaan koulujen ja poliisien yhteistyötä, ja siitä meillä on, Oulussa esimerkiksi, hyviä kokemuksia. Sitä kyllä kannattaa jatkaa, ja erityisesti tuetaan perheitä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Junnila.

18.02 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Kun tuossa äsken edustaja Kinnunen asetti aika paljon toiveita poliisille, ja tuolla toinen Kinnunen näyttää olevan takarivissä, niin kyllä täytyy sanoa, että aika paljon poliiseilta nykyään vaaditaan, erityisesti tämän maahanmuutto-ongelman ratkaisemisessa, [Mikko Kinnunen: Et kuunnellut kaikkea!] vaikka käytännössä silloin on aika paljon jo mennyt pieleen, kun ollaan siinä poliisivaiheessa, ja kuten tunnettua, suurin osa, valtava enemmistö, kaikista asioista ja lieveilmiöistä ei koskaan edes poliisille saakka tule.

Tuossa edustaja Elomaa myös mainitsi Varissuon, ja se on myös itselleni erityinen kosketuspinta maahanmuuttoon. Olen siellä useita vuosia asunut ja nähnyt jo siinä mittakaavassa, millainen kehitys maahanmuuttopolitiikassa aikoinaan oli ja mihin suuntaan se on nykyään menossa. Ruotsissa vastaava esimerkki on vaikka Södertälje, joka 90-luvulla oli työtätekevä, erityisen virkeä kaupunginosa ja sittemmin ajautui huumoririkollisuuden pariin, ja nyt kun siellä kävin, kun siellä sattuu sukulaisia edelleen asumaan, niin kaikki käytännössä miettivät sieltä pois muuttamista.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Ruotsi on mainittu useaan kertaankin esimerkkinä. Kun Pohjoismaiden neuvosto siellä kokousti, lähdin itsekin vähän lähiökierroksille. Otin kellon ja puvun pois ja laitoin hupparin päälle. Täytyy kyllä sanoa, että täällä tekisi erittäin hyvää useille edustajille tutustua ihan omakätisesti, miltä näyttää nykyään ruotsalainen maahanmuuttajavaltainen lähiö. Se voisi herättää kyllä näkemään asioita myös toisenlaisin silmin. Kun olen käynyt islamilaisissa maissa ja yhdysvaltalaisissa lähiöissä, niin kyllä näillä kohtalaisen samansisältöiset yhdysmerkit ovat. Tämä on oikeasti erittäin vakava asia.

Tuossa edustaja Ovaska, joka sieltä takarivistä äsken huuteli välihuutoja, tivasi aiemmin myös ratkaisuehdotuksia. Tässähän jätimme budjettiin vastalauseen, ja kehotan tutustumaan vastalauseen lausumaehdotuksiin 41, 42, 43, 44 ja 45. Nämä viisi ratkaisuehdotusta poimin tässä teidän käytettäväksenne, kun olette todennut, että jotakin tarvitsee tehdä. Tässä on aika hyvä malli lähestyä:

”Eduskunta edellyttää, että kaikki suojeluperusteiset oleskeluluvat myönnetään määräaikaisesti niin, että lähtömaiden tilanteen rauhoituttua väliaikaista suojelua saanut palaa kotimaahansa.”

”Eduskunta edellyttää, että hallitus alkaa valmistella ulkomaalaislain kiristämistä siten, että laittomasti maassa oleskelu johtaisi tosiasiallisiin rangaistuksiin, maasta poistoon ja myöhemmän maahantulon estämiseen.”

”Eduskunta edellyttää, että hallitus tehostaa kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden, luvottomasti maassa olevien henkilöiden poistamista maasta.”

”Eduskunta edellyttää, että hallitus tekee selvityksen sosiaaliturvajärjestelmän muuttamisesta asumisperusteisesta kansalaisuusperusteiseksi.”

”Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii maahanmuuttopoliittisen ohjelman, jolla minimoidaan humanitaarinen maahanmuutto ja muutetaan se väliaikaiseksi, ja työperäisessä maahanmuutossa korostetaan kykyä tulla toimeen työtulolla ja palautetaan ajalliset sekä tulorajalliset karenssit.”

Arvoisa puhemies! Me kaikki tiedämme, että joululähestyminen, ja silloin meistä moni lähtee omalta paikkakunnaltaan tapaamaan sukulaisia. Valitettavasti moni maahan tullut, suojeluperusteisen oleskeluluvan saanut lähtee myös kotimaahansa, esimerkiksi Mogadishuun. Onhan se aika kummallista, että jos hakee Suomesta suojelua sen vuoksi, ettei kykene omassa kotimaassaan asumaan, niin loma-aikana on kuitenkin täysin ok ja tervetullutta sinne palata. Kyllä tämä kertoo myös jotakin Suomen tosiasiallisesta suhtautumisesta näihin oleskelulupuihin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Autto.

18.07 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Tämä opposition yhteinen välikysymys nuorison jengirikollisuudesta ja väkivaltarikollisuuden lisääntymisestä Suomessa on erittäin aiheellinen, ja yhdyin tehtyyn epäluottamukseen hallitusta kohtaan. On todella ikävää, että esimerkiksi sisäministeri hiljattain esitellessään sisäisen turvallisuuden selontekoa ei keskustelussa vielä edes suostunut ääneen sanomaan, että Suomessa on tällainen jengirikollisuuden ilmiö, jonka nyt toki pakon edessä kaikki, myös hallituspuolueet, tunnustavat. Nämä merkit ovat olleet näkyvissä, ja on todella tärkeää nyt sitten tarkasti katsoa naapurimaihimme — Tanskaan, Ruotsiin — jotka ovat kulkeneet tällä tiellä meitä ennen, ja myöskin tehdä tarvittavat johtopäätökset näistä maista.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Arvoisa puhemies! Ruotsin tie ei saa olla Suomen tie tässä kysymyksessä, ja siksi on tärkeää esittää myös ratkaisuesityksiä. Näitä kokoomuksen eduskuntaryhmä on tässä kulu-
neen hallituskauden aikana esitellyt useammassakin eri otteessa ja tuonut niitä hallituksen käyttöön. On tietysti harmi, että hyvin hitaasti on hallitus ollut valmis näihin tarttumaan.

Arvoisa puhemies! Ehkä enää muutamia näkökulmia ihan lyhyesti tässä vaiheessa iltaa tähän asiaan. Tietysti ihan kaiken nuorten pahoinvoinnin ja ongelmakäyttäytymisen pois-
tamisen osalta meidän pitää suomalaisessa yhteiskunnassa pystyä vahvistamaan perheiden roolia ja vastuuta lastenkasvatustyön onnistumisessa. Nyt tämän päivän yhteiskunnassa valitettavasti tämä perheiden vastuu on hukassa. Toisaalta peruskoulu tarvitsee sellaisen
kunnianpalautuksen, ehkä tietynlaisen ennallistamisen, että myös koulu onnistuu siinä kas-
vatustyössään, joka sen roolina on. Kun koulupäivä on sellainen, että siellä jokainen oppii,
jokainen kokee olonsa turvallisiksi, niin silloin se koulutyö on myös motivoivaa ja var-
masti nuorten harrastukset myös koulun ulkopuolella suuntautuvat rakentavammalla taval-
la.

No, kolmas, aivan keskeinen, ulottuvuus, joka myös toki liittyy osittain tähän koulutyön
onnistumiseen, on se, että maahanmuuttajaperheet täytyy pystyä integroimaan suomalai-
seen yhteiskuntaan. Perheiden vanhemmilla tulee olla edellytykset mutta myöskin velvol-
lisuus oppia kieltä niin, että he pystyvät vaikkapa omien lastensa ja nuortensa integraatiota
tukemaan.

Toisaalta sitten koulun kurinpitotoimet: myös rangaistusten tehdyistä rikkeistä ja rikok-
sista täytyy olla sellaiset, että nuoret pysyvät kaidalla polulla. Nuorisotyön resurssit, poliis-
in resurssit ovat usein niitä, mitä tässäkin keskustelussa on [Puhemies koputtaa] tänään
noussut esiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Kettunen.

18.10 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Tämä opposition yhteinen
välikysoyshän on herättänyt hyvän keskustelun, ja kiitän siitä. Kiitän edustaja Jari Kin-
nusta todella ansiokkaasta puheenvuorosta, koska juuri näinhän se on, että silloin on myö-
häistä, kun nuori joutuu poliisin kanssa tekemisiin. Ja mistä tämä sitten juontaa juurensa?
Kyllähän on nyt niin, että sivistynyt, hyvät arvot omaava nuori, aikuinen tai nuori, ymmär-
tää, että kun hän on saanut asianmukaisen sivistyspolitiikan kautta elämänarvoja, niin hän
osaa sitten määritellä, mikä on oikein, mikä on väärin, mikä on tyhmää, mikä ei ole tyh-
mää, ja tämmöisiin jengeihin liittyminen ei ole missään nimessä mistään kotoisin. Kyllä se
nuori, joka ymmärtää elämän realiteetteja ja on saanut tältä yhteiskunnalta paljon hyvää, ei
tämmöisiin jengeihin tule liittymään.

Sen takia, niin kuin edustaja Autto tuossa toi esille, kyllähän niitä satsauksia pitää tehdä
perheitten suuntaan, perheitten tukemiseen ja auttamiseen, eritoten koulumaailmaan. Tänä
päivänä opettajilla pitäisi olla enemmän mahdollisuuksia koulussa tuoda esille, mikä on
hyvää ja mikä väärää, mutta eritoten myös sitä, että opettajilla olisi mahdollisuutta puuttua
häiriötilanteisiin.

Ehkä se kaikista isoin asia, mikä tässä keskustelussa tulee ottaa huomioon, ovat myös ne
arvot ja moraalikysymykset, että kun tässä yhteiskunnassa eletään, niin varsinkin kun nyt
puhutaan tästä jengiytymisestä, pidettäisiin huoli, kun tätäkin keskustelua myös nuoret
seuraavat, että mikä on oikein ja mikä on väärin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Huru.

18.13 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Täällä aiemmissa keskusteluissa nostettiin edustaja Karin toimesta esiin yhteistyö näissä maahanmuuttopolitiikkaan liittyvissä asioissa. Olen siitä täysin samaa mieltä, että toki tässä tarvitaan yhteistyötä. Mitä tulee aiempiin perussuomalaisiin ministereihin, jotka sittemmin sinisiin loikkasivat, en tietenkään heidän osaltaan voi vastata heidän tekemisistään, koska olen ensimmäisen kauden kansanedustaja ja koetan ratkoa ongelmia nyt. [Vilhelm Junnila: Kohta toisen!] — No toivottavasti, katsotaan. — Mitä tulee tähän politiikan tekemiseen, niin taaksepäin on mielestäni syytä katsoa ainoastaan sen verran, että jos olemme tehneet epätoivottuja ratkaisuja, jotka eivät ole hyviä, niin ei tietenkään kannata toistaa omia virheitään.

Edustaja Kankaanniemi nosti maahanmuuttopolitiikassa tämän avun lähialueille, ja siihen on helppo yhtyä. Olen itse kolme kertaa ollut erilaisissa kriisinhallinta- ja rauhanturvaoperaatioissa ja näen, että lähelle kohdistettu apu on tehokkainta. Esimerkiksi erilaisissa kriiseissä tai taistelujen keskellä, jotta saadaan ihmiset pois sieltä taisteluista, on hyvä perustaa sinne lähialueille esimerkiksi pakolaisleirejä, ja jos sieltä kiintiön puitteissa haluamme ottaa hädänalaisia myös Suomeen, silloin pystymme kohdentamaan sen avun oikeasti heikompiosaisiin, kuten naisiin, lapsiin, vanhuksiin tai vammaisiin. Tämä myös edesauttaisi sitä, että esimerkiksi salakuljettajien merten ylitse matkaan lähettämät pakolaiset eivät hukkuisi mereen. Sitä voi kitkeä sillä, jos Schengen-alueelta automaattisesti poistettaisiin tai otettaisiin ainakin säilöön laittomasti alueelle tulevat. Silloin voisimme tehokkaasti tehdä niitä toimia, millä estetään esimerkiksi Välimeren hukkumiset.

Sen vielä haluan sanoa maahanmuuttopolitiikkaan liittyen, että huono maahanmuuttopolitiikka ei missään nimessä ole maahanmuuttajien vika. Se on meidän poliitikkojen vika.

Mitä tulee rangaistuskäytäntöihin, jotka edustaja Kinnunen J. mainitsi, niin olen täysin samaa mieltä. Toki meidän tuomiokäytäntömme antavat mahdollisuuden kovempiinkin rangaistuksiin, mutta niitä ei käytetä. Meillä on pikemminkin vallalla niin sanotusti paljousalennukset, joita ei kyllä tavallinen kansalainen ymmärrä: mitä enemmän tehtailet rangaistuksia, sitä enemmän saat alennuksia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Kankaanniemi.

18.16 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Parin viikon päästä me siirrymme aikaan, että meillä on hyvinvointialueet, ja se merkitsee sitä, että meille tulee uusi porras järjestelmään. Nyt kunnat ovat tietyllä lailla vastuussa monista näihin jengiytymiseen, nuorisoon, lapsiin liittyvistä asioista, mutta osa niistä nyt siirtyy hyvinvointialueille. Nuorisotyö, koulu, liikunta ja muut tällaiset harrastustoiminnot jäävät kuntien vastuulle. Mutta huolta herättää se, miten lastensuojelu osana tätä kokonaisuutta nyt sitten menestyy ja tulee huomioiduksi ja resursoiduksi uusilla hyvinvointialueilla, jotka ovat isoja.

Sinänsä saattaa olla, että hyvinvointialue antaisi hyviä mahdollisuuksia terveydenhuololle, sairaanhoidolle ja sosiaalitoimelle vastata yhdessä näistä asioista. Mutta jos ei ole riittävästi resursseja, niin kuin nyt ei ole, saattaa käydä kyllä niin päin, että esimerkiksi lastensuojelu jää heikompaan osaan kuin mitä se on nyt, ja tämä on kyllä vakavasti otettava. Vetoan hallitukseen, joka ei tietysti ole paikalla, että tämä otettaisiin nyt vahvasti huomioon.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Toinen vähän samantapainen asia on huumepolitiikka, huumeiden käyttö. Huumeiden käyttäjät ovat yleensä nuoria ja nykyisin yhä nuorempia. Iäkkäitä huumeiden käyttäjiä ei juuri olekaan, koska he ovat kuolleet jo ennen keski-ikää yleensä. Mutta kuka ottaa vastuun huumeisiin sortumassa olevista lapsista ja nuorista? Onko se hyvinvointialue, onko se kunta, onko se poliisi vai joku järjestö? Tämä on mielestäni huolenaihe, että meidän järjestelmä saataisiin tässäkin asiassa siihen malliin, että siitä lapsesta ja nuoresta otettaisiin ajoissa vastuu jonkun toimesta keskitetysti. Siihenkin pitäisi alueilla ja kunnissa kiinnittää vakavaa huomiota. Aina silloin, kun poliisi on asialla, ollaan jo aika lailla myöhässä, ellei poliisi ole sitten opettamassa, ohjaamassa, neuvomassa. Mutta jos poliisi on rikosta tutkimassa lapsen ja nuoren osalta, niin silloin ollaan tietysti jo ikävässä vaiheessa, ja sitä ennen tarvitaan vastuullista huumepolitiikkaa, vieroitusta ja muuta, ja toisaalta vahvaa rikollisuuden ennaltaehkäisyä ja lastensuojelua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hopsu.

18.19 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Jos haluaa positiivista poimia tästä keskustelusta, niin ajattelen, että tässä on kuitenkin alkanut ehkä syntyä sellaista ilmapiiriä, että ymmärretään, että kyse on moninaisesta ongelmasta ja haasteesta ja näitä ratkaisuja on myös paljon ja niihin yksi keino tai yksi toimenpide ei millään tule riittämään, vaan näitä kaikkia useita keinoja täytyy käyttää rinnakkain.

Puhuin paljon harrastamisesta, nuorisotyöstä, lastensuojelusta edellisessä puheenvuorossa, myös poliisin toiminnasta, mutta vielä muutama sana siitä. Poliisin, nuorisotyön, koulujen ja järjestöjen yhteistyö on toimivaa, ja juuri tähän yhteistyöhön pitää panostaa ja sitä vahvistaa. Ankkuri-toiminta ja exit-toiminta on mainittu täällä jo usein, mutta tärkeää on siis myös se jälkityö, että kun joku nuori on lähtenyt mukaan jengitoimintaan, niin hänet saadaan sieltä pois. Aiemmassa puheenvuorossa nostin etenkin sitä, kuinka pitää ennaltaehkäistä sitä, ettei näihin jengeihin joudutakaan, mutta myös sitä, että sinne joutuneet saadaan irrotettua. Nuorelle tulee osoittaa tie yhteiskunnan osallisena jäsenenä, joka kantaa vastuun teoistaan mutta jolla on optimistinen näkymä tulevaisuudestaan, koulutusmahdollisuudesta, työpaikasta.

Kotoutumisesta täällä on useampi puhunut tai nostanut maahanmuuton tässä oleellisena kysymyksenä. Minä haluaisin oppositiolta kysyä: sosisiko se teille, että tänne maahan tulleet pääsevät kouluun, pääsevät varhaiskasvatukseen, pääsevät heti työpaikalle, [Petri Huru: Eivätkö he pääse?] pääsevät kielikoulutukseen? Tällä hetkellä tämä on estetty. Siihen väliin on rakennettu pitkiä odotusaikoja, ja ne eivät ole omiaan auttamaan tässä kotoutumisen onnistumisessa. Siinä me menemme pieleen.

Arvoisa puhemies! Lasten ja nuorten arjessa, somessa leviää myös raaistunut nuorten väkivalta sekä roadman-toiminta, roadman-kulttuuri, nuorten toteuttamat varkaudet ja toisten nuorten pelottelu. Tämä ei ole vielä sitä katujengitoimintaa, mutta sellainen vaihe, missä pitää päästä nuorten toimintaan kiinni ja puuttua. Mikä on näiden nuorten taustasyitä toisia nuoria kohtaan näin? Voidaanko perheissä pahoin, onko kotona väkivaltaa, ovatko päihteet osa nuorten arkea, ahdistaaako nuorta, onko taustalla koulukiusaamista, koulupudokkuutta, näköalattomuutta? Nämä ovat niitä juurisyitä, joihin pitää puuttua kaikkien nuorien kohdalla, näiden nuorten itsensä mutta myös meidän koko maan tulevaisuuden vuoksi.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Kinnunen, Mikko.

18.22 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Lapset ja nuoret tarvitsevat turvallisia aikuisia. Ennaltaehkäisevä työ on tärkeintä. Meidän tulee tukea perheitä ja koteja kaikin mahdollisin tavoin, erityisesti vanhempia siinä kasvatustyössä. Niin suomalaiset kuin ulkomailta tänne muuttaneet vanhemmat tarvitsevat tukemme tässä. Lapsiperheköyhyys tulee selättää. Osa perheistä tarvitsee myös arjen apua, jollaista työtä vanhan ajan kodinhoitajat tekivät silloin, kun itse olin lapsi ja meitä oli kahdeksan villiä poikaa.

Kyllä myös tämän ajan perheet tarvitsevat tällaista arkista apua ja tukea. Kun tuossa edustaja Kettunen nosti tämän arvokasvatuksen, niin kyllä siihenkin vanhemmat kaipaavat tukea, ja ehkä myös siihen, miten ohjata omia lapsiaan sosiaalisessa mediassa toimimaan siellä myöskin turvallisesti.

Lastenneuvolaa kannattaisikin jatkaa nuortenneuvolana, jossa vanhemmat saavat tukea maailman tärkeimpään työhönsä. Näin lapsille ja nuorille tulee selkeät rajat, jotka tuovat turvaa ja selkeyttä heidän elämäänsä.

Kun tilanne ei ole enää perheessä hallinnassa, silloin ei ohi katsominen auta, vaan tarvitaan selkeää puuttumista. Myös maahanmuuttajaperheitten vanhempia on syytä tukea siinä, että he opettavat lapsensa elämään täällä maassa maan tavalla, että he pääsevät koko perheinä osaksi suomalaista yhteiskuntaa.

Kun me estämme syrjäytymistä ja koulupudokkuutta, on tärkeää huolehtia siitä, että jokainen pysyy koulupolulla mukana. Siksihän me oppivelvollisuudenkin laajensimme. Ja kyllä koulutus ja sivistys on myös hyvä vastalääke rikollista toimintaa vastaan.

Arvoisa puhemies! Kun puhumme lasten ja nuorten tukemisesta, emmehän unohda, että kukaan lapsi tai nuori ei ole kuitenkaan toivoton. Ei nosteta kenenkään kohdalla käsiä ylös. Autetaan heitä näkemään eteenpäin, sillä aina on muutoksen mahdollisuus.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Vikman.

18.25 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Edelliseen puheenvuoroon viitaten, niin siitähän tässä välikysymyksessä juuri on kyse: ei nosteta kenenkään kohdalla käsiä ylös, ei levitellä käsiä vaan tartutaan selvästi nähtävissä olevaan haasteeseen, ongelmaan. Kiinnitin huomiota, että tasavallan presidentti Sauli Niinistö otti kantaa nuoriso- ja katujengiväkivaltaan tasavallan presidentin kyselytunnilla joulukuussa. Haastattelija kysyi, oletteko huolissanne nuorison väkivallasta ja jengiytymisestä. Tasavallan presidentti vastasi: ”Kyllä, se on hyvin valitettava ja vaarallinenkin ilmiö. Näköjään me kyllä kuljemme Ruotsin perässä. Viittasin tässä nyt siihen, että joitakin vuosia sitten jo totesin uudenvuoden puheessani tai eduskuntapuheessa, että meillä ei oikeastaan ole varaa sellaiseen yhteiskuntaan, joka on kaikkein väljin säännöiltään ja samalla kaikkein sallivin, koska siitä ei välttämättä hyvää seuraa.”

Arvoisa puhemies! Vaikka ongelmat ovat olleet nähtävissä jo pitkään ja esimerkiksi kokoomus on jo kuluvan vuoden helmikuussa esittänyt omat kymmenen keinoa otsikolla ”Ruotsin tie ei ole meidän: Kokoomuksen 10 toimenpidettä jengirikollisuuden torjumiseksi”, huolimatta siitä, että keinoja on esitetty, ongelma on ollut havaittavissa, hallitus ei ole tehnyt oikeastaan mitään.

Viimeisen vuoden aikana on Suomessa selvästi nostanut päätään katujengirikollisuutena tunnettu ilmiö. Poliisi on tunnistanut pääkaupunkiseudulla ja muissa suurissa kaupun-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

geissa toimivat noin kymmenen rikollisesti aktiivista katujengiä, joilla on noin parisataa jäsentä yhteensä. Jengit koostuvat pääasiassa nuorista aikuisista, ja valtaosa jengien nuorista on ulkomaalaistaustaisia.

Kuten alussa totesin, kokoomus on varoittanut katujengirikollisuuden noususta jo pitkään. Esitimme helmikuussa omat keinomme, ja valitettavasti vieläkään hallitus ei ole esityksiimme tarttunut. Nyt alkavat olla viimeiset hetket reagoida, jotta epätoivottava kehitys voidaan vielä välttää.

Jos haluamme välttää sen, että olemme Ruotsin tiellä, niin meidän on onnistuttava tekemään jotain toisin kuin Ruotsi. Nuoriso- ja katujengirikollisuuteen on vastattava sellaisilla toimenpiteillä, jotka katkaisevat kehityksen, ennen kuin se entisestään pahenee. Tarvitaan kovia ja pehmeitä keinoja määrätietoisesti rinnakkain.

Kokoomuksen esittämiä pehmeitä eli ennaltaehkäiseviä keinoja ovat muun muassa seuraavat:

Nuorten ennaltaehkäisevää tukemista täytyy tehostaa osoittamalla rikoksia tekevien nuorten palveluissa kokonaisvastuu yhdelle henkilölle, yhdelle henkilölle huolehtia nuoren tilanteesta ja tämän tarvitsemista palveluista.

Toiseksi, kouluissa on panostettava tehokkaaseen, yksilölliseen ja varhaiseen tukeen. Häiriökäyttäytymiseen pitää puuttua heti sen esiintyessä, ja jokaiselle nuorelle on varmistettava oikeus vähintään yhteen mielekkääseen harrastukseen.

Kolmanneksi, terapiatakuu on toteutettava, jotta jokainen saa laadukkaat mielenterveyspalvelut silloin, kun niitä tarvitsee.

Neljänneksi, eri kaupunkien nuorisopalveluiden välistä yhteistyötä täytyy parantaa ja tietoja pitää vaihtaa nykyistä tehokkaammin esimerkiksi kuntarajojen yli.

Ja vielä viimeisenä pehmeistä keinoista esimerkki: lastensuojelu on laitettava kuntoon. Lastensuojelun resurssit on turvattava riittävällä sekä pitkäjänteisellä suunnitelmallisen toiminnan mahdollistavalla rahoituksella.

Ja sitten näköjään seuraavassa puheenvuorossa, koska ilmeisesti, puhemies, aika loppuu, vielä palaan niihin tarvittaviin niin sanottuihin kovempiin keinoihin eli korjaaviin keinoihin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt edustaja Junnila.

18.30 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Vuonna 2015 ruotsidemokraattien kansanedustaja Kent Ekeröth tuli vieraakseni seminaariin, jonka aihe oli, olemmeko Ruotsin tiellä. Muistan silloin erityisesti sosiaalidemokraattien suunnasta ne jatkuvat herjat ja leimakirveet, jotka tähän aiheeseen silloin liittyivät. Itse asiassa tämä tilaisuuskin oli siinä mielessä mielenkiintoinen, että sinne etsiyti paikalle Antifan porukkaa mielenosoituskyltteineen, jotka sitten aiheuttivat kaikenlaista kalabaliikkia, mutta onneksi järjestyksenvalvojen ja poliisin yhteistyöllä heidät saatiin rakennuksesta puhdistettua pois. Nämä ongelmat ovat siis olleet hyvin kauan tiedossa. Perussuomalaiset ovat vuosikausia, jopa vuosikymmeniä, puhuneet Ruotsin ongelmien toistamisesta.

Näihin liittyi se, että lasten koulumenestys on heikkoa, syrjäytyminen periytyy sukupolvilta toisille, ja sitten usein näillä henkilöillä ei ole minkäänlaisia valmiuksia työelämään. Yksikään valtio ei ole onnistunut näissä kotouttamistoimenpiteissä, mitä täällä nyt on julistettu ratkaisuna. Täällä on puhuttu, että me emme nyt tee Ruotsin virheitä, kun teemme näitä pehmeitä ja muita keinoja, mitä täällä on, mutta mitkä ovat toimivat kotout-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

tamiskeinot? Tähän pyydän vastausta. Meiltä on pyydetty ratkaisumalleja, joita olemme tarjonneet, mutta mitä nämä kotouttamiskeinot ovat? Meidän ratkaisumme yleensä liittyyvät maasta poistamiseen ja maahanmuuttopolitiikan tiukentamiseen eivätkä tähän päin siirtämiseen. Kysymys kuuluukin: Mitä te ette tee samoin kuin Ruotsissa on tehty?

Palautan mieleen tämän välikysymyksen perimmäisen syyn. Sehän on osoittaa epäluottamusta hallitukselle näiden asioiden hoidosta. Tästä keskustelusta saa välillä sellaisen mielikuvan, että täällä on jotenkin kohtuullisen hyvin pärjätty, kun emme ole vielä Ruotsin tiellä, ja sitten esitetään näitä erilaisia toimenpiteitä. Mutta vastatkaa siihen kysymykseen: Mitä te teette toisin kuin Ruotsissa on tehty? Nämä kuulemani asiat täällä tänään eivät juurikaan eroa siitä, mitä Ruotsissa on 10—15 vuotta sitten tehty. Mitä olette tehneet estääksenne maahanmuuton suurimpia ongelmia aiheuttaneista lähtömaista? Yksikään näistä kotouttamiskeinoista täällä ei nosta ja ota kantaa tähän asiaan. Miksi?

Arvoisa puhemies! Otan vielä esiin yksityiskohdan Ruotsista, nimittäin siellä rikosoi-keudellinen vastuu on 15 vuotta. Ajatelkaa, että aseiden käytöstä ei edes käydä oikeudenkäyntiä silloin, kun asetta käyttänyt henkilö on nuorempi kuin 15 vuotta. Sen vuoksi teidän kannattaa myös suhtautua perussuomalaisen ehdotukseen, että tätä ikärajaa myös Suomessa laskettaisiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kinnunen, Jari Kinnunen.

18.34 Jari Kinnunen kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Korjaan nyt heti tässä edustaja Junnilaa: Me olemme Ruotsin tiellä. Nyt on vain kysymys siitä, kuinka pitkälle me menemme sillä Ruotsin tiellä. Tämä katujengiliikehdintä osoittaa sen, että me olemme siellä jo.

Pikkasen jäin haikailemaan nyt, kun Migristä on paljon puhuttu ja siellä vihdoinkin on huomattu, että ei oikein homma toimi, sitä aikaa, kun poliisi teki vielä päätöksiä ja käännöksiä ihmisiä. Olin itse silloin Tampereella ulkomaalaisyksikön päällikkönä, ja siellä säännönmukaisesti kävi eduskunnan oikeusasiamies kysymässä, miksi Tampereelta käännetään näin paljon ihmisiä, jolloin totesin, että kun laki on tällainen Suomenmaassa, niin kannattaa mennä sinne muihin poliisilaitoksiin kysymään, miksi sieltä ei käännetetä ihmisiä. Meillä ei varmaan tämä aika palaa, toivottavasti Migri kuitenkin tormistautuu ja ryhtyy tekemään asioita oikein.

No tässä salissa on nyt kuitenkin aika lailla yksimielisesti puhuttu pehmeistä keinoista ja sitten näitten olemassa olevien kovien keinojen paremmasta käytöstä, ja nyt kun te vanhemmat edustajat olette jossakin vaiheessa täällä saaneet aikaiseksi tällaisen parlamentaarisen Liikenne 12 -suunnitelman, olisiko mahdollista laatia tällainen parlamentaarinen maahanmuutto- ja turvapaikkastrategia, jossa sitten vastattaisiin näihin haasteisiin ja etsittäisiin semmoinen yhteinen näkökulma siihen, miten nämä tavoitteet asetetaan ja miten laaditaan tiekartta ihmisille tällaiseen hyvään integraatioon? Saa käyttää, saa olla käyttämättä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Gustafsson.

18.36 Jukka Gustafsson sd: Herra puhemies! Eilen päättyi jalkapallon MM-kisat hienolla finaaliottelulla. Se tuli mieleeni tuossa, kun tiedän, että erityisesti pääkaupunkiseudun urheiluseuroissa, muussakin kuin jalkapallossa, on mukana tuhansia maahanmuuttajataustaisia lapsia ja nuoria. Minulla on ollut ilo myöskin Tampereella... Tampereen Pallo-Vei-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

kot on Ilveksen ohella toinen merkittävä kasvattajaseura Tampereella, ja meillä on siinä seuratoiminnassa myöskin mukana satoja maahanmuuttajataustaisia lapsia ja nuoria, ja meillä on jopa seuran faniporukassa tällainen oma rumpuryhmä, joka koostuu maahanmuuttajalapsista ja nuorista, ja minulla on heistä erittäin hyvä kokemus. Olen useiden kanssa jopa ystäväystynyt fanibussimatkoilla.

Minä haluan sanoa tämän positiivisen äänisävellä sen takia, kun tämän keskustelun ehkä nurja puoli on ollut se, että tässä kuitenkin ylikorostuu tietyllä tavalla maahanmuuttajanuorten rooli. Me tiedämme, että tässä jengirikollisuudessa heidän osuutensa on merkittävä, mutta sen rinnalla pitää nähdä tämä valtava valoisa puoli, johon äsken viittasin. Ja jos ja kun se pitää paikkansa, minkä keskustan kansanedustaja Mikko Kinnunen sanoi, että Ruotsiin tietyn ajan puitteissa kaksi miljoonaa maahanmuuttajaa tuli, niin virhehän se oli tietysti, ja eihän se pysynyt kuntien käsissä ollenkaan, ja se asuntopolitiikka erityisesti on ollut kertakaikkisen onnetonta.

Arvoisa puhemies! Olen oikeastaan seurannut tätä keskustelua hyvinkin paljon, ja kyllä tässä on tapahtunut semmoista tietynlaista lähenemistä, että aika laajalti Suomen parlamentissa nähdään, että tarvitaan niin sanotusti kovia keinoja, pehmeitä keinoja, tarvitaan kuria ja järjestystä, mutta tarvitaan myöskin vahvoja ennaltaehkäiseviä toimia.

Kun en saanut vastauspuheenvuoroa varsinaisen debatin yhteydessä aamupäivällä, niin ajattelin tässä yhteydessä nostaa minun mielestäni sosiaalidemokraattien tällaiset ydin-korostukset, joista osa oli myöskin meidän ryhmäpuheessa.

Ensimmäisenä haluan todeta sen, että me haluamme, että lasten ja nuorten tekemät nuorisorikokset tulee nopeasti käsitellä ja päättää. Ei mitään tällaisia yli vuoden käsittelyaikoja. Tämä on minusta semmoinen, joka pitää hoitaa ja katsoa siihen voimavarat.

Sitten olisin sitä mieltä, että me tarvitsemme tällaisen toimintaohjelman nimenomaan aseidenriisunnan ja siihen liittyvien rangaistusten koventamiseksi. Olkoon tämä niin kuin askel sitten kokoomuksen ja perussuomalaisen suuntaan, mutta näin se on. Ei ole mitään järkeä, että annetaan nuorten kulkea puukot ja puntarit mukana erilaisissa tilaisuuksissa — niillä ei pitäisi olla mitään asiaa olla mukana. Ja ylipäätensä korostamme sitä, että pitää voida nimenomaan näiden nuorten aikuisten kohdalla myöskin näitä rangaistuksia koventaa. Tältä osin demarien näkemys on tämäntyyppinen, vaikka tuntuu, että perussuomalaiset ei sitä ole hevin myöntämässä.

Ja lopuksi haluan sanoa sen, että kyllähän nämä ennaltaehkäisevät toimet, jotka sitten liittyvät [Puhemies koputtaa] lastensuojeluun, sosiaalitoimintaan, koulutukseen, ovat kaiken avainasema. Pitää saada sellainen tietty kansalaiskasvatus toteutettua meidän koulutusjärjestelmämme sisällä ja puitteissa. —Kiitos, puhemies.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Autto.

18.41 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Tuossa edellisessä puheenvuorossani tuli siinä lopussa kiire, kun puhuin poliisin resursseista. Ne ovat valtavan tärkeitä, ja tosiaan määrätietoisesti pitää lisätä poliisin läsnäoloa nuorten arjessa, niin että muistetaan pysyä kaidalla polulla. Poliisin läsnäolo on tärkeää muutenkin kuin vain niissä tilanteissa, missä sitten jo selvitetään jotain vakavaakin rikosta, niin että nuoret tosiaan ymmärtävät, että yhteiskunta toisaalta välittää mutta että yhteiskunta myöskin puuttuu, mikäli hölmöilemään ja väärinkäytöksiin lähdetään.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Arvoisa puhemies! Oli erittäin arvokas tämä edustaja Gustafssonin puheenvuoro edellä, ja todella tärkeää, että tässä koko sali nyt lähentyy siinä, että juurikin aseet täytyy saada nuorilta pois. On täysin kestäväntöntä, että paitsi tällaisia erilaisia astaloita on mukana, kun nuoret kohtaavat, niin sitten jopa ampuma-aseita on mukana. Tällaiset täytyy ehdottomasti saada pois. Ne eivät kuulu nuorten tapaamisiin.

Myös tämä rangaistusten maltillinen koventaminen on varmasti paikallaan. Suomi on ollut tietyllä tavalla näissä asioissa hieman semmoinen lintukoto. Tietysti on ollut hienoa, että Suomi on ollut maailman turvallisimaa maa. Meillä on sitten vaan nyt ehkä tässä maailman muutoksessa oltu vähän hitaita havahtumaan siihen, että meille rantautuu ilmiöitä, jotka tänne meidän suomalaiseen yhteiskuntaan eivät kuulu. Nyt sitten on syytä myös rangaistuskäytäntöjen osalta lähteä linjaa muuttamaan ja rangaistuksia koventamaan, erityisesti myös niin, että nuoret rikoksentehtäjät todella pysäytetään heti siinä rikoskierteen alkaessa, niin että se kierre ei pahene. Pahimmassa tapauksessahan siis tilanne on se, että kunnan rangaistuksella ei todella puututa, ennen kuin joku menettää henkensä, ja sehän on täysin väärä tilanne. Pitää puuttua heti.

Mutta vielä, arvoisa puhemies, sieltä varhaisemmasta vaiheesta: Kaikenlaiseen kiusaamiseen pitää puuttua. Itsekin kun olen pitkään toiminut kaupungin päätöksenteossa kotikaupungissani, niin näen ja ymmärrän sen, että lähes aina, kun ajaudutaan vakaviin sosiaalisiin ongelmiin, jossain vaiheessa sitä polkua on ollut vaihe joko kiusattuna tai kiusaajana koulussa ja nuoruusvuosina. Näihin kun pystytään puuttumaan, niin se on todella tärkeä asia. Niin kuin täällä on useissa puheenvuoroissa kuvattu, niin tänä päivänä on paitsi some-kiusaamista niin nyt sitten myös erittäin rajua tämmöistä kouluväkivaltaa, ja siihen pitää olla aivan ehdoton nollatoleranssi. Tällaista ei missään nimessä saa olla.

Mutta ehkä, puhemies, tämä nyt tästä valtavan tärkeästä ja isosta aiheesta.

No vielä sanon tuon lastensuojelun, eli siihen tarvitaan merkittävä kokonaisuudistus, jolla todella saadaan lastensuojeluun toimivaltuudet, niin että siellä voidaan oikeasti lapsia suojella myöskin itseltään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Huru.

18.44 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Aloitan edustaja Gustafssonin mainitsemista puukoista ja puntareista. Olen täysin samaa mieltä, että eivät ne kuulu lasten varustuksiin jos ei aikuistenkaan, ellei nyt satu olemaan vaikkapa metsällä tai jossain timpurin hommissa, missä kyseisiä välineitä tarvitaan. Mutta lähinnä ehkä siihen liittyen, että mitkä ovat sitten ne toimet, millä me niitä pois otamme, kun ei niitä pelkällä päähän silitelylläkään pois saa. Eli tämä on se ongelma, mitä meidän tarvitsisi lähteä ratkomaan.

Täällä mainittiin myös se, että nämä ovat moninaisia ongelmia. Niin ne ovatkin. Edustaja Kankaanniemi hyvin nosti esiin hyvinvointialueet, joiden rahoitus on tällä hetkellä, ennen kuin ovat edes aloittaneet, riittämätöntä, ja myös kunnille jäävät tehtävät. Näihin moninaisiin ongelmiin ratkaisuja toki on, kuten ankkuritoiminta ja etsivä työ, joita täällä paljon on nostettu. En missään nimessä halua niiden merkitystä aliarvioida, mutta haluaisin nostaa myös esimerkiksi varhaisen vuorovaikutuksen tai lapsen kehityksen tukemisen merkityksen. Tämä on merkittävää, että panostaisimme sinne riittävästi, jolloin meille ei edes tulisi tarvetta järjestää näitä muita toimia, joita tarvitaan, jos vasta myöhemmällä iällä huomataan, että on ongelmia. Eli panostaisimme jo vaikkapa sinne neuvolaan, siten että siellä olisi sosiaalityöntekijä—perheterapeutti—työpari puuttumassa jo siellä havaittuihin

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

ongelmiin. Pääsisimme heti puuttumaan, jos esimerkiksi huomataan perheen systeemeissä tai dynamiikassa ongelmia. Silloin pääsemme puuttumaan nimenomaan jo aikaisessa vaiheessa, eikä ehkä tarvita, toivottavasti, niitä myöhäisempiä ja paljon kalliimpia toimia, kun puututaan jo olemassa oleviin ongelmiin. Eli ne ongelmat pitäisi pystyä blokkamaan jopa jo siellä neuvolavaiheessa, ei niin, että otetaan ketään huostaan, mutta pystytään tarjoamaan jo siellä palveluita. Siinä olisi hyvä ratkaisu, mutta tämäkään ei ole edennyt, vaikka ainakin itse olen sitä koettanut joka vuosi täällä esittää, muun muassa talousarvion käsitelyissä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Vikman.

18.47 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Edellisessä puheenvuorossani käsittelemieni niin kutsuttujen pehmeiden eli ennaltaehkäisevien keinojen lisäksi jengiytymisilmiöön puuttumiseen tarvitaan jämeriä, kovia eli korjaavia keinoja. Kokoomus on esittänyt esimerkiksi seuraavia keinoja:

Poliisien määrä täytyy nostaa nykyisestä noin 7 500 poliisista yli 8 000 poliisiin, ja rahoitus täytyy turvata pitkäjänteisesti. Poliisin, sosiaalitoimen, terveystoimen ja nuorisotoimen moniammatillisten tiimien muodossa tehtävää Ankkuri-toimintaa täytyy vahvistaa. Monilla puolilla Suomea tämä toiminta jää edelleen liian heikoksi. On huomattava myös se, että me kokoomuksessa esitimme vaihtoehtobudjetissamme kahdeksan miljoonan euron lisäystä poliisin määrärahoihin sekä suunnitelman luomista sille, miten poliisien määrä nostetaan tulevana vuosina sinne 8 000:een ja yli.

Arvoisa puhemies! Jengirikoksista tuomittavia rangaistuksia on kovennettava. Rikoslakiin on lisättävä jengirikollisuudelle oma koventamisperuste tai muutettava nykyistä järjestäytyntä rikollisuutta koskevaa koventamisperustetta siten, että sen soveltamiskynnyks laskee kattamaan varmuudella myös jengirikostapaukset. Exit-toimintaa on laajennettava koskemaan myös katujengien jäseniä. Rikoshyödyn pois ottamista on tehostettava esimerkiksi alentamalla vaadittavaa todistelun kynnystä. Ja vielä, arvoisa puhemies, yksi esimerkki: ampuma-aserikoksista tuomittavia rangaistuksia täytyy koventaa.

Eli keinoja on. Mitä olemme jo vähintään vuoden odottaneet hallitukselta, on se, että ryhdytään toimiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Junnila.

18.49 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Arvostamani edustaja Karin toiveesta pidän vielä tähän asiakokonaisuuteen liittyvän puheenvuoron. Isänmaallinen mies Kari kun on, tuli mieleen myös tasavallan presidentti. Tasavallan presidentti nimittäin on myös tullut perussuomalaisten linjalle todeten: ”näköjään kuljemme Ruotsin perässä”. Siksi tämä välikysymys myös on tehty.

Arvoisa puhemies! Kun katson teitä, niin muistuu mieleeni myös työhuoneeni seinä, missä on edelleen kiinni Nuiva Vaalimanifesti vuodelta 2010. Tämä julkaistiin Turussa heinäkuussa 2010, ja siinä oli mukana muun muassa sellaisia kansanedustajia kuin Eerola, Halla-aho ja Immonen. Ja tässä itse asiassa on näin monta vuotta jälkikäteen aika hyviä ja eteenpäin katsovia ratkaisuja jo silloin pohdittu.

Arvoisa puhemies! Täällä sosiaalidemokraatit ovat ottaneet aktiivisesti kantaa, ja pidän sitä hyvänä, koska aiemmin keskustelua ei varsinaisesti ole syntynyt. SDP:llähän on Eu-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

roopan laajuisesti erittäin kova vastuu. Saksassa ripustauduttiin kaasuun ja siltä osin vaikutettiin koko energiamarkkinoihin. Ruotsissa sosiaalidemokraatit pitivät avoimen oven politiikkaa. Sen vuoksi siellä on ne kaksi miljoonaa tullutta. Se johtuu suurelta osin sosiaalidemokraateista, mutta myös Fredrik Reinfeldtin moderaateista, jotka käytännössä ajoivat samaa politiikkaa.

Kiitän Jukka Gustafssonia askeleesta perussuomalaisten suuntaan. Tosiasioiden tunnustaminen on erittäin hyvä ensiaskelel tässä suhteessa. Mutta edustaja Gustafsson puhui myös maahanmuuttajataustaisista ystävästään, ja itsellenikin tulee mieleen perussuomalaisten Naantalin valtuustoryhmässä toimiva kamerunilainen, nykyään Suomen kansalainen David Maximilien Mbing. Jos voin käyttää sellaista sanaa, hän on varmaan koko Suomen mustin valtuutettu. Ja kun täällä yleensä puhutaan kokemusasiantuntijuudesta muuten, kannattaa itse asiassa kuunnella David Maximilien Mbingiä. Hän tuntee erityisen hyvin sekä kotimaansa Kamerunin että Suomen erilaiset lähiöt, että myös esimerkiksi Somalias-ta tulevia turvapaikanhakijoita. Ja se viesti, minkä hän on antanut, on hyvin yhteneväinen sen viestin kanssa, minkä perussuomalaiset tässä välikysymyksessä antavat. [Jukka Gustafsson ja Mika Kari pyytävät vastauspuheenvuoroa]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt sekä edustaja Gustafsson että edustaja Kari pyytävät. — Edustaja Gustafsson ensin. — Minuutin mittaiset vastauspuheenvuorot.

18.52 **Jukka Gustafsson sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tuossa edustaja Junnila aika löysin rantein käsitteli Saksan ja Ruotsin sosiaalidemokraattien politiikkaa. Käymättä nyt tässä lyhyessä ajassa muuta lävitse totean teille ja eduskunnan pöytäkirjoihin: Erilaisten kansainvälisten tutkimusten mukaan Pohjoismaat — Tanska, Ruotsi, Norja, Suomi, Islanti — sijoittuvat kaikkien keskeisten indikaattorien mukaan maailman menestyneimpien kansakuntien joukkoon. Mistä se johtuu? Yksi keskeinen syy on se, että siellä on ollut keskeisenä yhteiskunnallisena voimana sosiaalidemokraatit. Maailman kansat ovat katsooneet ja katsovat edelleen kunnioittavasti Pohjoismaiden suuntaan.

Täällä on todettu se, että Ruotsin maahanmuuttopolitiikka on erittäin epäonnistunut. Se myönnetään, mutta Ruotsissakin ovat hallitukset kyllä vuoron perään vähän vaihdelleet, että ei sitäkään piikkiä nyt [Puhemies koputtaa] kokonaan kannata demarien niskaan laittaa. — Tämä näin rakentavalla asenteella.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja samalla rakentavalla asenteella edustaja Kari.

18.54 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitän edustaja Junnilaa arvioista omaa toimintatapaani kohtaan. Olen usein havainnut edustaja Junnilalla samantyyppisiä pyrkimyksiä: yritetään laittaa kirkkoa keskelle kylää ja etsiä yhdessä ratkaisuja toistemme syyttämisen sijaan.

En kuitenkaan ihan myöskään edustaja Gustafssonin tavoin voi yhtyä tähän historiäkäsitykseen. Olin huomaavinani siinä edustaja Junnilalta ehkä vähän tämmöistä vaalitoreille viritettyä retoriikkaa. Me voidaan historiaa tarkastella monesta eri kulmasta, maahanmuuttoa monesta eri kulmasta, turvallisuudesta, työllisyydestä tai historiallisista näkemyksistä, mutta se, mihin meidän pitäisi pystyä tässä eduskuntasalissa, on esityksiin, ja niin kuin tuossa pöntössä sanoin, 12 vuoden ajan turvapaikkapolitiikasta vastaavan valiokunnan pu-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

heenjohtajana ovat toimineet perussuomalaiset. Tähän mahtuu myös hallituskausi, jossa olitte mukana. Me kaikki tiedämme, että hallintovaliokunnassa Suomen ulkomaalaispolitiikasta ei täydellisesti päätetä, mutta kyllä se keskeinen alusta kuitenkin näille keskusteluille ja esityksille tässä parlamentissa myös jatkossa on. Katsotaan, kuka sen paikan vaalien jälkeen hoitaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt katsotaan puhujalista eteenpäin. — Edustaja Kettunen.

18.55 Tuomas Kettunen kesk: Puhemies! Kun edustaja Junnila kysyi, mitä tekisitte, kun kaikki, mitä olemme esittäneet, ei toimi, niin kysyisinkin kyllä perussuomalaisten lääkkeitä. Esititte tämän vähän aikaisemmassa puheenvuorossa. Esitätte, että turvapaikanhakija lähtisi takaisin lähtömaahan tai muualle odottamaan päätöstä. No, mitä kun heitä ei oteta vastaan? Suomessa lakikin kieltää palauttamasta hengenvaarallisiin olosuhteisiin. Viime vaalikaudella perussuomalaiset halusivat leikata turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa. No, sehän vedettiin pois eduskunnasta perustuslain vastaisena. Olette myös esittäneet aikoinaan turvapaikanhakijoiden eristämistä autiolle saarelle. Silläkö tämä sitten ratkeaisi? Kyllä Suomea on laeilla rakennettava, ja tämä ongelma vaatii nyt monipuolisia ratkaisuja. — Eikö niin, edustaja Junnila? [Vilhelm Junnila pyytää vastauspuheenvuoroa]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin. — Ja edustaja Junnila, minuutin mittainen puheenvuoro. Koettakaa käyttää se siten, että kukaan muu ei nouse salissa seisomaan.

18.56 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulle riittää 30 sekuntia tässä yhteydessä. — Siis tilannehan on se, että monessa maassa turvapaikkahakemukset on ulkoistettu. Niitä ei enää käsitellä siinä kohdemaassa vaan on peräti viety tämä käsittely ja senaikainen säilöönotto saarelle, kuten edustaja tässä toteaa. Se pitää paikkansa. Useat maat ovat näin toimineet.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt puhujalistaan. — Edustaja Vestman.

18.57 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Turvalliset kadut ovat suomalaisille kalliit, niitä ei saa menettää. Katujengit ovat kasvava turvallisuushka varsinkin täällä pääkaupunkiseudulla. Lähiöiden turvallisuus on viime vuosina heikentynyt. Vaatteita ryöstetään päältä, sivullisiin kohdistetaan väkivaltaa, on välienselvittelyjä, nöyryyttämistä, poliisia häiritään. Suomen Poliisijärjestöjen Liiton puheenjohtajan mukaan katujengien jäsenistä jopa 95 prosenttia on ulkomaalaistaustaisia. On tunnistettava ja tunnustettava, että katujengi-ilmiö liittyy epäonnistuneeseen maahanmuuttopolitiikkaan. Ilmiöön puuttumiseen tarvitaan kovempia keinoja, niitä pehmeitä keinojakin toki tarvitaan, mutta ensisijaisesti haluan kiinnittää huomiota koviin keinoihin.

Arvoisa puhemies! Minkä takia? Sen takia, että Suomen ei pidä toistaa Ruotsin katastrofaalisia virheitä. Useisiin Ruotsin kaupunkeihinhan on muodostunut alueita, missä katujengit ja klaanit ovat muodostaneet rinnakkaisyhteiskuntia. Nämä alueet eivät ole enää lailisen yhteiskuntajärjestyksen näpeissä. Ja samaan aikaan, kun tällainen ilmiö on Ruotsissa päässyt kehittymään, Ruotsi on kaatanut miljardeittain veronmaksajien kruunuja erilaisiin kotoutumisohjelmiin, palveluihin, sosiaalitukiin. Näiden pehmeiden keinojen vaikutukset

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

näyttävät olleen rajallisia. Sen sijaan Tanskassa on turvauduttu toisenlaisiin keinoihin. Siellä on tehty premissimuutos maahanmuuttopolitiikkaan, muutettu isosti sitä politiikkaa, jota Tanska harjoittaa, ja tehty myös kriminaalipolitiikkaan tiukennuksia.

Arvoisa puhemies! Suomessa ei ole myöhäistä muuttaa suuntaa, mitä tulee humanitaarisen maahanmuuton politiikkaan ja kotoutumispolitiikkaan. Kotoutumiseen tarvitaan velvoitteiden rinnalle enemmän kotoutujan, maahantulijan, velvoitteita oikeuksien rinnalle. Lähtökohdan pitää olla se, että maahantuliija kotoutuu suomalaiseen yhteiskuntaan, ei toisinpäin. Suomessa pitää noudattaa Suomen sääntöjä. Täällä pitää oppia kieli, täällä pitää tehdä töitä itsensä elättämiseksi. Sen lisäksi humanitaarisen maahanmuuton määrään pitää kiinnittää huomiota. Kokoomus on linjannut, että rajat ylittävään turvapaikanhakuun perustuva mekanismi pitää minimoida. Kansainvälisen suojelun pitäisi olla väliaikaista, ja sen jälkeen, kun sen tarve on poistunut, tulisi palata lähtömaahan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Edustaja Vikman.

19.00 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! On tunnustettava rehellisesti, että katujengi-ilmiö on osaltaan kytköksissä epäonnistumisiin maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikassa. On paikallaan, että tämä tuodaan esiin myös välikysymyksessä.

On tärkeää huomata, ettei maahanmuutto itsessään automaattisesti johda nyt nähtävän kaltaisiin ongelmiin. Esimerkkinä Kanada on onnistunut yhdistämään laajan työperäisen maahanmuuton ja turvallisen yhteiskunnan. Tämänkaltaisia malleja meidän on harkittava myös Suomeen, sillä ikääntyvä Suomi väistämättä tarvitsee myös tekeviä käsiä ulkomailta. Yhtenä jengirikollisuuden torjuntaohjelmamme kokonaisuutena kokoomus onkin esittänyt myös kotoutumispolitiikan korjausliikettä.

Arvoisa puhemies! Täällä keskustelussa nostettiin äskettäin esiin myös hallintovaliokunta. Kiinnittäisin huomiota, että nimenomaan myös hallintovaliokunta on peräänkuuluttanut omassa budjettilausunnossaan nykyistä määrätietoisempia toimia. Suora lainaus hallintovaliokunnan budjettilausunnosta: ”Hallintovaliokunta pitää välttämättömänä, että niin perinteisen vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden kuin nuoriso- ja katujengirikollisuudenkin torjuntaan panostetaan nykyistä voimakkaammin.” Eli missä viipyvät hallituksen esitykset, missä viipyvät hallituksen toimenpiteet tähän vakavaan ongelmaan puuttumiseksi sillä tavalla, että pidämme Suomen jatkossakin turvallisena maana, maailman turvallisimpana maana?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Holopainen.

19.02 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Täällä tietenkin näissä muissa keskusteluosioissa puhutaan siitä ensi vuoden budjetista ja hallituksen panostuksista. — Täällä on opposition puolelta tullut hyviäkin puheenvuoroja tänään, kun on puhuttu siitä, kuinka pystytään nuorisorikollisuutta ja jengirikollisuutta torjumaan. Kaikkein vaikuttavinta on, että tehdään ennalta estäviä tukitoimia varhaislapsuudessa niille perheille, joilla on haasteita.

Taisi olla takarivistä kokoomuksen riveistä, kun mainittiin semmoinen suuruusluokka kuin miljardin luokan panostukset ennalta estäviin toimiin. Se kuulostaa kutakuinkin oikealta mittaluokalta, sen lisäksi, että tämä nykyinen hallitus on jo tehnyt varmaankin yhteensä yli miljardin luokan panostuksia, jos otetaan huomioon myöskin oppi-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

velvollisuuden pidentäminen, jolla pyritään vaikuttamaan koulupudokkuuteen ja kaikkein tehokkaimmalla tavalla estämään syrjäytymiskehitystä nuorten parissa. Olisikin tärkeää kuulla oppositiopuolueilta, että sen lisäksi, että olette tehneet nyt tämän välikysymyksen, aiotteko siis panostaa miljardin luokan panostuksilla näihin ennalta estäviin toimiin seuraavilla hallituskausilla, koska toki tässä tarvitaan eri eduskuntaryhmien välistä yhteistyötä ja parlamentaarista yhteistä näkemystä siitä, kuinka näihin haasteisiin pystytään vastaamaan.

Kun on katsonut näitä oppositiopuolueitten vaihtoehtobudjetteja, niin siellä kyllä toisaalta näyttää, että ollaan pikemminkin leikkaamassa sosiaaliturvasta ja muilla tavoilla heikentämässä esimerkiksi lapsiperheitten kykyä huolehtia omasta turvallisesta lapsuudenympäristön takaamisesta. On tietysti valitettavaa, jos se on se tie, mutta toivottavasti ennalta estävään toimintaan tulevat hallitukset panostavat vähintään yhtä paljon kuin nykyinen hallitus.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Vestman.

19.04 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Äskeisessä puheenvuorossani kiinnitin huomiota tarpeeseen tiukentaa humanitaarisen maahanmuuton politiikkaa ja kotoutumispolitiikkaa. Sen lisäksi tarvitaan kriminaalipolitiikan keinoja, jotta jengirikollisuus saadaan kuriin. Jengirikoksista tuomittavia rangaistuksia pitää yksinkertaisesti koventaa. Nostan kaksi muutostarvetta esille.

Ensinnäkin rikoslakiin on lisättävä jengirikollisuudelle oma koventamisperuste tai vaihtoehtoisesti nykyistä järjestäytyneen rikollisuuden koventamisperustetta tulee muuttaa siten, että se soveltuu paremmin tähän uuteen rikollisuuden muotoon, jengirikollisuuteen. Nykyisinhän rikoslaissa säädetään sellaisesta koventamisperusteesta, että rikoksen tekeminen osana järjestäytyneen rikollisuuden ryhmää on koventamisperuste. Tämä edellyttää kuitenkin sitä, että tulee osoittaa tämän järjestäytyneen rikollisryhmän pysyvyys ja järjestäytyneisyys. Nämä ovat sellaisia tekijöitä, joiden näyttäminen on korkean kynnyksen takana, ja siitä syystä nykyinen pykälä ei sovellu parhaimmalla mahdollisella tavalla tällaiseen katujengirikollisuuteen. Eli koventamisperustetta tulee muuttaa. Tanskassa esimerkiksi jengien välienselvittelystä tuomittavasta rikoksesta voi saada jopa tuplarangaistuksen verrattuna perusmuotoon.

Toiseksi laittomia aseita tulee entistä tehokkaammin kitkeä. Kokoomuksesta on esitetty laittoman aseiden kantamisen rangaistusten kiristämistä, ja valitettavasti tämä esitys ei ole hallituksesta johtuen vielä edennyt.

Arvoisa puhemies! Sen lisäksi tulee satsata viranomaisten resursseihin ja toimivaltuuksiin. Virkavallan läsnäoloa pitää näissä ongelmalähiöissä vahvistaa. Tähän tarvitaan lisää poliiseja. Poliisien määrää pitää nostaa tuosta nykyisestä 7 400:sta yli 8 000 poliisiin ja poliisin rahoitus pitää turvata pitkjänteisesti. Sen lisäksi viranomaisten tiedonvaihdon edellytyksiä pitää parantaa, jotta tähän uuteen, vakavaan rikollisuuden ilmiön päästään paremmin käsiksi. Tähän, siis tarpeeseen eri viranomaisten tiedonvaihtoon, on Ruotsissa herätty liian myöhään.

Arvoisa puhemies! Marinin hallitus ei ole tunnustanut jengien olemassaoloa edes taanoisessa sisäisen turvallisuuden selonteossa. Tämä herätti meillä hallintovaliokunnassa silloin suurta ihmetystä. Hallitus ei ole myöskään tuonut näitä kovia keinoja eduskunnan pää-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

tettäväksi. [Puhemies koputtaa] Hallitus on siis epäonnistunut tehokkaiden keinojen käyttöönotossa, ja kannatan siksi opposition välikysymystä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kari.

19.07 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Ehkä edustaja Vikmanille, aloitetaan edustaja Vikmanista:

Totesitte tästä hallintovaliokunnan lausunnosta. Itsekin tiedän sen, koska olen ollut sitä itse myös tekemässä. Näitä tiukennuksia tai, sanotaanko, vielä paremmin rakennettuja malleja olen ollut esittämässä hallintovaliokunnassa vuodesta 11 alkaen eri yhteyksissä. Joskus ne menevät eteenpäin hallituksilla jonkun verran ja joskus eivät. Sekin kuuluu tähän taloon. Kaikkia esityksiä eivät tietenkään valiokunnat loppuun asti saa lakeihin tehtyä.

Minä ymmärrän hyvin myös sen, että oppositiossa aina arvostellaan kulloistakin hallitusta — senkin minä ymmärrän oikein hyvin — ja ymmärrän senkin, että annetaan vaikka heikkoja pisteitä nykyiselle sisäministerille tehtävien hoidosta — senkin minä ymmärrän hyvin. Kysyisinkin, kuinka paljon te antaisitte omille ministereillenne tehtävien hoidosta, vaikka viime kaudella tehtävää hoitaneelle sisäministeri Risikolle tai samaa sisäministerin tehtävää hoitaneelle nykyiselle ryhmäpuheenjohtaja Mykkäselle tai samaa sisäministerin tehtävää hoitaneelle, nykyiselle puolueenne puheenjohtaja Petteri Orpolle?

Näitä samoja kaskia tässä kynnetään, hyvät veljet siellä oikealla. Ottakaa ohjenuorakseen seurata poliisikansanedustaja Jari Kinnusen erittäin hyvää puheenvuoroa täällä salissa, jossa painotettiin nimenomaan ennaltaehkäisyn merkitystä poliisitoimen ja poliisi-työn asianmukaiseksi hoitamiseksi silloistenkin hallitusten aikana, jolloin poliisin resursseja ei ole riittävästi resursoitu, tai silloin, kun poliisin resursseja riittävästi resursoidaan, koska se pohjatyö on kuitenkin täällä sosiaalisektorin puolella, jottei poliisi joutuisi kohtuuttoman tilanteen eteen yrittäessään vastata sellaisesta, joka siviiliviranomaisten olisi pitänyt itse hoitaa.

Ja kun kysytään, missä viipyvät hallituksen toimet, niin ymmärrän oikein hyvin senkin. Tätä on syytä aina kysyä. Toivon kuitenkin, ettemme ole siinä tilanteessa, arvoisat kokoomuskollegat, että ensi kaudella mahdollisesti, jos kokoomus vaikka toimii hallituksen koollekutsujapuolueena, te annatte omillenne huonot pisteet tulevan hallituksen riittämättömistä resursoinneista turvallisuuteen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kankaanniemi.

19.10 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Hanna Holopaiselle totean, että te olette nyt täysin väärässä. Ei tarvita perussuomalaisten maahanmuuttopoliitiikkaan ja tähän nuorisorikollisuuteen liittyvään suunnanmuutokseen lisää mitään miljardeja, ei rahaa ollenkaan. Päinvastoin. Jos toteutetaan perussuomalaisten maahanmuuttopoliittinen ohjelma, ne linjaukset, niin tulee valtava säästö, [Petri Huru: Juuri näin!] jolla voimme ratkaista monia ongelmia. Voi olla, että täällä kotimaisen jengirikollisuuden osalta tulee joitakin lisäpanostuksia. Poliisi varmasti tarvitsee joka tapauksessa lisää voimaa, kun tämä yhteiskunta muuttuu huonompaan suuntaan muistakin syistä, mutta ei, ei sellaisia miljardeja, mistä te puhutte, ja tämä pitää tehdä — sitä me peräänkuulutamme tällä välikysymyksellä, että muutetaan, tämä maahanmuuttopoliittinen suunta välittömästi. Sitten voidaan ottaa nämä rangaistuskysymykset ja muut, jotka on myös hoidettava.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Arvoisa puhemies! Olen varsin tyytyväinen eduskunnan käymään keskusteluun tänään. Minusta eduskunta on osoittanut ryhdikästä tosiasioiden tunnustamista tämän välikysmyksen aiheen, vakavan aiheen, ympärillä, etsinyt ratkaisuja, ja paljon on tullut ihan kaikista ryhmistä sellaisia ajatuksia, esityksiä, jotka ovat toteuttamiskelpoisia, jotka tuovat tämän ongelman sillä tavalla esille, että kaikki voivat ottaa siihen kantaa. Meillä on vain yksi ongelma: se on se, että hallitus on täysin toisilla linjoilla kuin käsittääkseni koko eduskunta. [Mika Kari: Tuskin kuitenkaan!] Näin valitettavasti on, mutta hallitus vaihtuu keväällä.

Arvoisa puhemies, vielä kolmas asia: Nyt on syytä lähteä Ruotsin tielle, nykyisen Ruotsin hallituksen linjalle, joka on ruotsidemokraattien linja. Sille kannattaa lähteä, pois siltä tieltä, johon sosiaalidemokraatit naapurimaamme vei, ja nyt ottaa se uusi linja meilläkin, ja se on pitkälti... Tai voidaan ottaa Tanskan — siellä on sosiaalidemokraatit olleet vallassa myös, tehneet viisasta politiikkaa monessa mielessä. Mutta Ruotsissa vaihtui syksyllä linja, ja se on nyt se, mitä kannattaa tarkkaan seurata, kun ne siellä korjaavat niitä virheitä, mitä on menneinä vuosina tehty. Meillä on myös sen aika, että suunta muutetaan ennen kuin ne virheet ovat niin suuria, ettei niitä enää pystytä korjaamaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Junnila.

19.13 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi on aivan oikeassa siinä, että tällä hetkellä Ruotsilla on merkittävästi tiukempi maahanmuuttopolitiikka kuin Suomella on. Se on myös tässä sanottava.

Mutta, arvoisa puhemies, täällä aiemmin edustaja Kettusen kanssa keskusteltiin näistä saarista ja vastaanottopalveluista ja turvapaikkahakemusten käsittelyistä ja niin edelleen. Nämä saaret eivät aiheuttaneet mielenkiintoa edustaja Kettusen taholta. Siksi en lähdekään ehdottamaan, että vastaanottokeskuspalvelut pitäisi keskittää Kuhmon Harakkasaareen. Mutta Kuhmossa itse asiassa toimii Maahanmuuttoviraston yksikkö tälläkin hetkellä. Siellä 70 henkilöä on töissä ympäri vuoden. Ja ei, en lähde ehdottamaan, mutta en välttämättä vastustaisi sitä, jos tässä asiassa keskusta tekee aluepolitiikkaa ja haluaa keskittää sekä vastaanottopalveluita että säilöönottoa esimerkiksi Kuhmoon. Kuulemani mukaan tilat siellä ovat erinomaisessa kunnossa, miljöö on mitä sopivin, ja tämä aluepoliittinen kädenojennus voisi toimia myös turvallisuuden lisääjänä vähintäänkin Ruuhka-Suomelle.

Tätä ehdotusta on varmaan harkittava, ja kuten tiedämme, myös logistisesta näkökulmasta Kainuu itsessään on jo vähän kuin saari, että on tässä ehkä kuitenkin konkreettista sisältöä myös harkittavaksi. Seuraavan kerran, kun keskusta haluaa aluepoliittisia päätöksiä tehdä, milloin se on siirtämässä jotakin Kuopioon ja muuta, niin näitä valtionhallinnon toimintoja maahanmuuton osalta voisi hyvin harkita jatkossa Kuhmoon, [Petri Huru: Edustaja Kettusen ehdotusta odottaessa!] kuten edustaja Kettusen kanssa aiemmin keskusteltiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Vestman.

19.15 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Kari kysyi sen perään, millaisia esityksiä ja toimenpiteitä on kokoomuslaisten sisäministerien toimesta tehty aiemmin. Viime kauden lopulla kokoomuslaisen sisäministerin johdolla valmisteltiin ulkomaalaistaustaisten rikollisuuden torjuntaohjelma, ja luen nyt tästä ohjelmasta, joka löytyy tuolta valtioneuvoston sivuilta edelleenkin, muutaman kohdan — muutaman kohdan konkreettisista toimenpiteistä, niistä kovista keinoista, jotka tämä hallitus on jättänyt toteuttamatta, jotka

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

edellinen hallitus, Sipilän hallitus, laittoi alulle mutta jotka tämä hallitus laittoi pöytälaa-tikkoon. Muutamia otteita:

1) ”Valmistellaan ulkomaalaislakiin tarvittavat muutokset, joiden nojalla kansainväli-sen suojelun asema voidaan poistaa henkilöltä, joka on syylistynyt törkeään rikokseen saa-tuaan kansainvälisen suojelun aseman Suomessa.”

2) ”Valmistellaan ulkomaalaislakiin tarvittavat muutokset, joiden nojalla voidaan estää ulkomailla oleskelevan henkilön palaaminen Suomeen peruuttamalla henkilölle myönnet-ty oleskelulupa tai lakkauttamalla suojeluasema, jos henkilön katsotaan vaarantavan kan-sallista turvallisuutta tai yleistä järjestystä ja turvallisuutta.”

3) ”Tehdään tarvittavat lakimuutokset, joilla mahdollistetaan henkilön säilöönnotto ylei-sen järjestyksen ja turvallisuuden perusteella ja mahdollistetaan säilöönnoton jatkaminen enintään 12 kuukauden ajan.”

4) ”Laajennetaan ilmoittautumisvelvollisuuden ja asumisvelvollisuuden käyttöä maasta poistamista koskevan päätöksen täytäntöönpanon turvaamiseksi ja maasta poistumisen valvomiseksi.”

5) ”Selvitetään mahdollisuudet säätää vankeusrangaistus laittoman maassaolon rangais-tukseksi EU:n paluudirektiivin vireillä olevan muutoksen perusteella.”

6) ”Tehdään tarvittavat lakimuutokset, joilla varmistetaan, että henkilö, jolla ei ole enää oleskelulupaa tai oleskeluoikeutta,” — laittomasti maassa oleva siis — ”menettää kotikun-tansa Suomessa sekä siihen liittyvät palvelut ja oikeudet pois lukien välttämättömään toi-meentuloon ja huolenpitoon liittyvät palvelut.”

7) ”Valmistellaan tarvittavat ulkomaalaislain muutokset ja muut toimenpiteet seuraavi-en edellytysten lisäämiseksi pysyväälle oleskelulle kansainvälisen suojelun perusteella Suo-messa oleville: suomalaisen yhteiskunnan sääntöjen peruskurssin suorittaminen ja kurssi-kokeen hyväksytty suoritus; usean vuoden opiskelu- ja työhistoria Suomessa oleskelun ajalta työkäisille.”

Nämä kaikki toimenpiteet, jotka kokoomuslaisen sisäministerin toimesta laitettiin vi-reille, on tämä hallitus haudannut. Ja tämä on yksi syy, minkä takia kannatan tätä epäluot-tamuslausetta. Tämä hallitus ei ole tuonut eduskunnan käsittelyyn ainuttakaan konkreettis-ta, niin sanottua kovaa toimenpidettä, [Puhemies koputtaa] jolla tätä uutta kasvavaa rikol-lisuuden muotoa ja turvallisuusuhkaa saataisiin torjuttua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Holopainen.

19.19 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Otin vielä puheenvuoron, koska edus-taja Kankaanniemi viittasi aiempaan puheenvuorooni.

Huomaan, että perussuomalaiset haluavat pelkistää tämän kysymyksen nuorisorikolli-suuden torjumisesta pelkästään maahanmuuttokysymykseksi. [Toimi Kankaanniemi: Ei! — Petri Huru: Ei pidä paikkaansa!] Se on ongelmallista siksi, että silloin emme ihan ym-märrä sitä juurisyytä, mikä tähän ilmiöön on johtanut, emmekä myöskään pysty torjumaan sitä. Juuri tämän vuoksi nuorisojärjestöt ovat ottaneet yhteyttä nyt ennen tätä välikysym-yskeskustelua ja pyytäneet, että keskusteltaisiin nimenomaan suomalaisen nuorison pa-hoinvoinnista ja siitä, kuinka siihen pystytään vaikuttamaan. Toisaalta koronan aiheutta-mat rajoitukset ovat rasittaneet suomalaisten nuorten mielenterveyttä ja jaksamista ja kuor-mittaneet heitä, mutta toisaalta tämä on myöskin ollut pidemmän aikavälin tulos siitä, että nuorten elämässä on paljon kuormitustekijöitä. Myöskin aiempien hallituskausien leikka-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

ukset erilaisiin nuorten palveluihin ja koulutusjärjestelmän muutokset ovat aiheuttaneet tätä kuormitusta.

Nuoret pyytävät, että heidän pahoinvointinsa otetaan vakavasti. Se pahoinvointi oireilee monella eri tavalla. Rikollisuus on yksi osa sitä. Muita ilmenemiskeinoja ovat esimerkiksi päihdeongelmat ja mielenterveysongelmat ja jaksamisongelmat, joista nuoret kärsivät. Olisi tärkeää puhua näistä kaikista samalla kertaa, jotta pystymme oikeasti puuttumaan siihen. Nuoret ansaitsevat sen, että heidän ongelmansa otetaan vakavasti ja niihin puututaan sen sijaan, että tämä pelkistetään ikään kuin keskusteluksi pelkästään maahanmuuttopolitiikasta. On totta, että meillä on ulkomaalaistaustaisia nuoria, jotka ovat jo toisen sukupolven maahanmuuttajia. Yhteiskunnassa se kotouttaminen ei ole onnistunut, jos heidän kokemuksensa on se, että he ovat jääneet syrjään ja eivät pysty osallistumaan täysivaltaisena jäsenenä tähän yhteiskuntaan. Totta kai tähän pitää puuttua, rikollisuuteen pitää puuttua, mutta se, että tarjotaan pelkästään yksinkertaisia ratkaisuja tähän moniulotteiseen ongelmaan, on väärin.

Täällä on aika paljon puhuttu tänään rangaistusten koventamisesta. Kuitenkin kansainvälisten tutkimusten mukaan niissä yhteiskunnissa, joissa on kaikkein kovimmat rangaistukset, on myös paljon rikollisuutta, eli ihan kaikkineen se rangaistusten koventaminen ei ole se tie, jolla kriminaalipolitiikkaa tehdään tehokkaasti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Vikman.

19.21 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Edellisessä puheenvuorossa peräänkuulutettiin sitä, että pitää puhua näistä pehmeistä keinoista, ja niinhän me olemme kokoomuksessa tehneet. [Mika Kari: Sosiaaliturvan leikkaukset!] Meillä on siellä meidän kymmenen kohdan ehdotuksessa nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjumiseen vahvasti mukana nämä niin kutsutut pehmeät, ennaltaehkäisevät keinot. Hallituksen toiminnassa kiinnittääkin huomion nimenomaan se, että näistäkin keinoista kyllä nimenomaan vain puhutaan, mutta kun ne pelkät puheet eivät nyt riitä. Te puhutte esimerkiksi mielenterveyspalvelujen kuntoon laittamisesta ja sitten te äänestätte täällä toistuvasti terapiatakuuta vastaan ettekä ole valmiita sitä toteuttamaan, vaikka me olemme sitä moneen kertaan ehdottaneet ja siitä on äänestettykin. Eli peräänkuuluttaisin nyt näistä puheista tekoihin niin niiden pehmeiden keinojen, ennaltaehkäisevien keinojen, osalta kuin myös sitten näiden niin kutsuttujen kovien, korjaavien toimenpiteiden osalta, joiden puolella emme ole nähneet hallituksen tarttuvan toimenpiteisiin. Toimenpiteitä ja keinoja on, niitä on tuotu tässäkin keskustelussa hyvin laajasti esiin, ja nyt tekoja odotetaan hallitukselta. Tästä syystä tämä välikysymys on varsin perusteltu ja epäluottamuslause kannatettava.

Vielä epäselväksi on jäänyt myös se, että kun me kokoomuksessa, arvoisa puhemies, olemme vaihtoehtobudjetissamme esittäneet poliisin määrärahoihin kahdeksan miljoonan euron lisäystä ja lisäksi olemme esittäneet, että hallitus luo viipymättä suunnitelman siitä, miten poliisien määrä nostetaan tulevien vuosien aikana 8 000 poliisiin, niin arvoisa hallitus, oletteko te valmiit tarttumaan tähän ja mitä te aiotte tälle asialle tehdä ja oletteko valmiita tarttumaan kokoomuksen kymmenen kohdan ehdotukseen nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjumiseksi. Nyt niitä toimenpiteitä kaivataan. Puheet on kuultu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vielä edustaja Huru.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

19.24 **Petri Huru ps:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Jäin ihmettelemään edustaja Holopaisen puhetta siitä, että perussuomalaiset nyt yrittävät vierittää tämän vain ja ainoastaan maahanmuuttajataustaisten nuorten tekemiksi ongelmiksi. Olemme tässä koettaneet kyllä puheenvuoroissamme puhua myös ihan kantasuomalaisten nuorten ja lasten ongelmista. Kuten varmasti kuulitte edellisessä puheenvuorossani, kun puhuin lapsen varhaisen vuorovaikutuksen tukemisesta ja perheen systeemin ja dynamiikan tukemisesta, eivätkö nämä nyt ole laajempialaisesti tämän ongelman ratkaisuehdotuksia? Eli toivottavasti ette nyt pelkästään ymmärrä väärin, mitä puhumme. Toki tarvitsemme myös kovempia rangaistuksia näiden pehmeidenkin keinojen ohella, joita myös toki tarvitaan. [Hanna Holopainen: Edustaja Kankaanniemi sanoi...]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kankaanniemi saa sanoa nyt itse.

19.25 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Meidän on kahdella tasolla toimittava, ja se ylin taso on tämä eduskunta, joka hallituksen esityksiä käsittelee, sikäli kuin hallitus niitä tekee. Maahanmuuttopolitiikka on nimenomaan asia, joka ratkaistaan eduskunnassa. Toinen on kriminaalipolitiikka. Se päätetään eduskunnassa. Poliisi on myös sekä määrärahojen että toimintansa ja myös valtuuksiensa pohjalta eduskunnan käsissä oleva laitos. Tämä kertoo siitä, että meidän täällä on käytävä ensi sijassa keskustelua siitä, mihin meillä on suora päätösvalta, ja näihin on — maahanmuutto, kriminaali, poliisi ja niiden valtuudet ja järjestelmä. Sitten on toinen taso, alue- ja paikallistaso, jossa ovat nyt tulossa olevat hyvinvointialueet, kunnat ja järjestöt, ja niihin me emme täältä pysty suoraan meidän järjestelmässä sanelemaan, että pitää tehdä niin tai näin. Meidän täytyy huolehtia niiden resursseista ja siitä, että lainsäädäntö ei estä tekemästä, mutta me joudumme täällä valitettavasti paneutumaan ensi sijassa näihin koviin keinoihin.

Perussuomalaiset ovat tämän päivän keskustelun aikana, niin kuin jo vuosia tätä ennen, korostaneet maahanmuuton osuutta keskeisenä tekijänä näissä ongelmissa, mutta samalla myös poliisin resursseista ja kriminaalipolitiikasta tehtiin ohjelma just, ja myös omassa puheenvuorossanikin kävin läpi, miten paikallistasolla pitää turvata nyt erityisesti ensi vuonna hyvinvointialueiden, kuntien ja kunnissa toimivien koulujen, urheiluseurojen ja nuorisotyön järjestöjen ja sitä kautta kolmannen sektorin toimintaedellytykset ja yhteistyö näitten nuorten hyväksi. Emme väheksy niitä. Niihin tarvitaan panostuksia, mutta me emme päätä niistä täällä eduskunnassa, vaan ne päätetään aluetasolla ja kuntatasolla. Sinne viesti menköön meiltä tästä välikysymyskeskustelusta hyvin voimakkaana, että ottakaa hyvinvointialueilla ja kunnissa nämä asiat vakavasti ja tehkää toimenpiteitä, joita nyt edellytetään. Mutta hallitus on ensi sijassa vastuussa siitä, että nämä kovat keinot otetaan käyttöön ja niillä tehdään se, mitä on tehtävissä. Hätä on todella suuri, ja kiire on ratkaista näitä ongelmia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Vielä edustaja Kivisaari.

19.28 **Pasi Kivisaari kesk:** Arvoisa puhemies! No joo, tässä on pitkä päivä käyty asian tiimoilta keskustelua ja syystä: asia on tärkeä, asia on vakava, ja todella on niin, että Suomessa jengirikollisuus ja siihen liittyvä katuväkivalta ovat valitettavalla tavalla kasvussa. Kyllä Suomen on otettava nämä tällaiset jengiytymisen varhaiset signaalit todella vakavasti. Kehityksellä on varmasti yhteys myös maahanmuuttopolitiikkaan ja ennen muuta siis ko-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

touuttamiseen, ja siinä ei ole kyllä kaikilta osin Suomessakaan onnistuttu. [Petri Huru: No ei todellakaan!]

Ehkä tärkein asia ei ole miettiä sitä, käytetäänkö kovia keinoja vai pehmeitä keinoja vai sekä että. Oleellista on varmaan pohtia, että käytetään toimivia keinoja. Varmasti tarvitaan kunnon rangaistuksia, mutta myös parempia palveluita ja ylipäätään siis yhteiskunnallista yhteistyötä niin kodin, koulun, sosiaalitoimen kuin myös poliisin kesken. Mutta keinoja varmasti löytyy. Ja kyllä, rehtoritaustaisena kansanedustajana hyvinkin selkeästi näkisin sen, että kouluille on osoitettava riittävää resurssointia, että oppimisen ja siis kasvun tukea on riittävästi tarjolla. Varmasti tarvitaan pienryhmiä lisää, ja myös ylipäätään siis kodin ja koulun välistä yhteistyötä on tiivistettävä ja parannettava, ja tämä kyllä edellyttää sitä, että myös vanhemmat ymmärtävät sen, miksi on tärkeää, että he osallistuvat lastensa elämään myös kodin ulkopuolella.

Ja totta: jos poliisia käytetään niin sanottuna kovana keinona, niin kyllä, tällä hallituskaudella on lisätty poliisien määrää, mutta varmaan hyvä kysymys on se, millä sitä kokonaisresurssointia voidaan saada myös jatkossa vahvistettua. Ylipäätään viranomaisyhteistyötä ja siihen liittyvää ehkä tarpeetontakin normistoa on purettava. Olen huomannut myöskin tuolla koulumaailmassa työskennellessä, että kyllä meillä on tässä koulujen, sosiaalitoimen ja poliisin välillä ongelmia sen osalta, että tietoa ei ole lainsäädännön suojan puitteissa mahdollista tarpeeksi välittää.

Kun puhutaan kotouttamisesta, niin kyllä, totta kai, siis kielen oppiminen, koulutus ja työnteko ovat tärkeimmät keinot kotiutua, ja se koskee kaikkia, siis tietysti maahanmuuttajia ja myös työperäistä maahanmuuttoa ja niin edelleen.

Puhemies! Minulla taitaa tulla mittari täyteen, vaikka keinoja olisi toki ollut luetella lisääkin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin, hyvä.— Ja edustaja Kari.

19.31 Mika Kari sd: Arvoisa herra varapuhemies! Kyllä näiden pitkän illan ja päivän keskustelujen pohjalta voi sanoa, että huoli on yhteinen, ja toivottavasti myös keinot ratkaista ongelmat ovat yhteisiä.

Mutta ehkä kuitenkin hieman voisi kurkistaa myös menneeseen, jotta oppisimme ehkä sieltä keinoja, joilla voimme tulevaisuudessa näitä ongelmia ratkaista, eikä siihen oikein hyvin sovi mielestäni edustaja Vestmanin esittämä edellisen hallituksen 2017 lokakuussa esittämä sisäisen turvallisuuden tiekartta ikään kuin esityksenä, että se olisi ratkaissut kaiken, jos ei tätä hallitusta olisi tullut. Ei, ei se niinkään mene.

Niin kuin sanoin, kysymykseni oli, että jos kokoomus arvostelee nykyistä sisäministeriä — kaikissa meissä on arvosteltavaa — niin kysyin, kuinka korkeat pisteet he antavat heidän omille entisille sisäministereille, koska halusin sillä kuvata, että tämä ongelmahan on sama. Ei nämä ongelmat ole kolmessa ja puolessa vuodessa syntyneet, enemmän ne keinot etsiä ratkaisuja. Niin kuin edustaja Kankaanniemi viisaasti totesi, tässä on hyvinvointialueiden ja koko yhteiskunnan, isien ja äitien, eri turvaverkkojen yhteisestä talkoosta kyse.

Viranomaisten resurssit ovat tärkeitä, ja kun edustaja Vikman peräsi näitä turvallisuuden resursseja ja esitti kahdeksan miljoonaa poliisille, niin on hyvä muistaa myös se, että 2015 samainen kokoomus oli leikkaamassa harmaan talouden torjunnasta sen saman kahdeksan miljoonaa. Ei tämä niin helppoa ole, että pelkästään ikään kuin laastareilla korjattaisiin sellaisia rakenteellisia ratkaisuja, joissa ollaan aikaisemmin oltu mukana, ja nyt halutaan

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

näyttää ikään kuin tällaisena faceliftinä, laittaa kahdeksan miljoonaa, kun tämä hallitus on ensimmäinen hallitus pitkän aikaan, joka on pystynyt lisäämään poliisien määrää ja lopettamaan edellisten hallitusten, jossa itsekin olin vuosina 11—15, alamäen poliisien määrää. Nyt se suunta on käännetty, ja toivottavasti maahan tulee ensi kevään vaalien jälkeen toimintakykyinen hallitus, joka vahvistaa edelleenkin meidän sisäisestä turvallisuudesta vastaavien toimijoiden resursseja. Poliisin määrärahoja tarvitsee jatkossakin vahvistaa, poliisin henkilömäärää pitää pystyä nostamaan, ja puolustushallinnon puolella samoja asioita. Ei tämä sen vaikeampaa ole.

Meidän pitää vahvistaa myös meidän sosiaaliturvayhteiskuntamme kykyä auttaa heikossa asemassa olevia ihmisiä, ja siihen sopii erinomaisen huonosti kokoomuksen satojen miljoonien sosiaaliturvaleikkaukset. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Keskustelu on... — Ahaa, edustaja Vikman. [Tuomas Kettunen: Mikrofoni!] — Mikrofoni vielä päälle.

19.34 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on kyse siitä, missä viipyvät hallituksen esitykset tähän vakavaan nuoriso- ja katujengirikollisuuteen ja sen torjumiseen. Niitä on pitkään odotettu. Ilmiö on nostanut päätään erityisesti viimeisen vuoden aikana, vaikkakin se on kytynyt jo pidempään. Hallituksella on tällä hetkellä toimeenpanovastuu, valta tehdä esityksiä, viedä niitä eteenpäin. Jokainen puolue tässä salissa tietysti voi aina pakoilla vastuutaan sillä, että joku toinenkin on joskus ollut hallituksessa ja kaikkea ei ole edellisten hallituskausien aikana laitettu kuntoon, mutta kuitenkin kyse on nyt siitä, mitä tämä hallitus tekee ja voidaanko niille toimille tai pikemminkin toimettomuudelle antaa luottamusta vai ei.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Kari.

19.35 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Vikman, te kutsuite tätä vastuun pakoiluksi. Mennäänpä muutama vuosi taaksepäin. Suomeen tuli 30 000 turvapaikanhakijaa. Meidän kansallisen turvallisuuden kannalta aiheellinen huoli oli, millä tavalla yhteiskuntajärjestys tällaisessa poikkeuksellisessa tilanteessa voidaan turvata. Tuolloin opposition edustajana palvelin isänmaata antamalla maan hallitukselle täyden tuen niihin toimiin, joihinka hallitus ryhtyi tässä poikkeuksellisessa tilanteessa. Te kutsuite tätä vastuun pakoiluksi. Minä kutsun tätä isänmaalliseksi työksi auttaa hallitusta näiden vaikeiden asioiden ja vaikeiden aikojen yli, on kyse sitten kriiseistä, mitä tässä viime vuosien aikana ollaan nähty. Tässä eduskunnassa näitä ongelmanratkaisijoita tarvitaan huomattavasti enemmän. Toivon, että ette vastuun pakoilulla tarkoittanut vuonna 22 joulukuussa ainaakaan tätä hallitusta, jonka toimikausi on jo päättymässä, vai tarkoititteko mahdollisesti aikaisempaa hallitusta? [Tuomas Kettunen: Todennäköisesti!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin, edustaja Vikman, kumpaa hallitusta? [Mika Kari: Jäi askarruttamaan!] — Mikrofoni jälkeen.

19.36 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Kari, te pakenette jatkuvasti menneisiin, menneisiin hallituskausiin. Kyse on nyt siitä, että tämä hallitus on tämän nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjumisen suhteen ollut toimeton. Me vaadimme toimenpiteitä,

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

me olemme niitä toimenpiteitä esittäneet, ja edustaja Kari, me mielellämme olisimme antaneet tukemme hallituksen esityksille, jos hallitus niitä tähän saliin olisi tuonut. Nyt kyse on siitä, että niitä ei ole tullut, vaikka toimenpiteitä on ehdotettu. Keinoja on olemassa, mutta hallitus ei tähän asiaan ole tarpeeksi vakavasti tarttunut. Siitä on kyse.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2023 talousarvioesityksen (HE 154/2022 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 154/2022 vp

Hallituksen esitys HE 277/2022 vp

Talousarvioaloite TAA 1-472/2022 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2022 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 37/2022 vp.

Asian käsittely keskeytettiin 16.12.2022 pidetyssä täysistunnossa.

4.1. Pääluokka 26 Sisäministeriön hallinnonala

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Esitellään sisäministeriön hallinnonalaa koskeva pääluokka 26. Pääluokan yleiskeskusteluun varataan tässä vaiheessa tunti ja 30 minuuttia. — Edustaja Vähämäki, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

13.33 **Ville Vähämäki ps** (esittelypuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Esittelen nyt hallintojaoston puheenjohtajana SM:n hallinnonalan osuuden budjettimietinnöstä, kohtuu teknisesti toki, mutta täällä on hallintojaoksen sekä hallintovaliokunnan jäseniä paikalla ja he voivat asioita sitten laajentaa.

Hallinnonalalle esitetään 906 miljoonaa enemmän kuin kuluvana vuonna. Kokonaisuudessaan hallinnonalalle myönnetään 2 490 miljoonaa, kun huomioidaan täydentävän esityksen lisäykset. Hallinnonalalla on näin ollen tehty huomattavia lisäyksiä muutaman edellisen vuoden aikana. Pääasialliset menopaineet lähivuosina ovat kuitenkin poliisitoiminnassa ja pelastustoiminnassa. Kiinteistökustannusten osalta ne olivat vuonna 21 130 miljoonaa, ja käynnissä on useita kiinteistöhankkeita ja toimenpideohjelma kiinteistöjen ylläpitokulujen laskemiseksi muun muassa sähkönsäätämisen osalta. Ict-kustannukset olivat 139 miljoonaa vuonna 21 ja ensi vuodelle on 19 miljoonan nousupaine. Myös ict-toiminnoissa etsitään kevyempiä ja joustavampia ohjelmistoja ja malleja.

Tki-toiminnasta: Tki-toimintaa ja -hankkeita tehdään hallinnonalalla muun muassa ennaltaehkäisyyn liittyen sekä vauvatuoliin liittyen. Samalla osallistutaan mahdollisuuksien

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

mukaan myös muiden tahojen tki-hankkeisiin. Valiokunta pitää välttämättömänä ja hyvänä, että hyödynnetään myös EU:n yhteishankkeita.

Poliisitoimen toimintamomentin osalta esitetään 863 miljoonaa, joka on noin 57 miljoonaa enemmän kuin kuluvana vuonna. Tämä sisältää lisäyksiä siten, että aiemmin on päätetty 8 miljoonan lisäys poliisimiehiin, sitten toiminnan tason ylläpitämiseksi 9 miljoonaa, sekä 25 miljoonaa ict-hankkeisiin ja henkilövuositavoitteiden säilyttämiseen. Lisäksi täydentävässä esityksessä tuli valmiuteen 8,6 miljoonaa. Valiokunta toteaa, että tehdyt lisäykset kohentavat poliisin tilannetta vuonna 23, mutta ne eivät poista niukkuutta. Poliisihallituksen mukaan esityksestä puuttuu edelleen ict- ja toimitilamenoja, mutta esitys pohjautuu siihen, että vuonna 23 kaikki muu paitsi henkilöstökulut joustavat. Vuonna 23 on tavoite ylläpitää seitsemän ja puolituhatta poliisia. Tänä vuonna tämä henkilötyövuosiennuste on 7 545 henkeä ja muuta henkilökuntaa on 2 418.

Budjetin kehittämisestä: Helmikuussa valmistuneen selvityksen mukaisesti esitettiin nelijaon nostamista vahvemmaksi poliisin toimintamenojen momentilla. Hiukan tähän suuntaan edettiin, mutta momentin päätösosaan muutosta ei tehty, koska saadun selvityksen mukaan tämä jäykistäisi liikaa poliisin johtamista.

Suojelupoliisin toimintamenojen 45 miljoonaa sisältää 4,6 miljoonaa lisäystä, kuluvaan vuoteen siis. Tämä taso tulee aiheuttamaan haasteita.

Nato-jäsenyyteen liittyvät velvoitteet ja yhteistoiminta, teknisten kyvykkyyksien ylläpito sekä viivästynyt toimitilahanke aiheuttavat lisäkustannuksia.

Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin esitetään noin 305 miljoonaa, joka on yli 30 miljoonaa enemmän kuin vuonna 22.

Investointimenon momentilla on 325 miljoonaa sisältäen kaksi valvontalentokonetta, itäaidan teknistä valvontaa, sen uusimista, sekä alusten ja ilma-alusten ylläpitokustannuksia.

Pelastustoimen toimintamenoihin esitetään 4,5 miljoonaa. Samalla luodaan selvyiden vuoksi uusi momentti Pelastusopiston toimintamenoille. Sinne ohjataan 18 miljoonaa.

Hätäkeskuslaitoksen toimintamenoihin esitetään 70,8 miljoonaa.

Pelastustoimeen täytyy tällä vuosikymmenellä saada 1 122 uutta pelastajaa. Uusia sopimuspalokuntalaisia täytyy saada 819 henkeä 2030 mennessä. Helsingin Pelastuskoulun tukeminen valtion budjetista vaatii lainsäädäntömuutoksen. Jotta pelastajapula saadaan hoidettua, niin voisi olla löydettävissä malli — ja totean, että tämä on oma henkilökohtainen malli, esitän sen tässä — jossa siis Helsinki maksaisi koulutuksen aluksi kokonaan vuosina 23—24 ja 25—26 puolet, ja vuodesta 27 eteenpäin valtio maksaisi koulutuksen kokonaan.

Maahanmuuttoon ja vastaanottokeskustoimintaan esitetään 65 miljoonaa.

Valiokunta tekee hallituksen esitykseen muutamia teknisiä muutoksia niiden momenttien osalta, jotka koskevat käsittelemättä olevia hallituksen esityksiä.

Lisäksi esitetään 200 000 valvontalentotoimintaan sekä poliisitoimen toimintamomentille 700 000 exit-toimintaan sekä tiedonhankintaan.

Aivan lopuksi totean, että SM:n hallinnonalan budjetointia täytyy tehdä pitkäjänteisesti yli vaalikausien myös tulevassa julkisen talouden suunnitelmassa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Ministeri Mikkonen olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

13.39 Sisäministeri Krista Mikkonen: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan kiittää valtiovarainvaliokuntaa pääluokkaan tehdyistä lisäyksistä poliisille exit-toiminnan kehittämiseen ja keskusrikospoliisin tiedonhankintaan.

Kuten valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaoston puheenjohtaja, edustaja Vähämäki kertoi, sisäministeriön pääluokan määrärahoiksi esitetään yhteensä 2,49 miljardia, mikä on 906 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 22 varsinaisessa talousarviossa. Merkittävin syy näihin tarpeellisiin lisäyksiin on voimakkaasti muuttunut turvallisuustilanne Euroopassa ja meneillään oleva Ukrainan sota.

Poliisitoiminnan kustannukset ovat nousseet, ja poliisitoiminnan taso on turvattava. Esitämme poliisille yhteensä 863 miljoonaa euroa, mikä on 57 miljoonaa enemmän kuin vuoden 22 varsinaisessa talousarviossa. Hallitus on lisännyt poliisien määrää, ja kuluvana vuonna on ylitetty hallitusohjelmaan kirjattu 7 500:n poliisin taso. Ensi vuoden talousarvioletus takaa, että poliisien määrä pysyy sovitulla tasolla. Julkisen talouden suunnitelman määrärahat eivät edelleenkään sellaisenaan riitä poliisin palvelutason säilyttämiseen, ja siksi poliisin määrärahoja joudutaan edelleen vuosittain lisäämään suhteessa kehyyksiin. Ja kuten hallinto- ja turvallisuusjaoston puheenjohtaja totesi, poliisin riittävien resurssien takaaminen tulevaisuudessa vaatii pitkäjänteistä työtä myös tulevina vuosina. Poliisitoiminnan tason ylläpitäminen edellyttää ict-suorituskyvyn ylläpitoa ja modernisointia, johon on esitetty lisärahaa vajaa kahdeksan miljoonaa euroa, millä uskomme modernisoinnin seuraavien askelien onnistuvan. Mutta poliisin haasteena ovat tulevina vuosina erityisesti voimakkaasti nousseet toimitila- ja ict-kustannukset, ja ict:n osalta pyritään jatkossa uudelleenlaiseen ict-arkkitehtuuriin, jossa kevytrakenteisuus ja modulaarisuus ovat avainsanoja.

Poliisitoimintaa edistetään myös useilla lakimuutoksilla, joiden myötä syntyviin uusiin tehtäviin osoitetaan samanaikaisesti myös rahoitus. Näitä ovat esimerkiksi seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistus, lastensuojelun ja sosiaalipäivystyksen virka-avun maksuttomuuden kompensointi, lapsiin kohdistuvien rikosten kiireellinen käsittely, ajokorttilain uudistus, terroristisen verkkosisällön leviämisen estäminen, vaarallisten aineiden kuljetusta koskeva lakiuudistus sekä lähestymiskiellon tehostaminen. Näillä kaikilla edellä mainituilla esityksillä lisätään poliisin resursseja rikosten tutkintaan ja parannetaan erityisesti heikoimmassa asemassa olevien ihmisten oikeusturvaa. On äärimmäisen tärkeää, että silloin kun poliisille annetaan uusia tehtäviä, niiden myötä samanaikaisesti myös lisätään poliisien resursseja, jotta emme lisää sitä rahoitusvelkaa, mikä poliisitoimessa on.

Muuttunut turvallisuustilanne vaikuttaa myös suojelupoliisin toimintaan. 45 miljoonan euron lisäyksellä pystymme huomioimaan pysyvän resurssilisäyksen laittoman tiedustelun ja valtiollisen vaikuttamisen torjuntaan. Ict-infran turvallisuuden varmistaminen on tärkeää, ja tähän panostamme noin 5 miljoonalla eurolla.

Rajaturvallisuuden ja valmiuden kehittämistä jatketaan monilla eri tavoin. Esitämme Rajavartiolaitokselle 630 miljoonaa euroa, ja määrärahat kasvavat kuluva vuoden varsinaiseen talousarvioon verrattuna 350 miljoonalla eurolla. Nämä lisäykset liittyvät kevään kehyspäättöksessä tehtyihin rajaturvallisuuden ja valmiuden resurssilisäyksiin sekä kasvaviin toimitilakustannuksiin. Lisäksi esitämme 163 miljoonan euron lisäystä kahden uuden rajavalvontalentokoneen hankintaan. Tämä yhdessä aikaisemmin päätetyn kahden uuden ulkovartiolaivan hankinnan kanssa lisää Rajavartiolaitoksen suorituskykyä ja edellytyksiä vastata rajaturvallisuuden häiriötilanteisiin, laittomaan maahantuloon, vakaviin meripelastustehtäviin, merellisiin ympäristöönnettomuuksiin ja Suomen alueellisen koskematto-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

muuden loukkauksiin. Rajavartiolaitoksella on paljon suuria investointeja nyt tulevina vuosina, mutta on hyvä huomioda, että nämä investoinnit ovat sellaisia, joilla pärjätään sitten parin vuosikymmenen ajan. Se, että ne ovat nyt samanaikaisesti kasautuneet tähän, on johtanut siihen, että näitä rahoja on nyt erittäin paljon liikkeellä. [Puhemies koputtaa] Rajavartiolaitoksen suorituskykyä kehitetään myös maa- ja merirajan teknisen valvontajärjestelmän uudistamiseen. Ja todella uutena asiana on myös tämä itärajan este, ja sen ensimmäisen vaiheen toteutukseen esitetään 131 miljoonan rahoitusta.

Pelastustoimeen ja hätäkeskustoimintaan esitetään 101 miljoonaa euroa, missä myös on lisäystä edelliseen vuoteen, ja nyt jatkamme [Puhemies koputtaa] erityisesti varautumista pelastajakoulutettavien määrän lisäämiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja nyt on mahdollisuus debattiin. Ne, jotka haluavat osallistua debattiin, nousee seisomaan ja painakaa V-painiketta. — Käynnistetään debatti. Edustaja Kiuru, Pauli, olkaa hyvä.

13.45 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos esittelystä molemmille. — Poliisin rahoituksesta tuli tässä useammastakin eri näkökulmasta tietoa, ja hyvä, että asia on huomioitu. Poliiseja tarvitaan todellakin lisää, ja nykyinen määrä ei riitä. Työn vaativuus ja tilanteet ovat kyllä muuttuneet Suomessa siihen malliin.

Pelkkä rahoitus ei poliisiasiaa kuitenkaan ratkaise. Tässä nyt ihan viimeisimmät tiedot, joista on kyllä ilmiötä nähty jo vähän aikaisemminkin, ovat, että kun Poliisiammattikorkeakoulussa koulutuspaikkoja on 400 kappaletta ja hakijoitakin on runsaasti, niin moni hakija ei kerta kaikkiaan pääse hakuprosessissa eteenpäin, koska valmiudet eivät riitä. Noin sata hakijaa tipahtaa jo pelkästään fyysisten kokeiden aikana, ja sitten psykologisissa ynnä muissa vaiheissa lisää, ja noin 250—300 voidaan ottaa sisään. Tämä väijäämättä johtaa muutaman vuoden sisällä siihen, että vaikka rahaa olisi palkkaamiseen, [Puhemies koputtaa] koulutettuja poliiseja ei ole. [Puhemies: Kiitoksia!] Asia lienee tiedossa — mitä sille tehdään?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Piritta Rantanen, olkaa hyvä.

13.46 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Keskustelu on palannut elämämme perusasioihin: ihmisillä on huoli omasta ja läheistensä turvallisuudesta, energiasta ja ruuasta. Venäjän aloittama raakalaismainen sota Euroopassa on horjuttanut turvallisuuden tunnettamme monin eri tavoin.

Tällä budjetilla me halutaan panostaa muun muassa Ukrainasta paenneiden maahantulon ja vastaanottotoiminnan rahoittamiseen, ja meidän onkin erityisesti huolehdittava heidän kotoutumisestaan osaksi yhteiskuntaamme. Tällä hetkellä Ukrainan pakolaiset ovat maahanmuuttopoliisin vastuulla. Viime päivinä olemme kuitenkin saaneet lukea useita uutisia Migrin toiminnan epäonnistuneista tilanteista ja tapauksista. Viimeksi tänään on uutisoitu siitä, kuinka Migri saa Valtion tarkastusvirastolta kritiikkiä hitaista lupaprosesseista muun muassa sote-osaajien osalta, ja todetaan, että siellä on monenlaisia tulppia ja esteitä.

Jotta tämä yhteiskunta selviäisi sekä aiemmin tänään keskustelussa olleesta nuoriso- ja jengiväkivallasta että tulleista ukrainalaisista, [Puhemies koputtaa] niin onko meidän Migrin rahoitus tällä hetkellä sillä tasolla, että se selviää annetuista tehtävistä?

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

13.47 **Vilhelm Junnila ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin kiitän edustaja Vähämäkeä hyvästä esittelystä, ja panin myös ilokseni merkille, että olen samaa mieltä sisäministerin kanssa näistä, mitkä valtiovarainvaliokuntakin varasi omassa esityksessään, eli sekä poliisien rahoituksesta että rahoituksesta KRP:n tiedustelutoimintaan, tätä exit-toimintaa unohtamatta.

On myös joitakin asioita, joista olemme eri mieltä. Nimittäin tässä meidän kohtuullisen paksussa vastalauseenivaskassa kiinnittäisin huomiota tätä pääluokkaa koskeviin lausumaehtotuksiin 41, 42 ja 43. Niissä mainitaan, että kaikki suojeluperusteiset oleskeluluvat myönnettäisiin määräaikaaisesti niin, että lähtömaiden tilanteen rauhoituttua väliaikaista suojelua saavat palaisivat kotimaahansa, ja sitten seuraavaksi, että hallitus valmistelisi ulkomaalaislain kiristämistä siten, että laittomasti maassa oleskelu johtaisi [Puhemies koputtaa] tosiasiallisiin rangaistuksiin, maastapoistoon ja myöhemmin maahantulon estämiseen. Ministeri, onko mahdollista näitä toteuttaa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Pirttilahti, olkaa hyvä.

13.48 **Arto Pirttilahti kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sisäiseen turvallisuuteen ja rajaturvallisuuteen on satsattu viime aikoina runsaasti, ihan keskustan linjankin mukaisesti. Paljon työtä on edessä, mutta paljon sitä on tehtykin.

Poliisitoimessa on erinomainen asia, että sinne saadaan myös nämä meidän valiokunnan lisäykset, kun aamupäivälläkin keskusteltiin muun muassa jengi- ja nuorisoriikollisuudesta.

Arvoisa puhemies! Lisäksi tässä pelastustoimen osuudessa on hyvin huomioitu, että me tarvitaan lisää koulutettavia pelastajia mutta tarvitaan myös sitten sopimuspalokuntalaisia vuoteen 2030 mennessä. Tuo on ehkä lievä luku, tuo 813, millä pitäisi sopimuspalokuntalaisia lisätä. Se on enemmän kuin heitä jää sitten eläkkeelle sieltä.

Hyvinvointialueet aloittavat nyt vuoden alussa toimintansa, ja onkin tosi tärkeää seurata, mitenkä hyvinvointialueet tähän pelastustoimeen mutta myös sopimuspalokuntalaisten rahoitukseen tulevat suhtautumaan — sehän on hyvinvointialueitten budjetista vain noin kaksi prosenttia — [Puhemies koputtaa] eli millä tavalla kehitetään ja haetaan lisäresursseja ja myös välineistöä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

13.50 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomesta on vuonna 22 hakenut tilapäistä suojelua tai turvapaikkaa yli 47 000 ukrainalaista. Arvio on, että Suomeen voi ensi vuoden aikana tulla vielä 30 000—40 000 ukrainalaista hakemaan kansainvälistä suojelua. Tällä hetkellä Suomeen tulleet ukrainalaiset ovat pitkälti kotoutumista tukevien palvelujärjestelmien ulkopuolella. He ovat vastaanottojärjestelmän asiakkaita, eivät kuntalaisia vielä. Vastaanottojärjestelmän tehtäviin ei kuulu kotoutumisen edistäminen, vaan tämä tehtävä jää suuressa määrin kunnille siinä kohtaa, kun he tämän kuntalaisuuden saavat tai sitä hakevat. Olisikin suuri tarve tälle kotoutumistyölle ensi keväästä lähtien, tarve myös satsata varhaiskasvatukseen, koulutukseen, ja kunnissa tätä resurssia ei

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

välttämättä riittävästi ole. Kysynkin ministeriltä: voiko sisäministeri toimia tässä koordinaattorina kuntaministerin, [Puhemies koputtaa] TEMin ja OKM:n suuntaan?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Semi, olkaa hyvä.

13.51 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiinnitin huomiota tähän poliisin tilanteeseen. Minusta Suomessa poliisin arvostus on erittäin korkealla, ja suhteessa siihen poliisimäärään, mikä meillä kansainvälisesti on, meillä on erittäin tehokas ja hyvin toimiva poliisijärjestelmä. Sinänsä olen kiitollinen siitä, että lisämäärärahoja saatiin poliisien palkkaukseen.

Jäin miettimään edustaja Kiurun sanoja, että meillä jossakin kasvatusvaiheessa varmaan joitakin ongelmia on, jos me ei saada tarpeeksi riittävän hyvässä fyysisessä kunnossa olevia nuoria miehiä ja naisia meidän poliisiopistoon. Tämmöiseen asiaan pitäisi jatkossa kiinnittää myös muilla hallinnonaloilla huomiota, jotta meillä riittää terveitä ihmisiä tekemään sitä valistunutta työtä, mitä me tarvitaan täällä, jotta meidän yhteiskunta pysyisi rauhallisena ja hyvänä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Heinäluoma, olkaa hyvä.

13.52 Eveliina Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on hyvä, että oppositiokin antaa tukea ja tunnustusta tälle hallituksen ensi vuoden budjettiesitykselle poliisin resursseista, koska niin todella on, että hallitus on tällä kaudella ja ensi vuoden osalta panostanut merkittävästi poliisin toimintaan.

Mutta on eduskuntakin tehnyt hyvää työtä, sillä hallinto- ja turvallisuusjaostossa kuullimme Helsingin poliisin toiveen siitä, että he haluaisivat kehittää exit-toimintaa koskemaan myös tätä katujengityötä, josta olemme tänäänkin täällä keskustelleet. Exit-toiminnan tarkoituksenaan on ollut tähän asti tukea järjestäytyneestä rikollisuudesta irtaantumaan haluavia henkilöitä, ja nyt Helsingin poliisi on halunnut laajentaa tätä tuloksellista työtä koskemaan myöskin katujengejä, ja esityksestäni nyt tämä määräraha on myönnetty Helsingin ja Uudenmaan poliiseille. Kysyisinkin ministeriltä: miten sisäministeriössä voitaisiin tukea [Puhemies koputtaa] tämän kehittämistoiminnan seurantaan, jotta siitä saataisiin pysyvä toiminto?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Koponen, Ari, olkaa hyvä.

13.53 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuten täällä on tosiaan tullut varsin selväksi, pelastajapula on tosiasia. Tarvitsemme uuden Pelastusopiston Uudellemaalle Kuopion lisäksi. Onko tästä ollut vielä puhetta, ministeri Mikkonen? Se olisi selkeä ratkaisu tähän pelastajapulaan. Tällä hetkellä Pelastusopiston opiskelijoista suhteellisen suuri osa tulee Pohjois-Savosta tai sen lähiseuduilta, kuten edustaja Eskelinen hyvin tietää. Heillä ei ole niin suurta intoa lähteä töihin Ruuhka-Suomeen, missä on kuitenkin suurin osa pelastajan viroista. Tuntiopettajia saataisiin helposti pääkaupunkiseudun isoista pelastuslaitoksista, eikä Turusta ja Tampereeltakaan olisi pitkä matka. Myös puhuttu ruotsinkielinen opetus olisi helpompi järjestää juuri Uudellamaalla. [Eveliina Heinäluoma: Meillä on jo Helsingin pelastuskoulutus!] — Se tekee itselleen.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Keto-Huovinen, olkaa hyvä.

13.54 **Pihla Keto-Huovinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rajavartiolaitoksen ja poliisin toimitilojen peruskorjaus ja uudistamistarpeet ovat viime vuosina kasautuneet, ja korjausvelka on kasvanut aika kestävämmälle tasolle. Pahimmillaan tämä kiinteistöjen huono kunto on jo johtanut vakaviin sisäilmaongelmiin. Hallintovaliokunta onkin pitänyt budjettilausunnossa välttämättömänä, että nämä sisäilmaongelmat kartoitetaan kiireellisesti kaikilta osin ja ilmenneet ongelmat korjataan viipymättä. Kysynkin: mihin toimiin hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä, jotta näin tapahtuisi? Kaikkien työskentelytilojen tulee olla turvallisia ja terveellisiä ja tietysti aivan erityisesti heidän, jotka päivittäisessä työssään pitävät huolta meidän kaikkien turvallisuudesta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Könttä, olkaa hyvä.

13.55 **Joonas Könttä kesk** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Ja kiitos ministerille esittelystä. Olen äärettömän ylpeä siitä, että yli hallitus-oppositiorajojen on vihdoin puututtu siihen poliisitilanteeseen, jossa meidän poliisien määrä ja rahoituksen määrä laski, mutta nyt tällä hallituskaudella tähän on saatu pysyvä muutos, ja tietysti on annettava kunniaa myös edelliselle hallitukselle, joka nosti opiskelijamääriä Poliisikoulussa.

Mutta aika yleinen viesti, jonka poliisilta, viranomaisilta kuulee, on myös tietynlainen resurssien ennakoimattomuus ja haasteet, joita vuoden lopussa aina tulee myös poliisille. Ministeriltä haluaisinkin kysyä, että voidaanko tähän löytää jotain uusia keinoja, joilla turvataan pitkäjänteisesti poliisin resurssit myös jatkossa, jotta poliisi pystyy tekemään riittäviä investointeja, muun muassa henkilöstön rekrytointipäätöksiä, siten, että ei vuodenvaihteessa olla aina niissä tutuissa haasteissa ja ongelmissa, joita julkisuudessa ja myös täällä eduskunnassa sitten käsitellään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Holopainen, Hanna, olkaa hyvä.

13.55 **Hanna Holopainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten täällä jo monessa puheenvuorossa on todettu, niin iso haaste on pelastajien riittävä määrä. Vuoteen 2030 mennessä on arvioitu tarvittavan jopa 2 500 uutta pelastajaa, ja tämä on tietenkin haaste siinä, kuinka saadaan koulutusmääriä kasvatettua. Haasteena on myös se, että hyvinvointialueilla ollaan aika huolestuneita myöskin pelastustoimen rahoituksesta, mutta sitten kun tätä hyvinvointialueitten rahoituskokonaisuutta korjataan, toivottavasti myös tähän tulee korjaus.

Olisi tästä pelastajien määrän lisäämisestä kaksi kysymystä ministerille. Toinen on se, että kun asevelvollisuuden kehittämistä miettinyt komitea sekä Sopimuspalokuntien Liitto ovat esittäneet sitä, että siviilipalveluksen suorittamisen yhteydessä voitaisiin pilotoida tällaisia mallia, jossa voitaisiin suorittaa siinä yhteydessä tällaisia pelastustoimen koulutusta, niin onko tämä pilottihanke mahdollisesti etenemässä tai onko siitä suunnitelmia. Tämä olisi aika hyvä tapa nostaa [Puhemies koputtaa] tätä sopimuspalokuntatoimen tunnettuutta, ja se olisi yhteiskunnallisesti merkittävää, vaikka... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Räsänen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

13.57 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hätäkeskukset ovat ensi linjassa ottamaan vastaan kansalaisten hädän, onpa sitten kyse onnettomuuksista, sairauksikohtauksista, rikoksista tai vaikka tulipalosta, ja hätäkeskuspäivystäjien työtaakka on kasvanut viime vuosina. Kun vuonna 2017 päivystäjä vastasi keskimäärin 5 600 hätäpuhelusta vuodessa, niin vuonna 2019 se oli jo 1 000 puhelua enemmän. Hätäkeskuksiin tarvitaisiin lähes 100 uutta työntekijää, mutta hallituksen esityksessä on vain 20:n lisäys.

Lisäksi hallitus on antanut eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen, jolla muutetaan henkilötietojen käsittelyä vastaamaan EU:n yleistä tietosuojasetusta, ja hätäkeskusammattilaiset ovat ilmaisseet huolensa, että tämä hankaloittaa heidän työtään, koska tietosuojatulkinnat ovat tässä tiukkoja ja voivat osaltaan olla vielä lisäämässä työkuormaa. KD esittää [Puhemies koputtaa] lisäystä hätäkeskuspäivystäjien toimintaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Rantanen, Mari.

13.58 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ensinnä on todettava se, että myöskään tässä budjetissa, mikä sisäministeriöstä tuli, ei ollut mainittu jengejä. Niitä ei ole mainittu sisäisen turvallisuuden selonteossa, ei myöskään tässä budjetissa, mutta eduskunnan hallintovaliokunta onneksi korjasi sen ja nosti mietintöönsä jengiongelman.

Mutta, arvoisa puhemies, tässä on puhuttu jo pelastajien määrästä, joka oli se 2 500 noin vuoteen 2030, mutta vaikka hallintovaliokunta piti välttämättömänä, että myös Helsingin Pelastuskoulu otetaan mukaan näihin talkoisiin — joka voi siis vastata tähän Uudenmaan pelastajatarpeeseen — niin jostain kumman syystä sitä ei ollut ministeriön esityksessä, eikä sitä myöskään pystytty korjaamaan täällä valtiovarainvaliokunnassa. Kysyisin nyt, ministeri Mikkonen: olisiko mahdollista, että tämä asia, joka vaatii lainmuutoksen, korjattaisiin nyt seuraavassa rahoituslain korjauspaketissa? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Viljanen.

13.59 Heidi Viljanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on todella lupauksensa mukaisesti nostanut poliisien määrän 7 500:aan, ja tästä hyvästä kehityksestä pitää pitää huolta jatkossakin. Erityisesti tarvitaan rikostutkinnan nopeutusta ja tekijöitä ennalta ehkäisevään tai estävään työhön ja moneen muuhun tehtävään. Poliisin työ on erittäin vaativaa ja vaatii monenlaista osaamista: soveltuvuuden lisäksi tietysti fyysistä kuntoa, kirjallisia taitoja ja niin edelleen.

Aivan kuten edustaja Kiuru täällä jo aikaisemmin tänään nosti esiin, myös Lounais-Suomen poliisi viime viikolla Porin poliisilaitoksella tapaamisessamme nosti esiin huolen siitä, että Poliisiammattikorkeakoulun paikat eivät täyty, vaikka hakijoita on paljon. Kysyisinkin nyt ministeri Mikkoselta: mikä tilanne on, ja miten me varmistetaan se, että meillä riittää Poliisikoulussa kursseille väkeä ja soveltuvia poliiseja tulevaisuuden tarpeisiin?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Pelkonen.

14.00 Jaana Pelkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meidän kaikkien on voitava luottaa siihen, että silloin kun apua tarvitsemme, apua myös saamme. Tämä luottamus on kuitenkin nyt pahasti koetuksella täällä useammassa hyvässä puheen-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

vuorossa esiin nostetun pelastajapulan vuoksi. Selvää siis on, että pelastustoimen alan henkilöstön nykyinen vuosittainen koulutusmäärä on auttamattomasti riittämätön. Kysyisin ministeriltä: Mitä teidän mielestänne tälle asialle pitäisi tehdä? Miten te tämän korjaisitte kuntoon? Täältä opposition puolelta on ainakin useita ratkaisuesityksiä jo asiaan tullut. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Elo.

14.01 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime päivinä olemme saaneet lukea järkyttäviä uutisia tänne kotoutuneista ihmisistä, jotka eivät työllistymisestä tai opinnoista huolimatta ole saaneet lupaa jäädä Suomeen. Tähän meillä ei ole varaa. Migrin tärkeimpänä tehtävänä onkin nyt sujuvoittaa maahantuloa, kuten tuore ylijohtaja on haastatteluissa todennut. On tärkeää, että Maahanmuuttoviraston toiminta perataan huolella ja varmistetaan, että Suomessa maahantuloon liittyvät lupaprosessit ovat sujuvia, avoimia ja läpinäkyviä. Tarvitsemme lisää työperäistä maahanmuuttoa, emme sen hankaloittamista.

Kiitoksia hallitukselle haluan antaa siitä, että pakolaiskiintiö on nostettu 1 050 henkilöön. Vihreät olisivat olleet valmiita suurempaan määrään, mutta tämä on hyvä näinkin. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottamiseen esitettyjen rahojen riittävyys on varmistettava, jotta pystymme auttamaan uuden elämän alkuun myös Suomesta tukevat Ukrainan sotapakolaiset, joista edustaja Hopsu tässä jo hyvin edellä puhui.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mäkelä.

14.02 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hieman kummastelen tätä keskustelua Maahanmuuttovirastoa koskien, kun ministerejä ja viraston pääjohtajaa myöten käydään ottamaan julkisuudessa kantaa yksittäistapauksen perusteella. Eikö se ollut niin, että viranomaiset tekevät päätöksiä ja yksittäistapauksiin eivät poliitikot lähde puuttumaan? Nyt jos on tehty yksittäinen — kenties — virheellinen päätös jonkun henkilön maasta karkottamisesta, niin ovatko sitten kaikki päätökset siitä, että henkilö saa pysyä maassa, virheettömiä? Eiköhän lähdetäisi katsomaan läpi nekin päätökset seuraavaksi?

Tässä keskustelussa julkisesta sektorista ylipäänsä häiritsee tämä retoriikka, että aina huudetaan lisää resursseja: lisää rahaa, lisää rahaa pöytään. Esimerkiksi onko tässä poliisin asiassa käyty läpi se, että Poliisihallituksen ja krp:n suhteen olisi tehty riittävät toimet toiminnan virtaviivaistamiseksi ja kulujen karsimiseksi ja keskitytty siihen varsinaiseen rikosten selvittämiseen kentällä ja turvan tuottamiseen ihmisille?

Toinen syy siihen, miksi rahat eivät riitä, on se, että kiinteistökustannukset Senaatti-kiinteistöissä ja tietojärjestelmien hinnat erilaisilla valtion tietojärjestelmätoimittajilla nousevat liian suuriksi. [Puhemies koputtaa] Näihin täytyisi puuttua ensimmäisenä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Malm.

14.03 **Niina Malm sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että suomalaisten turvallisuudesta huolehditaan aina, 24 tuntia vuorokaudessa. Merkittävästi panostetaan sisäiseen turvallisuuteen normaalioloissa ja tietenkin nyt, kun normaaliolot ovat hiukan venyvä käsite Venäjän hyökkäyssodan takia.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

On hyvä, että hybridi- ja kyber-vaikuttaminen ovat myös nousseet puheisiin. Mutta minua itseäni tietenkin kiinnostaa sisäinen turvallisuus, ja edustaja Semi puhui täällä viisaasti sisäisen turvallisuuden roolista, siitä, että suomalainen yhteiskunta on yhteinen ja yhdessä, se on meille kaikista tärkeintä. Sitä emme saavuta kuin luottamuksen kautta sekä toimimalla niin, että jokaisella on tulevaisuudennäkymää. Sitä näkymää ei rakenneta syyllistämällä, ei pakottamalla, ei rumasti toisista puhumalla. Se luodaan sopimisella, keskustelulla ja uskolla tulevaisuuteen, ja tätä me myös tarvitsemme aiemman jengikeskustelun yhteyteen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Virta.

14.04 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä hallituskaudella on vahvistettu poliisin toimintaedellytyksiä myös ihmiskaupan torjuntaan. Se on äärettömän tärkeää. Ihmiskauppa on äärimmäisen vakava rikos, ja siitä puhutaan itse asiassa aivan liian vähän. On järkyttävää, että lapsikauppa eli lasten myyminen on Euroopassakin miljoonabisnestä. Se on jotakin niin kuvottavaa, ettei sitä haluaisi edes ajatella. Onneksi meillä on Suomessa vahvaa viranomaisosaamista ja kykyä tehdä kansainvälistä yhteistyötä. Onneksi meillä on ammattilaisia, jotka ovat valmiita katsomaan sinne, minne ehkä kukaan meistä ei haluaisi nähdä.

Suomessa ihmiskauppatutkintaryhmän työ on lähtenyt kiitettävästi käyntiin, ja ehdottomasti sen kehittämistä tulee jatkaa. Kysyisinkin arvon sisäministeriltä: miten teidän arviolle mukaan ihmiskaupan vastainen työ voidaan parhaalla mahdollisella tavalla turvata myös tulevaisuudessa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Simula.

14.05 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sisäministeriön päämääränä on, että Suomi on maailman turvallisimaa maa. Sisäministeriön tärkein tehtävä on siis suojella suomalaisia, heidän omaisuuttaan ja ympäristöään. Ministeriön tehtävänä on myös parhaansa mukaan ennalta ehkäistä kaikkea sellaista, mikä vaarantaisi edellä mainittuja asioita. Voi vain kysyä, miten, ministeriö ja sisäministeri, olette onnistuneet tässä tehtävässä. Koko vaalikauden ajan olette löysentäneet maahanmuuttopolitiikkaa, vaikka sitä pitäisi päinvastoin ehdottomasti kiristää. Kustannukset ja ongelmat, kuten tänäänkin on puhuttu, vain kasvavat, eikä mikään määrä palveluita auta tai riitä. Puhutaan työperäisestä ja opiskeluperäisestä maahanmuutosta, mutta hallitus houkuttelee lähinnä sosiaaliturvaperäistä maahanmuuttoa. [Kimmo Kiljunen: Ei kai!] Ettekö todella näe, että teidän olisi tarpeen kiristää maahanmuuttopolitiikkaa, etenkin nykyisen kaltaisessa taloustilanteessa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Piirainen.

14.06 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut, ja myös sisäisen turvallisuuden ja rajaturvallisuuden osalta on ryhdytty toimenpiteisiin, mikä on nostanut kustannuksia tai tulee nostamaan. On erittäin tärkeää, että rajaturvallisuudesta pidetään huolta.

Mutta niin kuin täällä aikaisemminkin on mainittu, ict-kustannukset ovat nousseet, eikä se ole yksistään SM:n pääluokassa, se on ihan kautta linjan, joka puolella nämä ict-kustannukset nousevat, ja sitten niistä saatava hyöty ei ole konkretisoitunut. Kysynkin ministeril-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

tä: mitä toimenpiteitä SM:n pääluokan puolella on ajateltu näitten ict-kustannusten ennen kaikkea alentamiseksi tai saamiseksi kuriin ja sitten sen hyödyn maksimoimiseksi? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Pirttilahti.

14.07 Arto Pirttilahti kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten tässä valtiovarain mietinnössä todetaan, sopimuspalokunnilla on keskeinen merkitys pelastustoimen palvelujärjestelmän kokonaisuudessa. On erittäin tärkeää, että sopimuspalokunnat pitävät kattavan palokuntaverkoston ja pysyvät myös elinvoimaisina. Nythän kun mennään hyvinvointialueille, on tietenkin haasteita siinä, millä tavalla me saadaan henkilöitä muun muassa hyvinvointialueilta toimimaan sopimuspalokunnissa vapaaehtoisesti. On myös sitten näitä varallaolomerkityksiä ja myös näissä sopimuksissa. Olisiko nyt, kun tehdään uutta pelastuslakiuudistusta todennäköisesti seuraavan hallituksen aikana, semmoinen oikea paikka ja aika tehdä sopimuspalokuntalaki, missä nämä erityisominaisuudet tästä vapaaehtoisesta toiminnasta ja myös siitä pelastuskokonaisuudesta voitaisiin paremmin ottaa huomioon?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt vielä edustaja Eskelinen, jonka jälkeen ministerin vastaukset ja sen jälkeen puhujalistaan.

14.08 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): No niin, arvoisa puhemies! On tärkeää, että meillä on uskottavat sisäisen turvallisuuden resurssit. Maaailma on monimuotoistunut ja ulkoiset uhat tulleet mukaan tähän. Minusta tämä budjettiesitys kyllä tukee sitä, että meillä sisäisen turvallisuuden resurssit ovat edes jollakin tasolla.

On tärkeää, että poliisien määrä, tuo 7 500, mikä hallitusohjelmaan on kirjoitettu, on tällä kaudella saavutettu, mutta kyllä tuleva hallitus joutuu resursseja lisäämään. Poliisien tehtävät ovat lisääntyneet merkittävästi. Niin kuin tässä aamupäivän välikysymyskeskustelussakin käytiin läpi ja ministeri minusta hyvästi kuvasi, miten meidän monen muuttuneen lainsäädännön myötä myös poliisien valvontatehtäviin tarvitaan huomattavasti enemmän resursseja kuin mitä tällä hetkellä on.

Pelastuskouluttajien, pelastajien osalta on tärkeää, että nyt se suunnitteluraha siellä on sisällä ja pystytään sitten tulevinä vuosina lisäämään pelastajakoulutusta niin Kuopiossa kuin ehkä jossain muuallakin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt ministeri Mikkonen, olkaa hyvä.

14.09 Sisäministeri Krista Mikkonen: Arvoisa puhemies! Kiitos hyvästä keskustelusta. Tässä nousi esiin, että kaiken kaikkiaan turvallisuusalan osaajien tarve on suuri ja me tarvitaan lisää pelastajia, meidän täytyy varmistaa se, että meillä on poliisikoulutukseen tulijoita, jotta pystymme poliisien määrää lisäämään. Hätäkeskus nostettiin esiin. Tilanne on tavallaan kaikilla aloilla samanlainen. Paljon on jo tehty. Esimerkiksi tuon Häken osalta viime perjantaina valmistui nyt tuplamäärä häkeläisiä, jotta pystymme sitä vajetta sitä kautta kuromaan umpeen. Pelastuspuolella ollaan koulutusmääriä lisätty viidenneksellä ja nyt todellakin ollaan valmistauduttu siihen, että pääsemme siihen tuplaamiseen, ja siihen Pelastusopisto on saanut rahoitusta.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Mutta poliisien osalta on todella huolestuttavaa, että Poliisikouluun ei ole ollut riittävästi kelpoisia hakijoita. Myös Poliisiammattikorkeakoulun rehtori on tekemässä työtä sen eteen, että perataan tavallaan sitä, miten nämä vaatimukset suhteessa poliisin työhön kohtaavat tai mitä muuta voimme tehdä sen eteen, että varmistamme, että riittävästi kelpoisia poliisihakijoita on Poliisiammattikorkeakouluun, koska niin kuin tässä tuli esiin, että vaikka meillä olisi tahto lisätä poliisien määrää, niin jos meillä ei ole sitten koulutettua väkeä, se on mahdoton yhtälö.

Tässä tuli hyvin esiin myös se, että pelkkä raha ei ole aina vastaus. Rahaa tarvitaan, resursseja tarvitaan, se on selvä, mutta täytyy myös miettiä, mitkä ovat ne käytänteet. Esimerkiksi poliisin osalta sisäministeriö ja valtiovarainministeriö tekivät laajan selvityksen siitä, mihin se poliisin raha menee, miten me varmistamme, että pystymme myös toisaalta ict-kustannuksia pitämään kurissa, jotta ne hankkeet ovat sellaisia, että ne ovat onnistuneita. Meillä on valitettavasti esimerkkejä semmoisista epäonnistuneista pitkittyneistä hankkeista. Toisaalta meillä on myös esimerkkejä erinomaisista hankkeista, esimerkiksi siellä poliisin lupapuolella, jotka ovat tehostaneet ja nopeuttaneet toimintaa, ja sitten taas poliisin resurssia ollaan voitu sitten ohjata muualle. Tämä on tärkeitä, että tehdään tätä ict-kehittämistäkin suunnitelmallisesti ja se työ on käynnissä.

Samoin kuin tilojen osalta, niin poliisin kuin Rajavartiolaitoksen osalta on tilahanke käynnissä, missä Senaatin kanssa yhdessä katsotaan tiloja. Nyt on paljon tällä hallituskaudella päästy korjaamaan poliisin tiloja ja rajan tiloja, se on tärkeää, ja haluamme myös entistä enemmän tehdä tällaisia yhteishankkeita eri sisäisen turvallisuuden ja myös oikeuslaitoksen puolelta, yhteisiä kiinteistöjä, jolloin saadaan myös synergiaetuja, joilla pystymme myös kustannuksia vähentämään. Mutta myös todellakin kaikkien toimialojen sisällä myös sen toiminnan oma kehittäminen — esimerkiksi poliisin puolella on hyviä käytäntöjä eri poliisilaitoksilla Suomessa kehitetty, ja niiden levittäminen [Puhemies koputtaa] myös koko maahan on äärimmäisen tärkeää. Sillä saadaan myös sitä vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta lisättyä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia ministeri Mikkonen, ja nyt puhujalistaan. Edustaja Laiho poissa. — Edustaja Virta.

14.13 Sofia Virta vihr: Arvoisa puhemies! Kukaan ei koskaan toivoisi joutuvansa soittamaan hätäkeskukseen. Ei kukaan koskaan haluaisi joutua tilanteeseen, jossa tarvitsee poliisin tai pelastuslaitoksen turvaamaan omaa terveyttä tai henkeä, mutta kun joutuu, tulee voida luottaa siihen, että avun ja turvan todella saa, kun sitä tarvitsee. Tämä edellyttää, että meillä on kentällä riittävästi ammattilaisia niin poliisissa, pelastustoimessa, ensihoidossa kuin hätäkeskuksissakin, että meillä on riittävästi väkeä turvaamassa niitä arjen ääritilanteita, ja toisaalta että meillä on riittävästi esimerkiksi vahvuutta poliisin tutkintapuolella, jotta tekijät on mahdollista saada vastuuseen ja uhrien on mahdollista saada oikeutta sekä kyetä jatkamaan elämäänsä.

Todellisuudessa tällä hetkellä Suomessa on kuitenkin väkimäärään suhteutettuna vähiten poliiseja Euroopassa. Ero esimerkiksi Ruotsiin on merkittävä. Tämä on valitettavaa seurausta pitkästä kehityksestä, siitä, että aikaisemmin poliisilta on jopa leikattu. Samaan aikaan pelastustoimen pelastajapula alkaa konkretisoitua. Lähivuosina tarvitsemme arvioiden mukaan 1 000—2 000 uutta pelastajaa johtuen esimerkiksi mittavasta eläköitymisestä sekä siitä, ettei pelastajia ei ole koulutettu riittävästi. Onneksi suunta on pyritty muutta-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

maan tällä kaudella ja lähdetty varmistamaan, että ammattilaisia riittäisi. Tässäkin talousarviossa esitetään jälleen lähes 57 miljoonaa euroa enemmän määrärahaa poliisille kuin vuoden 2022 budjetissa. Tämä hallitus on systemaattisesti vahvistanut poliisin rahoitusta. Lisäksi pelastustoimelle esitetään aikaisempien, pelastajapulaan ratkaisuja haakevien päätösten lisäksi nyt pelastustoimen ohjaukseen ja kehittämiseen rahaa. Näistä päätöksistä haluan kiittää vihreää sisäministeri Mikkosta.

Arvoisa puhemies! Poliisin tekemän työn arvo on nähtävä ja ymmärrettävä myös rikosten ennalta estämisen näkökulmasta. Tätä työtä me harvemmin arjen keskellä huomaamme tai siitä tietoisiksi edes tulemme. Se on nimenomaan osoitus onnistuneesta ennaltaehkäisystä tai rikosten torjunnasta. Se, ettei tuon työn tekeminen arjessa näy, ei tarkoita, etteivätkö sen resursseista leikkaamisen seuraukset näkyisi dramaattisesti eri puolilla yhteiskuntaamme. Sen vuoksi olen helpottunut, että näin ei ole tehty — päinvastoin. Poliisien määrää on tällä hallituskaudella lisätty, ja vuoden 2023 tavoitteena on hallitusohjelman mukainen 7 500 poliisia. Tässä talousarviossa rahaa kohdistetaan nyt esimerkiksi seksuaalirikoslain kokonaisuudistukseen, rahaa kohdistetaan lastensuojelun ja sosiaalipäivystyksen virka-avun maksuttomuuteen, rahaa kohdistetaan lapsiin kohdistuvien rikosten kiireelliseen käsittelyyn ja rahaa kohdistetaan lähestymiskiellon tehostamiseen. Esimerkiksi nämä ovat nyt niitä kuuluisia arvovalintoja, jotka osoittavat, että tässä maassa jokaisen turvallisuudesta halutaan pitää huolta.

Arvoisa puhemies! Suomessa on totuttu luottamaan poliisiin. Näin tulee olla jatkossakin. Suomessa poliisikoulutus on ollut suosittua ja hakijamäärät aikaisemmin hyviä. Herää kuitenkin huoli, onko näin tulevaisuudessa, jos poliisin työtä tekevät henkilöt joutuvat työssään kohtuuttoman työmäärän eteen. Poliisien työssäjaksamisesta tulee pitää huolta eikä työturvallisuudesta tinkiä. Määrärahojen tempoilevuus ja työurien pätkittäisyys heikentävät väistämättä ammattivalinnan suosiota.

Olin poliisin yövuorossa mukana, ja nostan kyllä hattua jokaiselle ammattilaiselle, joka kykenee työskentelemään sellaisen paineen alla. Kun resursseja ei ole riittävästi, on jatkuvasti priorisoitava. Voin vain kuvitella, miten vaikeaa se on tietoisuudessa, että ei poliisia usein turhaan hälytetä. Samaan aikaan tuota työtä heidän tulee tehdä tiedostaen, että jos sattuu useampi iso tilanne samaan aikaan, ei ole mitään reserviä hälytettäväksi. Oman haasteensa Suomen tyypisessä maassa luovat myös pitkät välimatkat, ja jokainen ymmärtää, että asiat, joiden äärellä poliisi työtä tekee, ovat henkisesti raskaita. He kohtaavat ammatissaan sellaista pahuutta, jota ihmismielen on vaikea käsittää, asioita, joiden olemassaolosta ei ehkä edes haluaisi tietää. Onneksi meillä on heitä, ammattilaisia, jotka ovat valmiita katsomaan sinne, minne kukaan ei haluaisi nähdä. He tekevät työtään myös oman turvallisuutensa uhalla, mikä on huomionarvoinen asia.

Poliisi siis tekee korvaamatonta työtä, josta ammattikuntaa on kiitettävä. On vastuutonta, miten tässäkin salissa on välillä kuultu puheenvuoroja, joilla lietsotaan epäluottamusta poliisia kohtaan. Se ei ole kenenkään etu. Samaan aikaan on kuitenkin selvää, että myös poliisin, kuten kaikkien viranomaisten, toiminnan on oltava avointa ja läpinäkyvää. Sen on kestättävä myös kriittinen tarkastelu, ja on löydettävä ne kohdat, joissa kehittämisvaraa on. Poliisin kohdalla voitaisiin yhä vahvistaa seksuaalirikostutkinnan osaamista, voitaisiin yhä kouluttaa enemmän kohtaamiseen, poliisi kun on usein se taho, joka on ensimmäisenä paikalla. Samoin tutkinnan eri vaiheet ovat herkkiä, ja näitä tulisi kehittää. Syrjivää etnistä profilointia kaikessa viranomaistoiminnassa on torjuttava. Poliisin on oltava luotettava viranomaisena kaikille väestöryhmille.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Arvoisa puhemies! Aivan loppuun haluan painottaa, että tilanteet, joissa poliisia tarvitaan turvaamaan henkeä ja terveyttä, ovat hetkiä, joissa ihminen voidaan joko pelastaa ja menettää. Turvallisuudella on hintansa, ja onneksi tämä hallitus on sen ymmärtänyt. Pidetään jatkossakin huolta, että turvallisuusviranomaisten resursseja ei tässä maassa leikata vaan vahvistetaan, jotta Suomi on turvallinen maa jokaiselle.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kinnunen, Mikko, poissa. — Edustaja Keto-Huovinen.

14.18 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa puhemies! Ministeri! Turvallisuuden takaaminen arjessa kaikille suomalaisille edellyttää riittävää määrää poliiseja kaikkialla Suomessa. Asuinpaikasta huolimatta on voitava luottaa, että apua saa, kun sitä tarvitsee ja että rikokset tulevat selvitettyiksi. Erityisesti tässä epävakaassa maailmantilanteessa turvallisuusviranomaisten resursseista huolehtiminen on keskeinen osa sekä yksilön että yhteisön kokonaisturvallisuutta. Se, mitä tapahtuu rajojemme ulkopuolella, heijastuu monin eri tavoin myös sisäiseen turvallisuutemme. Kun yhteiskuntaamme kohtaa häiriö tai kriisitilanne, niin ensimmäisenä paikalla on yleensä pelastuslaitos tai poliisi.

Hallituksen esityksessä poliisin määrärahoja lisättiin, mutta silti oli pettymys, ettei poliisin työn merkitys valitettavasti näy sille osoitetuissa resursseissa vieläkään riittävästi. Tehdyt määrärahalisäykset koskevat vain vuotta 2023, kun ne olisi tullut osoittaa pysyvinä, jotta toiminnan taso kyetään asianmukaisesti turvaamaan. Poliisi joutuu suuresta työmäärästä johtuen rajusti priorisoimaan tehtäviään, koska perusrahoitus ei ole kunnossa. Kokoomus esitti omassa vaihtoehtobudjetissaan 8 miljoonan euron lisäystä, ja esitimme myös, että hallituksen tulisi luoda viipymättä suunnitelma siitä, miten poliisien määrä nostetaan tulevien vuosien aikana 8 000 poliisiin. Jo sisäisen turvallisuuden selonteossa vuonna 2021 todettiin, että poliiseja tarvitaan yli 8 000, mikäli poliisi haluaa turvata riittävän läsnäolon ja hälytysvalmiuden kaikkialla Suomessa. Tämä ei ole nykyisillä rahoituskehyksillä realistinen tavoite.

Arvoisa puhemies! Erityisesti rikostutkinnasta tuleva viesti kertoo, että yhä useampi kokee työuupumusta eikä rikostutkintaa koeta houkuttelevaksi työtehtäväksi. Resurssien puute vaikeuttaa erityisesti piilorikollisuuden paljastamista, ja rikostorjunnan luvuissa tulee näkymään myös valvonnan ja poliisipartioiden ennalta estävän toiminnan tason lasku, koska väkeä on siirretty tutkintaa tukemaan. Vähentynyt valvonta taas tulee heikentämään päivittäisrikosten selvitysprosenttia. Poliisin panostaessa väheneviä resursseja entistä enemmän vakavan rikollisuuden selvittämiseen jää päivittäisrikollisuuden selvittäminen entistä heikommaksi. Tilanne on johtamassa siihen, että niin sanotusti normaali kansalainen kohtaa poliisin vain saadessaan rangaistusvaatimuksen kameravalvonnan perusteella ylinopeudesta tai saadessaan kotiin ilmoituksen, että kellarikomeromurtoa ei tutkita. Tämä tulee ennen pitkää näkymään kansalaisten suhtautumisessa poliisiin ja siinä, ettei rikoksia enää ilmoiteta.

Resurssien heikentyessä rikosten esitutkinta on pakko keskeyttää yhä useammassa tapauksessa. Tämä johtaa taas tilanteeseen, missä rikosten sarjoittamista tapahtuu entistä vähemmän. Tutkinta- ja valvontaresurssien heikentyessä myös piilorikollisuus lisääntyy. Varsinkin huumausaine- ja talousrikollisuus on usein nimenomaan piilorikollisuutta, jossa esitutkinnan rajoittaminen tulee näkymään tilastoissa näiden rikollisuuslajien vähenemisenä, mikä luo väärän mielikuvan toiminnan tehokkuudesta. Tämä on vaarallista ihan koko

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

yhteiskunnan näkökulmasta. Rikostutkinta on siirtymässä suuntaan, missä julkisuudessa esille nousevia ongelmia ratkotaan kohdennetulla rahoituksella. Tämä on johtanut tilanteeseen, jossa riittämätöntä henkilöstömäärää siirrellään yksiköstä toiseen aina sen mukaan, mihin rahoitusta on kulloinkin kohdennettu.

Arvoisa puhemies! Pelastustoimen henkilöstö tekee päivin ja öin korvaamattoman arvokasta työtä suomalaisten arjen turvallisuuden varmistamiseksi. Pelastustoimen tulevaisuuden osalta pelastajien määrään, pelastustoimen laadukkaiden palveluiden rahoitukseen ja alan koulutuksen riittäviin aloituspaikkamääriin liittyy merkittäviä kysymyksiä ja ratkaisemattomia haasteita. Jokaisen pitää voida luottaa siihen, että apua saa, kun sitä tarvitsee. Lähivuosien suurin haaste on pelastuspalveluiden saralla pelastajapula. Vuoteen 2030 mennessä meillä on eläköitymisten ja alanvaihtojen johdosta 1 500 pelastajan tarve. Lisäksi toimintavalmiuden parantamiseksi ja varallaolojärjestelmään liittyen tarvitsemme noin 1 000 henkilöä lisää, eli yhteensä tarve on noin 2 500 pelastajalle. Tämä tarve on valtava suhteutettuna pelastajien tämänhetkiseen määrään, joka on 6 200.

Pelastustoimen alan henkilöstön nykyiset koulutusmäärät eivät pysty mitenkään vastaamaan kuvattuun tarpeeseen. Pelastusopiston normaali koulutustahti on vuosittain 120 henkilöä, ja tämä määrä on riittämätön, kun pelkästään eläkkeelle siirtymisen aiheuttama poistuma on vuosittain 145 henkilöä. Tarpeeseen vastaaminen edellyttäisi pelastajakoulutuksen paikkojen tuplaamista ja koulutusjärjestelmän sopeuttamista. Jos pelastajia ei valmistu riittävästi, niin [Puhemies koputtaa] pelastuslaitokset eivät pysty tarjoamaan nykytasoisia palveluita. Vaikutukset näkyvät siis suoraan ihmisten arjen turvallisuudessa. Kokoomus esitti tästä syystä omassa vaihtoehtobudjetissaan 3,8 miljoonaa euroa Pelastusopiston rahoituksen, jotta tulevaisuudessakin [Puhemies koputtaa] apua saa, kun sitä tarvitsee. Pelastajat on pelastettava.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Holopainen, Hanna.

14.24 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Ensin muutama sana vielä noista pelastajista. Pelastajien määrää on todellakin pikaisesti nostettava, koska vuoteen 2030 mennessä tarvitaan 2 500 uutta pelastajaa, ja koulutusmäärät täytyy nostaa sen mukaiselle tasolle. Tuossa äskeisessä puheenvuorossani nostin esiin sen ehdotuksen, jonka Sopimuspalokuntien Liitto sekä myöskin asevelvollisuuden kehittämistä tutkinut parlamentaarinen komitea ovat tehneet, siitä, että siviilipalveluskoulutuksen yhteydessä voitaisiin suorittaa tällainen pelastajatutkinto, joka sitten mahdollistaisi sen, että tämän koulutuksen saaneet henkilöt voisivat toimia sopimuspalokuntatoiminnassa. Vaikka näitten henkilöitten määrä olisi mahdollisesti vuosittain melko pieni, tässä tilanteessa sitä voidaan pitää kuitenkin yhteiskunnallisesti merkittävänä uutena väylänä saada kipeästi tarvittuja uusia toimijoita tänne sopimuspalokuntien kentälle.

Toinen asia pelastajien määrään liittyen on pelastajien eläköityminen. Tällä hetkellä tilanne on se, että pelastusalan eläkeikää nostettiin aiemmin, ja nyt sitten on haasteena se, että aika moni pelastaja joutuu työkyvyttömyyseläkkeelle ennenaikaisesti. Tähän on ehdotettu — muun muassa pelastusalan unioni on ehdottanut — sellaista lisäeläkemallia, joka mahdollistaisi sen, että se joustavoittaisi tätä eläkkeelle siirtymistä, ja se olisi työnantajan kannalta kustannusneutraali. Olisi mielenkiintoista, että tätäkin mallia voitaisiin edistää ja selvittää lisää.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

No, sitten täällä on ihan aiheellisesti keskusteltu turvallisuudesta ja turvallisuusviranomaisten resursseista. On tosi tärkeätä huomata, että tämä suomalainen kokonaisturvallisuuden malli kattaa sen, että meillä pitää olla riittävät resurssit kaikilla viranomaisilla, jotka osallistuvat arjen turvallisuuden rakentamiseen. Se pitää sisällään sekä nämä poliisit, pelastajat ja Hätäkeskuslaitoksen että kaikki muutkin viranomaiset, jotka työskentelevät muun muassa syrjäytymisen ehkäisyn parissa. Täällä aiemmin tänään käytiin keskustelua tästä jengirikollisuudesta, ja siinä suurimmassa osassa puheenvuoroista tunnistettiin hyvin se, että nimenomaan syrjäytymisen ehkäisy on sitä tärkeintä ennaltaestävää työtä myös tämän kriminaalipolitiikan osalta. Onkin tärkeätä resursoida sitä riittävästi, koko tätä viranomaiskenttää, jotta he pystyvät moniammatillisesti tekemään yhteistyötä, joka on todettu vaikuttavaksi ja tehokkaasti.

No, sitten vielä näistä Maahanmuuttoviraston prosesseista ja resursseista, joista on keskusteltu viime aikoina paljon. Aika usein, kun tapaa yrittäjiä tai esimerkiksi startup-yhteisön jäseniä, ensimmäisenä he nostavat esiin haasteen siitä, että Suomeen työhön tulevilla ulkomaalaisilla tämä prosessi on hyvin hidas, [Mari Rantanen: Se kestää yhdeksän päivää!] ja joskus esimerkiksi opiskelupaikan vastaanottamisen esteeksi muodostuu se, että nämä oleskeluluvat eivät ole hoituneet riittävän ajoissa. Onkin tärkeätä, että jatketaan tämän hallituksen työtä, niin että näitä esteitä saadaan purettua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Rantanen, Mari.

14.27 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Jälleen kerran totean täällä, että on kaksi yhteiskunnan peruspilaria, toinen on turvallisuus, sisäinen turvallisuus, ja toinen on oikeudenhoito, ja näille kahdelle asialle tästä 80 miljardin euron budjetista on löytynyt yhteensä noin kolme ja puoli miljardia, ja se on kyllä surkean vähän siihen nähden, mikä näiden kahden asian merkitys on. On hyvä huomata, että kun turvallisuusympäristö on muuttunut, niin ennen kuin tullaan sotatilaan, ennen kuin Puolustusvoimat ottaa johtoonsa asiat, kaiken hoitavat meidän sisäisen turvallisuuden viranomaiset, etunenässä siellä poliisi ja Raja ja Pelastustoimi. Tämä on syytä kyllä jokaisen muistaa siinä kohtaa, kun mietitään, että turvallisuusympäristö muuttuu ja miten resursseja jaetaan. Nyt Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos ovat saaneet erinomaisen hyvin resursseja, mikä on todella hyvä asia, mutta samalla on huolehdittava näistä muista viranomaisista.

Arvoisa puhemies! Totean tähän kyllä vielä kerran sen, että olin silloin, kun tämä budjetti tuli eduskunnan käsiteltäväksi, hyvin pettynyt siitä, että sisäministeriön hallinnonala ei ollut tässä budjetissa huomioinut jengirikollisuutta lainkaan, vaan tämä asia nostettiin vasta hallintovaliokunnan käsittelyssä esiin. Nyt on kyllä sellainen tilanne, että mielestäni, on sitten oikealta tai vasemmalta oleva sisäministeri, tätä asiaa ei pääse karkuun ja tätä ei saa kyllä unohtaa eikä työntää päätä pensaaseen.

Sitten mitä tulee poliisiin, niin poliisi onneksi meillä Suomessa on erittäin taitava ja tehokas. Vähilläkin resursseilla, kuten nähdään, he ovat pystyneet jengirikollisia ottamaan kiinni. He toimivat kyllä erinomaisesti, mutta eivät hekään mitään ihmemiehiä ole, eli jos ei ole riittävästi porukkaa, niin ei silloin pystytä töitä tekemään hyvin. Poliisien määrä on nyt noussut, mutta on hyvä huomata se, että kaiken tämän kehun jälkeen, mitä tässä salissa on tänään kuultu, tosiasia on se, että kehys on vuodelle 24 sellainen, että poliisien määrä laskee, jos ei tätä kehystä nosteta. Se on hyvä täällä kyllä muistaa.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Sitten toinen asia on erilaiset lainsäädäntökysymykset. Mitkä kaikki asiat kuuluvat poliisiin hoidettavaksi? Onko esimerkiksi meidän esitutkintapakko tällä hetkellä sellainen, että sitä tulisi tältä osin tarkastella? Ja sitten tietysti jos pohditaan, niin meillä ilmeisesti poliisia työllistävät aika paljon myös sellaiset asiat, mitkä ennen hoidettiin suusanallisesti keskenään, mutta nyt se laitetaan poliisille tutkittavaksi, kun Pekka sanoi Liisaa kakkapölyksi. Näin ei ehkä ole järkevää toimia vajailla resursseilla.

Sitten tähän pelastajatarpeeseen. Kun kokonaistarve on vuoteen 2030 noin 2 500 ihmistä, niin on aivan selvä, että siihen tarvitaan kaikki se koulutusresurssi, mitä meillä on valmiina käytettävissä. Pidän todella, todella huonona, että tämä talo ei kyennyt ratkaisemaan tilannetta, jossa Helsingin Pelastuskoulu olisi tarvinnut ensi vuodelle sen, olisiko se ollut, 840 000 euroa, siis vajaan miljoonan, ja tämä asia voitaneen ehkä korjata nyt, kun rahoituslaki hyvinvointialueille tulee vuodenvaihteen jälkeen meille myös käsittelyyn. Toivon tähän kyllä hallituspuolueiden tukea, että tämä asia ratkaistaan.

Sitten, arvoisa puhemies, viimeisenä maahanmuuttoon, jota tämä hallitus on kaikessa tässä turvallisuustilanteessakin löperöittänyt entisestään. Meillä on jatkuvalla syötöllä täällä esityksiä, jotka nakertavat meidän ulkomaalaispolitiikkaamme, ja tämä jos mikä on kylä vastuutonta. Sen lisäksi jos katsotaan nyt tilannetta, jossa meidän pitäisi kaikki tarmo keskittää siihen, että me voimme auttaa ukrainalaisia, niin te ette saa täältä ketään ulos. Täältä ovat palautukset romahtaneet, täällä eivät karkotuspäätökset, karkotusesitykset poliisilta edes rikosperusteisesti mene läpi, ja se on täysin käsittämätöntä. Nyt kun Migri on tehnyt ilmeisestikin virheen, niin sitä huudetaan siihen määrin, että Migri kertoo olevansa kohta valintatalo. He ovat asiakkaitansa varten, ja asiakasta kuullaan. Ei, kulkaas, Maahanmuuttovirasto voi olla mikään valintatalo.

Ja ministeri Mikkonen, teidän viikonlopun esityksenne siitä, että vielä löperöitetään meidän maahanmuuttopolitiikkaa helpottamalla maahantuloa ja perheen yhdistämistä, ja te löitte vielä sellaisen rätingin pöytään, että te olisitte nostamassa etuuksia, siis turvapaikanhakijoiden etuuksia, 323 eurosta [Puhemies koputtaa] 514 euroon: hyvänen aika, eikö teillä ole minkäänkokoista sordiinoa päällä tässä tilanteessa, kun suomalaiset tarvitsisivat pikaisesti tukea sähkölaskujensa kanssa [Puhemies koputtaa] ja toisaalta meidän ei pitäisi yhden yhtä houkutustekijää lisätä tähän maahan? — Kiitos. [Hanna Holopainen: Yritykset tarvitsevat osaajia!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Hoskonen.

14.33 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Tämä sisäministeriön pääluokka on suomalaisten kannalta ja turvallisuutemme kannalta äärimmäisen tärkeä pääluokka. Poliisin toiminnan näkyvyys kentällä ratkaisee, mikä on suomalaisten ihmisten turvallisuuden tunne. Eikä se riitä vielä se poliisi, vaan se aidosti tarkoittaa myös sitä, että hälytysvasteajat ovat riittävän lyhyet. Ymmärrän toki, että jossakin Helsingin keskustassa se aika on todella vähäinen, kun taas jossakin Ilomantsissa se on paljon enemmän.

Tiedän kotikuntani ja koko sen harvaan asutun maaseudun ongelmat, ja olen siitä hyvin pahoillani, ja on se jotenkin irvokasta, arvoisa puhemies, että meillä se susipartio, eli Susi-LIFE-hankkeen poliisit, päivystää siellä hiljaisten metsäautoteiden varsilla ja aivan jonninjoutavana istuvat autoissaan ja katsovat kesä mökille menevän ihmisen autoa, että onko siellä ehkä jotakin tapahtunut, mutta sitten todelliseen hätään poliisin saaminen on kiven alla. Ne miljoonat, mitkä työnnetään susien turvallisuuden vahtimiseen... Siis arvoisa mi-

nisteri, eikö teidän sydämeenne koske se pieni koulutyttö siellä tienvarressa, kun ilomanttilainen taksikuski — en tiedä, pelastiko se tytön hengen, mutta tilanne oli vaarallinen — oli viemässä lasta kotiin ja huomasi auton ikkunasta, että susi on siinä tienvarressa noin 50 metrin päässä. Ohjeen mukaan hänen olisi pitänyt se tyttö jättää siihen tienvarteen, mutta hän kun ymmärsi, mistä on kysymys, hän vei sen tytön kotiin rappusille saakka. Mitä olisi tapahtunut, jos hän olisi jättänyt sen tytön siihen hämärtyvässä illassa, kotitien varteen kävelemään kohti kotia? Täällä me viisastelemme toisillemme, että pitää SusiLIFE-hankkeella suojella susia, ja se pieni tyttö on jatkuvasti siellä hengenvaarassa. Haloo.

Arvoisa ministeri, toivon, että tekin jonain päivänä heräisitte siitä prinsessa ruususen unesta, koska juttu on nimittäin niin, että minä pelkään, ihan aidosti pelkään, että jollekin ihmiselle käy huonosti tässä. Venäjällä Karjalan tasavallassa on aloitettu nyt sudenmetsästys, ja Kuhmosta tuli eilen tieto, että susikanta on kasvanut älyttömästi, kun siellä metsätetään, 500:n suden lupa on myönnetty, ja nyt sitten täällä paikalliset viranomaiset ovat ihmeissään, että minkä tautta susia tulee. No totta kai niitä tulee, kun niitä hätistellään siellä ja ne tulee sitten turvapaikkaa hakemaan tänne Suomeen. Nekin hakevat turvapaikkaa. Tämä tuntuu minusta maaseudun kansanedustajana todella pahalta, että miksi tämä Suomi on tällaiseksi mennyt. Poliisin määrärahoja kannatan, että ne ovat riittävät ja poliisit saavat asianmukaiset varustukset ja ovat kansan palvelijoita siinä alkuperäisessä tehtävässä, mihin heidät on tarkoitettu, mutta tämän SusiLIFE-hankkeen pyörittäminen siellä on paikallisten maaseudun ihmisten aliarvioimista — en sano pahemmin — törkeää aliarvioimista, että oletetaan, että kaikki ovat rikollisia. Eihän se niin mene. Lain edessä kaikki ihmiset ovat syyttömiä, ja poliisilla pitää olla näyttö siitä, onko tehty jotakin. Ei se riitä, että on käynyt puolukassa tai vaimon kanssa iltakävelyllä. Ei se tee heistä rikollisia ollenkaan.

Puhuin tästä Presidentinlinnan itsenäisyyspäivän juhlilla poliisipäällikkö Seppo Kolehmainen kanssa. Sanoin hänelle, että milloin te alatte tässä aidosti toimimaan ja turvaamaan niitten ihmisten henkeä ja terveyttä. Joku vihreä varmaan ajattelee, että Hoskonen puhuu omiaan, mutta kuinka moni teistä aidosti, arvoisat vihreät kansanedustajat, ottaa aidon vastuun siitä lapsen hengestä? Ei varmasti yksikään. Ei ole näkynyt siellä. Kyllä te hillutte siellä, että susi saa olla rauhassa, mutta ei se pieni tyttö saa olla siellä koulutiellä turvassa. Kyllä tämä minuun sattuu, arvoisa ministeri, niin paljon.

Vielä kun sisäministeriön pääluokkaa käsitellään, niin Rajavartiostosta iloitsen siinä mielessä, että se toimii erinomaisesti. He ovat saaneet hieman uusia virkoja ja saaneet uutta kalustoa. Ja nyt iloitsen varsinkin siitä, että ne aidat rakennetaan tietyille paikoille, missä sitä tarvetta on, niin että hallitsematonta maahanmuuttoa ei tapahdu. Ne ovat tärkeitä aitoja, jotta saadaan lisää valvonnan tasoa nostettua itärajalta siellä paikoilla, missä se on tarpeen. Ei tietenkään koko 1 350 kilometrin matkalla, ei tietenkään, mutta siellä kansainvälisten rajanylityspaikkojen lähellä, missä se aidosti on tarpeen.

Näiden paikallisten ihmisten asemaa minä suren. Heistä on tehty rikollisia. [Kimmo Kiljunen: Onko?] Epäillään jatkuvasti, autoja tutkitaan ja pysäytetään ihmisiä, ja sitten muutamia kavereita on syytteeseen viety ilman minkäänäköisiä näyttöjä. Varmaan siellä joku on rikkonut lakiakin — kaikkia lakejahan rikotaan, tieliikennelakia ja kaikkia muitakin lakeja rikotaan — mutta se valvonta on mennyt sille tasolle, että siinä ei ole mitään järkeä enää. Pankaa se viisi miljoonaa rahaa, arvoisa ministeri, siihen aitoon ihmisten auttamiseen, niin että sen pienen tytön ei tarvitse koulutiellä pelätä, kuoleeko hän huomenna suden raatelemana. Tämä sattuu minulla niin sydämeen tämä tällainen nykyinen meno, mitä on tapahtunut, ja tämä luonnonsuojeluhomma, mikä on mennyt aivan väärille urille.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Ei mitään järkeä tässä hommassa enää ole. Ihminen ei ole enää tärkeä, vaan se suden elämä on tärkeä. Sitä pitää oikein poliisin voimin turvata. Seppo Kolehmaisen kanssa puhuin tästä siellä Linnan kutsujen loppuajalla, kun olimme poistumassa talosta, ja hyvää keskustelua käytiin, ja hänkään ei tätä ymmärtänyt, miksi näin asiat ovat.

Arvoisa ministeri, teidänhän tämä asia on. Ruvetkaa toimiiin [Puhemies koputtaa] ja lopettakaa se jonnjoutava höpöttely näiden asioiden kanssa. [Mauri Peltokangas: Juuri näin! Erinomainen puheenvuoro!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Junnila poissa. — Edustaja Semi.

14.38 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti muutamia seikkoja tässä nostan esille:

Ensinnäkin on hyvä asia, että poliisin määrärahoihin ja näihin koko turvallisuusalan määrärahoihin laitetaan lisää rahaa, jotta saadaan lisää turvallisuustyöntekijöitä meille koko kentän puitteissa.

Asia, mitä jäin pohtimaan tässä kokonaistilanteessa, on, että kun katsoo suomalaisten ikärakennetta ja kaiken kaikkiaan näitä ammattikuntia, mitä meillä on, niin eläköitymisen kasvaminen koko ajan yhä suuremmaksi eri ammattialoilla on tosiasia, mikä meillä on, ja korvaavien työntekijöitten ja nuorten riittävä saanti näille aloille on meillä todella haasteissa. Puhutaan työvoimapulasta, ja sitä on varmaankin jo lähestulkoon kaikilla aloilla tällä hetkellä olemassa.

Jäin miettimään tätä pelastajien tilannetta, niitten työkyvyttömyyseläkkeitä ja muita. Muistaakseni 95 tuli se lainuudistus, missä päätettiin pelastajien eläkeikä nostaa sinne normaaliin työntekijän eläkeikään, mikä nyt näkyy työkyvyttömyyseläkepäätöksissä, ja olen jäänyt miettimään, olisiko tässä mahdollista palata. Kuitenkin tuommoisen ikääntyvän pelastajan mahdollisuus tehdä tehokasta, hyvää työtä pelastustoimessa siinä vaiheessa on aika tiukille joutumista noin fyysisesti. Ajattelen pitkälle sitä mallia, eli onko tarpeen ruveta tarkastelemaan pelastajien eläkeikää uudella katselmuksella niin, että mihinkä ne fyysiset edellytykset riittävät, jotta he pystyisivät tekemään sen työn tehokkaasti ja saamaan mahdollisimman hyvää tulosta aikaan. Toisaalta se on myös sitten ollut pelastajien kohdalla tällainen houkutus hakea pelastusalan koulutukseen, kun tietää, että se työura on rajoitettu vähän aikaisemmin kuin mitä se nyt tällä hetkellä on eikä tarvitse niin rasittuneena ja heikossa kunnossa tehdä sitä.

Pitää luottaa siihen, että ihminen on hyvässä kunnossa loppuikänsä, mutta kun ihmisen fyysiset rajat tekevät tiettyjä rajoja, niin se tekee esteitä myös niissä tehtävissä liikkumiselle ja pärjäämiselle, niin ettei altistu vaaratilanteisiin. Kysyisinkin ministeriltä: onko pohdittu tätä tällaista lähtökohtaa ja tällaista näkemystä pelastajien kohdalla? — Ei muuta. Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Pirttilahti.

14.41 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on sisäministeriön hallinnonala, ja todellakin on tärkeää rahoittaa ja panostaa sisäiseen turvallisuuteen näissä tilanteissa, mitä meillä on. Olen todella iloinen siitä, että poliisitoimeenkin tulee lisäystä, ja kuten jo aiemmin täällä esille on otettukin, niin toivottavasti se saa jatkoa seuraavan hallituk-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

sen toimesta, että päästään sinne 7 850:een — taitaa olla tällainen meidän tavoitepyykin, välipyynnin, että päästäisiin siihen.

Eli aamun keskustelusta poimien on tosi tärkeää, että meidän poliisimäärää lisätään. Meillä on hyviä kokemuksia, muun muassa Mänttä-Vilppulassakin, että meillä on niin sanottu kummipoliisi tai koulupoliisi olemassa, ja minä luulisin, että olisi jokaisen koulussa hyvä olla tällainen henkilö, mille voisi käydä kertomassa omat huolensa, niin me voitaisiin näistä nuorisasioista päästä vähän eteenpäin rivakamminkin sitten. Keskustalla on 10 kohtaa tähän nuorisorikollisuuteen ja hyvin samoja asioita, mitä tänäänkin keskusteltiin, mutta laitetaan ne vain toimeen.

Rajavartiolaitokselle tässä budjetissa annetaan nyt tähän niin sanottuun pilottiaitaan, ja se on keskusteluttanut kanssa. Tokihan se on nyt tärkeää, kun tuo itäraja sulkeutuu, että me pystymme hallitsemaan sitä rajaa, ja se on erinomainen asia. Ainakin niille osille, mitkä ovat tärkeitä, tulee tämä pilottiaita ja rajaeste muodostumaan.

Tähän pelastustoimeen: Tässä on paljon käyty juurikin keskustelua siitä, että niinkin iso määrä. Ymmärsinkö, että siis pelkästään pelastajia tarvitaan 2 500 ja tämän päälle halutaan vielä lisäksi sopimuspalokuntalaisia, vai olivatko nämä luvut jo yhdessä? Katson, että jos ne ovat yhdessä, niin varmaan ollaan sitten samalla hallintojaoksella samojen tietojen mukaisesti. Mutta tarve on suuri. Nyt on hyvällä uralla tämä, että meillä on ensi vuodelle muun muassa Kuopion Pelastusopistolle rahoitusta siihen, että valmistaudutaan vuoden 2024 alusta oleviin isompiin koulutusmääriin, ja myös se keskustelu, mitä on Helsingin opiston kanssa. Yhtä lailla on Pori meillä toiminta-alueena otettu esille ja myös sitten Vaasan alueet. Toivotaan tässä hyvää yhteistyötä, että näihin päästään. Eli sopimuspalokuntalaisten määrä on noin 16 000, ja tässä on arvio, että noin vajaa 1 000 me tarvitaan lisää, kun otetaan huomioon tosiaankin eläköityminen vuonna 2030. Ja sitten on se muutos sopimuspalokuntalaisissa, että harva-alueilta meillä tosiaan nämä toimijat vähenevät, ja sitten meillä on paremmin käytettävissä henkilöitä näillä kasvukeskusalueilla. Koulutuksen tarve on merkittävä.

Sitten tässä on muutamia kohtia, mitä itse ajaisin:

Tämmöistä sopimuspalokuntalakia seuraavassa pelastuslain uudistuksen mutkassa kyllä. Esimerkiksi tämän koulutuksen hyväksyminen on yksi semmoinen asia, että jos olet vaikka Saksassa pelastajakoulutuksen käynyt, niin ei sinun tarvitsisi Suomessa lähteä taas nollapistestä liikkeelle, että voitaisiin hyväksyä se koulutus.

Sitten hyvinvointialueilla on tällä hetkellä meillä ongelma. Se koskee noin 300—500:aa henkilöä. Eli hyvinvointialueilla töissä olevat ihmiset haluaisivat olla joko henkilökohtaisella sopimuksella tai sitten sopimuspalokuntien kautta töissä, mutta se ei aina onnistu. Kun meillä on 20 erilaista pelastusaluetta ja nyt hyvinvointialuetta, niin nämä tulkinnat ovat erilaisia eri alueilla. Tähän me tarvittaisiin vähintäänkin ohjausta, että se olisi mahdollista. Meillä on nämä erilaiset sopimukset, eli hyvinkin voisi seuraavan hallituksen aikana, kun tehdään pelastuslain uudistusta, olla niin, että tehtäisiin erillinen sopimuspalokuntalaki, tavallaan niin kuin Ranskan malliin, että meillä olisi otettu tämä erityisasia huomioon, että meillä on vahvasti iso joukko pelastajia, jotka toimivat vapaaehtoisesti — tai sopimusten kautta, on parempi sanoa näin.

Arvoisa puhemies! Näen hyviä asioita, hyvinkin, tässä budjetissa, ja pikkusen kun otetaan vielä huomioon nämä muutkin toimet, mitä tässä on... Maahanmuuttoasia oikeastaan jäi tuossa käsittelemättä, ja näen, että on hyvä pitää tämä maahanmuutto kunnossa. Muun muassa tki-työryhmän mukaan me tarvitaan paljon osaavia maahanmuuttajia, hyvin kou-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

lutettuja ja myös osaavia henkilöitä. Migrin tehtävä on toisaalta olla portsari mutta toisaalta olla sisäänheittäjäkin eri asioissa, [Puhemies koputtaa] mutta nämä roolit täytyisi pystyä erottamaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Antikainen.

14.47 Sanna Antikainen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tässä kohtaa otan sisäministeriön hallinnonalalta kaksi keskeistä toimijaa esille. Täällä on aiemmin varsinkin perussuomalaisten ryhmästä jo pidetty kokonaisvaltaisesti hienoja puheita aiheista, mutta tällä hetkellä tässä maailmanpoliittisessa tilanteessa varsinkin poliisilla ja Rajavartiolaitoksella on erityinen merkitys. Kävin läpi asiantuntijalausuntoja koskien budjettia, ja sieltä löytyi monia huolestuttavia seikkoja, jotka haluaisin tässä ottaa nyt esille.

Hallitus esittää nyt siis poliisin toimintamenoihin semmoisen 850 miljoonaa euroa, mikä on 43 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2022 varsinaisessa talousarviossa. Kun ottaa huomioon tämän maailmanpoliittisen tilanteen, niin pieni tuo lisäys on. Lisäksi on sanottava, että jos vertaa tätä lukua esimerkiksi kehitysapuun, joka menee sinne yli miljardiin euroon, niin siihen suhteutettuna budjetti on pieni — eiköhän nämä kaksi asiaa pitäisi pikemminkin kääntää toisinpäin.

Tähän talousarvioesitykseen sisältyy myös lisäyksiä poliisille, esimerkiksi seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistukseen, lastensuojelun ja sosiaalipäivystyksen virkaavun maksuttomuuden kompensointiin, lapsiin kohdistuvien rikosten kiireelliseen käsittely sekä lähestymiskiellon tehostamiseen. Luvut ovat alle miljoona euroa. Nähdäkseni olisi hyvä, että näihin kiinnitettäisiin vielä enemmän huomiota, sekä lisäksi, että ne saisivat myös enemmän rahoitusta.

Lausunnossaan hallintovaliokunnalle sisäministeriöstä otettiin esille, että nämä poliisille esitetyt lisäykset talousarviossa... — Anteeksi, nyt minä vielä tarkistan, että onhan varmasti oikea lausunto. Kyllä, sisäministeriön muistiosta on nyt tämä, mitä tässä puhun, jotta en vain puhu väärin. — Eli täältä sisäministeriön muistiosta otettiin esille kipukohtia, ja tässä nämä poliisille esitetyt lisäykset korjaavat tätä poliisin taloudellista tilannetta mutta eivät ratkaise sitä. Poliisin määrärahojen käyttöä selvittäneiden selvitysmiesten mukaan on vaarana, että ilman menojen sopeutusta tai määrärahojen merkittävää lisäystä kuilu talousarviossa myönnetyn rahoituksen ja poliisin tarpeiden välillä kasvaa. Tässä maailmanpoliittisessa tilanteessa, tässä tilanteessa, jossa meillä katujengit taistelevat jo melkein kaduilla, ei voi olla niin, ettei poliisi saa niitä resursseja, jotka he tarvitsevat. Se poliisin osalta.

Seuraavaksi ottaisin esille Rajavartiolaitoksen, joka saa tässä budjetissa hiukan alle 500 miljoonaa euroa. Tämä on 209 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2022 varsinaisessa talousarviossa. On hyvä, että budjetti kasvaa, ja se tulee todellakin tarpeeseen, mutta on ikävää, että vasta tässä tilanteessa Rajavartiolaitos saa tarvitsemaansa lisärahoitusta.

Tässä muistiossa, jota jo olen esitellyt, kerrotaan, kuinka toimintaympäristön muutoksen johdosta Rajavartiolaitokselle osoitetut määrärahat ovat pääosin kertaluontoisia. Tämä on erittäin ikävää, koska tämä tilanne ei ole kertaluontoinen. Tämä on jatkuva ja pahimmillaan jopa paheneva, ja samaan aikaan Rajavartiolaitoksen toiminnan rahoittamiseksi tarvittava peruskehys ei riitä turvaamaan toimintaa nykytasollaan, jota tilanne vähintään edellyttäisi. Tämäkin on erittäin huolestuttavaa, ja olisin toivonut, että näihin asioihin olisi kiinnitetty enemmän huomiota siten, että Rajavartiolaitos ja poliisi olisivat voineet tehdä tulevia vuosia varten suunnitelmia siten, että rahoitus olisi pysynyt ainakin samana, eikä si-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

ten, että näitä olisi tehty vain ja ainoastaan kertaluontoisina. — Kiitos, arvoisa herra puhemies.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja vielä edustaja Kinnunen, Jari.

14.52 Jari Kinnunen kok: Arvoisa herra puhemies! On pakko palata näihin poliisin määrärahoihin. Täällä hallituspuolueet kilvan kehuskelevat, kuinka poliisi on saanut enemmän rahaa kuin koskaan. Samalla ei useinkaan kerrota, miksi näin on. Arvoisat kuulijat, ei kerrota nousseista vuokrista, ict-kuluista, polttonesteiden hinnoista eikä myöskään nousseista henkilöstökuluista. Ei kerrota ihmisille, että mainitut kulut eivät ole poliisin itsensä aiheuttamia. Ne määritellään ihan muualla, esimerkiksi täällä.

On hyvin muistissa, kuinka jopa keskusta vasemmistohallituksen rintamassa viime vuonna huusi täällä, että mihin poliisi on rahansa hassannut, nimenomaan näillä sanoilla: ”Mihin poliisi on rahansa hassannut?” Kun poliisin rahankäyttöä avattiin riippumattomien tutkijoiden toimesta, tämän selvityksen tulos vaiettiin kuoliaaksi. Se oli hallitukselta poliisia halventava, arvoton näytelmä. Nytkään te, hyvä hallitus, ette pystyneet muuhun kuin budjettiin, joka ylläpitää nykyisen tilanteen. Se tarkoittaa siis sitä, että jälleen ensi vuonna, kuten tänäkin vuonna, määräaikaista virkoja jätetään täyttämättä, jotta rahat riittäisivät. Se tarkoittaa sitä, että selvitysprosentit laskevat edelleen, erityisesti omaisuusrikosten osalta. Se tarkoittaa lisää tehtäviä, joihin poliisi ei ehdi.

Paljon puhutaan täällä siitä, että poliisille pitää antaa koulutusta siihen, tähän tai tuohon. Ne ovat mielipiteitä, joita heitellään täällä ilmaan, ilman perehtymistä poliisin koulutukseen ja työpaikoilla ja jatko-opinnoissa saatavaan uuteen oppiin. Kävin kolme viikkoa sitten tervehtimässä oman yksikköni henkilöstöä. Neljä oli joukosta poissa, ja kaikkia heitä ei ole voitu korvata. Toivottomuus, turhautuneisuus ja väsyminen näkyi ja kuului. Tänä vuonna on siellä jätetty täyttämättä järkyttävä määrä määräaikaista virkoja — ja täällä keuhataan, että meillä on 7 500 poliisia. Se määrä on sellainen, että se vastaa yhden poliisi-aseman henkilöstöä. Tarkka luku jääköön sanomatta, sillä se on seikka, jota ei poliisimies rikolliselle ilmoita.

Mitä tulee Poliisiammattikorkeakoulun oppilasmääriin, niin on pakko tuoda ilmi kehitys Saksassa. Olin siellä kurssilla, jonka aiheena oli poliisitoiminta etnisten ryhmien kanssa. Siellä on eräissä osavaltioissa päässyt poliiseiksi henkilöitä, joiden tavoitteet ovat olleet oman etnisen ryhmän etujen ajaminen ja jopa kytkeytyminen rikollisuuteen. [Sanna Antikainen: Tiesittekö tätä, sisäministeri?] Älkää nyt vaan kuvitelko, että kouluun pääsyn kriteerien alentaminen on avain poliisin koulutuspaiikkojen täyttämiseksi sellaisilla ihmisillä, jotka pystyvät vielä toimimaankin ihmisten hyväksi täysin puolueettomasti.

Miksi ette saaneet aikaiseksi budjettiin muuta kuin tekohengitystä yhdeksi vuodeksi? [Sanna Antikainen: Koska eivät halua!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt ministeri Mikkonen, kolme minuuttia.

14.55 Sisäministeri Krista Mikkonen: Kiitos, arvoisa puhemies! Ensin ehkä on hyvä sanoa, ettei nytten kuulijoille jää väärää kuvaa tästä edustaja Hoskosen esiin nostamasta SusiLIFE-hankkeesta: Kyseessä on siis kuusivuotinen hanke, jonka kokonaisrahoitus on viisi miljoonaa, josta yli kolme miljoonaa tulee siis EU:lta. Sitten sinne tulee maa- ja met-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

sätalousministeriöstä suuri osa ja eri toimijoilta, kuten MTK, Luke, Riistakeskus ja näin edelleen. Mitä tulee sisäministeriön rahaan, niin ei ole kyse mistään viidestä miljoonasta, jota tähän hankkeeseen laitettaisiin. Hankkeellahan siis etsitään työkaluja susien aiheuttamien haittojen ja vahinkojen ennaltaehkäisyyn tuolla alueella, missä susia on, ja pidän sitä kyllä ihan tärkeänä työnä.

Tässä nousi paljon esille tämä pelastajien tilanne ja pelastajapula, ja tämä on todellakin semmoinen asia, mihin on syytä etsiä ratkaisuja monella eri tavalla. Näillä sopimuspalokunnilla ja sopimuspalokuntalaisilla, jotka nostettiin tässä esiin, on tärkeä rooli meidän pelastustoimessa, ja sen takia myös on syytä kiinnittää huomiota niihin keinoihin, miten voimme vahvistaa heidän rooliaan, miten voimme varmistaa, että me saamme sopimuspalokuntalaisia mukaan toimintaan, koska sielläkin tietysti tätä poistumaa on ja tavallaan eläköitymistä näistä sopimuspalokuntalaisista, ja siksi nämä eri keinot, mitä tässä on nostettu, on syytä kyllä katsoa: niin siviilipalveluksen hyödyntäminen kuin sitten se, että jos tämän koulutuksen on muualla saanut, niin miten se meille kelpaisi. Ja tosiaan tämä hyvinvointialueen henkilökunta on myös asia, jota sisäministeriössä paraikaa katsotaan.

Sitten tulivat esille maahanmuuttoasiat, Migrin riittävät resurssit. Migrissähän on nyt tehty paljon tätä automatisaatiotyötä, ja täällä eduskunnassakin on pari lainsäädäntöhankeetta siihen liittyen. Se on ollut se työkalu, missä on näitä työperäisiä lupia saatu nopeutettua merkittävästi. Tästä on itse asiassa tullut paljon kiitoksia yrityksiltä. Erityisesti nyt näitten erityisosaajien lupaprosessien nopeuttamisessa on edistytty merkittävästi, samoin kuin asiantuntijoiden ja startup-yritysten tarvitsemien työntekijöiden. Nyt meidän täytyy huolehtia, että tämä lupaprosessien nopeuttaminen ja sujuvoittaminen tapahtuu kaikkien näiden työlupien osalta, jotta voimme taata riittävän maahanmuuton, jota tässä maassa todellakin tarvitsemme ulkomaalaisten työntekijöiden suhteen. Sitten tietysti samanaikaisesti meidän pitää huolehtia siitä, että meidän turvapaikkapolitiikkamme on toimiva, ja siihen kuuluvat myös sitten nämä palautukset omana osanaan. Meidän järjestelmän pitää olla sellainen, että turvaa saa silloin, kun siihen on oikeutettu, mutta toisaalta täytyy huolehtia siitä, että sitä ei väärinkäytetä. Ja tähän on tietysti koko EU:n laajuinen kysymys, miten me saamme EU:n turvapaikkapolitiikan toimivaksi, ja tietysti se, että sitten laillisia reittejä lisätään, on osa sitä. Ukrainalaisten kohdalla iso ponnistus tulee olemaan siinä, kun nyt ukrainalaisilla tulee vuosi täyteen Suomessa. He voivat halutessaan [Puhemies koputtaa] hakea kotikuntaa. Siinä me teemme työtä yhdessä muiden ministeriöiden kanssa, että tämä siirtymä olisi mahdollisimman sujuva, jotta siellä kunnissa niin opetustoimi, TE-toimistot kuin muut toimijat nyt sitten pystyisivät hyvin ottamaan koppia ja huolehtimaan siitä, [Puhemies koputtaa] että ne ukrainalaiset, jotka tänne jäävät ja haluavat kotikunnan, pystyvät hyvin pääsemään mukaan meidän yhteiskuntaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt, arvoisat edustajat, tätä pääluokkaa varten tässä vaiheessa varatut puolitoista tuntia on ylitetty, mutta pyydetty puheenvuorot pidetään päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Keskustelu ja asian käsittely siis keskeytetään ja asian käsittelyä jatketaan myöhemmin tässä istunnossa.

Pääluokan käsittely keskeytettiin kello 14.59.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Pääluokan käsittelyä jatkettiin kello 19.37.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytynyttä yleiskeskustelua pääluokasta 26. — Edustaja Kiljunen, Kimmo poissa. — Edustaja Kari paikalla.

19.37 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Tähän sisäministeriön pääluokkakeskusteluun varasin puheenvuoron jo useita tunteja sitten, ja osa näistä puhetarpeista on mennyt tämän välikysymyskeskustelun ja turvallisuuskeskustelun kautta ohi, mutta ei kuitenkaan ihan kaikki. Toivoisin, ehkä vähän nyt jo voi perinnön siirtonakin sanoa tulevalle hallitukselle ensi kevään vaalien jälkeen, että tämä sisäisen turvallisuuden pääluokan kokonaisuus pystyttäisiin parlamentaarisesti sopimaan, vähän samalla hengellä ja tavalla kuin esimerkiksi puolustushallinnon pääluokka eduskunnassa sovitaan.

Jos nyt jälleen kerran katsotaan hallituskausiin, tällä iällä voi katsoa jo vähän taaksepäinkin, on täysin kohtuutonta sisäisen turvallisuuden toimijalle — poliisille, Tullille, Rajavartiolaitokselle, hälytyskeskukselle ja niin edelleen — tilanne, jossa hallituskaudesta riippumatta jokaisen hallituskauden aikana on sisäisen hallinnonalan budjetti kuin Linnanmäen vuoristorata: ylös ja alas, lisätalousarvioita ja erilaista paikkaa paikan päällä.

Tässä nähtiin muutama vuosi sitten, tai vähän toista vuotta sitten, tilanne, jossa jouduttiin lisätalousarviolla paikkaamaan jopa 30 miljoonalla eurolla poliisin budjettia. Tämän tyyppinen toiminta ei ole tietenkään kenenkään toive eikä varmasti myöskään tarkoituksellinen tilanne, mutta tästä poliisin hallinnonalan määrärahasosta pitäisi eduskunnassa valita laajempi yksimielisyys hallituksesta riippumatta. Tämä ei ole siis moite nykyiselle eikä sen paremmin entisillekään hallituksille, mutta olen tästä usein 12 vuoden ajan salissa puhunut ja toistan sitä edelleenkin, varsinkin niiden kokemusten pohjalta, joita tuossa jo hieman kuvasin. Sisäisen turvallisuuden hallinnonala koko sisäministeriön tehtävineen on kuitenkin eräänlainen yhteiskunnan konehuone, jonka toimintojen varmistaminen 24/7 on koko tämä eduskunnan yhteisen vastuun ja vaikutusvallankin alla. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Kilpi poissa. Myös edustaja Heinen poissa. — Edustaja Huru.

19.40 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Täällä on nyt käsittelyssä sisäministeriön pääluokan budjetti, ja täällä on tänään puhuttu paljon pelastajapulasta ja pelastajakoulutuksesta. Meillä on noin kahden ja puolen tuhannen pelastajan vaje tiedossa, ja tämänhetkiset koulutusmäärät eivät riitä täyttämään tätä koulutusvajetta.

Olen aiemminkin koettanut kysyä tämän alueellisen koulutuksen perään. Meillä on Satakunnassa varmasti Suomen toiseksi paras koulutusalue tai harjoitusalue Kuopion Pelastuskoulun jälkeen. Näkisinkin, että tässä tämänhetkisessä tilanteessa olisi syytä suosia alueellisia jo olemassa olevia resursseja koulutuksen järjestämiseksi sen sijaan, että sijoitamme tai investoimme pysyviin rakenteisiin tilapäisen koulutustarpeen ollessa kyseessä.

Haluaisin vielä tuoda ilmi tähän pelastajapulaan liittyen tämän Kuopion Pelastusopiston saaman määrärahan, jossa ruvetaan selvittämään tätä koulutusta. Näillä useilla sadoillatuhansilla euroilla olisimme jo hyvinkin pystyneet järjestämään Satakunnassa alueellista koulutusta. Toivottavasti tästä ei tule aluepoliittista kysymystä [Tuomas Kettunen: Älkää tehkö!] vaan voisimme myös hyödyntää tätä alueellista koulutusta. — Tämä alueellinen

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

koulutus, edustaja Kettunen, ei uhkaa millään sorttia Kuopiossa järjestettävää koulutusta. Se on siellä, ja sen tuleekin olla siellä, mutta tämä on täydentävää koulutusta.

Haluan, arvoisa puhemies, vielä sanoa tähän loppuun, että alueellinen koulutus on myös vetovoimatekijä pelastusosalalle. Olen puhunut esimerkiksi olympiauimari Mattssonin kanssa asiasta, ja hän on itse kertonut tästä, että pelastusala kiinnostaa häntä mutta tämänhetkinen järjestelmä, kun pitäisi hänenkin perheellisenä lähteä Kuopioon, on erittäin haastava. Hän nimenomaan toi esiin sen, että jos tätä koulutusta olisi saatavissa myös alueellisesti, niin hän todennäköisesti hakeutuisi koulutukseen välittömästi, kun perhetilanne sen sallii. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Autto.

19.43 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Turvallisuus on yhteiskunnan peruskallio, jonka päälle kaikki muu hyvä voi rakentua, ja tässä ajassa tietysti turvallisuuteen on jouduttu satsaamaan sotilaallisen maanpuolustuksen näkökulmasta todella huomattavasti. Se on tietysti valtavan tärkeää, että maamme koskemattomuus on turvattu, jolloin voimme ajatella, että pystymme rakentamaan turvallista yhteiskuntaa myös tänne maamme rajojen sisäpuolelle.

Mutta, arvoisa puhemies, kyllä tämän hallituskauden jälkeen varmasti tarvitaan jatkossa vielä voimakkaampia panostuksia siihen, että poliisien määrää pystytään ensinnäkin lisäämään. Vaikkapa kun edellä keskusteltiin Suomeen rantautuneesta ja tänne täysin vieraasta ja kuulumattomasta jengirikollisuusilmiöstä, niin se, että poliisi näkyy siellä nuorten arjessa muistuttelemassa, että nuoret pysyvät kaidalla polulla, on valtavan paljon vaikuttavampaa työtä kuin sitten korjata asioita, selvittää rikoksia ja estää niitä jengien välisiä välienselvittelyjä. Elikkä tässä mielessä poliiseja tarvitaan lisää koko maahan, poliiseja tarvitaan lisää hyvin erilaisiin tehtäviin. Otan vain yhden huolenaiheen, esimerkiksi liikenteen valvonta: jostain syystä suomalaiset käyttävät nykyään huumausaineita huomattavan paljon, ja niitä huumekuskeja ei sieltä liikenteestä saada kyllä millään muulla pois kuin sillä, että partio pysäyttää. Tässä mielessä esimerkiksi liikennevaliokunnassa olleet kuulemiset siitä, kuinka paljon poliisi käytännössä ennättää tämmöistä liikenteenvalvontatyötä tekemään, ovat kyllä huolestuttavia ihmisten arjen turvallisuuden kannalta. Elikkä poliisille tarvitaan lisää voimavaroja.

Mutta, arvoisa puhemies, poliisi ei tietenkään ole ainoa sisäisen turvallisuuden viranomaisemme, vaan edellä oli edustaja Hurun todella tärkeä puheenvuoro pelastuspuolesta. Pelastajia tarvitaan lisää, ja on myös todella tärkeää huolehtia siitä, että valtiovalta on hereillä. Nyt kun vuodenvaihteessa hyvinvointialuemuutos tapahtuu — järjestämisvastuu sote-palveluista mutta myös pelastuspalveluista siirtyy uusille perustettaville hyvinvointialueille — niin vaikka hyvinvointialueen valtavan sote-kokonaisuuden rinnalla se pelastuspuoli voi euromäärällisesti vaikuttaa kovin vaatimattomalta, niin ei missään nimessä saa käydä niin, että se jäisi lapsipuolen asemaan, vaan se on arjen turvallisuutemme kannalta todella tärkeää.

Myös, arvoisa puhemies, esimerkiksi rajavalvontaan panostaminen tässä ajassa on tietysti todella tärkeää. Ja olisi varmasti monia muitakin näkökulmia, mitä tulisi korostaa, mutta tässä nyt lyhyesti. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Junnila.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

19.46 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Sisäministeriön hallinnonalasta puhuttaessa hyvin usein huomio kiinnittyy itärajaan, ja viimeaikaisiin tapahtumiin suhteutettuna se ei liene ihme. Mutta jos mietitään käytännön kannalta, itse asiassa Länsi-Suomen rajavartiolaitoksen tehtävät ovat lisääntyneet kaikkein eniten. Kuten tiedämme, Ahvenanmaalla on tietty asema tässä, mutta sitten harva tulee ajatelleeksi, että aivan sieltä eteläisimmästä Suomesta ylös Perämeren pitkin Ouluun saakka ulottuu tämä alue. Heillä on myös akuutteja ongelmia niin kaluston suhteen kuin sitten näiden tukikohtien suhteen. Se on ehkä sellainen, mikä tässä on jäänyt jossain määrin huomiotta, ja uskon, että tähän tullaan palaamaan joko ensi vuonna tai sitä seuraavana vuonna, kun nämä ongelmat tästä konkretisoidaan.

Täällä on useaan otteeseen otettu esille myös, että olisi hyvä löytää parlamentaarinen yhteisymmärrys nimenomaan sisäministeriön hallinnonalasta. Ongelma siinä on se, että hyvin usein nämä koskettavat esimerkiksi ulkomaalaislakia tai ylipäätään asioita, jotka ovat ulkoasiainhallinnossa, ja itse koen kyllä äärimmäisen vaikeaksi, että tästä saisi parlamentaarisesti sovittua jotakin yhteistä toimintaohjelmaa. Hyvin usein on niin, että kun ongelmat ovat tarpeeksi vaikeita, perustetaan parlamentaarinen työryhmä, joka tekee tietyn raportin, ja sen jälkeen poliittiset puolueet eivät asiaa edistä. Nyt kun katson hallituksen esityksiä tällä kaudella, ne ovat olleet sellaisia, että laittomasti maassa oleville terveystalve- luja laajennetaan, ulkomaalaislakiin on tökitty reikiä useaan otteeseen, ja sitten osa on jo kaatunut tässä vaiheessa, eli jopa humanitaarinen viisumi on ollut keskustelussa. Kun nämä ottaa huomioon, niin kyllä on aika vaikeaa saada poliittista yksimielisyyttä sisäministeriön alalta näissä asioissa. Kyllä ne ovat sen verran suuria ideologisestikin haastavia asioita, että en oikein usko siihen, että tämä parlamentarismi tässä tulisi pelastajaksi.

Edustaja Huru puhui myös pelastuslaitoksen toiminnasta, ja se tuli mieleeni — vaikka edustaja Huru onkin erinomaisessa kunnossa — että palomiesten eläkeikä oli joskus 80-luvun loppupuolella 55, ja nyt se on asetettu samaan kuin muillakin henkilöillä. Kyllä tämä kentältä tuleva viesti on erityisen rankkaa nimenomaan palomiesten osalta tällä hetkellä. Toivon, että myös sisäministeriö herää tähän ja ottaa tämän jatkossa huomioon ja keskusteluun sitten sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Työhyvinvointi kuuluu myös pelastus- alalle. [Petri Huru: Juuri näin!] Nyt se jatkuvasti liittyy ainoastaan sosiaali- ja terveystal-veen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Holopainen.

19.49 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Jatkan tuosta pelastusalan eläkeiästä. Juuri näin, siis pelastusalan työkyvyttömyyseläkkeitten määrä on tosi suuri ja pelastajat harvoin pystyvät jatkamaan sinne eläkeikäänsä asti. Olen itse tehnyt toimenpideoitteen siitä, että toteutettaisiin tätä Pelastusalan unionin esittämää mallia tässä eläkejärjestelmässä, jolla sitten tammöisen lisäeläkkeen kautta saataisiin joustavuutta. Se olisi heidän laskel- miensa mukaan kustannusneutraali työnantajalle, mutta se myöskin auttaisi nimenomaan tähän tilanteeseen ja mahdollistaisi siellä työssä olemisen pidempään ja sen, että myös- kään tämä eläkekertymä ei sitten muodostuisi niin matalaksi kuin mitä nyt, jos työkyvyt- tömyyseläkkeelle joutuu jäämään aiemmin.

Sen lisäksi nostin aiemmissa puheenvuoroissani esiin sen, että olisi syytä pistää vireille muun muassa asevelvollisuuden kehittämistä mieltäineen komitean ehdotus tästä, että siviilipalveluksen yhteydessä voitaisiin pilotoida pelastusalan koulutuksen suorittamista. Toi-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

vottavasti se nyt sitten ainakin seuraavalla hallituskaudella etenee. Se on pieni osa sitä, että saataisiin lisää pelastajia, mutta kuitenkin olisi merkittävää tehdä kaikki toimet, joilla pelastajien määrää saadaan siihen tavoitteeseen, joka täällä on aiemminkin tullut, että tarvitaan 2 500 pelastajaa vuoteen 2030 mennessä.

Sitten täällä edellisessäkin keskustelussa, tuossa välikysymyskeskustelussa, puhuttiin poliisien määrästä. Nostaisin esiin sen, että vaikka hallitusta on kovasti syytetty, niin nimenomaan tässä hallituksen sisäisen turvallisuuden selonteossa on linjattu, että vuoteen 2030 mennessä poliisien määrä pitää nostaa 8 200 henkilötyövuoteen, ja tähän on aivan merkittävä lisäys varsinkin verrattuna siihen, kuinka aiempina kausina poliisien määrää on lisätty. Täällä esimerkiksi kokoomuksen puheenvuorossa äsken kuultiin, että he olisivat valmiita lisäämään resursseja kahdeksalla miljoonalla. Se ei vielä oikeastaan kuulosta siltä, että päästäisiin edes tähän 8 200 poliisin määrään 2030-luvulle mennessä. Tässä tietenkin pullonkaulana on tämä poliisikoulutus. Se, että pystytään kouluttamaan riittävä määrä poliiseja, ensinnäkin tarvitsee tietenkin sen, että sinne on riittävästi kelpoisia hakijoita, ja nythän olemme kuulleet, että hakijamäärät ovat heikentyneet. Tässä varmasti on yhtenä syynä se, että tämä rahoitus on ollut niin tempoilevaa eikä olla pystytty tarjoamaan pitkäaikaisia työsuhteita. Erityisesti kun olen keskustellut poliisipäälliköiden kanssa, niin he ovat tuskastelleet nimenomaan sitä, että he eivät ole omalle henkilökunnalleen pystyneet tarjoamaan pysyviä työsuhteita, ja sitten se on aiheuttanut semmoista tempoilevuutta, että ihmiset joutuvat aina hakemaan näitä määräaikaista työsuhteita. Semmoinen pysyvyys sieltä on puuttunut, mikä ei varmastikaan lisää sen alan houkuttelevuutta. Tähän on ihan välttämätöntä tulevilla hallituskausilla puuttua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kankaanniemi.

19.52 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Täällä budjetissa on kaksi pääluokkaa, joista toisaalta sisäisin siirroin tai sitten suoranaisin leikkauksin voitaisiin vapauttaa rahoja järkevämpään käyttöön. Tässä yhteydessä totean, että ympäristöministeriön määrärahat ovat kasvaneet tällä vaalikaudella, siis vuoden 2019 tasosta ensi vuoden tasoon, 80 prosentilla. Vuonna 19 oli Sipilän hallituksen viimeinen budjetti, jossa loppusumma oli 199 miljoonaa ympäristöministeriön pääluokassa, nyt 357 miljoonaa. Ei ole ihme, että valtakunta on katastrofissa taloudellisesti. Sieltä pitäisi leikata ja siirtää järkevämpiin tarpeisiin. Ei se vuosi 19:kaan nyt mikään huono vuosi ollut. Paremminkin moni asia kuin nyt.

Toinen on tämä sisäministeriö. Meillä perussuomalaisilla on esitys täällä vastalauseessa, että kolmen momentin osalta leikkaukset, yhteensä 133 miljoonan leikkaus. [Tuomas Kettunen: Mistä leikataan?] Tietysti voisimme tehdä niin, että tästä 133 miljoonasta siirrettäisiin osa poliisille ja pelastuslaitokselle, jolloin ne kotimaiset, vakavat ongelmat saataisiin hallintaan, ja sitten loppu, vaikkapa sata miljoonaa, siirrettäisiin vaikkapa oikeuslaitokselle, maatalouden hätään tai energiaratkaisujen mahdollistamiseen, mitä hallitus nyt epätoivoisesti etsii.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetti rakentui sille periaatteelle, että me emme lisää menoja vaan supistamme niitä, leikkaamme monista kohdista ja sitten toisaalta teemme budjetin sisällä sisäisiä siirtoja, juuri näin, että ympäristöministeriöltä siirretään järkevään käyttöön muihin ministeriöihin [Tuomas Kettunen: Mistä leikkaatte tällä hallinnonalalla?] ja toisaalta sisäministeriön sisällä käytetään maahanmuuttoon liittyvät 133 miljoonaa järkevämmiin. Edustaja Holopainen tuossa edellisessä keskustelussa

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

vaati sitä miljardia rikollisuuskohteisiin, mutta ei tarvita sellaisia, kun tehdään täällä sisäministeriön sisällä tällaisia järkeviä muutoksia, niin että me saamme näitä ongelmia hoidettua valtavasti. Mutta tämä hallitus on valinnut tämän tuhailun ja hulvattoman menon tien, joka johtaa suuriin ongelmiin taloudessa vuosiksi eteenpäin. Nyt ollaan kyllä siinä tilanteessa, että enää ei voida näitä menoja perustella koronalla tai sodalla, vaan hallitus on huoleton eikä katso meidän tulevia sukupolvia ollenkaan velkaannuttaessaan maata. [Tuomas Kettunen: Ei pidä paikkaansa!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kettunen.

19.55 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Nyt sisäiseen turvallisuuteen ja rajaturvallisuuteen on satsattu, panostettu runsaasti tällä hallituskaudella, ja se on myös keskustan linjan mukaista työtä ja tekoja. Paljon on tekoja myös edessä, mutta niin on takanaakin. Poliisien määrästä on nyt edellisessä keskustelussa käyty laajastikin keskustelua. No, poliisien määrä nyt on lisääntynyt sillä noin 300 poliisilla aina sinne seitsemään- ja puolileentuhanteen poliisiin. Edustaja Autto käytti tuossa aikaisemmin puheenvuoron, jossa hän totesi, että poliisien määrää tulisi lisätä myös seuraavilla hallituskausilla, ja kyllä tälle puheelle myös keskustan suunnalta tulee kannatusta. Eli tuota poliisien määrää tulee tarkastella ja lisätä myös tulevaisuudessa.

Sitten tästä rajaturvallisuudesta. Siihen on nytten panostettu uusimalla rajavartiolaitosten kalustoa niin maalla, merellä kuin ilmassa. Edustaja Junnila käytti puheenvuoron, jossa toi esille, että kun tuonne itärajan suuntaan on satsattu nyt ehkä enemmän, ihmisille näyttäytyy tuo rajaturvallisuus raja-aidan rakentamisessa. Tähänhän on sitten esitettykin se 139 miljoonaa euroa itärajan esteaidan ensimmäisen vaiheen rakentamiskustannuksiin. Mutta täytyy muistaa myös, että kyllä sinne länsirannikollekin on asianmukaisesti satsattu. Jo aiemmin on päätetty, että kaksi uutta ulkovartiolaivaa hankitaan, ja ne nostavat merkittävästi rajavartiolaitosten toimintavalmiutta myös tuolla rannikon suunnalla. Totta kai nämä laivat ovat tärkeitä, ensinnäkin pitämään huolen siitä, että laittomasti ei maahan tulla, mutta sitten myös vakaviin meripelastustehtäviin, merellisiin ympäristöonnettomuuksiin ja Suomen alueellisen koskemattomuuden loukkauksiin näillä laivoilla tullaan satsaamaan.

Kunnioitettu puhemies! Paljon arvostamani edustaja Huru käytti ansiokkaan puheenvuoron pelastustoimesta ja siihen liittyvistä haasteista, ja käytitte myös aluepoliittisen puheenvuoron koulutuksen osalta. Minun mielestäni teidän puheessanne on paljon arvokasta, koska nythän sisäministeriökin on tehnyt tänä vuonna selvityksen, jonka mukaan vuoteen 2030 mennessä tarvitaan tähän maahan 1 122 uutta pelastajaa enemmän [Petri Huru: Jopa kaksi- ja puolituhatta!] verrattuna nykyiseen koulutustasoon. Totta kai siellä Kuopiossa pitää koulutus säilyttää, mutta varmasti keskustelua kannattaa, edustaja Huru, myös jatkossakin pitää sen suhteen, että olisi myös tällaisista alueellista koulutusta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kari, Mika.

19.59 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Haluan hieman, vähän puolustaa tätä ehdotustani, jonka olen kyllä sanonut, niin kuin kerroin, aikaisemmissakin puheenvuoroissa jo useamman kauden, että tämän sisäisen turvallisuuden pääluokan sisältä haettaisiin laajempaa parlamentaarista yksimielisyyttä.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Meillä on tällä hallituksella, ja edelliselläkin, parlamentaarisia seurantaprosesseja sisäisen turvan selontekoon. Viime kaudella se oli lähinnä virkamiesten tekemä seurantatyö, joka näyttäytyykin enemmänkin sisäministeriön hallinnonalan sisäisenä resurssijakona, mutta tällä kaudella oli jo parlamentaarinen seuranta. Toivoisin, että seuraavalla kaudella tämä parlamentaarinen työ laitettaisiin sinne hallituskauden alkuosaan, jotta myös niitä toimenpiteitä, joita parlamentaarisesta työstä tulee, voitaisiin ulottaa tänne talousarvioprosesseihin.

Niin kuin edustaja Junnila tuossa totesi, että voi olla vaikea löytää yksimielisyyttä, niin niin voi olla, mutta haluaisin kuitenkin muistuttaa, että tässä salissa ollaan oltu historiaan katsottuna huomattavasti kauempana toisiamme menneinä vuosikymmeninä. Ja uskonpa, että tällaisena aikana, jona elämme, kun hallitus on laittanut miljardeja turvallisuuteen tai pandemian torjuntaan, voisimme löytää yksimielisyyttä huomattavasti laajemmalla pohjalla, kun ottaisimme sen yksimielisyyden työkalun käyttöön heti vaalikauden alussa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Huru.

20.00 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Täällä äsken puhuin pelastusalan koulutuksesta ja pelastajien tarpeesta, ja siinä yhteydessä nostettiin esiin myös palomiehen eläkeikä. Se on totta, että nykyinen eläkeikä on työssä jaksamisen tai työssä selviytymisen osalta liian korkea. En itse kaipaa pelastusalan ammattilaisena vanhaa 55 vuoden eläkeikää, mutta tosiaan nykyinen eläkeikä ei ole realistinen, se on liian korkea. Näkisin, että sopiva eläkeikä olisi noin 60 ikävuoden tietämillä, jonka jälkeen voisi arvokkaasti vetäytyä eläkkeelle työuran jälkeen sen sijaan, että ruvetaan mahdollisesti siirtämään muihin tehtäviin, joihin ei ole edes saanut koulutusta. Pelastuslaitosten vahvuudet ovat tällä hetkellä resurssien puutteesta johtuen niin pienet, että siellä ei ole sellaisia työtehtäviä, joihin voitaisiin ikääntynyt palomies siirtää. Periaatteessa kaikkien palomiesten täytyy tällä hetkellä olla niin sanotusti savusukelluskelpoisia, jotta he pystyvät täyttämään hälytystehtävillä vaadittavat kriteerit.

On myös mainittava siitä, että se ehkä olisi kyllä myös kustannustehokasta, kun siirrettiisiin ikääntynyt palomies aiemmin eläkkeelle ja saataisiin tilalle nuorempia palomiehiä, jotka täyttävät vaadittavat kriteerit, sillä se ei ole rahankäytön kannaltakaan järkevää, että keksimällä keksitään jotain töitä ja pidetään ikääntyvät palomiehet vielä töissä.

Eli olisi kyllä syytä tarkistella uudelleen palomiehen eläkeikää. — Kiitos. [Toimi Kaanniemi: Valitaan ne eduskuntaan! — Naurua]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Junnila.

20.03 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Jatkan vielä Länsi-Suomen merivartiostosta:

Nimittäin sen toimialue on 1 080 kilometriä merirajaa ja 48 kilometriä maarajaa Ruotsin kanssa. Sen lisäksi harva tulee ajatelleeksi, että lentää sitten Oulusta tai lentää vaikka Porista, niin Länsi-Suomen merivartiosto itse asiassa hoitaa myös rajamuodollisuudet. Niin se hoitaa myös kaikki satamat, mukaan lukien Maarianhaminan.

Kun tässä turvallisuustilanteesta puhuttiin, niin Ahvenanmaan asemahan on hyvin merkittävä puolustuspoliittisestikin, ja edustaja Karikin hyvin tietää, mikä on se ensimmäinen taho, joka vastaa, mitä tahansa Ahvenanmaan aluevesillä tai näillä alueilla tapahtuukin: se

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

on itse asiassa Länsi-Suomen merivartiosto. Heillä on siis hyvin laaja alue ja hyvin vähän kalustoa mutta paljon tehtäviä, ja ehkä sitten kun raja-aidat itään ja muualle on saatu kuntoon, tulee esiin se tehtävien monipuolisuus ja se henkilöstötarve ja se kalustotarve.

Se koordinaatio ei muuten lopu myöskään tähän, vaan heillä on myös hyvin kattavaa yhteistyötä Ruotsin kanssa, eli kun täällä salissakin usein puhutaan vaikka puolustusyhteistyöstä Ruotsin kanssa, mitä tulee vaikka laivastoon, niin merivartiostot itse asiassa tekevät hyvin laajaa yhteistyötä. On hyvin todennäköistä, että Länsi-Suomen merivartiosto vastaa vaikka Tukholman pyyntöön tiettyyn meripelastustehtävään, ja sama toisinpäin vaikkapa Perämerellä. Eli tämä on hyvin laajaa yhteistyötä. Erityisesti tämä Ahvenanmaan demilitarisoitu asema on sellainen, joka varmasti nousee sisäministeriön hallinnonalan lisäksi myös puolustusvaliokunnassa jatkossa entistä enemmän keskusteluun, kun itärajan akuutit raja-aidat ja muut toiminnot saadaan tehtyä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Hanna.

20.05 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Täällä keskusteltiin aikaisemmin poliisien määrästä liittyen vakavampaan rikollisuuteen, mutta haluaisin nostaa vielä sen näkökulman, mitä esimerkiksi oikeusasiamies on nostanut, että kun poliisien määrä on liian pieni ja tutkinta-ajat ovat pitkiä, niin itse asiassa myös pienempien omaisuusrikosten, esimerkiksi pyörävarkauksien, tutkimatta jättäminen nakertaa kansalaisten oikeustajua ja on omalta osaltaan romuttamassa yhteiskuntarauhaa ja yhteistä luottamusta. Siksikin olisi tärkeää korjata poliisien määrä sille tasolle, että tutkinta-ajat eivät venyisi, ettei aina puhuta pelkästään siitä, että meillä on tätä vakavaa rikollisuutta, väkivaltarikollisuutta, vaan myöskin omaisuusrikokset ansaitsevat tarvitsemansa huomion, koska pienempituloiselle ihmiselle se, että häneltä vaikka varastetaan polkupyörä, on hänen elämässään merkittävä teko ja myöskin vaikuttaa hänen arkeensa ratkaisevalla tavalla.

Sitten nostaisin esiin toisen asian, joka liittyy kiinteistöihin ja turvallisuusviranomaisten kiinteistöihin. Ollaan käsitelty puolustusvaliokunnassa paljonkin Senaatti-kiinteistöjen alle tullutta Puolustuskiinteistöt-yhtiötä, ja siinä yhteydessä on todettu, että se on tuonut parannuksia siihen, kuinka Puolustusvoimien tarpeita pystytään kiinteistöhoidossa paremmin huomioimaan. Onkin varmaan syytä jatkossa tarkastella sisäisen turvallisuuden viranomaisten tarpeita, esimerkiksi nyt Rajavartiolaitoksen kiinteistötarpeita, tarvitsisivatko nekin tällaisen samantyyppisen rakenteen. Mutta varmaan aika näyttää, kun tätä Puolustuskiinteistöjen taivalta seurataan, minkälaisia johtopäätöksiä sitten tehdään.

Sitten palaisin vielä hetkeksi tähän maahanmuuttokysymykseen, mistä muutamassa puheenvuorossa aikaisemmin puhuttiin. Meillä on nyt aika paljon tänne tullut Ukrainasta pakolaisia, joilla on tällainen vähän erityyppinen status, he ovat tilapäisen suojelun statuksella, joka poikkeaa muista prosesseista. Siihen sisältyy se, että heillä on heti tänne saavuttuaan mahdollisuus tehdä työtä ja he pystyvät osallistumaan tämän yhteiskunnan jäseniksi täysivaltaisemmin. On varmasti syytä seurata näitä tuloksia, mitä tästä tulee, ja miettiä sitten, pitäisikö muittenkin humanitäärisistä syistä maahan tulevien osalta pikemminkin mahdollistaa se, että he pystyisivät tekemään työtä ja kantamaan kortensa kekoon tämän yhteiskunnan rakentamiseksi, nythän meillä on järjestelmä, jossa tätä nimenomaan pyritään estämään. Kun hallintovaliokunnassa on käyty läpi sitä, kuinka pystyttäisiin maahanmuuttajien työllistymistä edistämään, niin itseäni hämmästytti esimerkiksi se, että nyt turvapaikanhakijoiden osalta ei esimerkiksi ole olemassa minkäänlaista tilastointia siitä, kuinka

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

moni heistä käy töissä. Joissakin vastaanottokeskuksissa kuulemma pidetään paperilla jonkun tyyppistä tukkimiehen kirjanpitoa, mutta siellä ei ollut tästä mitään sellaisia tilastoja, mitä olisi voitu esimerkiksi valiokunnalle esitellä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kettunen.

20.08 Tuomas Kettunen kesk: Puhemies! Sisäministeriön hallinnonala: Sisäministeriön toimintamenoihinhan esitetään 0,4 miljoonaa euroa lisäystä, jolla nyt turvataan tulevien hyvinvointialueiden pelastustoimien ohjauksen lisäresurssitarpeet, ja lisäksi Pelastusopistolle esitetään 0,51 miljoonaa euroa pelastajakoulutettavien määrän lisäämisen valmisteluun. Nämä ovat oikeansuuntaisia toimenpiteitä.

Ja kun puhutaan pelastustoimesta, ja niin kuin edustaja Huru tietää, sopimuspalokunnilla on keskeinen merkitys pelastustoimen palvelujärjestelmän kokonaisuudessa, ja on erittäin tärkeää, että sopimuspalokuntatoiminta ja valtakunnallisesti kattava paloasemaverkosto pysyvät elinvoimaisina ja pelastustoimi säilyy jatkossakin lähipalveluna, myös meillä siellä Kainuussa ja myös Lapissa pitkien välimatkojen maakunnissa.

Ja vielä, puhemies, on hyvin huomionarvoista nostaa esille myös se, että 5 miljoonaa euroa tulee lisäystä Ukrainan sodasta aiheutuvaan siviilipuolen materiaaliapuun ehdotettavasta lisäyksestä. Toivon, kun edustaja Kankaanniemi tuossa toi esille, että kun maahanmuutosta tällä hallinnonalalla teette 133 miljoonan euron leikkaukset, niin ainakaan tätä 5 miljoonaa ette ota siinä vaihtoehtobudjetissanne sitten leikkauksena.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kinnunen, Jari.

20.10 Jari Kinnunen kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Satuın tulemaan juuri sopivaan väliin, kun edustaja Huru puhui pelastajien eläkeiästä. Tässä talossa on suuressa viisaudessa joskus poistettu poliisien erityinen eläkeikä, joka oli 58 vuotta miehistöllä ja 63 vuotta päällystöllä. Nyt allekirjoittaneen eläkeikä on 69 vuotta, ja meillä miehistössä on syntymäajan mukaan nouseva eläkeikä. Mitäpä te luulette, että mitenkä tuommoinen 65- tai 67-vuotias kaveri tuolla maijassa saa aikaiseksi? Meillä ei ole yhtään suojatyöpaikkoja. Tämä paukahtaa vielä käsiin, ja on jo nyt merkkejä siitä, että poliisit jäävät sairauseläkkeelle, koska he eivät pysty töitänsä tekemään. Kun nyt on poliisipulaa muutenkin, niin tämä vielä tulee sitä hankaloittamaan huomattavasti. On selvää, että eläkeikää piti nostaa, mutta kaikki nämä päätökset eivät olleet ihan järkeviä, että kannattaisi pikkasen peruutella tässä kohtaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Huru.

20.11 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Haluan ensiksi kommentoida tätä edustaja Kinnusen äsken puheeksi nostamaa poliisien eläkeikää. Se on sama asia kuin palomiehilläkin: nykyinen eläkeikä on kerta kaikkiaan liian korkea. Ja tämä ongelma tulee todellakin räjähtämään käsiin siinä vaiheessa, kun meillä keski-ikä nousee työtä tekevien keskuudessa ja kun nyt esimerkiksi poliisien kohdalla on vaikeuksia saada jopa riittävästi opiskelijoita. Näkisin, että tämä olisi myös vetovoimatekijä niin poliisi- kuin pelastusalanlekin saada lisää väkeä hakeutumaan koulutukseen. Saisimme riittävästi laadukkaita koulutettavia tämän vetovoimatekijän kautta sen sijaan, että lähtisimme esimerkiksi helpottamaan pääsykriteereitä, mihin suuntaan on myös ehdotuksia kuulunut olevan.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Edustaja Kettunen nosti puheessaan esiin sopimuspalokunnat, ja olen täysin samaa mieltä. Sopimuspalokunnat ovat pelastustoimemme yksi selkäranka samoin kuin päätoiminen henkilöstö. Kumpikaan ei ole toisiaan poissulkeva vaan on toisiaan täydentävä järjestelmä. Emme pärjää Suomessa pelkästään jommallakummalla järjestelmällä, pelkästään sopimuspalokunnalla tai pelkästään päätoimisella.

Haluaisin vielä tähän, kun edustaja Kettunen myös mainitsi tästä, että pelastustoimi tulee säilyä alueellisena palveluna, että olen siitäkin täysin samaa mieltä. Pelastustoimi jos joku on sellainen lähipalvelu, joka ehdottomasti on syytä säilyttää. Tätä ehkäpä uhkaa kylä pelastustoimen siirtyessä hyvinvointialueille jo tiedossa oleva rahoitusvaje, joka on yli 80 miljoonaa. Tämä olisi syytä ottaa vakavasti huomioon hyvinvointialueilla, että löydetään riittävä rahoitus pelastustoimen järjestämiseen.

Esimerkiksi Satakunnassa meillä on pelastustoimea valvova viranomainen antanut korjausmääräyksen vakavan puutteen korjaamiseksi palvelutasossa, ja tämä liittyy osaltaan toimintavalmiusaikaan. — Koska puheaika loppuu, niin otan vielä yhden puheenvuoron ja avaam tästä toimintavalmiusaikaa tarkemmin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Junnila.

20.14 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Sisäministeriöstä puhuttaessa tämä keskustelu hyvin usein todellakin siirtyy turvallisuuteen, pelastustoimeen, poliisiin ja niin edelleen, mutta näin valtiovarainvaliokunnan jäsenenä on muistettava, että myös kuntatalous kuuluu tähän. Siitä ei oikeastaan monikaan sen vuoksi puhu, kun vuonna 2023 kuntatalouden näkymät ovat äärimmäisen positiiviset. Jos puhutaan toiminnan ja investointien rahavirroista, se on reilusti yli miljardin positiivisella puolella. Kaikki tunnusluvut sekä tältä vuodelta että ensi vuodelta ovat hyvin myönteiset. Mutta tämän jälkeen tilanne tietenkin muuttuu, sillä jatkossa tämän hyvinvointialueuudistuksen jälkeen kuntien liikkumavara pienenee ja on entistä vaikeampaa tehdä tasapainottavia toimia.

Toinen merkittävä heikennys jatkossa ovat tulo-rahoituksen investoinnit, jotka tehdään tulo-rahoituksella, kun leijonanosan tämä uudistus siitä sitten kaappaa. Ja kun katsotaan talouden kehitystä tunnuslukujen suhteessa ja mennään tuonne toimintakauden loppupuolelle 2026, silloin tilanne on jo merkittävästi heikentynyt tähän nykymenoon nähden. Tämä tulisi kyllä huomioida vähintäänkin tulevana vuonna sitten, kun tehdään erilaisia varauksia ja investointeja. Kunnathan saavat nyt merkittävästi tukia, mutta myös tämä hyvinvointialueuudistuksen valtionosuuksien suhde jatkossa heikkenee.

Tämä näyttää mielestäni huomattavan myönteiseltä, mutta kun katsoo näiden tunnuslukujen taakse niitä tulevia vuosia, kyllä tämä tästä heikkenee, ja se olisi huomioitava nyt. Tässä on aika paljon ilmaa, kun valtiojohtoisesti sekä tulovirtoja siirretään että sitten tätä kokonaisuutta uudistetaan. Kyllä kuntatalous tulee olemaan erityisesti pienikokoisten kuntien osalta paljon heikompi, mutta myös keskimäärin ja myös suurempien osalta investointien suhde jatkossa heikkenee.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kettunen.

20.17 Tuomas Kettunen kesk: Puhemies! Vielä edustaja Kankaanniemen suuntaan esittäisin kysymyksen: Kun olette tehneet esityksen, että sisäministeriön hallinnonalalta 133 miljoonaa euroa leikataan, ja kun nyt on lisätty yli kymmenen miljoonaa euroa tälle hallin-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

nonalalle, jota kohdennettaisiin Venäjän hyökkäyksen seurauksena Suomeen saapuneiden tilapäistä suojelua hakeneiden ukrainalaisten vastaanottamiseen, niin kuuluuko tämä kymmenen miljoonaa nyt sinne teidän 133 miljoonan euron leikkauslistallenne?

No, tilapäistä suojelua hakevien suuri määrä vaikuttaa Maahanmuuttoviraston toimintaan myös vuonna 23, ja hakemukset pystytään kyllä kuitenkin ratkaisemaan nykyisin keskimäärin muutamassa päivässä. Valtiovarainvaliokuntakin on tähän ottanut kantaa ja ollut tyytyväinen siihen, että virasto on muutenkin edelleen kehittänyt toimintaansa ja lyhentänyt hakemusjonoja. No viimeaikaisten uutisten perusteella on kuitenkin selvää, että erityisesti työperäisen maahanmuuton osalta Migrin toiminnassa on paljon kehitettävää.

Puhemies! Edustaja Kankaanniemi tosiaan toi esille 133 miljoonan euron esityksen leikkavaksi tältä hallinnonalalta, joka kohdentuu maahanmuuttoon, mutta ei maahanmuutto, eli pakolaiset, turvapaikanhakijat, työntekijät, opiskelijat ja naimisiin menneet, katoa minnekään, eivätkä ulkomaalaiset haihdu savuna ilmaan, vaikka perussuomalaiset nollaisivat maahanmuuttoon kohdennetut rahat. Jätetäänkö nyt ulkomaalaiset sitten haahuilemaan pitkin Suomea? Rajoja ei saada kiinni, koska EU:ssa on vapaa liikkuvuus. Vai laite-taanko valtion sijasta lasku sitten kunnille, koska jokuhan aina Maahanmuuttoviraston eli Migrin työntekijöiden palkat maksaa? Se on sitten eri juttu, kuka Suomesta saa lopulta oleskeluluvan.

Mielestäni nämä puheet ovat aika ristiriidassa, kun aikaisemmin edustaja Junnila puhui meidän Maahanmuuttoviraston puolesta — eliäkö kohtuusuuri työllistäjä meillä Kuhmossa, joka hoitaa ansiokkaasti maahanmuuttopalveluita — ja nyt te olette näköjään leikkaamassa nämäkin rahat pois. Onko nyt niin, että perussuomalaisten toimesta lappu on tulossa luukulle ja pönkkä ovelle Maahanmuuttoviraston osalta Kuhmossa?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

20.20 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kettunen on lahjakas rakentelemaan himmeleitä, mutta tilanne on se, että me emme ole leikkaamassa kaikkia näitä varoja, jolloin järjestelmä kyllä säilyy, mutta me haluamme selvän muutoksen, että Suomen maahanmuuttopolitiikka käännetään uudelle uralle, jolloin saadaan nämä säästöt toteutettua.

Mitä tulee ukrainalaisiin, he ovat todellakin tilapäisen suojelun direktiivin perusteella Suomeen saapuneet, ja me olemme toivottaneet heidät tervetulleiksi. Ukraina on mielestämme Suomen lähialuetta, keskellä Eurooppaa oleva. Raakalaismaisen hyökkäyssodan uhrit, naiset, lapset, vanhukset, vammaiset, sairaat, sieltä pakenevat pois, ja me haluamme kyllä heitä auttaa.

Jos verrataan joitakin muita, en nyt halua voimakkaasti sanoa, mutta muistan sen 2015 tapauksen, että kyllä he olivat nuoria miehiä lähes kaikki, täysin toisenlaista joukkoa kuin mitä ovat Ukrainasta tulleet. Tässä mielessä me olemme valmiit tähän kyllä puuttumaan. Ja todellakin ukrainalaiset, jotka varmasti suurimmaksi osaksi haluavat palata, eivät tänne halukaan sillä lailla kotoutua, mitä hallitus on epäonnistuneesti yrittänyt näitä muualta tulleita kotouttaa. Me haluamme kotiuttaa mieluummin eli suuntaa muuttaa, ja ukrainalaiset haluavat mennä takaisin. Tässä on iso ero.

Kun me haluamme näistä leikata, niin me haluamme kyllä kehittää sitä, että annetaan humanitääristä apua noille pakolaisleireille, joissa ihmiset todella kärsivät, ja voidaan näil-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

lä rahoilla auttaa valtavan paljon enemmän hädässä olevia kuin ottamalla heidät tänne kotimaahan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Huru.

20.22 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Sisäministeriön hallinnonalalla on keskustelussa ollut muun muassa pelastustoimi, ja lupasin selvittää toimintavalmiusaikaa. Kysymyshän on siis siitä, että esimerkiksi Satakunnassa aluehallintoviranomainen on antanut määräyksen korjata vakava puute palvelutasossa. Tämä puute koskee siis toimintavalmiusaikaa, joka tarkoittaa sitä, koska ensimmäinen yksikkö on kohteessa hälytyksen jälkeen, ja se on tällä hetkellä kuusi minuuttia. Jopa neljällä viidestä pelastuslaitoksesta on ongelmia tämän toimintavalmiusajan saavuttamisen kanssa, ja sisäministeri onkin käynnistänyt uudistuksen toimintavalmiusohjeen päivittämiseksi. Moni pelastuslaitos on myös johtajansa suulla kritisoinut tätä toimintavalmiusaikaa, että se on liian tiukka ja sitä tulisi pidentää.

Itse toivon, että tämä toimintavalmiusajan pidentäminen ei johdu siitä, että pelastustoimista halutaan hakea säästöjä tai tehoja niin kuin monelta muultakin alalta. Ja edellisellä hallituskaudella oli esitys, että pelastustoimi olisi siirretty viidelle toiminta-alueelle ja säästöjä olisi haettu hallinnosta ja toimintoja tiivistämällä, millä olisi turvattu nykyinen paloasemaverkosto ja palvelutaso.

Tällä hallituskaudella ollaan nyt säilyttämässä useampi pelastuslaitos, joilla on jokaisella oma hallinto, ja tällä mallilla emme ole saamassa säästöjä hallinnosta. Herääkin epäily, halutaanko tätä toimintavalmiusaikaa pidentää sen vuoksi, että ei tarvitsisi aluehallintovirastojen mukaan lähteä rakentamaan esimerkiksi uusia paloasemia tai palkata lisää henkilöstöä, jotta tämä toimintavalmiusaika saadaan täytettyä. Toivottavasti tästä ei ole kyse, ja toivottavasti tämä otetaan myös ministeriössä huomioon. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Junnila.

20.24 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Kettusella olivat hieman jääneet läksyt tekemättä, nimittäin perussuomalaisten valtiovarainvaliokunnan mietintöön tekemässä vastalauseessa, joka siis on myös tämän budjetin vastalause, sivulla 147 mainitaan seuraavaa — siinä on myös muuta perustelua, mutta lainaan vain olennaisimmat: ”Siksi perussuomalaiset ei halua leikata ukrainalaisten vastaanottamisesta aiheutuvista kustannuksista.” Edustaja Kettunen on osaava mies, ja hän kysyy silloin, kun ei tiedä, ja siksi myös nyt vastaan.

Mutta jos palataan tähän Kuhmo-asiaan vielä kerran: Selväähän se on, että jos edustaja Kankaanniemen ehdotuksen mukaisesti leikataan maahanmuuttokuluista, niin sehän tarkoittaa esimerkiksi, että maahan tulee vähemmän turvapaikanhakijoita, ja totta kai se vaikuttaa silloin myös lupaviranomaisiin, se vaikuttaa vastaanottokeskusten henkilöstöön vähentävästi. Ei kai edustaja Kettunenkaan välttämättä halua, että henkilöt ovat siellä tyhjän panttina, vaan kyllä valtionhallinto toimii tehokkaasti silloin, kun maahanmuuttoa on ensin kiristetty. Mutta olemme varmasti valmiita — uskoisin, että myös edustajat Huru ja Kankaanniemi ovat siihen valmiita — että jos keskusta haluaa tehdä aluepoliittisia liikkeitä ja vahvistaa Kuhmon vastaanottokeskusta, niin kyllä tästä Turvallinen Turku -mallista varmaan voitaisiin antaa vastaanottokeskus tai toinen sinne Kuhmon perukoille. [Petri Hu-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

ru: Edustaja Kettusen esityksiä odotellessa!] Me olemme valmiita tekemään tämän kädenojennuksen, vaikka se vaikuttaisi työllisyyteen Turun seudulla. Turvallisuus on meille tärkeintä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Hanna.

20.26 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Muutama sana tilastoista. Toteaisin vain sen, että nyt tällä hetkellä meille tulee varsin vähän niitä turvapaikanhakijoita. Siis ukrainalaisia tilapäistä suojelua saaneita tulee paljon, ja puhutaan siis laajamittaisen maahantulon määristä, kymmenistätuhansista, mutta sitten varsinaisia turvapaikanhakijoita tulee varsin vähän — ihan sillä, että kuulijat pysyvät tässä kärryillä. Ja toisaalta siellä ei ole ihan hirveästi niitä supistettavia menojakaan siltä osin, jotta ei tule väärää kuvaa, että siellä olisi paljon resursseja.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.

4.2. Pääluokka 31 Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Esitellään liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 31. — Keskustelun avaa valtiovarainvaliokunnan liikennejaoston puheenjohtaja, edustaja Jokinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.00 Kalle Jokinen kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan määrärahat ensi vuoden talousarviossa ovat 3,4 miljardia euroa. Se on noin 175 miljoonaa euroa vähemmän kuin kuluvan vuoden varsinaisessa talousarviossa.

Valiokunta on tyytyväinen siihen, että eduskunnan kannanottoihin ja lausumiin kyberturvallisuuden rahoituksesta on reagoitu lisäämällä merkittävästi kyberturvallisuuden rahoitusta kevään kehysriihessä ja vuoden 23 talousarvioletyksessä — siitä kiitos ministeri Harakalle. Valiokunta pitää tärkeänä, että kyberturvallisuuden riittävästä resursseista huolehditaan myös jatkossa, sillä Suomen turvallisuusympäristön muuttumisen vuoksi kyberturvallisuuden merkitys yhteiskunnassa on kasvanut merkittävästi. Valiokunta kiinnittää huomiota myös kyberturvallisuusalan koulutustarpeisiin. Suomeen tarvitaan tulevana vuosina 5 000—8 000 uutta kyberturvallisuusalan ammattilaista, ja myös alan jatkokoulutuksesta on huolehdittava.

Perusväylänpito on liikenneverkon runko ja kivijalka. Perusväylänpitoon ehdotetaan 1,3 miljardin euron rahoitusta. Se on noin 144 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 21. Määräraha ei vastaa parlamentaarisen Liikenne 12 -suunnitelman mukaista tavoitetasoa, joka oli 1,4 miljardia euroa. Kuten tiedetään, perusväylänpidon rahoitustilanne on vaikea. Esimerkiksi maanrakennusindeksi nousi vuodessa 15 prosenttia ja bitumi kallistui lähes 40 prosenttia. Vuosittain pitäisi päällystää noin 4 000 kilometriä tieverkkoa, jotta sen kunto ei heikkenisi. Ensi vuodelle päällystysohjelman pituuden arvioidaan olevan vain noin 2 000

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

kilometriä. Kustannustason noususta ja alimitoitetusta rahoituksesta johtuen väyläverkon korjausvelka kasvaa edelleen, ja sen arvioidaan olevan vuoden 23 lopussa noin 3,1 miljardia. Valiokunta kiinnittää huomiota myös alemmanasteisen tieverkon kuntoon, jonka korjausvelka on mittava.

Valiokunta toteaa, että korjausvelan vähentäminen edellyttää, että perusväylänpidon rahoitustaso nostetaan Liikenne 12 -suunnitelman mukaisesti 1,4 miljardiin euroon. Lisäksi määrärahaan tulee tehdä vuosittain kustannustason nousun vaatima indeksikorotus, jotta parlamentaarisen Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteet voidaan saavuttaa. Korjausvelkaa lieventääkseen valiokunta lisää perusväylänpidon hankkeet -momentille 24 600 000 euroa ja osoittaa sen eri puolilla maata sijaitseviin pienehköihin liikenneturvallisuutta, elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä sekä kävelyä ja pyöräilyä edistäviin 71 hankkeeseen mietinnön liitteenä olevan hankelistan mukaisesti.

Arvoisa puhemies! Aiemmin päätettyjen väyläverkon kehittämishankkeiden rahoitusvaltuudet ovat yhteensä 2,1 miljardia euroa, ja ensi vuonna niiden rahoitustarve on 414 miljoonaa euroa. Työn alla on kaikkiaan 17 ratahanketta, 13 tiehanketta, yksi vesiväylähanke ja lisäksi neljä liikenneväylien suunnitteluhanketta. Esitykseen sisältyy yksi uusi kehittämishanke: se on Oulun Poikkimaantien kunnostus, jossa valtion rahoitusosuus on 30 miljoonaa euroa. Hanke on ehdollinen liittyen Stora Enson tehdasinvestointiin.

Valiokunta pitää tärkeänä, että hankkeiden valtuus- ja määrärahatilannetta seurataan ja niiden riittävyttä arvioidaan jatkuvasti. Samoin pidetään tärkeänä, että otetaan huomioon kustannustason nousu ja varataan riittävä ja pitkäjänteinen rahoitus väyläverkon kahdeksanvuotisen investointiohjelman toteuttamiseen.

Arvoisa puhemies! Valiokunta kiinnittää huomiota Digirata-kulunvalvontajärjestelmän kehitystarpeeseen. Valiokunta pitää tärkeänä huolehtia rataverkon ajankohtaisista kunnostus- ja kehittämistarpeista sekä varmistaa rataverkon turvallisuus ja jokapäiväinen liikennöitävyys. Sekä matkustajaliikenteen että tavaraliikenteen kannalta on tärkeää panostaa ratapapiteetin lisäämiseen etenkin pääradalla matkalla Helsingistä Ouluun. On myös tärkeää, että selvitysasteella olevat suuret ratahankkeet eivät hidasta olemassa olevan rataverkon kunnossapitoa tai peruskorjauksia ja niiden rahoitus käsitellään erikseen liikennejärjestelmäsuunnitelman muusta rahoituksesta. Valiokunta pitää edelleen tärkeänä verkkoyhteyksien toimivuutta junissa ja junakuuluvuuden parantamista.

Arvoisa puhemies! Lopuksi liikennejaoston puolesta haluan kiittää ministeri Harakkaa ja koko liikennealan virkamiehistöä sekä kaikkia sidosryhmiä hyvästä yhteistyöstä vuoden 22 aikana. Erityisen ammattitaitoisesta työstä kiitän erikseen valiokuntaneuvos Hellevi Ikävalkoa ja kaikkia liikennejaoston jäseniä. Toivotan kaikille turvallista liikennettä ja rauhallista joulunaikaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Ministeri Harakka.

15.05 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Arvoisa puhemies! Vastaavasti kiitokset puheenjohtaja Jokiselle erinomaisesta yhteistyöstä ja hyvästä katsauksesta tähän hallinnonalan pääluokkaamme.

Tosiaan määrärahat vuodelle 23 ovat yhteensä noin 334 miljardia euroa, liikenne- ja viestintäverkkoihin 1,9 miljardia, liikenteen ja viestinnän palveluihin 853 miljoonaa sekä hallintoon, toimialan yhteisiin menoihin 650 miljoonaa euroa. Vastaamme hallituksen voimakkaasti kohonneisiin kustannuksiin ja muihin Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamiin

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

haasteisiin tienpidossa. Perusväylänpitoon lisätään 50 miljoonaa euroa ja jo aiemmin päätetty 15 miljoonan euron leikkaus peruutetaan. Saimaan kanavan keskeytetyistä kehittämishankkeista vapautuva raha ohjataan muualle itäiseen Suomeen saavutettavuuden ja logistiikan parantamiseen, yli 30 miljoonaa euroa ensi vuonna.

Kyberturvallisuuden panostaminen jatkuu, ja tässä edelleen kiitos jaoston puheenjohtajan aktiivisuudesta asiassa. Koordinaatiovastuun on liikenne- ja viestintäministeriöllä, ja linjaukset tehdään digitalisaation, datatalouden ja julkisen hallinnon kehittämisen ministeriryhmissä. Kokonaisuutena eri hallinnonalojen kyberturvallisuuden on varattu peräti 54 miljoonaa euroa, josta 1,3 miljoonaa euroa Liikenne- ja viestintävirastolle ja 3 miljoonaa euroa sitten ministeriölle. Luotettavat tuotteet ja palvelut ovat keskeinen edellytys digitalisaatiolle, ja koska korkea kyberturvallisuuden ja tietoturvan taso ylläpitävät talouden ja yhteiskunnan kilpailukykyä kaikilla sektoreilla, me kiinnitämme, yhtä lailla kuin valiokunta, huomiota siihen, että varmistetaan myös jatkossa riittävät resurssit samoin kuin alan koulutustarpeet, joista jo ministeri Honkosen kanssa ollaan käyty hyviä, alustavia suunnitelmia.

Digitalisaation lisäksi Suomen elinkeinoelämän tukemiseksi tarvitaan panostuksia infraan. Puheenjohtaja mainitsikin jo uutena hankkeena tämän Oulun Poikkimaantien kehittämisen, ehdollinen Stora Enson investointipäätökselle. Hallituksen tavoitteena on myös muun muassa ministeriöiden välistä yhteistyötä tiivistämällä ja uuden toimintamallin käyttöön ottamisella nopeuttaa strategisten investointien saamista Suomeen. Tähän liittyy vahvasti oikea-aikainen tarpeiden selvittäminen ja suunnittelu liikenneinfrastruktuurin osalta. Monissa investoinneissa olemmekin voineet panostaa myöskin välttämättömiin logistisiin panostuksiin samaan aikaan, kun näitä merkittäviä teollisia investointeja Suomeen on tehty.

Arvoisa puhemies! Väylänpidossa huomioidaan valtakunnallisen liikennejärjestelmän suunnitelman eli Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteet ja linjaukset. Priorisoimme rahoituksen kohdentamisessa liikenneverkon päivittäisen liikennöitävyyden vaatimukset, ja kohonneiden hoito- ja ylläpitokustannusten vuoksi se tarkoittaa käytännössä sitä, että korjaukset ja parantamiset eivät ole sillä tasolla kuin toivoisimme. Tämä on parlamentaarisesti sovittu, ja kun katson tässä ympärilläni, näen ansiotuneita edustajia, jotka olivat mukana tässä Liikenne 12 -työssä, ja varmasti aivan tämän kauden loppuun erikseen kiitän jokaista tästä arvokkaasta työstä. Tämän Liikenne 12 -suunnitelman mukaisten tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttaminen todellakin edellyttää talousraamin huomioimista budjetoinnissa myöskin nyt ja tulevana vuosina.

Vaikka perusväylänpidon osalta hallitus on neljänä vuonna pysynyt keskimäärin 300 miljoonan vuosittaisissa korotuksissa — siis yli miljardi euroa hallituskaudessa — ei se riitä kattamaan nyt jo noin 100 miljoonan euron ostovoimavajetta tänäkään vuonna. No, näin jälkiviisaana voi tietysti todeta, että onneksi hallitus päätti jo viime vuonna aikaistaa perusväylänpidon rahoitusta vuosille 21 ja 22. Jos näin ei oltaisi tehty, niin tässä kustannusten nousutilanteessa emme olisi päässeet tähänkään pisteeseen.

Valiokunnan ansiokkaassa mietinnössä kiinnitetään huomiota sen arviointiin, miten muuttunut maailmantilanne ja kustannuskehitys huomioidaan suunnitelmassa, samoin kuin siihen, missä määrin tavoitteet ja toimeenpano edellyttävät indeksikorjauksia. Huoli on aiheellinen ja varmasti huomioidaan jatkotyössä.

Perusväylänpitoon tulevan 50 miljoonan euron lisärahoituksen ohella momentilla huomioidaan Kuhmon Hyryntie-hanke, 2,6 miljoonaa euroa, sekä Seinäjoki—Kaskinen-radan

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

tehostettu kunnossapito, 3,5 miljoonaa euroa, vuodelle 23. Kuten jo mainitsin, itäiseen Suomeen hallitus esittää valtiosihteeriöryhmän raportin mukaisesti Karjalan radan parantamiseen 31,1 miljoonaa euroa ja lisäksi nuo valtiovarainvaliokunnan tekemät 24 miljoonan euron kiitettävät lisäykset. Näin perusväylänpidon momentti on yhteensä lisäysten jälkeen noin 1,31 miljardia euroa.

Vuoden 23 talousarviossa väylien kehittämisen määrärahalla jatketaan merkittäviä hankkeita, jotka kohdistuvat keskeisiin pääväyliin ja niiden kehittämiseen. Kuten mainittua, käynnissä on 17 ratahanketta, 13 tiehanketta ja yksi vesiväylähanke, ja valtuudet näiden toteuttamiseen, [Puhemies koputtaa] koko toteuttamiseen, ovat yhteensä 2,1 miljardia euroa, eli meillä on käynnissä merkittävä määrä tierakentamista, väylärakentamista tällä hetkellä.

Kiitän valiokuntaa erinomaisesta mietinnöstä. Kiitän loistavasta yhteistyöstä, ja olen valmis jatkokysymyksiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt, arvoisat edustajat, jos on halukkuutta käydä debattia, niin kuin näyttää olevan, niin nousee seisomaan, kuten olette jo nousseet, ja painakaa sitä V-painiketta, kuten olette jo painaneet. — Edustaja Kymäläinen, olkaa hyvä.

15.12 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä käymme tärkeää keskustelua liikenteestä ensi vuoden osalta. Tässä on kiitoksia jaeltu puolin toisin, mutta liikenne- ja viestintävaliokuntaa ei ole vielä erikseen mainittu ja kiitetty, [Naurua] joten itse tässä puheenjohtajana haluan kiittää joka ikistä liikenne- ja viestintävaliokunnan jäsentä puoluerajoista huolimatta.

Tosiaan kiitos vielä siitä, että tämä Saimaan kanavan raha ohjataan itäisen Suomen liikennehankkeisiin, ja on huomattava, että tätä kehityskulkua tulee myös jatkaa seuraavien vuosien osalta, koska nythän tuon lähes 100 miljoonan euron investoinnin perumisesta ensi vuodelle on tosiaan reilut 30 miljoonaa tuo vaikutus. Itä-Suomi on laaja alue, ja siellä kyllä investointikohteita riittää.

Tästä huolestuttavasta korjausvelasta: yhdyn tähän valtiovarainvaliokunnan mietinnönsään ansiokkaasti esille nostamaan tarpeeseen, että tämä rahoitus täytyy nostaa ja sitoa indeksiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Torniainen.

15.13 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Koko Suomen saavutettavuus on äärimmäisen tärkeä asia, ja siksi kaikkien liikenneväylien tulee olla kunnossa, ja tietysti myöskin tästä kunnossapidosta tulee talviaikana aika paljon viestejä. On hyvä, että hallituksen linja on, samoin kuin keskustan linja, se, että panostetaan perusväylänpitoon ja siellä perusväylänpidossa ennen kaikkea teiden peruskunnostuksiin. Se on hyvä asia, ja se on meille kaikille suomalaisille tärkeä asia.

Tosiasia kuitenkin on, niin kuin ministeri Harakka omassa puheenvuorossaan toi esille, että nykyisellä perusväylänpidon rahoituksella saadaan aikaan vähemmän kuin aikaisempina vuosina. Se johtuu siitä, että hinnat ovat nousseet ja inflaatio myöskin alkaa jyllätä, ja tähän tulee myöskin kiinnittää huomiota.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Itse myöskin haluan kiittää siitä, että valtiovarainvaliokunta sai lukuisia, useita pieniä parannuskohteita ympäri Suomen. Ne tulevat todellakin tarpeeseen, ne kaikki yli 70 kohdetta, [Puhemies koputtaa] mitä saatiin — kiitos siitä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Autto.

15.14 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sodan riehues-
sa Euroopassa asioiden tärkeysjärjestysten pitää tietysti olla sen kaltaiset, että maanpuolus-
tuksen tarpeet tulevat ensimmäisenä, huoltovarmuuden tarpeet seuraavana ja tulevaa kan-
sakunnan menestystä varten teollisuuden kilpailukyvyn tarpeet sen jälkeen. Mutta tosiaan,
miten ministeri luonnehtisi nyt tätä, saadaanko esimerkiksi EU:lta military mobility -rahaa
Suomeen ja miten näitä voidaan käyttää siihen, että toisaalta maanpuolustuksen tarpeita lii-
kenteen näkökulmasta saadaan edistettyä? Toisaalta, miten ministeri kuvailisi sitä, minkä-
laista työtä on lähdetty tekemään, jotta huoltovarmuuden kannalta todella kriittiset maayhteydet
myös pohjoisen kautta Ruotsiin ja pohjoisen kautta Norjaan kehittyvät niin tieliikenteen
kuin raideliikenteenkin osalta?

Vielä, arvoisa puhemies, lopuksi totean sen, että näihin teollisuudelle välttämättömiin
yhteyksiin on toki tietysti reagoitu, kun koko itäraja on mennyt käytännössä kiinni, maan
sisäinen liikenne on muuttunut huomattavan paljon. Se on ollut tärkeää työtä, mutta [Puhemies
koputtaa] miten uusia kilpailukykyä parantavia hankkeita löytyy?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Laakso.

15.15 Sheikki Laakso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunnan pu-
heenjohtaja kiitteli 30 miljoonasta, mikä Karjalan radan kunnostukseen laitetaan, ja täytyy
kiitellä itsekkin siitä, että todellakin Saimaan kanavan raha siirtyy sinne. Mutta voi, kun me
olisimme vielä saaneet siihen sen 40 miljoonaa, mitä me vedettiin vessanpytystä alas itä-
ratahankkeen mukana. Voi voi, kun meillä olisi 70 miljoonaa laittaa rahaa vanhaan rata-
verkkoon. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Werning.

15.16 Paula Werning sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus turvaa pe-
rusväylänpidon rahoitusta sekä huolehtii käynnissä olevien hankkeiden toteuttamisesta
kustannustason noustessa. Liikenne- ja viestintäverkon määrärahoista valtaosa elikkä noin
1,31 miljardia euroa kohdennetaan teiden, ratojen ja vesiväylien perusväylänpitoon, kuten
kuuluukin.

Tällä hallituskaudella on panostettu liikenneverkon investointeihin huomattavasti
enemmän kuin viime kaudella. Hankkeita on laitettu liikkeelle etupainotteisesti ja toteutet-
tu hallitusohjelman mukaisesti perusväylänpidon rahoitukseen 300 miljoonan euron vuo-
tuinen tasokorotus. Lisäksi perusväylänpito on aiempina vuosina saanut muun muassa el-
vytyksen nimissä paljon lisärahoitusta yli hallitusohjelman kirjauksen.

Venäjän hyökkäyksen ja idänliikenteen pysähtymisen myötä Suomen kuljetusketjut
ovat muuttuneet, ja valtio vastaa tähän muun muassa ohjaamalla Saimaan kanavan inves-
toinneista ensi vuodelle budjetoidut rahat, 31,1 miljoonaa euroa, Karjalan radan paranta-
miseen osana Itä-Suomen tukipakettia. Pidän tätä erittäin tärkeänä.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Soinikoski.

15.17 Mirka Soinikoski vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunta on huolissaan lausunnossaan tie- ja rataverkon korjausvelasta, joka on vuoden 2023 loppuun mennessä vähintään 3,1 miljardia euroa. Kannan erityistä huolta rataverkon tilanteesta, sillä rataverkon pääväylillä on huomattavia korjaustarpeita peruskorjauksessa rakenteiden ikääntyessä. Suomen rataverkon kannalta pääradan toimivuus ja kapasiteetti ovat kaikki kaikessa. Siksi on hienoa, että hallitus esitti 155 miljoonan euron rahoitusta Helsinki—Riihimäki-rataosan kapasiteetin lisäämiseen. Se on ollut jo pitkään yksi pääradan pullonkauloista. Investoinnit päärataa ovat välttämättömiä, jos haluamme edistää kaikkien suomalaisten liikkumisvapautta ja kansallista huoltovarmuutta ja saavuttaa hiilineutraaliustavoitteen vuoteen 2035 mennessä. Kysyisinkin jälleen ministeriltä: miten voimme parantaa EU:n CEF-rahoituksen saantia pääradan korjauksille?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Heinonen.

15.18 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Teiden päällyste on kuin talon katto: jos siinä on reikä, jos asfaltti vuotaa, on korjauksiin ryhdyttävä välittömästi, muuten lasku on moninkertainen. Väylävirasto on kertonut, että tänä vuonna asvaltoidaan niin vähän teitä, että korjausvelka kasvaa, ja ensi vuonna korjausvelka kasvaa näillä rahoituksilla jopa 1 000 kilometrillä. Teitä asvaltoidaan vain 1 700—1 800 kilometriä, kun tarve olisi 4 000 kilometriä. Teiden korjausvelka lähestyy tämän hallituksen toimin uutta ennätystä.

Päärata on meidän maan valtimo, pääsuoni, ja vetoan, että hankeyhtiöiden metsärata-suunnitelmat nyt haudataan ja siirretään kehittämistyö ja katse takaisin nykyisen Helsinki—Riihimäki—Hämeenlinna—Tampere-raidekäytävän kehittämiseen. Tämä täytyy tehdä viimeistään ensi kevään hallitusneuvotteluissa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Kautto.

15.19 Juho Kautto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensi vuoden budjetissa kiitän erityisesti Itä-Suomen elinvoimapaketista, mikä tulee todella tarpeeseen. On ehdottomasti kannatettavaa, että Itä-Suomen saavutettavuutta parannetaan ja muistetaan alueen elinvoiman ylläpitämistä.

Entisenä paperityöntekijänä iloitsen myös Oulun Poikkimaantien saamasta 30 miljonnasta eurosta, mikä on erittäin tärkeää, kun Stora Enso ilmoitti investointipäätöksistään.

Kiitän myös ministeri Harakkaa ja hallitusta pitkäjänteisestä työstä, mikä on aloitettu liikennejärjestelmäsuunnitelman muodossa. On ehdottoman tärkeää, että meillä on pitkän aikavälin suunnitelma, missä katsomme koko Suomen asioita kokonaisuutena.

Mitä kotimaakuntaani Keski-Suomeen tulee, niin olen tyytyväinen hallituskauden satsauksiin. Meillä on mittavat investoinnit tulossa Äänekoski—Viitasaari-väliselle tieyhteydelle, ja olemme tulleet myös takavuosina hyvin huomioiduiksi liikennehankkeissa. Toki vielä parannettavaa jää, mutta taloudelliset realiteetit tuntien olen tyytyväinen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lundén.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

15.20 **Mikko Lundén ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tahtoisin kysyä latausverkostosta, vaikka en sen ylin ystävä olekaan. Kysyn kumminkin: Liikenne- ja viestintäministeriö on jo pitkään luvannut ammattiliikenteen sähköistämisen edistämistä muun muassa ammattiliikenteelle tarkoitettujen sähköajoneuvojen latausinfrastruktuurin rakentamiseen liittyvällä rahoituksella. Maahamme on rakennettu jonkin verran kaupallisesti toimivaa latausinfraa, mutta sen osalta käytettävyyttä ja kustannustaso eivät kohta ammattiliikenteen vaatimuksia juurikaan. Pahimmillaan eräs liikenneasemaketju jopa rajoittaa ammattiliikenteen mahdollisuuksia käyttää aseman latausinfraa kyltillä ”ei ammattiautoilijoille kello 10—21”. Arvoisa ministeri Harakka, mitä konkreettista liikenne- ja viestintäministeriö on tehnyt tai tekemässä sen suhteen, että myös ammattiliikenteen vaatimustason täyttävä latausverkosto saadaan maahamme? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Bergqvist.

15.21 **Sandra Bergqvist r** (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! I den här gula boken har vi pengar till många bra projekt, men här finns också inbyggda systemfel.

Elikkä monessa näissä on järjestelmävika. Otetaan maantielautat yhtenä esimerkkinä. Niille toivottavasti eduskunta nyt myöntää 58 miljoonaa euroa, mikä on ihan tärkeä ja tarvittava summa. Mutta kun sitten ostetaan näitä palveluita yhtiöltä, se tarkoittaa sitä, että jos yhtiö tekee sen, mitä sen pitäisi — siis tehdä voittoa — ei käytetä koko tätä summaa tähän vaan se maksetaan osinkoina tai bonuksena. Tämä tarkoittaa siis sitä, että me emme koskaan käytä sitä summaa, minkä eduskunta myöntää näille hankkeille.

Haluaisin kysyä, arvoisa puhemies, ministeri Harakalta: miten voidaan kehittää tätä järjestelmää niin, että käytetään eduskunnan myöntämät rahat oikeaan kohtaan? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Eskelinen.

15.22 **Seppo Eskelinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt tulevaisuuteen katsovaa liikennepolitiikkaa. Meille itäsuomalaisille on ollut tärkeää, että hallitus on kuullut meitä saavutettavuuden parantamisessa. Olemme aika takamatkalla saavutettavuudessa niin raide- kuin lentoliikenteen epävarmuuden vuoksi. Raideliikenteen pitkät ostopalvelusopimukset, Saimaan kanavan investointirahat, niin kuin on todettu, siirtäminen Karjalan radalle ovat tärkeä signaali Itä-Suomelle, erityisesti meidän elinkeinoelämällemme.

Lentoliikenteen kilpailutus ja lentojen jatkuminen viidelle maakunnalle oli tärkeä päätös henkisesti mutta myös elinkeinoelämämme ja aluepolitiikan näkökulmasta. Nyt onkin sitten tärkeää, että tämä hallitus vielä maakuntalentojen osalta tekisi ratkaisuja jatkon osalta eli tämän kilpailutuksessa olleen option osalta, jotta sitten pystyttäisiin pidemmällä aikavälillä lentoliikennettä päivittämään ja suunnittelemaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Pirttilahti.

15.23 **Arto Pirttilahti kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset liikennevaliokunnalle erinomaisesta työstä, puheenjohtaja Suna Kymäläiselle ja kumppaneille — hyvä mietintö — mutta myös tästä työstä, että yksityistieavustuksia on meillä nyt 13

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

plus 10 miljoonaa saatu korotettua valtionosuuksia eli 70 prosenttiin ja 85 prosenttiin, jotta rahaa saadaan kulumaan ja myös saadaan erinomaisia hankkeita.

Kysynkin ministeriltä nyt, kun meillä on laajakaistahankkeet 17 miljoonaa euroa, joka tulee käyttää vuoden 2023 loppuun, ja siellä kuntien osuudet ovat 8, 22 ja 33 prosenttia: voitaisiinko näitä yhtä lailla alentaa, että saataisiin laajakaistahankkeita menemään eteenpäin? Nämä ovat todella tärkeitä yritystoiminnan osalta, meidän maaseudun saavutettavuuden osalta varsinkin viime aikoina, kun ihmiset ovat halunneet muuttaa maalle. Oikeastaan tähän samaan vyyhtiin kuuluu muun muassa junakuuluvuudenkin vahvistaminen. Laajakaistahankkeet kaikkienensa ovat [Puhemies koputtaa] yksi elinehto meidän maamme elinvoimaisuuden kehittämiseen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Eestilä.

15.24 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): !Arvoisa puhemies! Olen samaa mieltä edustaja Eskelisen kanssa maakuntalentojen tärkeydestä. Ne ovat ikään kuin strateginen palikka, joka on äärimmäisen tärkeä maakuntien kilpailukyvyn kannalta. Monesti julkisuudessa näkyy, että niitä arvioidaan pelkästään taloudellisesta näkökulmasta, mutta se on väärä tapa arvioida strategisesti tärkeitä palikoita. Ne yleensä maksavat vähän enemmän, mutta niillä on suuri merkitys.

Arvoisa puhemies! Itsekin kiinnittäisin huomiota tähän perusväylänpidon rahoitukseen. Valitettavasti, jos me haluttaisiin oikeasti lopettaa korjausvelan lisääntyminen ja kehittyminen väärään suuntaan, meidän pitäisi satsata 1,6 miljardia tähän perusväylänpitoon. Maarakennusindeksi, kuten edustaja Jokinen täällä totesi, on noussut 15 prosenttia vuodessa — se tekee tämän ongelman. Eli kyllä me rahaa tarvittaisiin.

Sanoisin vielä näin, että kun meillä on parlamentaarinen sopu eli kaikki puolueet ovat sitä mieltä, että Karjalan rataa ja Savon rataa kehitetään osana itäratakokonaisuutta, niin ei se miksiäkään täällä salipuheilla muutu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Junnila.

15.25 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varsinais-Suomi saa enemmän rahaa teiden päällystämiseen kuin aiempänä vuotena, mutta käytännössä tämä ei näy. Koska päällystyskustannukset ovat nousseet, niin vain 160 kilometriä pystytään päällystämään seuraavana vuotena, kun muutama vuosi sitten luku oli luokkaa 400—450 kilometriä, jopa 500 kilometriä. Toivon, että ministeri Harakka ottaa tämän jatkossa huomioon.

Toinen asia — oikeastaan kysymys ministerille — liittyy kuitenkin tähän TEN-T-verkkoon. Kuten täällä Liikenne 12:eenkin viitattiin, yksi keskeinen osa sitä on Naantalın sata-ma, mihin johtava rataosuus Turusta tarvitsee 11 miljoonan euron sähköistämisen. Väylävirasto on tätä aiemmin ollut ajamassa ja käsitykseni mukaan on nyt sitä harkitsemassa uudelleen. Ministeri Harakka, lupaatteko tämän radan sähköistämisen? VR nimittäin olisi valmiudessa vuodesta 25 lähtien toteuttamaan pikajunan Helsingistä [Puhemies koputtaa] Naantaliin saakka tätä osuutta käyttäen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Vehviläinen.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

15.27 Anu Vehviläinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen kaltaisessa laajassa maassa liikennepolitiikka on erityisesti elinkeinopolitiikkaa, ja meidän täytyy huolehtia siitä, että liikenneyhteydet — radat, tiet ja kaikki väylät — ja myös palvelut toimivat joka puolella Suomea. Se on ihan ehdoton edellytys meidän vientiteollisuuden kannalta, elintarviketuotannon kannalta, energia-asioiden kannalta ja myös huoltovarmuuden ja metsäteollisuuden tärkeyden kannalta.

Täällä tuli jo esille tämä Itä-Suomen tilanne, ja on sanottu, että Suomi on saari, ja nyt meidän on huolehdittava, että saaren sisälle ei tule uutta saarta, joka on nimeltään Itä-Suomi. Tämä tarkoittaa sitä, että meidän on panostettava erittäin vahvasti Itä-Suomen liikenneyhteyksiin, ja tässä haluan nostaa erityisesti lentoliikenteen, joka Itä-Suomesta koskettaa sekä Kajaania että myös Joensuuta. Pidän hyvänä, että hallitus on tässä toiminut, ja vetoan siihen, että tämä hallitus vielä pystyisi tekemään päätöksen siitä, että optiota käytetään ja lennot varmistuvat vuodesta 2023 [Puhemies koputtaa] kevääseen 2024.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

15.28 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri vieraili lauantaina Myyrmäessä Vantaalla, ja haluan ihan vantaalaisten puolesta kiittää ja päätöksentekijöiden puolesta kiittää siitä, että meillä on tämä pikaraitiotiehanke käynnistymässä Vantaalla. Sitä kaavoitusratkaisua parhaillaan tehdään, ja olemme tietoisia siitä, että nämä valtionosuudet tulevat olemaan keskeinen tekijä, niin että me voisimme sen saada joskus aikanaan, kun se nyt tulee Mellunmäestä lentoasemalle, Myyrmäkeenkin sitten, kun päästään viemään sitä poikittain sinne eteenpäin, missä vierailitte.

Täällä on paljon puhuttu Itä-Suomesta, ja olen samaa mieltä siitä, että on tärkeätä, että sinne panostetaan raideliikennetarkoituksiin, mutta yksi iso työssäkäyntialue Suomesta ei ole itse asiassa raideliikenteen piirissä, jos viitataan nyt tähän kasvualueeseen ja kansalliseen lentokenttään täällä Helsinki-Vantaalla ja koko tähän kasvun ytimeen tässä eteläisessä Suomessa, ja se on nimenomaan tämä rantarata. Toivon vakavasti, että siihen liittyvää suunnittelua myöskin jatketaan, kun tiedetään sen suuri merkitys koko tälle ranta-alueelle Loviisasta Haminaan asti, ja tätä hanketta pidettäisiin vahvasti esillä. Siitä näkyisi myöskin sitten se Karjalan radan mahdollinen luontevin jatkoyhteys, koska siinä on oikea paikka sille radalle.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt ministeri vastaa, noin kolme minuuttia.

15.29 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitoksia valiokunnalle ja jaostolle erinomaisesta keskustelusta. Yritän mennä järjestyksessä.

Edustaja Autto oli kiinnostunut sotilaallisen liikkuvuuden tilanteesta eli military mobilitystä. Meillä on siinä kaksikin hanketta ollut, hakukierroksilla valtuus yhteensä yli 40 miljoonaa, ja voin tässä jo etukäteen huomisesta ikään kuin vilauttaa sen tiedon, että ihan merkittävää tukea CEF-hankkeista ollaan saamassa. — Kuten ollaan sivumennen sanoen EU-tuissa menestytty muutenkin viime aikoina. Esimerkiksi 21 ollaan saatu yli 100 miljoonaa euroa ensimmäisen kerran ja kesäkuussakin raideliikenteen ja satamien hankkeilla yhteensä runsaat 80 miljoonaa. — Mutta tämän sotilaallisen liikkuvuuden osuus EU:ssa

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

sattuneesta syystä tulee entisestään kasvamaan, ja siksi me etsimme siihen niitä kohteita, jotka voidaan sitä kautta rahoittaa, erittäin määrätietoisesti.

Hän kysyi myöskin Suomen ratayhteyksistä Norjaan, ehkä laajemminkin luoteeseen. Muistutan, että hallitusohjelman ainoa nimetty ratahanke on Kemin Laurilasta Haaparantaan ulottuvan rataosuuden sähköistäminen, joka on paraikaa käynnissä. Erittäin, sanoisin ko, kreivin aikaan tapahtuu. Varmistetaan se, että meillä myöskin nuo yhteydet paranevat.

Tähän liittyy tietenkin täälläkin jo mainittu TEN-T-verkko eli eurooppalaisen liikenneverkon ja sen ydinkäytävien laajentuminen sekä Ruotsin itärannikolle että sitten myöskin Suomen päärataan, jotka muodostavat nyt tämmöisen aivan uuden käytävän. Sen lisäksi sen itäpuolella kulkeva E4, E75, on myöskin uusi ydinverkkokäytävä, joka tarkoittaa sitä, että kaikki seitsemän MAL-kaupunkiseutua, joissa asuu yli puolet suomalaisista, on nyt sitten liikenteen solmukohtia ja EU-rahoituksen piirissä.

Tässä mainittiin hankeyhtiöt. Korostan nyt sitä, että ne on hyvässä yhteisymmärryksessä tulevaisuuden raideyhteyksien suunnittelua varten perustettuja. Niissä on valtion lisäksi osakkaina kaiken kaikkiaan 49 kuntaa ja Finavia. Aivan ainutlaatuinen, poikkeuksellinen yhteistyömalli. Alleviivaan varmuuden vuoksi vielä kerran sen, että nämä hankeyhtiöt eivät ole millään tavalla näitten eri ratakäytävien parannuksista ja korjauksista pois, päinvastoin. Sekä pääradan että muitten ratojen, tässä tapauksessa myös Karjalan radan, kunnostus on edellytysinwestointi sille, että voidaan edes pohtia sitä, nopeutuivatko nämä yhteydet.

Edustaja Lundén kysyi latausinfrastruktuurista, siitä hyviä uutisia. Meillä on jo kohta 2 000 latausasemaa. 10 000 latauspisteen raja lähestyy, ellei ole jo ylittynyt, ja näistä yli 500 on suurteholatausasemia raskaan liikenteen käyttöön. Meillä on jakeluinfrastrukturyhtymä, joka pyrkii varmistamaan sen, että kaikkialla Suomessa tulee järkevästi katettua tämä sähkö- ja myöskin kaasujakelu, mutta myöskin eurooppalainen AFIR-direktiivi tulee tässä olemaan meillä apuna.

Ja vielä nopeasti tähän loppuun totean, että korjausvelka ei ole ainoastaan asfalttia, vaikka saimmekin vuonna 20 ennätysmäärän asfaltointia aikaan oikea-aikaisesti — samalla rahalla enemmän kuin isommalla panostuksella tällä hetkellä — vaan pitää huomioida se, että laajemmat perusparantamishankkeet, ennen kaikkea sillat ja muut turvallisuusparannukset, ovat ehkä niitä, joihin vielä enemmän rahaa kuluu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Jokinen.

15.33 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me olemme kyllä epäonnistuneet tämän korjausvelan hoidossa. Eilen käteeni osui työhuonetta siivotessani vuonna 2013 allekirjoittamani selvityspyyntö liikenne- ja viestintäministeriölle. Olin tuolloin liikenne- ja viestintävaliokunnan puheenjohtaja, ja valiokunta peräsi ministeriöltä toimia korjausvelan taittamiseen ja sen hoitamiseen. Tästä kirjelmästä on seurannut kyllä nyt jo kolme parlamentaarista työryhmää, jotka ovat päässeet yksimieliseen ratkaisuun siitä, että korjausvelka pitää taittaa. Tuolloin korjausvelka oli 2,1 miljardia. Ensi vuoden lopussa se on 3,1 miljardia. Täytyy sanoa, että meidän on katsottava peiliin tämän liikenteen korjausvelan suhteen ja tehtävä sille jotain.

Koronatukia yrityksille osoitettiin kaksi ja puoli miljardia, ja infra-alan yritykset sanoivat, etteivät he tarvitse tukea, antakaa heille hankkeita, että he voivat tehdä ammattitaidol-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

laan niitä töitä. Ja nyt jos sitä olisi osoitettu niihin infrahankkeisiin, koronan jälkeen [Puhemies koputtaa] meille olisi jäänyt ainakin niitä teitä ja ratoja, jotka olisivat kunnossa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Gustafsson.

15.34 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän liikenne- ja viestintäkeskusteluun, hallinnonalaan, kuuluvat myöskin Yleisradio ja televisioala. Minun piti oikein tarkistaa eräs asia. Haluan osallistua tähän maanteiden ritarien keskusteluun kuitenkin kulttuurilla. Tarkistin: perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa esitetään Yleisradio-määrärahojen leikkaamista yli 140 miljoonalla, ja kokoomus ei jää paljon jälkeen. Huom. maan kaksi johtavaa oikeistopuoluetta käyvät Yleisradion kimppuun.

Yle vahvistaa suomalaista yhteiskuntaa ja kulttuuria. On Ylen visio tukea kansanvaltaa, tuottaa, kehittää ja säilyttää kotimaista kulttuuria, taidetta ja virikkeellistä viihdettä. Sillä on mukana myöskin sivistys- ja tasa-arvonäkökulma. Minä halusin olla toisenlainen nuori [Puhemies koputtaa] ja ottaa tämän asian tähän keskusteluun, koska minusta tämä on jäänyt aivan liikaa katveeseen. [Puhemies koputtaa] Ministeri, mitä mieltä te olette tästä asiasta? Olette vielä teatteritaiteen maisteri. [Naurua]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt edustaja Satonen.

15.36 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En provosoidu edellisestä puheenvuorosta, mutta totean kyllä sen, että niin kauan kuin Yleisradio on Suomessa ollut, niin tähän asti päätökset on tehty yhteisesti, parlamentaarisesti, rahoituksesta niin, että kaikki puolueet ovat mukana, ja pidän kyllä äärimmäisen tärkeänä, että niin tehdään jatkossakin. [Jukka Gustafsson: Loistavaa!] Siinä sitten vaihtoehtobudjeteilla on oma roolinsa, mutta se ehkä jääköön sitten... Uskon todellakin, että näin tehdään tulevaisuudessa. On totta kai niin, että kun koko yhteiskunnassa joudutaan säästämään tulevalla kaudella, niin myös Yleisradion kohdalla joudutaan asioita katsomaan, mutta sen merkitys on toki tärkeä ennen kaikkea tiedon välittäjänä, kulttuurin edistäjänä ja muuta.

Mutta haluaisin kysyä ministeri Harakalta myös tästä liikennepuolesta sitä, että nyt kun tämä Venäjän hyökkäys on muuttanut tätä loogista järjestelmää, niin se on ihan hyvä, että meillä on tullut Itä-Suomeen hankkeita, mutta mitä me tehdään länsiyhteyksille — vt 3, vt 11, vt 9 — koska meillä aivan varmasti tarvitaan tätä maan sisäistä poikittaisliikennettä enemmän kuin aikaisemmin?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Ovaska.

15.37 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jäin tuossa aikaisemmin miettimään, pidinkö enemmän tuosta jaoston puheenjohtaja Jokisen puheesta vai oppositioedustaja Jokisen puheesta. Ne olivat täysin erilaiset, ja kuitenkin molemmissa yritettiin käsittääkseni pysyä faktoissa.

Mutta, arvoisa ministeri, Hämeenkyrönväylä, Vesajärventie, Miharintie, Alkkiantie, Välskiläntie — huima määrä hankkeita Pirkanmaalle, kiitos siitä. Tämä eduskunta on kääntänyt sen kehityksen, mitä liikennepolitiikassa on Pirkanmaalla tehty. Aikaisempina kausina Pirkanmaa on jäänyt tierahoista aivan mopen osaan, mutta nyt se on muuttunut.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Mutta, arvoisa ministeri, valitettavasti painetta tulee lisää. Tuossa edustaja Satonen viittasi esimerkiksi valtatie 9:ään — meidän ykköshankkeemme, joka pitää toteuttaa seuraavalla hallituskaudella. Se on myös liikennesuunnitelmissa, siinä 12-vuotisessa suunnitelmassa, ykkösenä. Miten näissä päästään etenemään?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Piirainen.

15.38 Raimo Piirainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia ministerille. Tämä kausi ei ole ollut missään mielessä helppo. Tässä on ollut koronaa ja kaikkea ja on pyritty pitämään elinkeinoelämä liikkeellä ja virkeänä, ja sen takia satsaukset raideliikenteeseen ovat sitten olleet merkittäviä. Nämä tahtovat monta kertaa unohtua. Vuoden 20 lisätalousarviossa pistettiin merkittävä määrä hankkeita liikkeelle, ja ne näkyvät vielä tälläkin hetkellä tuolla maakunnissa toimintana.

Kiitoksia tästä Kuhmo Oy:n tien siirrosta, se on budjetissa mainittu — pieni raha kyllä verrattuna budjettiin, mutta suuri raha sille alueelle ja ennen kaikkea sille yhtiölle, kun seuraavana siellä selän takana oli järvi, niin ei päässyt karkuun, kun kasvua on niin valtavasti. Samaten Oulun satamaan johtava Poikkimaantie on merkittävä investointi — se koskee myös Kainuuta, kun päästään veden ääreen — ja tietysti myös muut, [Puhemies koputtaa] raideliikennettä kehittävät hankkeet. Kiitoksia niistä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Semi.

15.39 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitoksia ministerille Saimaan kanavan rahojen siirtämisestä itäradan parantamiseen.

Mutta sitten tähän perusteiden ylläpitoon ja siihen korjausvelkaan, mikä meillä on, niin jos ministeriä lohduttaa, voin kertoa, että sitä korjausvelkaa riittää vielä seuraavillekin ministereille, koska tällä hetkellä meidän raskas liikenteemme ja niiden liikennevälineiden paino on kasvanut huomattavasti siitä, mitä ne ovat olleet siinä vaiheessa, kun ne kantatiet on rakennettu. Niiden kantavat kerrokset ovat liian heikot, jotta se asfaltti pysyisi ehjänä, ja siinä mielessä ne pelkät asfaltoinnit eivät auta mitään, vaan se tien rakenne pitää korjata semmoiseksi, että se jaksaa kantaa sen raskaan liikenteen. Ja nyt vielä näkyy enemmän kulluttavana tekijänä, jos mietitään meidän metsäteollisuuden puun tarvetta, kun Venäjältä tulevan puun tuonti on vähentynyt ja puuta hakataan nyt meidän omista metsistämme: se tulee [Puhemies koputtaa] todella paljon näkymään meidän teiden kunnossapidossa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Och ledamot Strand.

15.40 Joakim Strand r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Turvallisuudesta, huoltovarmuudesta ja teollisuuden tarpeista on tosiaan pidettävä huolta. Itse uskon vahvasti, että Pohjois-Norjan satamien rooli tulee korostumaan, ja varsinkin jos on Itämerellä problemaa, silloin ei Narvik riitä, vaan myös Mo i Rana, joka on osa Eurooppa-tie 12:ta, Västerbottenin kautta Vaasasta Helsinkiin asti vt 3:a käytännössä. Siellä liikennöi myös maailman pohjoisin ympärivuotinen laivareittiliikenne, Wasaline Aurora Botnia. Ei löydy Kanadasta, ei Alaskasta, ei muualta sellaista botskia, joka kulkee läpi jään läpi vuoden. Viime viikolla kävi delegaatio Ruotsista täällä pohtimassa, miten tulevalla vuosikymmenellä saa-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

daan rakennettua myös kiinteä yhteys Vaasan ja Uumajan väliin. Ministeri on näistä ideoista kyllä tietoinen.

Mutta viimeisenä mainitaan myös GigaVaasa-alueen raideterminaalin suunnittelu, ja toivon, että ministeri voi omalta osaltaan kannustaa LVM:ää, Väylää ja Traficomia positiivisella otteella osallistumaan tämäntyyppiseen suunnitteluun. Silloin kun on miljardi-investointeja tulossa Suomeen, niin meidän on [Puhemies koputtaa] pakko osoittaa näille investoijille, että me ollaan aktiivisia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Malm.

15.42 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilolla tietenkin tervehdin Imatra—Joensuu-välisen ratahankkeen parannuksia, Kaakkois-Suomi on nimittäin edelleen merkityksellinen vientialue. Juuri tänään saimme iloisia uutisia kotikaupunkiin Imatralle siitä, että Stora Enso on valmis investoimaan 8,5 miljoonaa euroa kaakkoiseen Suomeen, ja se kertoo myös hyvää tulevaisuudelle, mutta se kertoo myös siitä, että me tarvitsemme niitä infran panostuksia jatkossakin. Kumipyöriltä on päästävä siirtymään radalle, koska se on ehdottomasti myös ilmastoteko. Se on ilmastoteko Suomelle ja se on ilmastoteko yrityksille, koska meidän jatkojalostetuilta tuotteilta myös tulevaisuudessa tullaan vaatimaan kokonaishiilijalanjälki, johon otetaan kuljetukset mukaan. Sen takia, vaikkakin Saimaan kanavalle kävi nyt vähän huonosti, meidän tulee muistaa, että Suomessa vesiväyliä on, vesiväylät eivät kulu, ja meidän teollisuutemme näiden vesiväylien varrella myös tulevaisuudessa sijaitsevat.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hoskonen.

15.43 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On erinomainen asia, että itärataan kiinnitetään huomiota. Tämä Venäjän-liikenteen loppuminen ja Saimaan kanavaliikenteen loppuminen yleensäkin ovat meille kamala paikka, ja toivonkin, että itärata otetaan ihan aidosti vakavasti, koska olemme kärsineet jo toisen maailmansodan jälkeen ihan riittävästi siitä, että rajat kun muuttuivat, niin meillä liikenneyhteydet menivät poikki. Niitä nyt on pikkuhiljaa, vitkasti kehitetty. Toivottavasti tässä nyt päästään siihen, että koko se nopea itärata, mistä on hankekin olemassa, saadaan vihdoinkin kunnolla jalalle, koska se varmistaa lähes kahden miljoonan ihmisen liikkumisen ja tavaroiden liikkumisen. Metsäteollisuus kehittää edelleen, ja nyt kun metsäteollisuuden puuvirrat ovat vahvasti Suomessa, me tarvitaan nopeita kuljetusmenetelmiä, jotka vievät maanteiltä kuorma pois.

Ja toinen asia, arvoisa puhemies: Alemman tieverkon hoitoon toivoisin, että saataisiin ne tiehöylät takaisin, koska teiden pinnanmuoto on se ongelma. Rahaa meillä budjetissa on. Jos vaan annetaan vihdoinkin ja viimein se lupa, että ruvetaan käyttämään sorateillä tiehöyliä, jolloin tien muoto palautetaan sellaiseksi, millainen se olla pitää, silloin tämä ongelma näistä vettyvistä teistä loppuu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Rantanen, Piritta.

15.44 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, kiitos puheenvuorosta! Erityinen kiitos edustaja Ovaskalle ja Satoselle Ysitien nostamisesta. Voin tietysti

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

jatkaa tätä ja ilolla tervehtiä sitä, kuinka olemme juuri viime kuussa saaneet Ysitien Hilmoksen-risteykseen eritasoliittymän käyttöön, ja erityinen kiitos siitä, että se on tällä hallituskaudella jopa valmiiksi asti saatu, mutta toimia tarvitaan kyllä varmasti lisää.

Otin itse puheenvuoron liittyen siihen, että niin kuin ministeri tässä mainitsikin, myös kybermaailma ja kybertietojärjestelmät liittyvät tämän alan budjettiin, ja olemme nyt lisäämässä rahaa sinne kyberpuolellekin. Kybermaailman uhan kohteena voi olla meidän kriittinen infra tai vaikka maksujärjestelmät. Olisinkin ministeriltä kysynyt: mihin konkreettisesti tässä budjetissa oleva kyberturvallisuuden lisärahoitus on tarkoitus käyttää, ja onko se riittävä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kinnunen.

15.45 Mikko Kinnunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me olemme pitkien etäisyyksien maa, ja tie- ja ratayhteyksien on oltava kunnossa mutta myös tietoliikenneyhteyksien, niin että koko maa voi kukoistaa. Me tarvitsemme nopeat, pätkimättömät ja kattavat tietoliikenneyhteydet joka paikkaan, ja nimenomaan näitä nopeita yhteyksiä.

On hyvä asia, että tästä monen niin haukkumasta elpymisvälineestä saadaan nyt se 17 miljoonaa varoja. Varmaan kaikille ne nyt kelpaavat. Kysyisin siihen liittyen, että kun siinä on näitä kuntien maksuosuuksia, niin voisiko näitä tarkastella vielä, kun osa kunnista on niin hankalassa tilanteessa, että tukimahdollisuuksista huolimatta ei voida hakea näitä avustuksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Ollikainen.

15.46 Mikko Ollikainen r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Tosiaan tämän hallituskauden aikana on panostettu aika paljon eri hankkeisiin, ja toki korona-aikana on ollut omat haasteensa sitten laittaa nämä toimeen, mutta toki myös 2020 asfaltointiin jo aika paljonkin. Perusväylänpito on todella tärkeää saavutettavuuden kannalta, ja haluan myös kiittää tässä eduskunnan puolta, että ollaan saatu näitä harkinnanvaraisia määrärahoja näihin hankkeisiin.

Haluaisin kysyä ministeriltä koskien Liikenne 12 -hanketta ja parlamentaarista ryhmää, jossa itsekkin olin mukana: sehän päivitetään joka neljäs vuosi, ja nyt kun ministeri on ollut mukana tässä koko kauden ajan — melkein koko kauden ajan — niin mihin hän itse henkilökohtaisesti panostaisi ensi kaudella? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt annan vielä puheenvuorot sekä valiokunnan varapuheenjohtajalle että puheenjohtajalle. Sen jälkeen ministerin vastaus, jonka jälkeen siirymme puhujalistaan. — Ja varapuheenjohtaja, edustaja Torniainen.

15.47 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä keskustelussa on tullut erittäin hyvin esille sitä, että kyllä liikenneasiat ovat sellaisia, jotka keskusteluttavat meitä kansanedustajia, ja aina kun vierailemme tuolla maakunnissa, niin kyllä niitä terveisiä tulee: joka puolella ovat ne kaikkein huonokuntoisimmat tiet. Täytyy sanoa, että menee mihin tahansa, niin aina siellä ovat ne huonokuntoisimmat tiet.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Mutta oikeastaan mitä tulee näihin ratayhteyksiin, niin oma mielipiteeni on ja myöskin keskusta lähtee siltä kantilta, että kyllä nykyistä rataverkkoa pitää kunnostaa. Se ei nimenomaan saa päästä rapistumaan. Ja kun tässä on Itä-Suomen asiasta ollut puhetta, niin on erittäin hyvä, että nytten niitä rahoja saadaan myöskin siihen itärataan ja sitä saadaan kuntoon siltä osin, mutta siellä on myöskin se kaksoisraidehanke, Luumäki—Joutseno-väli, joka tulee saada seuraavalla eduskuntakaudella ehdottomasti parannukseen. Se on tosiasia.

Ja sitten haluan lopuksi vielä ministeriltä ihan virallisesti kysyä näistä laajakaistahankkeista, oikeastaan valokuituhankkeista: [Puhemies koputtaa] voisiko niihin nimenomaan niitä kuntaosuuksia kohdentaa paremmin ja niitä pienentää?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kymäläinen.

15.48 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että hallitus on elvytyksen nimissä panostanut tähän perusväylänpitoon yli parlamentaarisen sopimuksen. Täällä opposition puolelta on tullut huomioita siitä, että tämä ei ole ollut riittävää, mutta huomautan, että niin kokoomuksen kuin perussuomalaisen vaihtoehtobudjeteissa ei kummassakaan ole osoitettu perusväylänpitoon enempää rahaa, [Kokoomuksen ryhmästä: On osoitettu!] joten tämän parlamentaarisen sopimuksen mukaisesti me tulemme varmasti jatkossakin menemään, ja on hyvä, että parlamentaarisesti sovitaankin myös siitä rahoitustasosta, ja kaikkien tehtävä on huolehtia, että se taso on sellainen kuin on yhdessä sovittu.

Stora Enso -investointi Imatralla korostaa kaksoisraiteen tärkeyttä edelleenkin, ja kysyisin ministeriltä nyt vielä Saimaan kanavan osalta, koska sisävesiliikenteellä on suuri tarve kasvaa ja meiltä puuttuu sieltä nyt aluksia: onko ministeri valmis edistämään tällaisia vakuutusjärjestelmää, jotta varustamot uskaltavat tuoda laivoja sisävesiliikenteeseen rahikäyttöön?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt, kuten lupasin, ministeri vastaa, minä jälkeen puhujalistaan.

15.50 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Arvoisa puhemies! Kiitoksia näistä asiantuntevista kommentteista ja kysymyksistä.

Edustaja Jokiselle sanoisin, että kyllä koronan aikaan tehtiin aivan ennätysmäiset panostukset perusväylänpitoon. Vuonna 20:hän siis päällystettiin noin 4 000 kilometriä, kun edellisen kerran siihen oli päästy vuonna 2006, eli valitettavasti tilanne nyt ei ole yhtä hyvä, ja saman kesän lisäbudjetissa pantiin saman tien 250 miljoonaa euroa väylärakentamiseen nopeana elvytystoimena, kun pelättiin aiheellisesti lamaa. Silloinkin, voi sanoa, suhdannepoliittisesti ajoitus osui täysin nappiin.

Edustajat Pirttilahti, Torniainen ja Kinnunen kysyivät laajakaistatuesta ja kuntien mak-suosuuksista. Tässähän olen tietenkin sitoutunut tähän valiokunnan lausuntoon siltä osin, että tätä asiaa seurataan ja tarkastellaan. Tällä hetkellä meillä näyttää siltä, että tuo kysyntä on sellainen, että saadaan määrärahat määräajassa käytettyä, joten nyt ei ole näköpiirissä sitä, että siihen tarvitsisi suuremmin lähteä puuttumaan, niin kuin tarkoitus oli, mutta olen samaa mieltä siitä, että tässä tulivat elpymisrahat hyvään käyttöön. Lisäksi tietysti loihdimme vielä viiden miljoonan määrärahan junien verkkoyhteyksien parantamiseksi, ja kun VR

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

on laittanut vielä itse asiassa kaksinkertaisen summan itse, niin meidän selkeä tahtotilamme on siis se, että junat työtiloina ja työmatkavälineinä ovat entistäkin kilpailukykyisempi vaihtoehto.

Lentoliikenteen valtiontuet tietenkin puhuttavat. Lennot ovat nyt turvattuja heinäkuun loppuun saakka. Tämä peruste on edelleen korona, ja silloin, kun sopimuksessa on optio vastaavalle jatkokaudelle, täytyy tietysti pohtia, mikä se perustelu sitten sille on, jos sitä halutaan jatkaa. Tämä on ihan aiheellinen keskustelu. Tärkeää on nyt tietysti saada keväällä normaalimman kysynnän perusteella tarkka tietopohja sille, mitä tässä pitäisi tehdä. Totta kai merkittävin toiveemmehan on se, että kysyntä olisi niin suurta, että se syntyisi markkinaehtoisesti eikä olisi riippuvainen siitä, millä tuulella poliittiset päättäjät kulloinkin ovat asiassa.

Edustaja Strand, kuten tuossa aikaisemmin sanoin ehkä vähän koukeroisesti, niin strategista yhteistyötä investointien vaatimien logististen ratkaisujen osalta tiivistetään liikenne- ja viestintäministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön ja valtiovarainministeriön yhden luukun periaatteella niin, että varmasti tulemme huomioineeksi sen, että valmistaudumme ja varaudumme näihin investointeihin. Esim. Metsä Groupilla on ollut ja myös Stora Ensolla tässä erittäin hyvää omaa ikään kuin varautumista, mutta täytyy varmistua myös, että esimerkiksi ulkomaiset investoijat tietävät, kehen olla yhteyksissä silloin, kun tällaista pohditaan. Meillä on, kuten sanoin, ihan hyvä tilanne ollut näitten investointien suhteen.

Haluan tietysti kiittää edustaja Ovaskaa kiitoksista Hämeenkyrönväylän osalta. Valtuustahan oli 67 miljoonaa, ja monia kohteita [Puhemies koputtaa] sekä Kolmos- että Ysitiellä investiohjelmassa on. Haluamme pitää sen suunnitelmavarannon sellaisena, että kun me kaikki tässä salissa yhdessä tuumin haluamme lisätä näitä määrärahoja ja sillä kohtaa ehkä hiukan panna syrjään nämä säästö- ja sopeutusvaatimukset, niin niihin on sitten olemassa hyvät työkalut. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Ja nyt puhujalistaan. — Edustaja Kinnunen, Mikko.

15.54 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! On tärkeää, että koko Suomen väylät ovat kunnossa niin harvaan asutuilla seuduilla kuin kaupungeissa. Vaikka näitä merkittäviä panostuksia on tehty — kiitos niistä kaikista — niin korjausvelkaa on ja nousseet kustannukset vaikeuttavat tilannetta. Nyt kun jakovarasta saatiin tämmöisiä tärkeitä, pienempiä kohteita eri puolille maata, niin sekin osaltaan auttaa. Meille keskustalaisille perusväylänpito ja sen rahoitus ovat sydäntä lähellä, kun halutaan ajatella koko maata ja sen elinvoimaa. Maakunnissa tarvitaan edelleen autoja.

Toinen asia, mistä haluaisin jotakin sanoa, on yksityisteiden määrärahat. Nehän ovat vaihdelleet vuosittain. Vuonna 2020 oli 20 miljoonaa yksityistienpidon määrärahoiksi ja 2021 oli 30 miljoonaa ja nyt vuodelle 2023 on 23 miljoonaa, mutta siinä tietenkin parantamiskohteen korvausprosentti nousee tavanomaisilla teillä 50:stä 70:een ja siltojen ja luonnonolosuhteiden aiheuttamien yllättävien korjauskohteiden kohdalla 75 prosentista 85 prosenttiin.

Eli vaihtelua on ollut yksityisteiden osalta aina eri vuosina, ja on ollut myöskin hallituskausia, jolloin yksityistierahat ovat olleet lähes nollassa. Nyt ollaan suhteellisen hyvällä tasolla, mutta kun katsoo kokoomuksen budjettivaihtoehtoa, niin siellä yksityisteille on vain 13 miljoonaa. [Eduskunnasta: Oho!] Eli aikamoinen pudotus tästä ensi vuodesta, 10 mil-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

joonan pudotus. Tietysti nämä yksityistiet painottuvat tuonne harvaan asutulle seudulle, ja se on omalla laillaan sitten arvovalinta, mihin satsataan.

Iloitsen myöskin näistä kävelyn ja pyöräilyn edistämistä muutamalla miljoonalla. Niissä on toki kysymys siirtymisestä paikasta toiseen mutta myös arkiliikunnasta ja matalan kynnyksen lenkkeilystä, ja sillä on ihan merkittävä vaikutus kansanterveyteen. Se on hyvä, että niitä tehdään entistä enemmän, samalla turvallisuuskysymys.

Tärkeitä ovat myöskin tiehankkeet, jotka sitten mahdollistavat isompia investointeja, kuten Oulun Poikkimaantie nyt saa aikaan [Puhemies koputtaa] tämän Stora Enson investoinnin — tapahtuu aivan kuten Kemissä. Se on viisasta politiikkaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin varmasti. — Ministeri Harakalta jäi äsken eräs asia mainitsematta, olkaa hyvä.

15.57 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puheenjohtaja! [Eduskunnasta: Puhemies!] Tosiaan en tullut puhuneeksi tuosta kyberturvallisuudesta enkä vastanneeksi siihen kysymykseen, jonka edustaja Rantanen esitti. Siitä ihan lyhyesti vain, että onneksi jo hyvän aikaa ennen tätä Venäjän julmaa hyökkäystä ja sen vaatimaa valmiustason nostoa teimme hallituksessa kaksikin periaatepäätöstä kyberturvallisuuden parantamiseksi, ja siitä saatoimme ottaa suoraan sen listan, mitä täytyy tehdä näitten välttämättömien korjausten ja uudistusten toteuttamiseksi, ja nyt kehyskaudella peräti 250 miljoonaa euroa kaikkiaan tähän aivan välttämättömään parannukseen on varattu.

Mutta haluaisin nostaa vielä esiin sen, että julkisen sektorin lisäksi tietysti ihan avainroolissa ovat yksityisen sektorin toimijat. Minua ilahduttaa erityisesti se, että ensimmäisenä Euroopassa olemme voineet tämmöisen ihan merkittävän tietoturvasetelin yksityisille toimijoille myöntää. Sen tilaus, sen kysyntä, ensimmäisillä hakuviikoilla nyt joulukuun alussa oli 335 prosenttia, eli todella se on tullut tarpeeseen, ja EU seuraa nyt meitä siinä, millä tavalla me tätä yksityisen sektorin kybervalmiutta parannamme. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja nyt edustaja Soinikoski.

15.58 Mirka Soinikoski vihr: Kiitos, arvoisa puhemies! Suomen ja koko maailman talousnäkymiä varjostaa Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainaan, ja sen seurauksena energian hinta on kohonnut, ja se on johtanut voimakkaaseen inflaatioon. Kustannustason nousu heijastuu erityisen voimakkaasti perusväylänpitoon, kun infran rakentamisesta on tullut aikaisempaa huomattavasti kalliimpaa. Maanrakennusindeksin mukaan rakentamisen kustannukset ovat vuoden aikana nousseet 15 prosenttia.

Kasvaneet kustannukset edellyttävät raakaa priorisointia väylähankkeissa. Tällä hallituskaudella luotu Liikenne 12 -suunnitelma antaa tälle priorisoinnille hyvän selkänojan, sillä se määrittää strategiset kriteerit valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämiseksi aina vuoteen 2032 asti. Suunnitelman mukaan meidän on panostettava hankkeisiin, jotka ovat taloudellisesti kustannustehokkaita, parantavat alueellista saavutettavuutta ja hillitsevät ilmastonmuutosta. Kun liikennehankkeita tarkastellaan näiden kriteerien kautta, pysymme keskittymään liikenneinvestointeihin, jotka ovat aidosti vaikuttavia ja edistävät kaikkien suomalaisten liikkumista.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Arvoisa puhemies! Kustannustason nousulla on ollut välittömiä vaikutuksia liikennehankkeiden budjetteihin. Kompensoidakseen näitä vaikutuksia hallitus on esittänyt perusväylänpidolle 50 miljoonan euron lisärahoitusta. Tällä lisäyksellä varmistetaan, että keskeneneräiset hankkeet saadaan maaliin ja että kriittiset liikenneyhteydet pysyvät toimintakunnossa.

Digirata on mittava uudistus, jossa Suomen rataverkolle rakennetaan eurostandardiin perustuva radioverkkopohjainen ERTMS-kulunvalvontajärjestelmä. Hankkeen yhteydessä uusitaan turvalaitejärjestelmän ohella myös rautateiden ohjaus- ja hallintajärjestelmät. Digiradalle on osoitettu yhteensä 130 miljoonaa euroa vuosille 2021–2027. Toteutusvaihe on seuraavalla vuosikymmenellä.

Arvoisa puhemies! Joukkoliikenteen toimivuus on ehto alueiden yhdenvertaiselle saatavuudelle ja suomalaisten liikkumisvapaudelle. Koronapandemia iski pahasti joukkoliikenteen matkustajamääriin, ja sen seurauksena joukkoliikenneyhtiöiden lipputulot laskivat dramaattisesti. Nyt puolestaan yleinen hintojen nousu kurittaa monia joukkoliikenneyhtiöitä.

Hallitus on tukenut joukkoliikenneyhtiöitä tässä haastavassa tilanteessa. Tämän vuoden alussa hallitus tuki yhteensä 78 miljoonalla eurolla joukkoliikenteen toimivuutta ja toimintaedellytyksiä Suomessa. Ensi vuodelle hallitus esittää arvonlisäveron väliaikaista alentamista nollaan, minkä avulla joukkoliikenteen lippuhinnoista saadaan kilpailukykyisempiä. Lisäksi suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennettä tuetaan vielä ylimääräisellä miljoonalla eurolla. Se saatiin sovittua eduskunnan jakovaraneuvotteluissa ja on yksi tärkeä lisätoimi joukkoliikenteen tukemisessa. Vihreille joukkoliikenteen tukeminen on ollut koko hallituskauden tärkeä tavoite, ja on hienoa, että tätä tavoitetta on saatu hallituksessa yhdessä edistettyä.

Arvoisa puhemies! Vihreä siirtymä on avain energiatuennaisyyteen. Monet asiantuntijat ovat sanoneet, että nykyinen energiakriisi olisi ehkä voitu välttää, jos vihreä siirtymä olisi aloitettu aiemmin. Siksi meidän on edistettävä vihreää siirtymää nyt kaikilla rintamilla. Liikenteessä meidän on vähennettävä riippuvuuttamme fossiilienergiasta, josta Venäjä ja muut autoritääriset valtiot saavat rahaa myös sotakassansa.

Tämän takia hallitus esittää, että sähkö- ja kaasukäyttöisten paketti- ja kuorma-autojen hankintatukien hakuaikoja pidennetään vuoden 2024 loppuun. Hakuaajan pidentämisen taustalla on kasvanut kysyntä tukea kohtaan. Tämä on positiivinen ongelma ja kertoo kansalaisten halukkuudesta siirtyä vihreisiin vaihtoehtoihin. Ensi vuodelle ehdotetaan yhteensä kahden ja puolen miljoonan euron lisäystä hankintatukeen. Yhteensä hankinta- ja muuntotukiin on viiden vuoden aikana ohjattu 50 miljoonaa euroa, mikä osaltaan kertoo myös hankintatuen suosiosta. Kriisien keskellä meidän on ylläpidettävä toivoa ja estettävä hyvinvointi- ja tuloerojen repeäminen. Muuten vaarana on kansallisen yhtenäisyyden horjuminen ja polarisaation lisääntyminen.

Arvoisa puhemies! Euroopan turvallisuusympäristön muutos koskee myös väylä- ja tietoverkkojamme. Toimivien liikenne- ja viestintäverkkojen kriisinkestävyys on keskeisessä asemassa osana Suomen kokonaisturvallisuutta. Siksi on äärimmäisen hienoa, että kyberturvallisuuteen liittyvät kysymykset on huomioitu asianmukaisesti talousarvioesityksessä. Liikenne- ja viestintävaliokunta kiinnitti lausunnossaan huomiota siihen, että kansallista kyberturvallisuuden korjausvelkaa jää vielä esitetyn lisärahoituksen jälkeenkin. Lisäksi mahdollisen Nato-jäsenyyden aiheuttamat lisäykset kyberturvallisuus- ja muihin tehtäviin tulevat edelleen tarvitsemaan lisärahoitusta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Hanna, poissa. — Edustaja Hoskonen.

16.04 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Liikenneasiat ovat varmaan näin budjetin laadinnan aikaan yksi mielenkiintoisimpia pääluokkia. On tärkeää, että suomalaista liikenneverkkoa kehitetään ja saamme tämän liikenneverkon parempaan kuntoon. Haasteet ovat ankarat. Meillä on jatkuvasti havaittu se, että alemman tieverkon kunto heikkenee koko ajan, ja kuten ministerikin omassa puheenvuorossaan totesi, niin on pantu panoksia paljon sinne suuntaan mutta emme valitettavasti ole sitä hoitovelkaa kovin paljon pystyneet kuroma umpeen. Elikkä on edelleen huutava pula, mutta meidän tulee kiinnittää jatkossa huomiota sellaisiin asioihin, jotka tuottavat tulosta entistä paremmin.

Aloitan alemmasta tieverkosta.

Todellakin, alemman tieverkon kunto on Suomen kansantalouden kannalta kaikkein tärkein asia, tai on siellä toki monta muutakin, mutta sen asian kannalta, mihin me pyrimme, se on erittäin tärkeä asia. Nimittäin kaikki suomalaiset puukuljetukset lähtevät alemmalta tieverkolta, sieltä soratieverkolta, josta puu nousee kumipyörille. Yhtään puuta ei metsästä lähde muuten kuin metsäkoneen tuomana tienvarteen ja siitä sitten rekalla eteenpäin. Meillä on semmoinen tilanne alemmalla tieverkolla sorateilla, että teiden runko on murtumassa. On kaksi syytä siihen: Ensimmäinen ja pahin syy on se, että olemme menettäneet tässä vuosikymmenten aikana sen tienpinnan muodon, kun on niillä kevyillä vehkeillä ajettu siellä eikä lanalla pystytä tietä muotoilemaan. Siihen tarvitaan järeä tiehöylä, joka laittaa sen tienpinnan kuperaan muotoon, minkä jälkeen rupeaa vesi valumaan sivuille päin. Nyt kun se tienpinta on tasainen, vesi seisoo tiellä ja kitkamaalaji menettää kantavuutensa. Nykyinen 72 tonnin yhdeksänakselinen rekka uppoaa siihen tiehen, se ei pääse enää eteenpäin.

Minä olen Esa Halttusen kanssa, kiteeläisen yrittäjän kanssa, tehnyt Väylävirastoon selvän esityksen koealueesta. Sinne ei pidä laittaa mitään kevyttä konetta vaan ihan aito, oikea tiehöylä, jolla on nykyaikainen tekniikka. Se pystyy sen tekemään. On totta, että muutamia teitä on jo menetetty. Se vaatii sitten uuden kantavan kerroksen, uuden muotoilun, ojien kuivatuksen kuntoon laittamiseen, mutta se kannattaa tehdä. Ehkä ensimmäisenä vuonna maksaa enemmän, mutta seuraavina vuosina säästää varmasti. Tämä on ainoa keino, millä tämä voidaan laittaa kuntoon. Millään kevyillä väylähoidoilla ei enää onnistu.

Toinen asia on sitten tietenkin itärata. Moni sitä ajattelee, ja ymmärrän, että moni ehkä väheksyykin sitä, mutta asia on kuitenkin älyttömän tärkeä. Eihän se voi valtakunnassa olla niin, että meillä esimerkiksi maantiepuolella Kuutostie on jätetty aivan mopen osalle. Sama koskee tätä nopeaa itärataa. Se pitää laittaa kuntoon nyt varsinkin, kun Venäjän tilanne on, mikä on. Tiedämme sen varmasti, että Venäjän nykyinen tilanne ei kymmeneen vuoteen selviä — pidän ihmeenä, jos se nopeammin selviää. Meidän on pyrittävä riippumattomuuteen Venäjästä liikenneväyliemme, omien liikenneväylien, suhteen. Venäläinen kyllä osaa omansa hoitaa. Jos jonain päivänä kauppa alkaa hyvin, niin nautitaan siitä sitten, mutta sen varaan ei voi enää rakentaa. Elikkä tässä on se iso linja. Laitetaan itärata kuntoon. Sitä varten on yhtiö perustettu ja siellä on selviä tavoitetoja määritetty. Niitä pitää noudattaa. Samoin Kuutostiellä on semmoisia kohtia vielä edelleen, joissa ajetaan kuuttakymppiä. Ajatelkaa, valtakunnan yhdellä pääväylällä ajetaan kuuttakymppiä. Ja semmoisia mutkia vielä on, jotka eivät valtakunnan pääväylille ollenkaan edes kuulu. Tämän takia pitää toimia näissä asioissa määrätietoisesti valtakunnan pääväyliä kehittäen.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Ja sitten kolmantena tämä vesitieliikenne. Kuten tiedetään, Saimaan kanava meni nyt sattuneesta syystä kiinni, ja varmaan on niin, että se tämän vuosikymmenen pysyy ja todennäköisesti vielä pitempäänkin. Siinäkin asiassa pitää pyrkiä itsenäiseen toimintaan. Edelleen, arvoisa ministeri, toivoisin, että tämä Saimaan ja Kymijoen kanavointi otettaisiin vihdoinkin ja viimein vakavasti. Pidän ihan varmana, että TEN-T-verkosta Euroopan unionista saa tämmöiseen ympäristöystävälliseen liikennehankkeeseen hyvän panoksen rahaa. Se kustannus ei ole ylivoimainen. Sillä saisimme 80 prosenttia Suomen metsäteollisuuden tuotannosta ympärivuotisen vesireitin piiriin, ja se olisi valtava kilpailuetu Suomen metsäteollisuudelle. Sen parempaa ei ole. Jos me haluamme kustannuksia alas, niin muuta keinoa meillä ei ole, kaikki muut on jo käytetty. Muun muassa Ruotsi nauttii tänäpäivänä suurta kilpailuetua. Heillä kanavaverkko toimii, ja varsinkin Saksassa se toimii, ja Keski-Eurooppahan ei voisi toimiaakaan, ellei kanavia ja näitä vesiväyliä olisi.

Elikkä, arvoisa puhemies, lopuksi toivon sitä, että nämä isot hankkeet huomioidaan. Nämä pienemmät asiat, mitkä hoidetaan esimerkiksi yksityisteille, sinnekin on saatu, niin kiitoksia vain, arvoisa ministeri, että olemme saaneet yksityisteiden kehittämisen rahaa lisää. Ne tulivat todella tarpeeseen muun muassa siltöjen korjaamisen takia. Mutta toivon näiden isojen asioiden osalta, että huomataan vihdoinkin Itä-Suomen asema. Ei meitä pidä rankaista siitä enää, mitä tapahtui 44, mihin rauhan raja vedettiin. Me tarvitsemme väylät aivan niin kuin Länsi-Suomessakin. En ole heille kateellinen, mutta toivon, että Itä-Suomen tarpeet huomioidaan. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Junnila.

16.10 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! On hienoa nähdä, että ministeri on täällä paikalla kuulemassa, vaikka debatista jo päästiinkin. — Arvoisa puhemies, tämä kello näyttää muuten käyvän yli viittä minuuttia jo alkuvaiheessa, niin että... [Naurua — Tuomas Kettunen: Voitte tulla pois jo!] — Nyt näyttää paremmalta, ja saatiin lisää puheaikaa.

Mutta aloitetaan E18:sta... [Puhujan mikrofoni sulkeutuu — Hälinää — Eduskunnasta: Nyt meni äänikin jo!] ...on kehätie ja yksi koko maan tärkeimmistä liikenneväylistä. Kuten ministeri tietää, tämä kuuluu myös TEN-T-verkkoon ja löytyy Liikenne 12 -suunnitelmista. Nythän on niin, että tämä jatkorahoitus tarvitaan siihen Raision kohdalle. Uskon, että ministeri on tästä hyvin tietoinen, ja toivomme päätöstä mahdollisimman pikaisesti, sillä suunnittelu on edennyt hyvin ja muutenkin tämä on jo toteuttamiskelpoinen. Kaikissa näissä Turun ympärillä olevissa kunnissa odotetaan kiihkeästi tämän etenemistä.

Mutta kuten tuossa debatissa otin esiin, yksi ongelma Varsinais-Suomessa on se, että teitä päällystetään ainoastaan 160 kilometriä. Aiempi taso viime vuosina on ollut 400—500 kilometriä, eli aika korkealta on pudottu, ja vaikka nyt maltillisesti määrärahaa on lisätty, niin kyllä tämä erityisesti sitten, kun poistutaan näiltä pääväyliltä, näkyy myös tieverkossa. Hyvää on kuitenkin se, että tähän saatiin vt 1:n Uskelanjoelta Pukkilaan menevä osuus ensi vuodelle, samoin Turun kehätielle tulee kolme päällystettyä kolmessa osassa. Löytyy myös maantie 189 Poikon ja Rymättylän välillä ja mt 185 Krookilan ja Kaanaan välillä, joka menee Raision kohdalla poikittain. On myös Kuusjoen kohta kantatie 52:lla ja sitten Taivassalossa Pyheltä Kaitaisiin maantie 192. Kiitän ministeriä, että nämä on otettu huomioon. [Tuomas Kettunen: Hyviä investointeja kaikki!]

Mutta sitten Uusikaupunki—Laitila-välillä kevyen liikenteen väylä on sellainen, mistä Varsinais-Suomen kansanedustajaryhmä jätti yhteisen aloitteen. Tämähän on ollut valta-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

kunnan medioissa ikävän tasaisen tahtiin. Siinä nimittäin on tapahtunut useampia kuolemaan johtaneita onnettomuuksia. Tämän tien päällystämiseen saatiin nyt 500 000 euroa niin sanotuista joululahjarahoista, mutta kevyen liikenteen väylän osalle ei saatu, ja se onnettomuusalttein kohta on nimenomaan siinä Sirppujoen ylittävällä sillalla, joka on se ongelmakohta. Toivon, että ministeri huomioi nämä, kun laittaa valmistelua, mahdollisesti jo huomenna, tästä eteenpäin.

Toinen askarruttava kysymys koskettaa Naantali—Raisio-välillä olevaa junaradan sähköistämistä. Se on ollut pitkään Väyläviraston suunnitelmissa. Nyt sille on hiukan isketty jarrua sen vuoksi, että Venäjän liikenne on siellä lakannut, mutta Naantalin satama itsessään on yksi Suomen merkittävimpiä tavarasatamia, taitaa olla kolmanneksi suurin, huomattavasti kuitenkin vaikka Turun satamaa suurempi rahtimäärältään. Finnlines on myös vuodesta 23 eli ensi vuodesta saamassa uusia laivoja tälle välille, joten tällä radan sähköistamisellä on erittäin kiire. Ja se on senkin vuoksi tärkeää, että VR on ilmoittanut haluavansa kaukojunayhteyden Helsingistä Naantaliin saakka. Nyt se menee Helsingistä Turkuun, missä se joutuu odottamaan tunnin verran, kun sitä siellä käännellään ja seisoskellaan toimitettomana, ja tämä ei vaatisi minkäänlaisia uusia investointeja sitten valtionyhtiöltäkään, jos se ajatettaisiin Naantaliin saakka. Mutta kuten sanottu, tämä sähköistys on tehty ainoastaan Raisioon saakka, joten siltä osin se ei ole vielä toteutunut, mutta uskon, että ministeri muistuttaa Väylävirastoa aiemmista suunnitelmistaan.

Ja kun ministeri on aiemmin esiintynyt veroasiantuntijana, niin en malta olla ottamatta ajoneuvoveroa tässä yhteydessä esiin. Jätin aiemmin lakialoitteen siitä, että maksutapalisä poistettaisiin ja sitten erien määrää nostettaisiin. Nythän tilanne on se, että jos laitat ajoneuvoveron eriin — ja niitä voit tehdä muistaakseni vain neljä kappaletta sen sijaan, että ne olisivat vaikka kuukausittaisia — niin näistä maksetaan maksutapalisä kolme euroa, mikä ei oikein vastaa todellisuutta eikä sitä, miten valtionhallinnossa muilla vastaavanlaisilla maksuilla toimitaan. Toivon, että tämäkin otetaan huomioon.

Ja lopuksi muistutan kotitalousvähennyksestä. Nyttenhän autojen määräaikaikatsastuksista ei saa tehdä kotitalousvähennystä, ja tämä olisi yksi sellainen, joka vähentäisi harmaata taloutta ja parantaisi turvallisuutta tien päällä ylipäätään. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Eestilä.

16.15 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies, arvoisa ministeri! Tekisi mieli ensin puhua talouspolitiikasta, sillä olen hieman kateellinen Ruotsille ja Norjalle: Ruotsille sen takia, että siellä vaihtotase on noin kuusi prosenttia positiivinen bruttokansantuotteessa, ja Norjalla on pitkälle yli tuhat miljardia oleva öljyrahasto, josta se tulouttaa kolme prosenttia poliitikoille käyttöön, että voivat sitten näitä tieliikennehankkeita miettiä vähän eri tavalla. Eli kyllähän tämän puheen pitäisi koskea suomalaista vientiä ja talouspolitiikkaa ja työmarkkinoiden rakennetta, mutta kun on kyse liikenteen pääluokasta, niin pysytään asiassa.

Arvoisa puhemies! Perusväylänpidon rahoitus on äärimmäisen tärkeä juttu, ja toivotaan, että seuraava hallituskin pysyy korkealla tasolla, sillä eihän todella se 1,4 miljardia, mikä aikanaan sovittiin siinä parlamentaarisessa Liikenne 12 -työryhmässä, jos aivan rehellisiä ollaan, kyllä riitä mihinkään. Kyllä tämä korjausvelka vain pahenee valitettavasti, eikä se nyt sinänsä ole kenenkään puolueen vika, ei sitä kannata niin lähteä arvioimaan. Mutta me näimme esimerkiksi Pohjois-Savon elyn pitämän esitelmän ja kartan, missä on

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

punaisia kohtia, mitkä tarvitsisivat akuuttia parantamista, ja se kartta oli esimerkiksi Itä-Suomessa aivan täynnä. Ja kun otetaan huomioon tämä maarakennusindeksi, niin kyllähän se varmaan näin on, että tämän perusväylänpidon pitäisi olla 1,6—1,7 miljardia, mutta se, mistä rahat, on sitten toinen juttu. Jostain muualta pitää säästää.

Arvoisa puhemies! Nämä maakuntalennot, mitkä täällä on nostettu esille, ovat sillä tavalla tärkeitä, että minä itse koen vähän kuin liike-elämässä, kun siellä on niin sanottu sanonta, että tämä on strateginen palikka — eli kun joku konserni tarvitsee jonkun tietyn uuden toimialan tai yrityksen, se joutuu maksamaan siitä enemmän, että se koko konserni pärjää paremmin — että maakuntien kohdalla nämä maakuntalennot ovat strateginen palikka. Se on vähän yksioikoista, jos esimerkiksi Finavian edustajat lähtevät arvioimaan, mitä tämä maksaa, kun se on pakollinen. Jos ne lopetetaan, liike-elämä ja vienti kärsivät ja se saattaa johtaa semmoiseen reaktioketjuun, mitä emme voi sitten ennustaa, eli kyllä esimerkiksi nämä Kajaanin ja Joensuun lennot ovat viimeiseen asti puolustettavia.

Arvoisa puhemies! Nämä tulevaisuuden investoinnit täytyy rakentaa 20 vuotta aikaisemmin, ja sen takiahan tämä parlamentaarinen Liikenne 12 -työryhmä tämän itäradan hyväksyi, ja Karjalan rata ja Savon rata ovat osa itäatakokonaisuutta. Olen monta kertaa sanonut, että kun ne saadaan kunnon kuntoon ja nopeuteen, sitten joudutaan arvioimaan myös sitä, missä määrin ne ovat ikään kuin työhuoneita, nämä junat, eli kun pannaan semmoiset työvaunut, joissa on ikään kuin pieni oma kirjoituspöytä, ja se lasketaan vielä työajaksi, niin kyllä se lisää pendelöintiä jopa pitkälle pääkaupunkiseudun ulkopuolelle aina tuonne Kajaaniin ja Joensuuhun ja muualle asti. Ne ovat isoja strategisia arvioita. Voihan niitä tietenkin vastustaa, mutta kyllä meidän jostain täytyy sitä rahaa saada, että nämäkin pystytään toteuttamaan.

Arvoisa puhemies! Vihreiden edustaja puhui täällä hyvin kauniisti, ja olen samaa mieltä, että joukkoliikenteeseen on lisätty rahoitusta, mutta esimerkiksi tuolla Itä- ja Pohjois-Suomessa oma auto on osa joukkoliikennettä, ja silloin me emme voi, ainakaan itse en voi hyväksyä, että autoilun kustannuksia nostetaan koko ajan. Päinvastoin pitäisi tehdä, että ihmisillä on oikeasti varaa käydä töissä ja harrastuksissa ja muualla. Tietenkin tässä yhteydessä voisi vähän miettiä, että jos tämä dieselin kysyntä jatkuu kovana Keski-Euroopassa ja muualla ja se aiheuttaa sen, että pumpulla jatkuvasti dieselin hinta on korkeampi kuin bensiinin, niin ainakin siellä ministerit voisivat hieman jutella, kuinka validi se peruste on pitää yllä käyttövoimaveroa, koska sehän on aikoinaan sen takia otettu käyttöön, että diesel on halvempaa — joskin bensiinin ja dieselin verotuksessa on merkittävä ero sitten valmistuksessa. Nämä ovat tämmöisiä kokonaisuuksia, joita pitää miettiä. Eivät ne ihmiset kyllä siellä pumpulla oikein sitä ymmärrä, että jos dieselistä joutuu maksamaan enemmän ja käyttövoimaverot, miksi heitä rangaistaan.

Arvoisa puhemies! Otan vielä lopussa esille eurooppalaisen päästökauppajärjestelmän, joka nyt kovin suurella innolla markkinoitiin, että hienoa kun tuli. Sehän tarkoittaa sitä, että suomalainen autoilija sitten maksaa päästöoikeuksia tuonne eurooppalaiseen yhteiseen järjestelmään. Tällä hetkellä päästöoikeusrahat menevät Suomen valtion kassaan, mutta kun tämmöinen on hyväksytty, niin jokainen kansanedustaja varmaan tiesi, että eurooppalaiseen liikenteen päästöoikeusjärjestelmään sisältyi ilmastotoimien sosiaalirahasto. Eli kun Itä-Suomessa ajellaan jatkossa dieselillä, niin jos tämä Euroopan yhteinen päästökauppajärjestelmä rokottaa meitä ja sitten maksamme Puolan, Bulgarian ja kenties Ranskan sosiaaliturvaa, onhan se vähän erikoinen juttu, ja sitä kyllä eduskunta ei ole hyväksynyt, koska me emme halua epäsymmetristä tulonjakounionia.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Pirttilahti.

16.20 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Kuten tuossa jaoksen puheenjohtaja Jokinen esitteli tätä meidän mietintöä, niin todellakin tämä väylä 12 -suunnitelma oli hyvä, mutta kyllähän tästä rahat karkaavat alta pois, varsinkin näissä kehittämisrahoissa vielä enemmän. Me ollaan aika lähellä perusväylänpidon rahoituksessa, 1,4:ssä, mutta kuten edellinenkin puhuja Eestilä mainitsi tämän, niin tämä indeksi pitäisi kyllä toimia rahassa. Sillä rahalla ei ole sitä käyttömäärää, mitä aiemmin. Ja täytyy tässä oikeastaan ministeriä kiittää ja kehua siitä, että me ennakoitiin ja käytettiin asvaltoitiin silloin 2020 rahoja hyvin, mutta tähän järjestelmään täytyy kyllä joku uudistus löytää, että tämä 12-vuotinen suunnitelma ylipäänsä voisi toteutua.

Eli on tosi hyvä, että perusväylänpitoon nyt satsataan kuitenkin ja myös niihin kehittämishankkeisiin tulee se 50 miljoonaa euroa, tämä niin sanottu indeksikorotus, niin että ne keskeneräiset hankkeet saadaan valmiiksi. Näen myös, että kunnossapitoon tulee satsata. Itsellä on kyllä kokemuksia kunnossapidonkin heikkouksista, ja tulisikin oikeastaan perata — en tiedä, olisiko se Valtion tarkastusviraston tehtävä tai jonkun muun tehtävä katsoa — miten nämä yhtiöt toimivat, ja heidän alihankintaketjunsä, että meneekö se raha oikeasti sinne tien kunnossapitoon vai mihinkä se menee.

Korjausvelkaa meillä on 3,1 miljardia, kuten on todettu aikaisemmin, varmaan ensi vuoden puolella puolet siitä raiteille ja puolet teille. Varsinkin teiden osalta olen todella huolissani. Se korjausvelkahan on juurikin täällä alempiasteisella tieverkolla. Kyllähän me päätiet pidetään kunnossa, mutta seututiet ja siitä alempiasteiset tiet joutuvat tässä kärsimään. Toivottavasti me saadaan sitä nostettua.

Laajakaistahankkeet tuolla mainitsinkin aikaisemmin. Ne ovat tosi tärkeitä, ja on hienoa, kun tähän junakuuluvuuteenkin nyt satsataan tämä viisi miljoonaa vielä lisää. Kuten tuossa edelläkin tuli esille, se on yksi työkonttori meillä, että me voidaan siirtyä paikasta toiseen. Todellakin tässä käytettiin RRF-rahojakin eli elvytysrahojakin tähän hankkeeseen.

Yksityistieavustukset tuli myös mainittua, ja ne ovat hyvällä tasolla myös ensi vuonna, ja toivottavasti näin tulevat säilymään.

Sitten näistä Pirkanmaan hankkeista:

Päärata halkoo Pirkanmaata ja Tamperetta, ja siinä on yli kuuden miljoonan matkustajan liikenne kyseessä, henkilöliikenne. Siinä on vahvaa tavaraliikennettä mutta myös nopeampia junia. Täytyy myöntää myös, että nämä lähijunaliikennehankkeet olivat onnistuneita Pirkanmaalla. Olemme rakastuneet raiteisiin. Siinä on rakennettu Toijalan—Lempäälän kautta aina Tesomalle ja Nokialle ja siitä Poriin asti näitä ratayhteyksiä. Näkisinkin, että tämä vielä tulee kehittymään.

Jakovaroissa saimme myös pienen summan. Olin Väylästä vähän yllättynyt, että he hyväksyivät tämän Pirkanmaan lähijunahankkeen tai Haapamäen radan sähköistämisen esiselvityshankkeen, että me saataisiin joskus sinne Haapamäen radallekin kunnan kalustoa. Tällä hetkellä siellä ovat nämä dieselpikkupätkät, mitkä sitten hajoavat aina, ja mennään ennemminkin busseilla kuin näillä. [Petri Huru: Pori—Haapamäki kuntoon!] Eli se tulisi saada sähköistettyä, niin voitaisiin käyttää sitten myös näitä nykyisiä välineitä.

Näistä muista Pirkanmaan hankkeista:

Ysitie on tärkeä meille. Sieltä Alasjärvi—Käpykangas-välin kunnostus on noin 100 miljoonaa. Kuten tuossa ministeri sanoikin, ovat varmaan sitten seuraavan hallituksen murheita nämä uudet kehittämishankkeet, ja toivottavasti silloin on sellaiset raamit, että tämäkin

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

hanke sinne mahtuu mukaan. Kolmostietä täytyy edelleen jatkaa, ja itse näen tämän pääradan kehittämisen ja rakentamisen juuri, että sitä kunnostetaan, ja pidetään muutkin rautatieverkot kunnossa.

Tärkeä asia on myös Tahera-hanke eli Tampereen ratapihahanke, mikä on kokonaisuutena koko Tampereen kehittämisen osalta, ja sitäkin tulisi edistää.

Jakovarojen osalta, puheenjohtaja, hallituspuolueet neuvottelivat ja esittivät nyt sitten eduskunnan hyväksyttäväksi ja päätettäväksi 71 hanketta, erinomaisia kehittämishankkeita eri puolilta Suomea. Pirkanmaalla nämä osuivat Isoniementielle Kangasalle, Miharintielle Nokialle ja Itämerentielle Virroille. Lisäksi siellä on merkintänä Vesilahdella 301:n oikaisu, joka ei sinänsä budjettiin mahtunut mutta toivottavasti tulevissa hankkeissa olisi mukana.

Eli näillä eväillä.

Otan vielä yhden asian. Juuri aika monikin otti yhteyden vielä maakuntalentokenttien kehittämiseen. Näen sen erittäin tärkeänä myös elinkeinotoiminnan osalta, [Petri Huru: Myös Satakuntaan!] että meillä on myös lentävät koneet. Niistähän tulee sähkökoneita jos-sain vaiheessa, joten myös päästöt varmaan tulevat vähenemään.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Laakso, ja sen jälkeen ministeri.

16.26 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies ja arvoisa ministeri! Pääluokka 31, ja puhutaan budjettikirjan selvitysosasta. Tässä selvitysosassa puhutaan kyllä digiä, tasa-arvoa, ilmastonmuutosta, luontokatoa, vihreää siirtymää — ja yksi ote: ”tavoitteena on edistää yhdenvertaisuuden ja sukupuolten välisen toiminnallisen tasa-arvon sisällyttämistä ministeriön ja sen hallinnonalan prosesseihin sekä edistää yhdenvertaisuutta ja toiminnallista tasa-arvoa koskevan tietoisuuden lisäämistä ministeriössä ja hallinnonalalla suorittein ja julkisin palveluin” — mutta ei ensimmäiselläkään sanalla väylien huonosta kunnosta tai liikenteeseen liittyvistä asioista. No, eipä tietysti ole sinänsä ihme, koska moni muukin asia näkyy sillä tavalla, että fokus on jossain muualla. Pyydänkin tässä anteeksi ministeriltä, kun olen tuonut valtatie 15:tä hyvin paljon esille. Olen käyttänyt siellä argumentteja turvallisuudesta ja kaikenikäisestä muusta jutusta. En ollut tajunnut sitä, että olisi ollut paras ehkä ottaa joku näkökulma tasa-arvon tai vastaavan puolesta, jos se olisi sitten kiinnostanut enemmän. [Suna Kymäläisen välihuuto]

Ja olen huolissani kyllä muutenkin: aika vähän on saanut oppositiosta hyviäkin huolenaiheita esiin, esimerkiksi Trafin käsittämättömästä yritysten ja yksityisten ihmisten rahastamisesta milloin milläkin jutulla.

Mutta joulun alla jos saisin pyytää, että ministerille saisi yhden toiveen esittää: oikaisette oikeasti tässä salissa todella monen väärän käsityksen siitä, mikä on itäratahanke. Se tulee kaikessa selville, että ei ole jaksettu lukea edes sitä paperia. Toivoisin, että kertoisitte, mikä on itärata, koska oikeasti se ei ole Savon rata eikä Karjalan rata vaan se on rata, joka kulkee Kouvolasta Porvoon kautta Helsinkiin. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Harakka.

16.28 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Arvoisa puhemies! Kiitos näistä puheenvuoroista. Itseni kannalta merkittävintä on se, että tästä hallituskaudesta perinnöksi jää kolme tulevaisuuteen kurottuvaa strategista ohjelmaa:

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Ensimmäinen on Liikenne 12 -suunnitelma, joka ollaan täällä parlamentaarisesti hyväksytty ja joka koko liikennejärjestelmän, koko valtakunnan tasolla yrittää varmistaa sen, että järkiperäinen suunnittelu ohittaa siltarumpupolitiikan.

Toinen on fossiilittoman liikenteen tiekartta. Me emme ole puhuneet tällä kertaa kovinkaan paljon liikenteen päästövähennystavoitteista, mutta ne ovat edelleen voimassa vuoteen 2030 ja siitä eteenpäin.

Kolmanneksi myöskin täällä eduskunnassa selontekona esitetty digikompassi, joka on myöskin Suomen liiketaloudellisen, kansantaloudellisen suorituskyvyn kannalta tärkeimmän raaka-aineen eli datan ja digitalisaation strategia seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi.

Nämä kolme 10—12-vuotista suunnitelmaa ohjaavat koko vuosikymmenen toimintaa tästä eteenkinpäin. Ja kuten nimi sanoo, jos meillä on kyseessä liikenne- ja viestintäministeriö, jos meillä on Väylävirasto, niin silloin puhumme väylistä ja liikenteestä. Sen jälkeen pohdimme sitä, mitä tarkoitusta varten ne ovat, ja yksi olennainen seikka on tietysti kuljetusten, logistiikan, turvallisuus. Ja kyllä meistä nyt varmaan suurin osa muistaa sen, että olemme tässä aivan äskettäin julkaisseet suuren liikenneturvallisuusstrategian, jossa tavoitteena on nollavisio ja jossa on 103 konkreettista toimenpidettä turvallisuuden parantamiseksi.

Loppuun ehkä totean, että tosiaan yksi olennainen perintö myöskin näiden kolmen strategisen ohjelman lisäksi on se alueiden ja valtion välinen suunnitelmallinen ja sopimuksellinen yhteistyö, jossa olemme tasaveroisia kumppaneita. Täällä on puhuttu hankeyhtiöistä, joissa tämä yhteistyö on aivan uudella tasolla, mutta pitää muistaa myös nämä niin sanotut MAL-sopimukset, joiden toimeenpanoon myöskin ihan merkittäviä summia tässä ensi vuoden budjetissa osoitetaan. Helsingin seudun MAL-sopimuksen toimeenpanoon liittyy Länsi-Helsingin raitiotie, jolle myönnetään 11,2 miljoonaa euroa osana 105 miljoonan euron valtuutta, ja Viikki—Malmi-pikaraitiotielle samoin seitsemän ja puolen miljoonan euron valtuus, ja kokonaisuutenaan siis raideliikenteelle lähes 25 miljoonaa euroa ensi vuoden budjetissa.

Joukkoliikenne on, kuten täällä edustaja Soinikoski sanoi, myöskin äärimmäisen tärkeä osa koko tätä liikennejärjestelmää, ja olen ylpeä ja iloinen siitä, että olemme aivan ennätyksellisellä tasolla tässä vaikeassa tilanteessa, jossa perinteisetkin kaukoliikenneyhtiöt ovat olleet konkurssin partaalla ja kaikkien kaupunkien joukkoliikennepalvelut ovat olleet suurissa vaikeuksissa, ja olemme kaiken kaikkiaan 300 miljoonaa euroa voineet osoittaa tämän peruspalvelun ylläpitämiseksi. Ja kyllä, edustaja Laakso, joukkoliikenteessä on kysymys nimenomaan yhdenvertaisuudesta siinä, että myöskin mahdollisimman moni voi liikkua vapaasti kaupungeissa ja kaupunkien välillä. Kyse on myös tasa-arvosta, koska se on myöskin tutkitusti asia, joka on naisille elinehto. Tältä osin olen ylpeä siitä, että tätäkin olemme voineet auttaa, ja olen ylpeä siitä, jos näillä fossiilittoman liikenteen tiekartan toiminnoilla olemme voineet ottaa askelia siihen suuntaan, että suomalaisen liikenteen päästövähennykset toteutuvat, kiitos edellisen hallituksen viitoittaman tavoitteen, jolle myös olemme halunneet ne varsinaiset työkalut tässä antaa.

Kiitoksia jälleen kerran yhteistyöstä sekä valiokunnalle että jaostolle ja tästä hyvästä keskustelusta tässä salissa. [Suna Kymäläinen: Kiitos ministerille!]

Puhemies Matti Vanhanen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään ja niitä jatketaan myöhemmin tässä samassa istunnossa.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Pääluokan käsittely keskeytettiin kello 16.33.

Pääluokan käsittelyä jatkettiin kello 20.27.

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytynyttä yleiskeskustelua pääluokasta 31. — Edustaja Eskelinen poissa, edustaja Ovaska poissa, edustaja Torniainen poissa. — Edustaja Kettunen.

20.27 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Sitten vähän liikenneasiaa.

Ihan ensimmäiseksi, kun tässä on Kainuu ja Kuhmo useampaankin otteeseen tuotu esille, täytyy kyllä kiittää siitä, että valtion talousarviossa Kuhmoon Hyryntien siirtämiseen on löytynyt se tarvittava rahoitus, niin että Kuhmossa paikallinen sahayhtiö pääsee laajentamaan toimintaa. Olen siitä hyvin tyytyväinen hallitukselle, että osataan ymmärtää tämän tuotto—panos-suhde. Jos vähän yli kaksi miljoonaa euroa laitetaan tien siirtämiseen ja sillä teollisuus pääsee laajentamaan toimintaansa — viimeisen 16 kuukauden aikana yli 30 miljoonalla eurolla on satsattu sahatteollisuuteen kyseisellä paikkakunnalla — niin kyllähän tämä kertoo siitä viisaudesta, että tämmöisellä tuotto—panos-suhteella saadaan merkittävä arvonnousu myös kansantalouteen, koska kyseisen sahalaitoksen tuotannosta merkittävä osa menee vientiin.

Puhemies! Tänä päivänä on tästä hallinnonalasta käyty jo keskustelua. Täytyy muistaa, että suurin osa tavaraliikenteestä kulkee kumipyörillä, noin 80—90 prosenttia, ja tähän tarkoittaa myös sitä, että meillä tiestön tässä valtakunnassa pitää olla asianmukaisella tasolla. Aikaisemmissa puheenvuoroissa on tuotu esille sitä, että meillä on maassa korjausvelkaa tiestön osalta. Onneksi sitä ollaan saatu kurottua umpeen: tällä hallituskaudella on tehty se päätös tasokorotuksesta — perusväylänpitoon 300 miljoonaa euroa joka vuosi tasokorotusta — jolla on saatu kurottua umpeen korjausvelkaa.

Myös siitä olen tyytyväinen, että asianmukaista suhdannepolitiikkaa on harjoitettu hallituksen toimesta. Kun vuonna 2020 maailmanlaajuinen koronapandemia iski ja se iski kovasti myös Suomen suuntaan, silloinhan maailmanmarkkinahinnat öljyn osalta tulivat alas, samalla aikaa tuli myös bitumin hinta alas. Onneksi silloin löytyi viisautta ja malttia sen suhteen, että rahoitusta asfaltin vetämiseen löytyi, ja tämän pohjalta sitten moni tienpätkä tässä maassa sai uutta asfalttia. No nythän tiedämme, että maailmanmarkkinahinta öljyn osalta on korkealla tasolla ja bitumin hinta on korkealla tasolla, ja tähän tarkoittaa, että sitten vähän vähemmän vedetään ensikin kesänä asfalttia tuonne Suomen tiestöön.

Puhemies! Kokonaisuudessaan olen monelta osin hyvin tyytyväinen tämän hetken linjauksiin ja politiikkaan meidän tieliikenteeseen ja tienkäyttöön liittyvissä satsauksissa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Vikman poissa. — Edustaja Kari, Mika.

20.31 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Koko alkuillan olen odottanut tätä hetkeä, että pääsen liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan kohtaan. Kiitos kollegoille hyvistä keskusteluista ja mielipiteenvaihdosta myös muiden asioiden osalta.

Haluan näistä liikenteen pitkän aikavälin suunnitelmista nostaa yhden hankkeen esiin, ja se on itärata, 1,7 miljardin euron hanke, jolla mielestäni vaarallisella tavalla vaarannetaan

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

suomalaisen rataverkon kokonaisuuden pitkän aikavälin kehittäminen. Samalla tehdään valtava investointi, joka on pois muista rataverkon kehittämishankkeista. Meidän pitäisi tällaisen pelloille tehtävän rataoikaisun sijaan, jonka matkalla ei taida juna-asemaakaan olla eikä pysähdyksiä tulla, tämäntyyppisten hankkeiden sijaan pitkällä aikavälillä siirtää vaikkapa puoletkin tästä rahasta, 1,7 miljardista, nykyisen rataverkon kehittämiseen, nykyisen rataverkon välityskyvyn kehittämiseen kehittämällä ohjauslaitteita, uusimalla kiskoja ja kalustoa ja niin edelleen.

Oikeastaan sen varmemmaksi vakuudeksi sanon vielä suomalaisen rataverkon ikään kuin historiallisestakin merkityksestä: Sillä on pystytty kuromaan ihmisten asuinpaikkoja työn ja liikkumisen osalta tähän päivään mennessä kestäväällä tavalla, maalla asujat kaupunkiin töihin ja tarvittaessa takaisin maaseudulle asumaan ja niin edelleen. Nyt itäratahankkeella me vaarannamme käytännössä myös poikittaisliikenteen tulevaisuutta ja siirtää tavaraj- ja henkilöliikenne kulkemaan eri väyliä myöten. En tiedä, onko tällä kansantaloudella todellisuudessa edes varaa tämäntyyppiseen hankkeeseen aikana, jolloin meille tulee muitakin korjausinvestointeja, ei pelkästään rataverkon osalta vaan myös laajemmin maantieninfran ja sähköisen siirtymänkin kautta. Toivoisinkin, että maahan löytyy vaalien jälkeen sellainen hallitus, joka pystyy tätä kansallista isoa omaisuuttamme, rautatieverkkoa, kehittämään kestäväällä tavalla murentamatta nykyisen rataverkon vuosisadan tai 150 vuoden aikana rakennettua peruslogiikkaa kuljettaa ihmisiä ja tavaraa kestäväällä tavalla ja samalla varmistamaan kansantalouden kantokyvyn. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Junnila.

20.34 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Myös VR on pohtinut näitä ratakysymyksiä, ja kyllä keskeinen huoli liittyy nykyisen rataverkon kunnossapitoon. Se on aivan umpisurkeassa kunnossa tietyillä rataosuuksilla. Lisäksi ongelmana ovat yksiraitaiset kohdat, jotka vaikeuttavat liikennöintiä merkittävästi.

Nyt kun edellinen puhuja viittasi Liikenne 12:een, niin siinähan mainitaan sekä näitä ratahankkeita että myös TEN-T-verkkoon kuuluvia merkittäviä maantiehankkeita. Nythän on niin, että esimerkiksi E18:n osalta, joka siis on yksi Suomen pääteistä, toinen hakukierros on alkamassa. E18:n Raision pää on nyt toteuttamisvalmiina eli käytännössä odottaa päätöstä toivottavasti nyt tulevana keväänä, kun se on myös tähän ohjelmaan kirjattu.

Mutta kun tuossa mainittiin itärata, niin mainitsen myös sen, että tämä Naantali—Raisio-väli, joka siis on sähköistämättä ja Väylävirasto on siihen hakenut 11:tä miljoonaa euroa, jatkuu aina Vainikkalaan asti, mutta tämä on ainoa sähköistämätön osa. Huoltovarmuuskeskus ilmoitti, että he nostavat esimerkiksi varastoidun viljan määrää, ja tämä rataosuus on itse asiassa siinäkin merkityksellinen, nimittäin nyt kun Suomen Viljavalle kuljetetaan viljaa, niin nämä joutuvat Turussa vaihtamaan veturia, että pääsevät tätä toteuttamaan. Sen lisäksi siellä päässä on Suomen kolmanneksi merkittävin rahtisatama eli Naantalintalin satama. Toivon, että tähän nyt saadaan vauhtia. Siihen liittyy tietysti myös tämä VR:n havittelema kaukojunayhteys, joka nyt menee Helsingistä Turkuun, mutta sitä voisi jatkaa Naantaliin, sillä se seisoo tunnin Turussa tekemättä yhtään mitään, eikä uusia kalustoinvestointeja tarvittaisi lainkaan.

Arvoisa puhemies! Varsinais-Suomen kansanedustajat jättivät myös yhteisiä talousarvioaloitteita. Näihin sisältyy jo mainittu Turun kehätie mutta myös valtateiden 8 ja 9 sekä Kaarinan läntisen ohitustien toteuttaminen sekä Salon itäisen ohikulkutien suunnittelu. In-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

vestoinnit liikenteen sujuvuuteen maakunnan satamien ja valtateiden välillä sekä telakan ja autotehtaan saavutettavuuden vahvistaminen ovat olennaisempia Varsinais-Suomen menestyksen kannalta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Huru.

20.37 Petri Huru ps: Arvoisa herra puhemies! Varsinais-Suomen ely-keskus on kilpailutanut Järvi-Suomen lauttaliikenteen vuosille 25–45. Tarkoitus on uudistaa ja kasvattaa lauttakalustoa, jolla myös voidaan vähentää liikenteen päästöjä. Kilpailutuksen voitti norjalaisyrittäjä, kun nykyinen operoija on ollut Suomen valtion omistama Suomen Lauttaliikenne eli Finferries. Ely-keskuksella on lähivuosina tarkoitus kilpailuttaa lossiliikennettä myös muualla Suomessa yleisen liikenteen lauttapaikoilla, kuten Nauvon ja Korppoon alueella tai Kotka—Pyhtää-alueella, myös Hiittisissä ja Rymättylässä.

Haluaisinkin nostaa tähän keskusteluun, vaikka ministeri ei enää tähän aikaan illalla vastaamassa olekaan, kysymyksen näistä yhteisalusliikenteen kilpailutuksista. Miten voimme huomioida niissä sellaisia vaatimuksia kehittää kilpailutusosaamista, että kotimaisilla toimijoilla olisi realistiset mahdollisuudet voittaa niin liikennöinnin kuin alusten valmistuksenkin osalta? Tällaisia vaatimuksia voisi olla esimerkiksi hiilijalanjälkeen vetoaminen niin valmistuksen kuin raaka-aineiden osalta tai vaikkapa kielellisiä asioita hankintoihin liittyen. Koska tässä on tulossa näitä muitakin hankintoja vielä, niin tämä olisi mielestäni tärkeä asia saada keskusteluun, että miten kotimaisten toimijoiden mahdollisuudet näissä kilpailutuksissa kasvaisivat niin valmistuksen kuin liikennöinnin osalta. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Autto.

20.39 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan osalta olisi tietysti valtavan monta näkökulmaa, jotka pitäisi puheenvuorossa kattaa, mutta otan nyt esille tämän maailmanajan, jossa elämme, ja sen, miten asioita pitää silloin priorisoida.

Kaikkein ensimmäisenä tulee aina olla maanpuolustuksen tarpeista huolehtiminen, toisena huoltovarmuuden varmistaminen, ja jotta sitten tämän kriisin jälkeen on jälleen uutta kasvua näköpiirissä, niin teollisuuden kilpailukyvyistä huolehtiminen. Nämä ovat mielestäni ne keskeiset lähtökohdat, joitten varassa kaikkea päätöksentekoa pitää nyt arvioida. Tietysti Suomessa on sekä huolehdittu hyvästä puolustusvalmiudesta että pidetty infrastruktuurista pääsääntöisesti hyvää huolta, ja tässä mielessä maanpuolustuksen tarpeet varmasti lähtökohtaisesti täyttyvät.

Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää, että pääväylät koko maassa ovat hyvässä kunnossa, jotta tarvittaessa myös sitten joukkoja perustettaessa sekä joukkoja että tavaraa voidaan siirtää maan eri osien välillä hyvinkin sujuvasti. Toivottavasti tällaiseen ei Suomessa koskaan jouduta, mutta valmiina pitää aina olla.

Arvoisa puhemies! Jotta ei jouduta vaaranpaikkoihin, on tärkeää, että tulevien Nato-liitolaistemme kanssa pystymme esimerkiksi hyvin yhdessä harjoittelemaan ja osoittamaan sekä sitä suomalaista maanpuolustustahtoa että myöskin yhdessä kumppanien kanssa luotua puolustuskykyä. Tässä mielessä varmasti Suomen hyvät ja laajat harjoitusalueet tulevat kumppaneitamme kiinnostamaan, ja uskon, että hyvin konkreettisesti esimerkiksi Rovajärven harjoitusalue tulee olemaan sellainen, jonne tulevaisuudessa entistä enemmän

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

kumppanimaiden liikennettä myös näemme. Tässä mielessä Suomen pitääkin aivan täysimääräisesti hyödyntää EU:n military mobility -työkalua siinä, että näitä maanpuolustukseen tarvittavia yhteyksiä pystytään näistä yhteisistä voimavaroista kehittämään, kun Suomi koko Euroopan etuvartio monellakin tapaa täällä maanosamme koilliskulmalla on. Eli tässä mielessä esimerkiksi yhteydet Ruotsista, lähinnä Haaparannalta, Rovaniemelle ja edelleen sieltä Kemijärven suuntaan Rovajärvelle ovat varmasti kohteita, joihin juurikin tämäntyyppistä rahoitusta tulisi Euroopan tasolta saada.

Arvoisa puhemies! Huoltovarmuuden osalta tietysti Nelostie on keskeinen selkäranka, joka maamme logistista järjestelmää pitää pystyssä. Toki tietysti Vitostie myös yhdistää koko maan aina pääkaupungista pohjoiseen. Tässä mielessä näiden keskeisten tielinjausten on oltava kunnossa, jotta sitten tilanteessa, että vaikkapa nykyiset merikuljetusväylämme vaarantuvat, elintärkeitä kuljetuksia pystytään myös maayhteyksin Ruotsiin ja Norjaan suuntaamaan. Tässä konkreettinen kohta on myös valtatie 21, joka palvelee myös Jäämerelle suuntautuvaa liikennettä. Elikkä nämä tieyhteydet tulee kyllä nyt todella huomioida tulevana vuosina aivan erityisesti.

Arvoisa puhemies! Nämä kaikki yhteydet palvelevat myös sitä teollisuuden kilpailukykyä. Jos kysymme vaikka EU-komission puheenjohtajalta, minne pitäisi katsoa, kun haluaa nähdä kestävää kasvua, sellaista kasvua, jota Eurooppaan toivotaan, niin hän viittaisi, että no, Pohjois-Ruotsiin. Ei pitäisi olla mitään syytä siinä, miksei pohjoinen Suomi pääsisi myös tähän samaan kehityksen imuun mukaan. Ruotsissa näemme yli sadan miljardin investoinnit erilaiseen puhtaaseen teknologiaan ja yhteiskunnan sähköistymiseen liittyen, joten varmasti näitä mahdollisuuksia myös Suomessa on, mutta jotta ne voidaan kestäväällä tavalla realisoida työpaikoiksi, toimeentuloksi, ihmisten hyvinvoinniksi, niin tarvitaan myös luotettavia ja välityskykyisiä sekä turvallisia liikenneyhteyksiä.

Arvoisa puhemies! Toki sitten tarvitaan myös muita toimia kuin näitä pelkkiä väylähankkeita, ja niitä kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa esitetyllä Koko Suomi kuntoon -paketilla saataisiin todella runsaasti aikaan, ja sitä varten tarvitaan esimerkiksi vaikkapa ammattidieselin säätämistä niin, että logistiikkakustannukset Suomessa pysyvät kurissa.

Tässä, arvoisa puhemies, lyhyesti keskeisiä painopisteitä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Hanna.

20.44 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Haluaisin nostaa esiin hallituksen panostukset itäisen Suomen elinvoiman kehittämiseen. Kaikki me tiedämme, että Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja meidän kauppasuhteitten katkaiseminen Venäjään ovat aiheuttaneet itäiseen Suomeen ihan poikkeuksellisen tilanteen. Saimaan kanava tai meidän Saimaan yhteys merelle on katkennut, ja se on aiheuttanut valtavasti painetta meidän teollisuuden logistiikkaketjuille. Onkin todella tärkeää, että hallitus on nähnyt tarpeelliseksi panostaa tähän itäisen Suomen saavutettavuuteen ja huolehtii siitä, että meidän teollisuudella on edelleenkin vähäpäästöisiä ja kustannustehokkaita logistiikkayhteyksiä käytettävänä.

Toisaalta tässä on kysymys vain alusta, ja näitä panostuksia tarvitaan lisää. Tämä nyt budjetissa oleva 30 miljoonan panostus Karjalan radan kehittämiseen on erittäin tärkeä, mutta tosiaan se ei vielä riitä, ja siinä on kysymys siitä, että oli varattu rahaa Saimaan kanavan peruskorjausinvestointina sulkujen pidentämiseen, ja nyt sitten tämä raha on syytä täysimääräisesti käyttää itäisen Suomen yhteyksien kehittämiseen.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Tämä Karjalan rata on siitä poikkeuksellinen rata, että siellä on paljon sekä tavaraliikennettä että myöskin matkustajaliikennettä, ja kun siellä ei ole kaikilta osin kaksoisraidetta, niin se aiheuttaa kuormitusta ja tämmöisiä häiriötilanteita, jotka sitten häiritsevät liikennöintiä varsin usein. Onkin tärkeää, että tulevaisuudessa budjeteissa osoitetaan lisää määrärahoja siihen, että nämä yhteydet ja nämä pullonkaulat saadaan korjattua.

Itäinen Suomi on monelta osin yhteyksien osalta heikommassa asemassa kuin läntinen Suomi. Jos katsoo, kuinka pitkä maantieteellinen etäisyys on esimerkiksi Kuopion ja Helsingin ja taas vastaavalla korkeudella sijaitsevien Länsi-Suomen kaupunkien välillä, niin yhteydet ovat kuitenkin paljon heikot, joten tarvitaan panostuksia myös Savon rataa.

Täällä aiemmassa puheenvuorossa edustaja Kari duubioi tätä itärahanketta, ja ymmärrän kyllä tietenkin sen, että lahtelaisia edustajia huolestuttaa, säilyvätkö hyvät raideliikenneyhteydet Lahteen sen jälkeen, jos toteutetaan tämä itärata, mutta itse näkisin niin, että nämä yhteydet eivät ole toisiaan vastaan kilpailevia vaan varmasti siitä huolimatta, vaikka itärata toteutetaan, yhteydet Lahden ja pääkaupunkiseudun välillä, junayhteydet ja junavuorot, tulevat säilymään erittäin kilpailukykyisinä. Onkin erittäin tärkeää, että jatkossakin panostukset itäiseen Suomeen jatkuvat, jotta pystytään varmistumaan siitä, että nämä logistiikkaketjut ja meidän teollisuuden raaka-aine- ja tuotevirrat saadaan säilytettyä.

Arvoisa puhemies! Haluaisin myös kiittää valtiovarainvaliokuntaa siitä, että siellä on suhtauduttu erittäin positiivisesti talousarvioaloitteisiin, joita olen tehnyt. Nämä talousarvioaloitteet liittyvät nimenomaan pyörätieverkoston parantamiseen, ja tästä jakovarasta tosiaan yli 600 000 euroa yhteissummasta valtiovarainvaliokunta löysi rahoitusta näihin hankkeisiin.

On tärkeää edistää kävelyä ja pyöräilyä. Niihin sijoitettu euro tulee moninkertaisena takaisin esimerkiksi kansanterveyshyötyinä. Sen lisäksi sillä on tietysti tärkeä merkitys ilmastomuutoksen torjumisen kannalta, koska se on vähäpäästöistä liikennettä, mutta erityisesti tuolla Etelä-Karjalassa, omassa kotimaakunnassani, sillä on vaikutuksia myöskin elinvoimaisuuteen, sekä kylien elinvoimaisuuteen siltä osin, että siellä nämä kävelyn ja pyöräilyn yhteydet edistävät sitä, että kylät säilyvät elinvoimaisina, että sitten siihen, että pyörämatkailua voidaan siellä edistää kestäväällä tavalla.

Nythän on muutamana aiempana kesänä nähty, että nimenomaan pyöräilymatkailussa on valtava potentiaali Suomessa. Sekä kotimaanmatkailuun että sitten ulkomailta meille tulevien matkailijoiden osalta Suomi on erittäin houkutteleva pyörämatkailukohde, mutta jotta sitä potentiaalia voidaan kasvattaa, se vaatii sitä, että meillä on tämä infra kunnossa. Onkin hienoa, että valtiovarainvaliokunta on osoittanut määrärahoja myöskin Pyörämatkailukeskukselle 250 000 euron lisäpanostukseen.

Vielä nostaisin esiin sen, että myöskin tässä tilanteessa, kun polttoaineen hinta on kallistunut, on erittäin tärkeää tarjota ihmisille edullista mahdollisuutta käyttää joukkoliikennettä, joten on todella tärkeää, että hallitus on tehnyt tämän joukkoliikenteen alvin alentamisen määräraikaisesti. Toivotaan, että se helpottaa osaltaan pienituloisten mahdollisuuksia esimerkiksi työmatkaliikenteeseen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

20.49 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Koko liikenneverkko — radat, maantiet yksityisteistä aina Eurooppa-teihin asti — on erittäin suuri osa suomalaista kansallisarallisuutta, ja meillä on suorastaan velvoite pitää se hyvässä kunnossa, pyrkiä joka vaa-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

liikaudella siihen, että se olisi vaalikauden lopulla paremmassa kunnossa kuin kauden alkaessa. Näin ei viime vuosina ole ollut. Syy on ollut suurelta osin rahoituksen puute. Tämä varmasti tulee jatkossakin olemaan tulevien hallitusten suuri kysymys, miten liikenneverkkoston kunnossapito ja perusparantaminen rahoitetaan. EU:sta meille ei ole paljonkaan apua ollut. Maksamme sinne ehkä miljardin vuodessa nettona, mutta emme sieltä näihin saa. Näihin isoihin ratahankkeisiin ehkä on jotain tulossa, mutta ne ovat toteutuksen osalta varmasti hyvin kaukana.

Liikenne 12 -työryhmässä todettiin, että suunnittelu näille isoille ratahankkeille vie lähes kymmenen vuotta, ja sen jälkeen ruvetaan ilmeisesti katselemaan rahoitusta niin, että ollaan 30-luvun loppupuolella, kun niitä toteutetaan. Siinä mielessä nyt ehkä edustaja Mika Karin huoli ei ihan ajankohtainen vielä ollut tästä itäradasta, ja voi olla, ettei niitä koskaan toteuteta. Tärkeätä onkin panostaa nyt näiden nykyisten ratojen tasoon, turvallisuuteen, valmiuteen ja siihen, että ne vetävät. Esimerkiksi Jyväskylä—Tampere-väli on tässä saamassa rahoitusta, ja se on positiivinen asia. Tietysti voisi miettiä — edustaja Kari lähti pois — olisiko järkevämpää sittenkin vetää Jämsästä suoraan Lahteen ja Lahdesta sitten hyvää uutta rataa pitkin tänne Helsinkiin yhteys. Voisi olla hyvin viisasta, mutta en nyt siitä sen kummempaa esitystä tee.

Arvoisa puhemies! Ehkä tuolla tiepuolella, maantiepuolella, Vaajakosken kohta on sellainen, joka on tänä päivänä se pullonkaula, kun mennään Nelostietä, joka on valtakunnan pääväylä, EU-ydinverkkoa. Vaajakoskella ollaan sitten ensimmäisessä kohdassa ongelmissa, ja se odottaa pikaisesti rahoitusta.

Eli tiestöön panostaminen on meille äärettömän tärkeää, koska näin pidetään koko maa elin- ja asumiskelpoisena.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kettunen.

20.52 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Tästä on hyvä jatkaa. — Niin kuin edustaja Kankaanniemi totesi, tiestöön panostaminen on erittäin tärkeää. Keskustan linjana on ollut ja on edelleen, että liikenneverkoissa painopiste on perusväylänpidossa, ja perusväylänpidossa painopiste on oltava jatkossakin — perustienpidossa.

Puhemies! Vähemmälle puheelle ovat jääneet ainakin tässä iltakeskustelussa yksityistiet. No yksityistienpidon rahathan vuonna 2021 olivat 30 miljoonaa euroa, ja vuonna 2020 ne olivat 20 miljoonaa euroa, eli vaihteluväli vuosien väleillä on iso, mutta puhemies, on ollut myös hallituskausia, jolloin yksityistierahat ovat olleet lähes nollassa. Täytyy sanoa, että kyllä tässä on keskustan ansiota, että nykyiset yksityistiemäärärahat ovat suhteellisen korkealla tasolla. Kokoomus on ehdottanut vaihtoehtobudjetissaan, että tämä yksityisteitten määrärahat olisivat vuositasolla 13 miljoonaa euroa. No ensi vuonna yksityisteiden avustusrahat ovat 23 miljoonaa euroa.

Nytten tästähän Ylekin ansiokkaasti uutisoi, nimittäin lisäsihän yksityistieavustusten korvausprosenttia nostetaan tavanomaisissa teiden parannuskohteissa siitä 50 prosentista 70 prosenttiin ja siltakohteissa ja luonnonolosuhteiden aiheuttamissa yllättävissä korjauskohteissa 75 prosentista jopa 85 prosenttiin. Teimmekin tästä aikaisemmin tänä vuonna edustajakollegoitten Aittakummun ja Mikko Kinnusen kanssa kirjallisen kysymyksen, ja on todella tärkeää, että nyt tämä avustusprosenttiosuus nousee sinne 70 prosenttiin. Nimitäin toimiva tiestö on tärkeä esimerkiksi ruuan- ja energiantuotannossa, ja yksityistietä tarvitsevat myös pelastuslaitokset, poliisi ja Puolustusvoimat.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Puhemies! Kun tässä on vielä hieman aikaa, niin haluan nostattaa myös esille...

Puhemies Matti Vanhanen: Edustajat voivat käyttää myös puhujapönttöä, jolloin voitte puhua pidempään ja kerralla sanoa kaiken.

Ahaa. — Arvoisa puhemies! Haluan tässä nytten nostattaa sen esille, että kun tässä on ratahankkeista puhuttu, niin kyllä minun mielestäni tämän turvallisuustilanteen muututtua olisi nyt tärkeää tehdä selvitys ratayhteyden rakentamisesta Norjaan, tuonne Pohjois-Atlantille, koska Itämerellä liikenne voi kenties vaikeutua, jos tilanne kiristyy entisestään. Ja puhemies, ajattelisin, että se rata voisi mennä sinne Norjaan ja Pohjois-Atlantille juurikin Itä-Suomen kautta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Junnila.

20.56 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Äskeinen hanke tuntui niin edulliselta, että toivottavasti se toteutetaan ja laitetaan Norja maksamaan se.

Arvoisa puhemies! Edustaja Holopainen nosti täällä esiin pyöräilyväylät ja kevyen liikenteen väylät, ja jatkan sitten niistä.

Nimittäin Varsinais-Suomen kansanedustajaryhmä esitti määrärahan lisäämistä kantatien 43 Uusikaupunki—Laitila-välille. Tämä tieosuus Uudenkaupungin Kalannin ja Laitilan Kodjalan välillä on nykyisellään ilman kevyen liikenteen väylää. Tieosuus on todettu vaaralliseksi noin seitsemän kilometrin matkalla kaupungin ja näiden taajamien välillä. Tällä hetkellä jalankulku ja pyöräily on siis mahdollista hyvin, hyvin kapealla pientareella, ja vaikka tähän joululahjarahoista lisättiin uusi päällyste, niin se ei sitä tilannetta hirvittävästi paranna.

Tällä tieosuudella tapahtui tämän vuoden kesällä pyöräilijän ja kuorma-auton välinen kuolemaan johtanut onnettomuus. Pyörätien rakentaminen on siis edellytys kevyen liikenteen liikenneturvallisuuden parantamiselle tällä osuudella. Lisäksi kantatien varren asutuksen ja esimerkiksi Uudenkaupungin tehtaan työmatkaliikkuminen kestävästi edellyttävät tämän jalka- ja pyörätien rakentamista. Hankkeen tiesuunnitelma on valmis, ja hanke on välittömässä toteutusvalmiudessa. Tämä sisältyy valtakunnallisen tiejärjestelmäsuunnitelman eli Liikenne 12 -investointiohjelman seudullisten pyörätieverkkojen ja laatukäytävien kehittämisen kokonaisuuteen, jonka rahoitus on 80 miljoonaa kahdeksanvuotiskaudella, mutta sitä siis ei tähän valitettavasti vielä saatu. Sen sijaan samaan kokonaisuuteen liittyvä Prostvikin osa saatiin toteutettua. Tässä harkittiin myös MAL-kaupunkiseutujen yhteisrahoitteisten hankkeiden rahoitusosuutta.

Tämän lisäksi olen itse tehnyt aloitteen Rymättylätien kevyen liikenteen väylästä, joka on siis osa Saariston rengastietä. Tämä on kesäisin matkailijoiden suosiossa, monia osuuksia, joissa kevyen liikenteen väylää ei ole ja vilkkaan liikenteen ja korkeiden ajonopeuksien lisäksi tienlaidassa polkemista polkupyörällä tai kävellen ei voida missään nimessä pitää turvallisena. Kevyen liikenteen väylän jatkaminen on liikenneturvallisuuden vuoksi välttämätöntä, ja lisäksi tämä turvallinen ja viihtyisä liikenneympäristö houkuttelee tekemään entisestään matkoja jalan ja polkupyörällä. Tähän on 500 000 esitetty, ja ehkä ensi kerralla saadaan myös valtiovarainvaliokunnassa tämä huomioitua. Nyt saatiin jo aika monta erilaista hanketta. — Mutta arvoisa puhemies, koska puheenvuorolimiitti lähestyy, niin jatkan seuraavassa puheenvuorossa.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Puheenvuoroa saa jatkaa puhujapöytästä. — Edustaja Kinnunen, Jari. — Tehdään niin, kun on sen verran vähän tässä, että poistetaan tämä kolmen minuutin aikaraja. Voitte puhua kerralla kaiken, minkä haluatte sanoa.

20.59 Jari Kinnunen kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Toistan ehkä itseäni: viime vuonna totesin täällä, että en koe itseäni siltainsinööri Jaatiseksi ja pidän erikoisena sitä, että me emme täällä luota siihen, että meillä viranhaltijat tietävät ja osaavat priorisoida, missä teitä pitäisi rakentaa, missä niitä pitäisi perusparantaa ja kunnostaa. Minua kiinnostaa teiden kunnossa lähinnä niiden turvallisuus. Vuosittain me menetämme useita ihmishenkiä kohtausonnettomuuksissa. Monet ovat itsemurhia, monet ovat henkirikoksia ja itsemurhia, ja ne olisivat vältettävissä esimerkiksi keskikaistoilla. Silloin kun tiet ovat hyvässä kunnossa, liikenne on sujuvaa ja ne ovat yleensä silloin myöskin turvallisia.

Mutta mennäänpä teistä sitten tähän meidän valtaisesti hehkutettuun digimaailmaan. Meitähän pidetään oikein digisuurvaltana, ja kuitenkin näiden pitkien etäisyyksien maana ja tämmöisenä vähäväkisenä me olemme antaneet näitten valokuituverkkojen rakentamisen kymmenille erilaisille yrityksille. Tällä hetkellä Nokialla kolme yritystä kauppaa valokuituverkkoja, ja ne alkavat keväällä sitten niitä kaivaa, kuka minnekin sinne. Eihän tämmöisessä ole mitään järkeä. Meillä pitäisi siis olla yksi yhtiö, joka omistaa verkot, ja sen jälkeen nämä yritykset voisivat ainoastaan niitä katselupaketteja tai digipaketteja, miksi ne sitten kutsuvatkaan niitä. Tähän suuntaan olisi kansantalouden kannalta järkevää lähteä viemään tätä meidän valokuituverkottamista tässä maassa. Voitaisiin sitten sen jälkeen, kun se olisi saatu kuntoon, kehuskella, että me olemme nyt todellakin digivaltakunta. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Huru.

21.02 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Nykyinen istuva hallitus on jättänyt raskaan laskun maksettavaksi tulevalle hallitukselle. Myös viimeisessä budjettiriihessään hallitus lykkäsi keskeisiä talouspäätöksiä sekä rakenteellisia uudistuksia tulevaisuuteen. Samalla julkisen velan määrää kasvatetaan pelottavan nopeasti.

Maamme väylien kunto on huono ja heikkenee edelleen kovaa vauhtia. Tästä huolimatta hallitus on pysäyttänyt kautensa alussa jo paremmalta näyttäneen väylien rahoituskehityksen. Kustannustason nousun välittömien vaikutusten kompensoimiseksi hallitus ehdottaa 50:tä miljoonaa euroa lisärahoitusta perusväylänpidolle. Silti budjettiehdotus kokonaisuudessaan pudottaa perusväylänpidon rahoituksen kuluvan vuoden 1,44 miljardista eurosta 1,28 miljardiin euroon.

Kaikki puolueet olivat aiemmin sitoutuneet perusväylänpidon rahoitukseen vuoteen 2032 ulottuvassa Liikenne 12 -suunnitelmassa, mutta hallitus sivuutti tämän parlamentaarisen tahdon. Heikkokuntoiset tiet ja radat kasvattavat kuljetusaikoja ja kustannuksia sekä lisäävät liikenteen päästöjä. Itäisen Suomen ratahankkeiden edistäminen 31 miljoonalla ja hallituksen sitoutuminen investoinnin tukemiseen Oulussa ovat toki tervetulleita, mutta väylien kunto kokonaisuudessaan huolettaa.

Perussuomalaiset kannattavat liikennepolttoaineiden verotuksen alentamista. Hallitus on korottanut liikennepolttoaineiden veroa tälläkin hallituskaudella, ja polttoaineiden hinnat ovatkin nousseet korkealle tasolle, mutta siitä huolimatta hallitus ei ole tehnyt uudeleentarkastelua hintoihin. Kasvukeskusten ulkopuolella oman auton käyttö on välttämätön-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

tä työ-, asiointi- ja koulutusmatkoilla. Lisäksi harvaan asutussa Suomessa polttoaineen hinnalla on suuri merkitys kuljetuskustannuksiin ja sitä kautta tuotteiden hintoihin sekä viennin osalta maamme kilpailukykyyn. Tästä syystä liikennepolttoaineiden verotusta on alennettava.

Arvoisa puhemies! Öljylämmityksestä luopuminen olisi syytä ottaa uuteen tarkasteluun. Perussuomalaisten mukaan toimivia tuotantomuotoja ei varsinkaan tällaisessa kriisitilanteessa voida hylätä pelkästään ilmastokunnianhimon perusteella. Perussuomalaiset katsovat, että Suomen tavoite olla hiilineutraali vuonna 2035 eli jopa 15 vuotta ennen EU:n tavoitetta on osoittautumassa mahdottomaksi ja ilmastotoimista täytyy nyt joustaa, jotta sähkön hintaa saadaan alemmaksi. Hallituspuolueilla ei kuitenkaan näyttäisi olevan mitään haluja pakittaa Euroopan tasolla ennennäkemättömän kunnianhimoisista ilmastotavoitteista.

On täysin järjetöntä, että suomalaisten yritysten kilpailukyky romutetaan kilpailijamaita tiukemmilla ilmastotoimilla. Kustannukset ovat tuplaantuneet edellisvuodesta, ja ne kasvavat edelleen. Nykytilanne vaarantaa lisäksi Suomen omavaraisuuden, kun maatalousyrittäjät ovat vaarassa ajautua konkurssiin.

Perussuomalaiset ovat esittäneet myös, että ammattiautoilijoille tulee perustaa verohelpotus ammattidieselin muodossa. Suomen Kuljetus ja Logistiikka kertoi dieselin saavuttaneen jo viime marraskuussa hintatason, jonka liikenne- ja viestintäministeriö laski saavutettavan vuosikymmenen lopulla.

Arvoisa puhemies! Koska Suomi on viennin näkökulmasta saari, tulee myös esittää, että väylämaksut poistamalla kokonaan voidaan osittain kompensoida teollisuudelle ja muille yrityksille muutoinkin korkeita logistiikkakustannuksia. Väylämaksujen nollaus elvyttäisi myös matkustajaliikennettä. On tärkeää myös, että ihmisillä on vapaus liikkua, ja mikäli yksityisautoilusta tehdään liian kallista, vaikeutuu työssäkäynnin lisäksi aivan kaikki muunkin liikkuminen, millä on iso vaikutus ihmisten hyvinvointiin ja onnellisuuteen. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Hanna.

21.06 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Minäkin sanon muutaman sanan noista digiyhteyksistä, jotka aikaisemmassa puheenvuorossa mainittiin. On tosiaankin tärkeää panostaa koko maan laajuisiin valokuituverkkoihin, koska kyllähän tulevaisuudessa — kun aikaisemmin on ajateltu, että saavutettavuus on se elinvoimaisuuden pohja — ja jo nyt yhä enemmän nimenomaan se, kuinka hyvät ja toimivat datayhteydet ovat, mahdollistaa muun muassa etätyöskentelyn, kuten korona-aikana huomattiin, ja tämä etätyö ja monipaikkaisuus ovat varmasti tulleet jäädäkseen.

No, sen lisäksi, että kotien valokuituverkkoihin ja työpaikkojen valokuituverkkoihin panostetaan, parempia datayhteyksiä tarvittaisiin myös junissa. Aika moni on huomannut, että kun junamatkan aikana yrittää osallistua vaikka johonkin etäpalaveriin tai työskennellä, niin datayhteydet ovat yhä valitettavan heikot monilla yhteyksillä. Ja jos mietitään sitä muutosta, mikä meillä työelämässä on — ja nimenomaan tämän monipaikkaisuuden lisääntymistä, mikä mahdollistaa sen, että ihmiset voivat esimerkiksi osan viikkoa olla kotona ja sitten kenties asua vähän kauempana työpaikasta ja kulkea junalla työpaikalle silloin tällöin — niin silloin olisi tärkeää, että siellä junissa olisi toimivat datayhteydet, jotta sitten sen matka-ajan voi hyödyntää tehokkaasti töitä tehden. Tässä varmasti tarvitaan panostuksia sekä raideverkon varrella oleviin datayhteyksiin, niihin mastoihin, sekä sitten

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

myöskin meidän raidekaluston teknisiin ratkaisuihin, jotta näitä datayhteyksiä saadaan parannettua.

No sitten, arvoisa puhemies, sähköisestä liikenteestä: Sähköautojen määrä on kasvanut, mutta latausverkko ei kaikilta osin ole pysynyt mukana. Erityisen suuri tarve olisi pikalatureille, ja tavoitteena pitäisikin olla, että niitä pitäisi löytyä kattavasti koko Suomesta. Tiheän asutuksen alueella pitäisi olla vähintään, sanotaan nyt, 40 kilometrin välein tällaisia pikalatureita, jotta sitten käytännössä voi sähköautolla liikkua nykyistä pidempiä matkoja ja jotta ihmiset voivat luottaa siihen, että myös sähköautolla pystyy erilaisista matkoista suoriutumaan.

Sen lisäksi olisi syytä miettiä sitä, voisimmeko suunnata sähköauton hankintatukea myöskin julkisen liikenteen käyttöön hankittavien sähköautojen hankkimiseen. Tällaista tukea ei aikaisemmin ole ollut, ja sitä ehkä tarvittaisiin, jotta myös siellä julkisen liikenteen puolella autokannan sähköistytminen etenisi. Tämähän auttaa nimenomaan siinä, että pystymme pääsemään irti fossiilisista polttoaineista ja olemme sitten paremmin varautuneita myös fossiilisten polttoaineiden hinnannousuun, joka väistämättä on tulevaisuudessa tosiasia.

Sitten vielä, maaliikenteen lisäksi Suomi tarvitsisi kunnianhimoisen ja määrätietoisen strategian myös siitä, kuinka lentoliikenne saadaan sähköistettyä. Esimerkiksi Norjassa tavoitellaan sitä, että vuoteen 2035 mennessä kaikki kotimaan lennot olisivat sähköisiä, ja myöskin Ruotsissa on vahva strategia, jolla tähdätään tämän sähköisen lentoliikenteen lisäämiseen. Suomesta tällainen määrätietoinen strategia on toistaiseksi puuttunut, ja olemme näitä muita Pohjoismaita jäljessä siinä, että meillä ei ole tällaisia panostuksia sähköisen lentoliikenteen kehittämiseen. Siinä olisi kuitenkin paljonkin mahdollisuuksia, koska meillä on myöskin semmoista teknologista osaamista esimerkiksi akkuteknologiassa, että varmasti meidän yritykset hyötyisivät siitä, että meillä tehtäisiin tutkimus- ja tuotekehitystyötä myöskin sähköisen ilmailun osalta. Toivoisinkin, että tulevaisuudessa myöskin tähän saataisiin tällainen määrätietoinen suunnitelma, kuinka Suomi pysyy edelläkävijänä kaikissa näissä sähköisen liikenteen osa-alueissa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kettunen.

21.11 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Edustaja Holopainen puhui asiaa sähköisestä lentoliikenteestä. Tähän maahan olisi tullut jo aikoja sitten luoda strategia, kuinka edistämme sähköistä pienlentoliikennetoimintaa, ja niin kuin toitte puheenvuorossanne esille, niin Norjassahan tämä on edelläkävijätoimintaa. Täytyy kyllä surukseni heti tähän ensi alkuun todeta, että yksi lentoliikenteen solmukohta, joka olisi auttanut sähköistä lentoliikennettä tässä valtakunnassa, tuhottiin kokoomuslaisen politiikan johdolla, jota valitettavasti myös vihreät avittivat, eli Malmin lentokenttä laitettiin kiinni. Tällä tehtiin suuri, suuri virhe meidän suomalaisen lentoliikenteen tulevaisuuden turvaamisen osalta. [Timo Heinonen: Oliko se Sipilän hallitus?] Keskusta on ajanut tätä ja pitänyt huolta, että Malmin lentokenttä olisi säilytetty. Kyseisellä alueella oli myös aika suuria luontoarvojakin, mutta kokoomuslaisella politiikalla [Timo Heinonen: Ei!] kyseinen Malmin lentokenttä ei saanut jatkoa, ja nythän sinne nousee todennäköisesti betonisia kerrostaloja — harmillista sinänsä.

Puhemies! Haluan myös käyttää puheenvuoron digiloikasta, jota vuodesta 2010 on yritetty tehdä tähän maahan. Onneksi siinä on myös osaltaan onnistuttu — eli laajakaista-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

rakentamisessa. Sitä on tuettu Suomessa jo vuodesta 2010 alkaen. Vuonna 15 käynnistetty Nopea laajakaista -hanke päättyy tänä vuonna. Uusi, kaksivuotinen laajakaistahanke on nyt käynnistynyt vuoden 22 alusta, ja tukiohjelmalle on varattu myös EU:n elpymisvälineestä 32 miljoonaa euroa, josta vuonna 23 on käytettävissä 17 miljoonaa euroa. Tuet on myönnettävä laajakaistahankkeille vuoden 23 loppuun mennessä. Traficomien myöntämä tuki edellyttää valtioneuvoston asetuksen mukaisesti kuntien maksuosuutta: joko 8, 22 tai 33 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Kyllä tämä on minun mielestäni ja myös Suomen Keskustan mielestä niin, että kuntien maksuosuuksia tulisi alentaa, niin että laajakais-tahankkeita käynnistyisi entistä enemmän ja nykyistä nopeampaa tahtia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Junnila.

21.14 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa herra puhemies! Jatkan tuosta kevyen liikenteen väylä koskevasta asiasta. Sehän näyttää olevan sellainen, missä myös perussuomalaiset ja vihreät voivat löytää toisensa. Me emme ehkä välttämättä niitä halua kaupunkien keskustoihin, mutta ainakin taajamien ulkopuolella ja ainakin liikenneturvallisuussyistä näyttää, että voimme löytää yhteisen sävelen.

Edustaja Kettunen puhui aiemmin yksityisteiden rahoituksesta. Hyvä esimerkki on Vanhanunnantie, Kaarinan suurin yksityistie, joka löytyy talousarvioaloite 154:stä. Se on poliisin toimesta todettu vaaralliseksi. Tie on suurilta osin pientareeton, valaisematon ja erittäin mutkainen, ja molemmissa päissä sijaitsee koulu. Tähän on esitetty määrärahaa.

Sen lisäksi ovat sitten Tanilantie ja Seikeläntie, jotka sijaitsevat Maskun kunnassa. Kustavintiehän on erittäin vilkas tie, joka välittää liikennettä Turun talousalueen ja Vakka-Suomen välillä. Kustavin ja Taivassalon seutu on myös suosittua kesäasutusseutua. Tämäkin tie on ilman kevyen liikenteen väylää. Vilkkaan liikenteen ja korkeiden ajonopeuksien vuoksi tienlaidassa kulkemista millä tahansa välineellä ei voida pitää turvallisena. Kevyen liikenteen väylän rakentaminen on siten erityisesti liikenneturvallisuussyistä välttämätöntä. Tämän väylän rakentaminen Tanilantien ja Seikelän kiertoliittymien välille toisi myös viihtyisyyttä tähän liikenneympäristöön ja houkuttelisi tekemään enemmän matkoja jalan ja polkupyörällä. Tällä Kustavintiellä on ollut runsaasti liikenneonnettomuuksia, joissa pyöräilijät ovat olleet osallisena. Valitettavasti joka kesä Kustavintie kunnostautuu tällä saralla. Siksi asiantila pitäisi välttämättä korjata pikaisella aikataululla. Tässä esitetyn väylän rakentamisen jälkeen on tärkeää myös lisätä jatko-osuuksia vaiheittain, ja tulevia lisähankkeita voisivat olla esimerkiksi Tanilantie—Somersoja-väli sekä jatkoreitti Seikelän kiertoliittymästä aina Maskun Lemuun asti. Uskon, että määrärahoja vaiheittain voidaan tälle kokonaishankkeelle tästä vuosittaisesta 80 miljoonasta esittää.

Arvoisa puhemies! Täällä aiemmin edustaja Pirttilahti otti Ysitien esiin, ja toden totta Turku—Tampere-yhteysvälin parantamiseen välille Liedon asema — Aura on myös välttämätöntä osoittaa määrärahaa. Valtatie 9 muodostaa keskeisen maantie- ja satamaliikenneyhteyden Varsinais-Suomesta Pirkanmaalle sekä Keski-Suomeen, ja se toimii Sisä-Suomen merkittävänä kuljetusyhteytenä Turun ja Naantalın satamien kautta muualle Skandinaviaan. Tämän tien vaikutusalueella asuu yli miljoona ihmistä, ja merkittävä osa Suomen kansantuotteesta muodostuu tällä vyöhykkeellä. Eteläisen Suomen tärkeän Helsinki—Turku—Tampere-kasvukolmion muut sivut ovat moottoritietä. Toisaalta tämän Ysitien kehittämisinvestoinnit välillä Turku—Tampere puuttuvat.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Liikenneturvallisuuden kannalta suurimpia ongelmia valtatiellä on hirvieläinonnettomuuksien, turvattomien liittymien ja ohitusmahdollisuuksien puuttumisen lisäksi Liedon ja Auran välinen leveäkaistatie, jossa tapahtuu huomattava määrä henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia. Se mainittakoon, että hirviaitojen osalta valtiovarainvaliokunta teki lisäyksen, että siltä osin liikenneturvallisuus paranee. Tällä osuudella nimittäin sattuu olemaan myös metsäkauriita ja valkohäntäpeuroja ainakin asukkaisiin nähden ehkä eniten Suomessa.

Valtatie ysín varrelle sijoittuu myös merkittävä määrä metalli- ja meriteollisuuden alihankkijaverkostoa, minkä johdosta liikenteen kasvu näkyy yhteysväillä etenkin tavarakuljetuksissa. Tiesuunnitelma leveäkaistatien muuttamisesta nelikaistaiseksi Liedon aseman ja Auran välillä on jo valmis, ja hankekokonaisuuden rakentamisen rahoitustarve on yhteensä 58,5 miljoonaa euroa. Siten tämä jakautuu usealle vuodelle. Tämä hanke kuuluu Varsinais-Suomen kansanedustajaryhmän yhteisesti edistämiin hankkeisiin.

Arvoisa puhemies! Käsittelen lyhyesti myös muut tätä hallinnonalaä koskevat aloitteet. Esimerkiksi valtatie 10:n Liedon Kirkkotien risteuksen kääntymiskaistan suunnitteluun olen esittänyt talousarviossa määrärahaa, edelleen tien 10 Liedon Nuolemonportin risteuksen kääntymiskaistan suunnitteluun ja vielä Liedon Metsolantien risteuksen kääntymiskaistan suunnitteluun. Yhteistä näille hankkeille on liikenneturvallisuus.

Arvoisa puhemies! Myös Laitilan Limokorventien ja Valkontien perusparannuksen suunnitteluun on esitetty määrärahaa. Ja ettei Lieto jäisi ilman, niin Liedon Raukkalantien perusparannuksen suunnitteluun on myös osuudella valtatie 10:n risteys — Saukonon koulu esitetty suunnittelumäärärahaa. Tämän lisäksi olen tehnyt talousarvioaloitteen määrärahan lisäämisestä valtatie 8:n meluaidan rakentamiseen välillä Härkämäki—Huhko. Ja edelleen on kansanedustajaryhmän yhteinen aloite Salon itäisen ohikulkutien toisen vaiheen suunnitteluun ja Laitilan kiertoeritasoliittymän rakentamisen käynnistämiseen valtatiellä 8 ja tämän lisäksi Kaarinan läntiseen ohitustiehen ja sen toteutukseen.

Palaan vielä tähän E18:n, Turun kehätien, parantamiseen Raision keskustassa. Siinä rahoitustarve on noin 200 miljoonaa euroa. Hankkeen kustannuksista noin 30 prosenttia pystytään toteuttamaan CEF-rahoituksen turvin, koska tämä kuuluu TEN-T-verkkoon ja on siten yksi Suomen pääväylistä. Tämä hanke on toteuttamisvalmis todennäköisesti tämän vuoden lopussa, ja tällä määrärahalla alkaa olla kiire, kun tämä edellinen osuus valmistuu. Tämä on sellainen asia, minkä liikenneministeriö varmasti tietää ja mistä Väylävirasto on tietoinen. Tässä oikeastaan enää puuttuu poliittinen päätöksenteko. Tämähän löytyy Liikenne 12:sta. Ainoa, mitä tarvitaan nyt, on toteuttamispäätös.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Heinonen. — Tiedoksi edustajille, että olen poistanut nyt tähän keskusteluun aikarajat, niin että yhdessä puheenvuorossa voi esittää kaiken. [Timo Heinonen: Pidemmän kaavan mukaan!] — Kyllä.

21.21 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Ihan alkuun keskustan edustajan puheeseen Malmista: Kyllä tietysti se keskustalaisen pääministerin Juha Sipilän hallitus olisi voinut halutessaan tehdä ratkaisun, jota itsekin esitin ja Malmin ystävät esittivät yhtenä ratkaisuna ja jossa valtio olisi antanut korvaavaa maata Helsingin kaupungille asuinkäyttöön. Tällä tavalla Malmin kenttä olisi pystytty säilyttämään lentokäytössä. Mutta se on nyt mennyttä aikaa. [Tuomas Kettusen välihuuto]

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Liikenneministeriön hallinnonalan kohdalta haluan nostaa esille tiestön korjausvelkaky-symyksen. Teiden päällyste on itse asiassa vähän kuin talon katto: Jos siinä on reikiä, sen perusta alkaa murentua. Jos asfaltti vuotaa, niin reikiä pitäisi ryhtyä välittömästi korjaa-maan. Tulisi tehdä heti, muuten lasku itse asiassa moninkertaistuu.

Väyläviraston viime kevään arvion mukaan huonokuntoisten teiden määrä tänä vuonna kasvaa. Määrä lisääntyy tänä vuonna jopa noin 500 kilometrillä, ehkä enemmänkin, ja ensi vuonna tämä budjetti, jota nyt käsitellään, tarkoittaa sitä, että uutta asfalttia vedetään vain noin 1 700—1 800 kilometriä. Tarve sille, että korjausvelka ei kasvaisi, on 4 000 ki-lometriä, eli ensi vuonna tiestön korjausvelka kasvaa dramaattisella tavalla. Itse asiassa tä-män Sanna Marinin vasemmistohallituksen aikana teiden korjausvelka lähestyy uutta en-nätystä.

Kirjoitin tästä aiheesta maakunnan lehtiin. Ministeri Harakka ei vaivautunut itse vastaa-maan, laittoivat omat poliittiset avustajansa vastaamaan ja kertomaan, että kyllä rahaa on lai-tettu nyt paljon, että ei siellä voi olla huonokuntoisia teitä. Valitettavasti tuon vastauksen jälkeen tuli sellainen olo, että ei tällä kaudella tässä maassa ole ollut liikenneministeriä. Meidän tiet ovat menneet tällä kaudella ennätysurkeaan kuntoon, ja sitä ei muuta miksi-kään se, että poliittiset avustajat laitetaan kirjoittamaan vastineita maakuntalehtiin ja ker-tomaan, että me olemme laittaneet näin paljon rahaa. Se raha ei ratkaise mitään vaan se, kuinka monta kilometriä asfalttia tehdään. Ja sitä tehdään tämän hallituksen aikana ennä-tyksellisen vähän.

Ministeri Saarikko, joka vastaa rahasta, täällä eduskunnassa naureskeli minun tekemil-leni aloitteille maaseudun teiden asfaltoinneista. Hän esitteli niitä täällä kyselytunnilla nau-reskellen, että edustaja Heinonen on tehnyt esityksiä maakunnan teiden parantamisesta. En kuuna päivänä olisi uskonut, että keskustalainen valtiovarainministeri tällä tavalla suhtau-tuu maakuntien ja maaseudun teihin.

Olen tyytyväinen, että muutama esityksemme kuitenkin meni valtiovarainvaliokunnas-sa läpi. Nostan esille Asikkalan Viitailantien kunnostamisen, eteläisen Päijänteen laivavä-ylän jatkamisen Lehmonkärjen vierasvenesatamaan, Holman liittymän suunnittelun valta-tie 24:lle sekä Hämeenlinnan Moreeni-Rastikankaan liikennejärjestelyjen suunnittelun.

Pari sellaista juttua, jotka olivat ministeri Saarikon hymynaiheiden listalla:

Kalliontien korjaaminen Hausjärvellä. Paikalliset keskustalaiset olivat hämmentyneitä, kun kerroin heille, miten Saarikko näihin esityksiin suhtautui. Kalliontielle ensi vuodelle valtiovarainvaliokunnasta esitimme 550 000 euroa. Hausjärven umpisurkea, reikäinen tie — kuin juusto — saadaan nyt vihdoinkin kuntoon.

Toinen oli sitten Sankolantien kunnostus Hämeenlinnassa, maantie 3191 — 300 000 eu-roa. Tie, jota on aiemmin laitettu kuntoon, saadaan nyt sitten tältä osin laitettua.

Ja yksi, josta myös tein itse aloitteen jo viime vuonna, oli Lopen ja Riihimäen välinen kevyen liikenteen väylä. Sen suunnitteluun esitetään nyt 200 000 euroa välille Launonen—Kormu—Riihimäki. Kiitos tämän läpimenosta vasemmistoliiton Aino-Kaisa Pekoselle ja Merja Kyllöselle, jotka tekivät hyvää yhteistyötä yli hallitus—oppositio-rajojen, jotta tämä suunnitteluraha saatiin. Toivon, että Riuttantien turvallisuus katsotaan tässä huolella läpi.

Pääradasta haluan todeta vain sen, että ensi keväänä toivottavasti näille hankeyhtiöille laitetaan suitset. Me tarvitsemme... Ei hankeyhtiöissä ole sinänsä mitään pahaa. Kokoo-muskin kannattaa, että hankeyhtiöitä voidaan pääomittaa, mutta ne eivät voi toimia ihan miten sattuu. Nyt näitä linjauksia uudelle raideyhteydelle on vedelty parhaimmillaan Akaan kohdalla kolmeen kohtaan, oman kotikuntani Lopen kohdalla kahteen kohtaan. Osa

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

menee tunnelissa, osa menee järvenrantaa tuhoten kymmeniä vapaa-ajanasuntoja ja paljon muuta. Eihän tässä ole järjen häivää. Ja sen takia nyt näille hankeyhtiöille pitää laittaa suitset ja sanoa, että päärataa kehitetään olemassa olevassa raidekäytävässä Helsinki—Riihimäki—Hämeenlinna—Tampere. Siihen lisää raiteita ja välityskyvyn parantamista, ja nämä ongelmat ratkeavat. Ja minun mielestäni tämän viestin pitää olla selvä, ja se vaaditaan hallitusohjelmaan ensi keväänä, että tämä hölmöily metsäratojen suhteen saadaan loppumaan.

Ja kun lentorataa Suomeen kaivataan, niin niin kaipaamme mekin, ja se pitää tehdä Keravalta Helsinki-Vantaalle. Silloin se palvelee päärataa, se palvelee Lahden oikorataa ja siitä tulee aidosti toimiva raideyhteys. Nämä kannattaa ottaa.

No, valokuitulaajakaista-asiasta on puhuttu täällä. On hyvä, että myös näihin panostuksia tehdään. Meidän pitää saada toimivat tietoliikenneyhteydet koko maahan, ja kannattaa käyttää laajasti erilaista teknologiaa. Jälleen kerran itse toivon, että me emme kiinnity liikaa yhteen tekniikkaan tai yhteen ratkaisuun vaan etsitään oikeasti sellaisia ratkaisuja, millä pystytään koko maahan takaamaan kustannustehokkaasti järkevät tietoliikenneyhteydet.

Ja kaksi viimeistä huomiota:

Dieserverokysymyksestä tulee paljon palautetta. En saanut siihen hallitukselta selkeää vastausta. Ministeri Lintilä totesi tuossa joku aika sitten, että dieselveron perusteet ovat hukkuneet, kun diesel maksaa saman verran tai jopa enempi kuin bensa, mutta hän totesi jatkona, että sen pitää olla seuraavan hallituksen ensimmäisinä asioina pöydällä. En ymmärrä sitä, minkä takia sen täytyy olla vasta silloin pöydällä, kun ongelma on nyt ja keskustalla on valta tämä asia korjata. Me odotamme tähän toimenpiteitä.

Ja toisena ammattidiesel, josta edustaja Huru perussuomalaisista täällä hyvin puhui — ja Huru tekeekin näiden asioiden eteen — on kysymys, mihin pitää saada nyt toimenpiteitä. On tehty selvitystä, on puhuttu kauniita, mutta ne itse teot puuttuvat. Ammattidiesel tähän maahan tarvitaan. Meidän kuljetusalamme on tällä hetkellä historiallisen syvässä ahdingossa kohonneen dieselin hinnan myötä, ja itse asiassa dieselin hinta tulee alkuvuodesta entisestään nousemaan ja tämän hallituksen tekemin ratkaisuin myöhemmin sitten vielä lisää.

Arvoisa puhemies! Tässä muutamia huomioita tiivistetysti liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Huru.

21.30 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Täällä edellinen puhuja, edustaja Heinonen puhui näistä hankeyhtiöistä ja rahoituksesta liittyen näihin isoihin ratahankkeisiin. Tästä ehkä haluaisinkin esittää kysymyksen edustaja Junnilalle, joka on siis VR:n hallintoneuvoston puheenjohtaja, että miten hän näkee näiden määrärahojen riittävyyden näissä ratahankkeissa esimerkiksi hankeyhtiöiden osalta.

Muuten näistä ratahankkeista on täällä puhuttu tänään ja myös nostettu perusrataverkon kuntoa tähän rinnalle. Itse kallistun kyllä näiden isojen ratahankkeiden sijaan siihen, että vähintäänkin pitäisi selvittää näiden perusrataverkkojen kunnostamista.

Satakunnasta haluaisin erityisesti nostaa Pori—Parkano—Haapamäki-radan, joka on osa isompaa hanketta, Suomen kehärataa, jonka maakuntaliitot tässä joku aika takaisin selvittivät. Eli Porista Parikkalaan kulkisi Suomen kehärata. Se on kokonaisuudessaan noin miljardin hanke Länsi-Suomesta Itä-Suomeen ja mahdollistaisi merkittävien tavaravirto-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

jen kuljettamisen rautateitse ja vapauttaisi edelleen ratakapasiteettia pääradoilla. Tämä Pori—Parkano—Haapamäki-ratayhteys olisi ensimmäinen, joka tulisi selvittää, sen uudelleen avaaminen, ja tätä tarvetta ei lainkaan vähennä Suomen tuleva Nato-jäsenyys. Sen myötä Satakunnan merkitys tulee kasvamaan turvallisuuspoliittisesti, kun liitymme Natoon, sillä onhan meillä siellä jo kolme satamaa, kaksi Porissa ja yksi Raumalla, ja ratayhteys kaikista satamista Tampereen kautta muualle, mutta olisi huoltovarmuudenkin kannalta äärettömän tärkeää, että tämä ratayhteys pystyttäisiin vahvistamaan myös Porista varsinkin Niinisaloon, jossa on toinen maakunnan varuskunnista, ja siitä eteenpäin Parkanoon ja pääradalle.

Arvoisa puhemies! Haluaisin nostaa vielä myös lentoliikenteen ja varsinkin maakuntien lentoliikenteen, josta täällä tänään on myös puhuttu. Näiden ratahankkeiden ja varsinkin nopeiden junayhteyksien sijaan lähtisin kyllä pohtimaan tätä sähköistä lentoliikennettä, jonka muun muassa edustaja Kettunen nosti esiin. Sähköinen lentoliikenne on tulevaisuutta ja pystyy kyllä liikuttamaan massojakin tulevaisuudessa, joten siihen nähden olisi kyllä järkevää pohtia tätä nopeiden junayhteyksien tekemistä. On varmasti perusteltua selvittää jatkossa näiden kolmen suurimman ratahankkeen jatkoedellytyksiä, mutta varsinkin uusien nopeiden yhteyksien osalta mieluummin lähtisin pohtimaan tätä sähköistä lentoliikennettä. Sähköisen lentoliikenteen turvaamiseksi tai toimintaedellytyksien takaamiseksi on tällä hetkellä syytä turvata maakuntalentojen saatavuus lähivuosina.

Edustaja Holopainen mainitsi näihin sähkölentokoneisiin liittyen myös akkuteknologian. Tähän liittyen haluaisin vielä todeta, että kriittisten mineraalien osalta akkuteknologiassa on äärettömän tärkeää turvata kotimainen kaivosteollisuus ja saada mahdollisimman korkeaksi nämä jalostusasteet kriittisten mineraalien osalta. Siinä on tärkeää myös lupolitiikka, jotta mahdollistetaan kriittisten mineraalien niin kaivannaisteollisuus kuin jalostaminen mahdollisimman korkean asteeseen Suomessa. — Kiitos, puhemies.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kettunen.

21.36 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Ilta on kyllä pitkällä, mutta ajattelin käyttää sitten vähän pitemmän puheenvuoron, että saan kaikki asiat yhdellä kertaa sanottua.

Ensinnäkin edustaja Heinoselle: Olette ihan oikeassa siinä vertauksessa, että kun talon kattoon tulee reikiä, niin silloin menee huonosti. Toitte tämän vertauksen esille asfaltin vetämisessä meidän Suomen tiestön suuntaan, mutta jätitte mainitsematta sen, että perusväylänpitoonhan on lyöty tasokorotus tällä vaalikaudella, elikkä 300 miljoonaa euroa joka vuosi perusväylänpitoon. Tätä Suomen Keskusta on tukenut, ja hyvä niin, koska tällä on sitten saatu taklattua sitä niin sanottua korjausvelkaa meidän tiestön suunnalla. Ja kun nyt perusväylänpitoon joka vuosi se 1,4 miljardia käytetään, niin sen on laskettu olevan riittävä perusväylänpidon tasoon Liikenne 12 -suunnitelmassa. Mutta kyllähän se, kuulkaa, on niin, edustaja Heinonen, että tämä tavoite meinaa karata inflaationkin myötä kauemmas.

Mitä tulee tähän asfaltin vetämiseen, niin käytn tuossa aikaisemmin puheenvuoron — en tiedä, kuulitteko sen — että kyllä tällä vaalikaudella on tehty hyvää suhdannepolitiikkaa. Kun vuonna 2020 alkoi tämä maailmanlaajuinen koronapandemia, niin silloinhan öljyn maailmanmarkkinahinta tuli alas, sitä kautta bitumin hinta tuli alas, tehtiin hyvää suhdannepolitiikkaa ja laitettiin enemmän rahaa tiestön hoitoon asfaltin vetämisen suhteen. Vuonna 2020 vedettiin tuplat asfalttia Suomen tiestöön esimerkiksi edellisvuoteen verrat-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

tuna. Vuonna 2022 eli tänä vuonna teiden päällystyskilometrit ovat romahtaneet johtuen kustannusten noususta niin maanrakennusindeksin, 15 prosenttia nousua, kuin bitumin, lähes 40 prosenttia, osalta. Kilometreissä tämä on tarkoittanut laskua siitä 4 000 asfalttikilometristä vähän reiluun 2 000 asfalttikilometriin — syynä bitumin nousulle, niin kuin edustaja Heinonen, tiedätte, Venäjän Ukrainaan kohdistama hyökkäys. Bitumi on myös tullut aiemmin Venäjältä.

Nyt täytyy myös muistaa se, että kun käytetään puheenvuoroja tienhoidosta, niin myös yksityistiet on hyvä mainita, ja määrärahat olivat 30 miljoonaa euroa vuonna 2021, 20 miljoonaa euroa vuonna 2020 — vaihteluväli iso. Vuodelle 2023:han on esitetty, että yksityistiemäärärahat olisivat 23 miljoonaa euroa, ja kokoomus on ehdottanut omassa vaihtoehtobudjetissaan 13 miljoonan euron tasoa yksityisteille elikkä 10 miljoonaa euroa vähemmän.

Puhemies! Ehkä mennään sitten lentoliikenteeseen.

Käytinkin jo aikaisemmin puheenvuoron siitä, että on harmi, että Malmin lentokenttä laitetaan pakettiin ja tilalle tulee kerrostaloja, mikä sitten tarkoittaa, että meidän pienlentoliikenteen solmukohta laitetaan täällä meidän Suomen pääkaupungissa Helsingissä kiinni. Tämä tulee tietyiltä osin vaikeuttamaan myös jatkossa. Tietenkin varmasti myös muille pienlentokentille sähkölentokoneilla lennetään, mutta olisihan se ollut mukava päästä lähemmäs pääkaupunkiseutua ja pääkaupunkia tuolta maakunnista.

Mutta puhemies, lentoliikenteeseen: Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman linjauksen mukaan valtio voi ostaa lentoliikennettä paikkakunnille, joilta matka-aika Helsinkiin on junalla yli kolme tuntia, ja tähän tarkoittaa muun muassa omaa kotimaakuntaani Kainuuta. Olen siitä tyytyväinen, että valtio on kompensoinut nytten lentoliikennettä maakuntakentille. Koronapandemian aiheuttaman matkustajamäärän voimakkaan vähenemisen vuoksi valtio on siis tukenut jo aikaisemminkin väliaikaisesti lentoyhteyksiä viidelle maakuntalentoasemalle, joilla lentoliikenne ei toteudu markkinaehtoisesti ja joille liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut julkisen palvelun velvoitteen. Tätä tukeahan on myönnetty vuodesta 2020 lähtien, ja niin kuin sanoin, sitä on vastikään sitten jatkettu vielä tuonne 30.7.2023 saakka. Olen siitä hieman surullinen, että kun tehtiin tämä päätös, että valtio subventoi lentoliikennettä noille viidelle maakuntakentälle, niin heti samana päivänä valtio-omisteinen yhtiö Finnair ilmoitti, että kun subventaatio loppuu 30.7.2023, niin sen jälkeen Finnair lopettaa lentämisen kyseisille kentille. Nyt täytyy huomata, että ainakin jo Kainuun suuntaan lentoliikenne matkustajamäärien osalta on ollut hyvin vilkasta, että aivan varmasti tämä markkinaehtoisesti tulee toteutumaan, ja toivonkin, että Finnair ottaa asianmukaisen politiikan sen suhteen, että myös jatkossa noille kyseisille kentille sitten sinivalkoisin siivin lennetään.

Keskustan mielestä lentoyhteyksien tukea on hyvä jatkaa tämänkin jälkeen, jos markkinaehtoista liikennettä ei saada aikaiseksi riittävästi. Lentoliikenteellä on tärkeä merkitys alueiden, maakuntien ihmisille, yrityksille ja esimerkiksi matkailulle, ja matkailuyrityksethän haluavat jo nyt tietää, että lennetäänhän tuonne maakuntien kentille, missä matkailusesongit ovat vilkkaita, vuonna 2024, koska nyt jo ensi vuotta on myyty mutta jo sitä seuraavaa vuotta myydään matkailun osalta. Keskustan mielestä lentoasema ja paikkaverkosto kannattaa pitää kunnossa koko Suomessa, koska sähköinen ja kenties vaikka tulevaisuudessa vedyllä toimiva lentoliikenne on tuloillaan ja vuosikymmenen loppua kohden lentäminen kyllä yleistyneenä nykyisestä huomattavasti.

Puhemies! Uusia kehittämishankkeita itäisen Suomen ja investointien tueksikin on tullut, ja yhdeksi lasken myös tämän Kuhmon Hyryntien hankkeen. Elikkä nythän valtion ta-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

lousarviossa esitetään hankkeelle 2,6:ta miljoonaa euroa, ja tämä edesauttaa sitä, että teollisuus pääsee laajentamaan toimintaansa. Nimittäin kyseinen teollisuusalue on jo järveen kiinni sidottu ja nyt toisella puolella valtion tie on tullut vastaan, ja tämän johdosta nytten sitä tietä siirretään ja näin teollisuus pääsee laajenemaan. Kyseessä on siis vientiteollisuutta sahalaitoksen toimesta.

No, vientiteollisuudelle ja kaupalle elintärkeät laivayhteydet on myös säilytetty koronapandemiasta huolimatta, mutta sitten pidemmällä tähtäimellä varmasti näistä tuista on päästävä laivaliikenteessä eroon.

Sitten mitä tulee pitkien välimatkojen Suomeen, monet suomalaiset tarvitsevat omaa autoa. Työssäkäynnin osalta matkakuluvähennyksen korottaminen nyt auttaa niitä suomalaisia, joiden pitää käyttää omaa autoa työssä käymiseen, erityisesti siis heitä, jotka asuvat alueilla, jotka eivät ole julkisen liikenteen piirissä.

Hallitus on tehnyt myös paljon kuljetusalan auttamiseksi. Kuljetusalaa on tuettu omalla kustannustuella polttoaineiden hinnan noususta johtuen, minkä lisäksi kuljetusala on ollut myös koronatukien piirissä.

Puhemies, ehkä tässä yleisesti. Haluan tähän puheeni loppuun vielä kiittää eduskuntaa jakojäännösrahoista, niin sanotuista joululahjarahoista, erityisesti tuonne Pohjois-Suomeen, Pohjois-Pohjanmaalle ja Kainuun suuntaan. Erityiskiitoksena Kalajoen suuntaan, maantie 774:ään, 500 000 euron panostuksesta, sitten on myös Reisjärvelle maantien 7594, Ylilestintien, kunnostamiseen kolmen kilometrin matkalle 400 000 euroa, 200 000 euroa valtatie 20:lle kääntymiskaistan ja pysäkkijärjestelyjen edistämiseksi Pudasjärvelle, sitten 750 000 euroa Ylivieskaan Kaisaniemenkadun liittymä- ja alikulkujärjestelyihin ja 400 000 euroa maantie 18031:een, Pohjoiseen Satamatiehen, tuonne Himangan suuntaan. Sitten Kainuuseen on erityisen hyvä investointi tuonne välille Melalahti—Neuvosenniemi, elikkä puhutaan niin sanotusta Manamansalon matkailutiestä, jonne saadaan 850 000 euroa kohteeseen maantie 8820. Sitten on tuonne Itä-Suomeen Itä-Kainuuseen Suomussalmelle 300 000 euroa Emäjoen kevyen liikenteen sillan lisärahoitukseen. Sinnehän jo tuli aikaisemmin, viime vuonna, jakojäännösrahoista tukea, mutta nyt tulee lisärahoitusta, kun kustannukset ovat päässeet nousemaan. Ja sitten tulee 200 000 euroa vielä tuonne Kajaa-niin Takkarannantien liikenneturvallisuuden parantamiseen valaistuksen osalta.

Puhemies! Kaiken kaikkiaan hyvä esitys, ja kiitän valtiovarainvaliokuntaa hyvästä työstä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Junnila.

21.48 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Kun on 12 tuntia kulunut täysistunnon alkamisesta ja seuraavaan täysistuntoon on saman verran aikaa, on syytä pitää viimeinen puheenvuoro.

Täällä pidettiin lennokkaita puheita. Ehkä muistutuksena, että näitä maakuntakenttiä kuitenkin hallinnoi pääosin Finavia ja sitten Finnair on operoiva yhtiö. Näitä ei ehkä kannata keskenään sotkea. Ja se huomautettakoon, että Finnairilla on äärimmäisen hankalat tulevaisuudennäkymät monestakin syystä eikä vähiten Venäjän hyökkäyssodan vuoksi.

Arvoisa puhemies! Vielä lentoliikenteestä sen verran, että tässä on myös tärkeää erityisesti se, onko siellä viranomaistoimintaa, koska silloin sen kentän aukioloajat pystytään pitämään näille operoiville yhtiöille joustavina ja se mahdollistaa myös erilaista syöttöliikennettä. Tämä on tärkeää, ei vähiten verojen vuoksi.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

Arvoisa puhemies! Edustaja Huru esitti kysymyksen raideliikenteeseen liittyen. Nyt on hyvä erottaa kaksi asiaa: hankeyhtiöt, jotka toteuttavat näitä suuria hankkeita, ja sitten ratojen perusparannus. Käytännössä ratojen perusparannukseen tulee rahoitus valtion budjetista, mutta näiden hankeyhtiöiden osalta ei ole sellaista mahdollisuutta, että valtio niitä sellaisenaan rahoittaisi. Vähintäänkin tämä tulisi kehyksen ulkopuolelta, ja se edellyttäisi merkittävää panostusta niin radan varrella olevilta kunnilta kuin sitten yksityisiltä yrityksiltä. Tähän suuntaanhan on jo menty suunnittelun osalta.

Edustaja Heinonen mainitsi tuossa haasteita Suomi-radän suuntaan näistä ratalinjauksista. Näissä on tietysti se ongelma, että monet ihmiset luulevat, että ratalinjauksia tehdään, kun sinne on ilmestynyt erilaista tikkua pystyyn. Todella monessa paikassa on silti tehty pohjatutkimuksia, ja nämä on sotkettu sitten näiden ratalinjausten tekemiseen. Mutta tiedän myös, että erityisesti Suomi-radalla on suunnittelun taso huomattavasti Turun tunnin junaa jäljessä, ja tämä myös vaikuttaa merkittävästi siihen, miten ihmiset nämä kokevat. Jos mietitään Turun tunnin junaa, niin se on esimerkiksi jo maakuntakaavassa ja suunnittelutyö on kokonaisuudessaan huomattavan paljon edellä vaikka tätä Suomi-rataa ajatellen.

Sen sijaan, kun puhutaan radan perusparannuksesta, silloin tämä Suomi-radän suunta on todennäköisesti edellä. Siellä on tietty kaksoisraide välttämätöntä toteuttaa. Yhtä arvokas ja tärkeä on tämä lentoradan toteuttaminen. Nämä hyvin todennäköisesti tulevat keskusteluun seuraavalla hallituskaudella. Sen sijaan tämän itäradan suhteen olen hieman skeptinen sen vuoksi, että näillä radan perusparannuksilla pystytään nimenomaan siellä alueella merkittävästi lyhentämään matka-aikaa huomattavan pienin panostuksin. Puhutaan joistakin kymmenistä miljoonista euroista, joilla pystytään tekemään lähes vastaava matka-ajan säästö kuin tällaisella suurella ratahankkeella tapahtuisi.

Arvoisa puhemies! Kun täällä mainittiin VR, on myös hyvä vielä muistuttaa tästä, kun mainitsin kaukojunayhteyden Helsingin ja Naantalin välillä, että tämä yhteys itse asiassa toteutuisi myös Tampereen suuntaan. VR on ilmoittanut Väylävirastolle, että uuden henkilöliikenteen aloittamisessa tämä Naantalin suunta on prioriteettilistan kärjessä. Ja nyt ilmeisesti on myös niin, että Väylävirasto on pitäytymässä tämän Raisio—Naantali-välin sähköistämässä, koska katsoo, että tämä ratayhteys tehdään sadan vuoden tarpeiksi eikä välttämättä huomioimaan esimerkiksi muuttunutta rahtitilannetta Venäjän-liikenteen suhteen. Se on erinomainen asia eikä vähiten Turun Seudun Energian merkittävän — taitaa olla Suomen suurin — monipolttoainelaitoksen vuoksi, joka myös voi tulevaisuudessa tarvita raideliikenteen kuljetuksia.

Arvoisa puhemies! Toivotan teille hyvää iltaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Huru.

21.52 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Haluan vielä lyhyesti todeta:

Edustaja Kettunen nosti täällä esiin maakuntalennot ja niihin liittyvät maksut, eli viiden maakuntakentän osalta on valtio tukenut näitä lentoja. Aikaisemmin Pori on tukenut yksinään Satakunnan maakuntalentoja, ja kun ajatellaan, että Satakunta on kokoaan merkittävämpi maakunta Suomelle — tuotamme neljän prosentin väestöosuudella kahdeksan prosenttia viennistämme — niin siihen nähden Satakunnan lennot kuuluisivat kyllä myös hallituksen maksuvelvollisuuden piiriin. Ja nimenomaan tämä edustaja Kettusen nostama kol-

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

men tunnin aikamääre saavutettavuuden osalta täyttyy myös Satakunnan maakuntalentojen osalta Porin kentältä.

Haluan kiittää toki hallitusta siitä, että tänä vuonna näihin Satakunnan maakuntalentoihin myönnettiin miljoonan rahoitus, joka tuli Porin elinvoimahankkeiden kehittämiseen. Edustaja Eskelinen tänään aiemmin esitti toiveensa, että hallitus huomioisi jo nyt myös tulevien vuosien osalta näitä maakuntalenttien lentojen tukemisia, ja esittäisinkin oman toiveeni tässä, että kun hallitus on nyt jo ensimmäisen kerran tukenut myös näitä Satakunnan lentoja, niin sitä tukea saisisimme jatkossakin. Porin kaupunginhallitus on tänään päätöksessään päättänyt valita operaattorin jatkamaan niitä lentoja, ja niiden on tarkoitus jatkaa ensi vuoden alusta. Olisikin tärkeää, kun hallitus näitä tukia käsittelee, että jatkossakin myös Satakunta saisi tukea näihin maakuntalentoihin. — Kiitos, arvoisa herra puhemies.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Heinonen.

21.55 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Junnilalle tuosta ratalinjauskysymyksestä: Näissä on kyllä kyse ihan aidoista linjauksista, joita on tehty karttapohjille ja joita menee, niin kuin tuossa aiemmin kerroin, Akaan kohdalla nykyisen pääradan ulkopuolella kolme eri linjausta ja sitten esimerkiksi Hämeessä omassa maakunnassani useampia eri linjauksia. Ja kun nämä on vedetty karttaan, se käytännössä tarkoittaa sitä, että näillä alueilla kehitystyö on pysähtynyt, kukaan ei uskalla investoida niiden viivojen paikoille. Siellä on maatiloja, jopa vuosisatoja vanhoja maatiloja, näiden alueilla, lähi-alueella Janakkalassa hyvin pitkän linjan matkailukohteita on jäämässä tämän ratalinjakusen alle, ja kerroin tuon yhden esimerkin Ojajärven rannasta, jossa lukuisia mökkejä on jäämässä tämän suunnitellun metsäradan luotijunalinjakusen alle. Siitä pitkiä matkoja toisaalla on vedetty maan alle, en tiedä, mitä se sitten ikinä tulee maksamaan.

Nyt tässä on se ongelma, että tämä on pysäyttänyt kaiken kehityksen. Näiltä alueilta ei kukaan halua ostaa olemassa olevia taloja, ei läheltä mahdollista tulevaa luotijunalinjakusta, ja kun näitä menee vielä useampia, se tarkoittaa isoa määrää kiinteistöjä, jotka eivät ole tällä hetkellä menossa kaupan, eivät myöskään tontit, eivät vapaa-ajanasunnnot, ja alueen kehitys seisoo. Sen takia tämä homma pitää nyt saada vihellettyä poikki ja palautettua toimenpiteet ja katse tiukasti siihen olemassa olevaan raidekäytävään eli Helsinki—Riihimäki—Hämeenlinna—Tampere ja siihen lisäraiteet ja niin poispäin.

Näitä hankeyhtiöitä ei sinänsä välttämättä ole tarpeen lopettaa. On ihan järkevää, että näitä voidaan kehittää tämän kautta, mutta se, että raideinvestoinnit ja -suunnitelmat tehdään tähän olemassa olevaan raidekäytävään, on kaiken a ja o, että Suomi kehittyy mahdollisimman hyvin.

Arvoisa puhemies! Kiitos tästä päivästä ja hyvää yötä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.

Asian käsittely keskeytettiin.

Pöytäkirja PTK 143/2022 vp

5. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 20.12.2022 klo 10.00. Täysistunto lopetettiin klo 21.58.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen